

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GİYİM ENDÜSTRİSİ VE GİYİM SANATLARI EĞİTİMİ
BİLİM DALI**

**MESLEKİ VE TEKNİK ORTA ÖĞRETİM KURUMLARINDA
TEMEL KALIPLARIN UYGULANMASINDA
KARŞILAŞILAN PROBLEMLER**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
RAHİME AVŞAR**

ANKARA - 2006

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GİYİM ENDÜSTRİSİ VE GİYİM SANATLARI EĞİTİMİ
BİLİM DALI**

**MESLEKİ VE TEKNİK ORTA ÖĞRETİM KURUMLARINDA
TEMEL KALIPLARIN UYGULANMASINDA
KARŞILAŞILAN PROBLEMLER**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Rahime AVŞAR**

**Danışman
Yrd. Doç. Emine TOPALOĞLU**

ANKARA - 2006

JÜRİ ONAYI

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Rahime AVŞAR'a ait Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumlarında Temel Kalıpların
Uygulanmasında Karşılaşılan Problemler başlıklı tezi tarihinde jürimiz tarafından Giyim
End. ve Moda Tasarımı Eğitimi Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul

Adı Soyadı

İmza

Üye (Tez Danışmanı):.....

.....

Üye:.....

.....

Üye:.....

.....

Üye:.....

.....

Üye:.....

.....

ÖNSÖZ

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Giyim Endüstrisi ve Giyim Sanatları Eğitimi Bilim Dalı, Yüksek Lisans tez çalışması olarak hazırlanan bu araştırma, Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumlarında Uygulanan, Temel Kalıplarda Karşılaşılan Problemlerin belirlenmesi ve çözüm önerileri getirilmesi amaçlanarak yapılmıştır.

Bu yönüyle ileride yapılabilecek bilimsel çalışmalara ışık tutması amaçlanmıştır.

Araştırma beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, problem durumu açıklanmış, araştırmanın amacı, önemi, sayıltıları, sınırlılıkları, kullanılan terimler ve tanımlar, ikinci bölümde; kavramsal açıklamalar ve ilgili araştırmalar, üçüncü bölümde; araştırma yöntemi, evren örneklem, veri toplama araçları ve çözümleme yöntemlerine ilişkin bilgiler, dördüncü bölümde; bulgular ve yorumlar, beşinci ve son bölümde ise; araştırmanın bulguları ışığında ulaşılan sonuçlar ve bu sonuçlara dayalı olarak geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

Araştırmanın planlanıp yürütülmesine rehberlik eden, değerli yardımlarını esirgemeyen danışmanım, Yrd. Doç. Emine TOPALOĞLU'na,

Verilerin bilgisayar ortamına aktarılması ve istatistiksel analizlerin yapılmasında büyük destek veren öğretim görevlisi Dr. Şaban ÇETİN'e,

Bu araştırma sırasında her türlü desteği ve emeği veren sevgili eşim Selahattin AVŞAR'a,

Araştırma sürecinde beni sabırla bekleyerek destek veren sevgili çocuklarım Furkan, Tarık ve Samed AVŞAR'a,

Ayrıca manevi desteklerini esirgemeyen sevgili annem, babam ve kardeşlerime,

İçtenlikle teşekkür ederim.

Ağustos - 2006

Rahime AVŞAR

ÖZET

MESLEKİ VE TEKNİK ORTA ÖĞRETİM KURUMLARINDA UYGULANAN TEMEL KALIPLARDA KARŞILAŞILAN PROBLEMLER

Avşar, Rahime

Yüksek Lisans, Giyim End. ve Giyim San. Eğt. Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Emine TOPALOĞLU

Ağustos - 2006

Araştırmada İtkib (İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçılar Birliği) Eğitim kurumlarında, Tekstil Konfeksiyon ve Hazır Giyim Alan Öğretmenlerine Temel Kalıpların (Temel Etek, Temel Pantolon ve Temel Beden Kalıbı) uygulanmasında karşılaştıkları problemlerin saptanmasına ilişkin görüşlerine göre, Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumlarında kullanılan Kalıp Sistemleri (Müller, İngiliz, Rüştü Uzel ve Sektör Kalıp Sistemleri) uygulanarak değerlendirilmiştir.

Araştırmanın evrenini, İstanbul İlinde Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğüne bağlı İtkib Eğitim Kurumlarında görev yapan Alan öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmada evrenin tümüne ulaşılabilirdiği için örneklem alınmamıştır. Bu araştırma kapsamında alan öğretmenlerine anket formu hazırlanarak kullanılmıştır. Elde edilen veriler, SPSS paket programına aktarılarak görüşlere ilişkin frekans ve yüzde tabloları hazırlanmış ve sonuçlar bu doğrultuda değerlendirilmiştir.

Ayrıca, Betimsel Tarama yönteminin dışında, Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumlarında çoğunlukla kullanılan dört kalıp sistemine ait Temel Kalıplar 1/1 ölçülerde ürün haline dönüştürülerek, 38 Beden denekler üzerine giydirilmiştir. Sistemlere göre, Temel Kalıplarda karşılaşılan problemler belirlenerek değerlendirilmiştir.

Araştırma sonucunda;

- 1) İtkib Eğitim Kurumlarında Alan öğretmenlerinin genellikle Müller ve Sektör Kalıp Sistemlerini kullandıkları belirlenmiştir. Sektör Kalıp Sisteminde Temel Kalıpların uygulanmasında sorun olmadığı ancak Müller Sisteminin Temel Kalıp ölçülerinde ve uygulanmasında problemler olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- 2) Kalıp Sistemlerine göre hazırlanan temellerde ise en az sorun yaşanan sistemin Sektör Kalıplarına göre uygulanan Temel Kalıplar olduğu görülmüştür.

Araştırma sonunda; ortaya çıkan sorunlara dayalı olarak, araştırmacı tarafından ortaya konulan önerilere ve yeni oluşturulan sorunsuz temel kalıplara yer verilmektedir.

ABSTRACT

PROBLEMS ENCOUNTERED FOR THE BASIC SIZES IMPLEMENTED IN THE VOCATIONAL AND TECHNICAL EDUCATION INSTITUTIONS

Avşar, Rahime

Master, Clothes Industry and Clothes Industry Training

Thesis Advisor: Assist. Prof. Dr. Emine TOPALOĞLU

August – 2006

According to the views as to which the problems the Textile Read-To-Wear Branch Teachers encounter in the training institutions of Itkib (İstanbul Textile and Read-To-Wear Exporters Union) with respect to the implementation of the Basic Sizes (Basic Skirt, Basic Pants and Basic Body Size), an evaluation was made by implementing the Size Systems (Müller, English, Rüştü Uzel and Sector Size Systems) which are used within the Vocational and Technical Secondary School Institutions.

The universe of the research is constituted by the branch teachers which are working for the training institutions of Itkib. No sampling was applied since the whole of the universe is accessed. A questionnaire form was prepared for the branch teachers and used accordingly. The data obtained were transferred to SPSS package program and frequency and percentage tables were prepared and the results were duly evaluated.

Moreover, apart from the Descriptive Scanning, basic sizes belonging to the four size systems which are frequently used in the vocational and technical secondary school institutions were converted into the products 1/1 in size and they were put on the subjects 38 in size. According to the systems, the problems which were encountered in the basic sizes were determined and evaluated respectively.

As a result of the research;

- 1) It was found that branch teachers working in the training institutions of Itkib generally use Müller and Sector Size Systems. It was concluded that there are some problems in the Basic Sizes and implementation of the Müller System.
- 2) As for the basics which are prepared in accordance with the Size Systems, it was observed that the least problematic system is the Basic Sizes which are implemented according to the sector sizes.

At the end of the research, based on the emerged problems, the suggestions which are made by the researcher and the smooth basic sizes which have been newly-developed and established are discussed.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ÖNSÖZ	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
TABLolar LİSTESİ	vii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xi

BÖLÜM I

1. GİRİŞ	1
1.1. Problem	1
1.2. Kavramsal Çerçeve	3
1.2.1. Kalıpla İlgili Genel Bilgiler	3
1.2.1.1. Kalıbın Önemi	4
1.2.1.2. Kalıbı Etkileyen Faktörler ve Temel Kalıpların Özellikleri	5
1.2.1.3. Kalıp Elde Etme Yöntemleri	7
1.2.1.4. Kalıp Sistemleri	9
1.2.1.4.1. Müller Sistemi	9
- Müller Sisteminde Ölçü Alma ve Hesaplama	10
- Müller Sistemine Ait Standart Ölçü Tablosu	16
- Müller Sistemi Temel Beden ve Kol Kalıbı.....	17
- Çizimi	17
- İşlem Basamakları	18
- Müller Sistemi Temel Etek Kalıbı	29
- Çizimi	29
- İşlem Basamakları	30
- Müller Sistemi Temel Pantolon Kalıbı	31
- Çizimi	33
- İşlem Basamakları	34
1.2.1.4.2. İngiliz Sistemi	36
- İngiliz Sisteminde Ölçü Alma ve Hesaplama	37

- İngiliz Sistemine Ait Standart Ölçü Tablosu	41
- İngiliz Sistemi Temel Beden ve Kol Kalıbı	42
- Çizimi	43
- İşlem Basamakları	44
- İngiliz Sistemi Temel Etek Kalıbı	49
- İşlem Basamakları	50
- Çizimi	51
- İngiliz Sistemi Temel Pantolon Kalıbı	52
- İşlem Basamakları	52
- Çizimi	55
1.2.1.4.3. Nişantaşı Rüştü Uzel Anadolu Hazır Giyim Meslek Lisesi Türk-Alman Teknik İşbirliği Projesi Kapsamında Hazırlanan Kalıp Sistemi	57
- Rüştü Uzel Sisteminde Ölçü Alma ve Hesaplama	57
- Rüştü Uzel Sistemi Temel Beden ve Kol Kalıbı	59
- Çizimi	60
-İşlem Basamakları	61
- Rüştü Uzel Sistemi Temel Etek Kalıbı	68
- İşlem Basamakları	68
- Çizimi.....	69
- Rüştü Uzel Sistemi Temel Pantolon Kalıbı	70
- Çizimi	72
-İşlem Basamakları	74
1.2.1.4.4. Sektör Kalıpları Sistemi	77
- Sektör Kalıpları Sisteminde Ölçü Alma ve Hesaplama	78
- Sektör Kalıpları Sistemine Ait Standart Ölçü Tablosu	80
- Sektör Kalıpları Sistemi Temel Beden ve Kol Kalıbı.....	81
- İşlem Basamakları	81
- Çizimi.....	84
- Sektör Kalıpları Sistemi Temel Etek Kalıbı	87
- İşlem Basamakları	87
- Çizimi.....	89

- Sektör Kalıpları Sistemi Temel Pantolon Kalıbı	90
- İşlem Basamakları	90
- Çizimi.....	93
1.3. Araştırmanın Amacı	94
1.4. Araştırmanın Önemi	95
1.5. Sayıtlılar	97
1.6. Sınırlılıklar	97
1.7. Tanımlar ve Kısaltmalar	97
1.8. İlgili Yayınlar	100
 BÖLÜM II	
2. YÖNTEM	102
2.1. Araştırmanın Modeli.....	102
2.2. Evren ve Örneklem.....	103
2.3. Veri Toplama Teknikleri	103
2.4. Verilerin Analizi	104
 BÖLÜM III	
3. BULGULAR VE YORUMLAR I – II	106
 BÖLÜM IV	
4. SONUÇ VE ÖNERİLER	207
4.1. Sonuç	207
4.2. Öneriler	217
KAYNAKÇA.....	219
EKLER	225
EK-1. Sorunsuz Olarak Geliştirilen Temel Kalıplar	226
- Temel Etek Kalıbı	233
- Temel Pantolon Kalıbı.....	238
- Temel Beden Kalıbı.....	275
- Temel Kol Kalıbı	253
EK-2. Öğretmen Anket Formu	257

TABLÖLAR LİSTESİ

	Sayfa No
Tablo 1- Müller Sistemine Ait Standart Ölçü Tablosu	16
Tablo 2- İngiliz Sistemi Kadın Standart Vücut Ölçüleri	41
Tablo 3- Rüştü Uzel Sistemi Değişiklik ve Bolluk İlaveleri Tablosu	58
Tablo 4- Temel Kol Çizimi İçin Gerekli Hesaplamalar	64
Tablo 5- Konfeksiyonda Kadın Beden Ölçü Tablosu	80
Tablo 6- Öğretmenlerin Mezuniyet Durumlarına Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	106
Tablo 7- Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okullara Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	106
Tablo 8- Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okullara Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	107
Tablo 9- Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	108
Tablo 10- Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okullarda Öğrendikleri Kalıp Sistemlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	108
Tablo 11- Öğretmenlik Yapılan Süre İçerisinde Kullanılan Kalıp Sistemlerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	109
Tablo 12- Öğretmenlerin Uygulamada Sıkıntı Yaşamadan Kullandıkları Kalıp Sistemlerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	110
Tablo 13- Öğretmenlerin Alanlarındaki Sektör Deneyimlerine İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	111
Tablo 14- Öğretmenlerin Sektör Deneyimi Yaptıkları Alanlara İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	112
Tablo 15- Öğretmenlerin, Alanlarındaki Sektör Deneyiminin Gerekliliğine İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	112

Tablo 16- Öğretmenlerin Kalıp Hazırlama İle İlgili Yeni Teknik ve Teknolojik Gelişmeleri Takip Ederek Kendilerini Yenileme Konusundaki Etkinliklere İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	113
Tablo 17- Öğretmenlerin Alanlarında Kendilerini Geliştirmede Okuldan Destek Görme Durumlarına İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı	114
Tablo 18- Öğretmenlerin Alanlarında Kendilerini Geliştirmede Okulun Düzenlediği Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı	115
Tablo 19- Öğretmenlerin Okullarında Kalıp Laboratuvarı ya da Modelhane (Stüdyo) Olarak Hazırlanmış Bir Bölümün Varlığına İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	116
Tablo 21- Öğretmenlerin Kalıp Hazırlarken Kumaşların Dokuma ve Desen Özelliklerini Dikkate Alma Durumlarına İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	117
Tablo 22- Öğretmenlerin Kalıp ve Ölçüde Standart Uygulama Durumuna İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	118
Tablo 23- Öğretmenlerin, Kalıp Hazırlamada Kullandıkları Ölçülendirme Şekline İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	119
Tablo 24- Öğretmenlerin, Temel Kalıpları Elde Etmede Uyguladıkları Kalıp Sistemine İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	120
Tablo 25- Öğretmenlerin, Temel Kalıpları Elde Etmede Kullandıkları Yöntemlere İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	121
Tablo 26- Öğretmenlerin, Kalıbını Hazırladıkları Her Ürün İçin Prototip (Örnek Dikim) Yapma Durumlarına İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	122
Tablo 27- Öğretmenlerin, Uyguladıkları Kalıp Sistemine Göre Kalıplarda Hata Olduğunda Nasıl Bir Yöntemle Düzelttiklerine İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı	123

Tablo 28- Öğretmenlerin, Kullandıkları Sisteme Göre Temel Kalıpların Çalışılmasında Sorun Oluşturan Ölçülere İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	124
Tablo 30- Öğretmenlerin, Alan Derslerinde Kullandıkları Kalıp Sistemini Temel Beden ve Kol Kalıbını Program Doğrultusunda Vermenin Dışında Model Uygulamalarda Kullanım Sıklıklarına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	134
Tablo 31- Öğretmenlerin, Alan Derslerinde Kullandıkları Kalıp Sisteminin Temel Beden ve Kol Kalıbını Program Doğrultusunda Vermenin Dışında Model Uygulamalarda “Bazen Kullanmaları” ve “Hiç Kullanmamaları” Tercihlerinin Nedenine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	136
Tablo 32A- Temel Etek Öğretmenlerin, Kullandıkları Sisteme Göre Tamamlanmış Temel Kalıplarda Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	139
Tablo 32B- Temel Pantolon Öğretmenlerin, Kullandıkları Sisteme Göre Tamamlanmış Temel Kalıplarda Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	142
Tablo 32C- Temel Beden Kalıbı Öğretmenlerin, Kullandıkları Sisteme Göre Tamamlanmış Temel Kalıplarda Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	146
Tablo 32D- Temel Kol Kalıbı Öğretmenlerin, Kullandıkları Sisteme Göre Tamamlanmış Temel Kalıplarda Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	153

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa No

Şekil 1-	Esas Ölçüler	11
Şekil 2-	Bütün Boy.....	12
Şekil 3-	Ön Beden Ölçüleri	13
Şekil 4-	Arka Beden Ölçüleri	14
Şekil 5-	Müller Sistemi Temel Beden Kalıbı Çizimi.....	17
Şekil 6-	Müller Sistemi Temel Beden Kol Kalıbı Çizimi.....	24
Şekil 7a-	Kol açılımının Yapılması ve h.ae Noktasının Belirlenmesi	28
Şekil 7b-	Kol Evi Genişliği ve Üst Kol Genişliği Kontrolü, Pens Ucu Kaydırma İşlemi	28
Şekil 8-	Müller Sistemi Temel Etek Çizimi.....	29
Şekil 9-	Temel Kadın Pantolonu Ölçüleri	31
Şekil 10-	Müller Sistemi Kadın Pantolonu Çizimi	33
Şekil 11-	İngiliz Sisteminde Kullanılan Bazı Ölçülerin Vücut Üzerinden Alınış Yerleri	40
Şekil 12-	İngiliz Sisteminde Temel Beden Kalıbı Çizimi	43
Şekil 13-	İngiliz Sisteminde Temel Kol Kalıbı Çizimi	47
Şekil 14-	İngiliz Sisteminde Tek Parçalı Temel Etek Çizimi	51
Şekil 15-	İngiliz Sisteminde Temel Pantolon Çizimi(Ön)	55
Şekil 16-	İngiliz Sisteminde Temel Pantolon Çizimi(Arka)	56
Şekil 17-	Rüştü Uzel Sisteminde Temel Beden Kalıbı Çizimi	60
Şekil 18-	Kol Oyuntu Çevresinin Tespiti	65
Şekil 19-	Ortalama Koltuk Yüksekliği Tespiti.....	65
Şekil 20-	Rüştü Uzel Sisteminde Temel Kol Kalıbı Çizimi	67
Şekil 21-	Rüştü Uzel Sisteminde Temel Etek Çizimi	69

Şekil 22-	Rüştü Uzel Sisteminde Temel Kadın Pantolonu Ölçüleri	71
Şekil 23-	Rüştü Uzel Sisteminde Temel Pantolon Çizimi (Ön).....	72
Şekil 24-	Rüştü Uzel Sisteminde Temel Pantolon Çizimi (Arka).....	73
Şekil 25-	Sektör Kalıpları Sisteminde Kullanılan Genel Ölçülerin Vücut Üzerinden Alınışı	78
Şekil 26-	Sektör Temel Beden Kalıbı Çizimi	84
Şekil 27-	Sektör Temel Kol Kalıbı Çizimi	86
Şekil 28-	Sektör Temel Etek Kalıbı Çizimi	89
Şekil 29-	Sektör Temel Pantolon Kalıbı Çizimi	93
Şekil 30-	Müller Sistemi Temel Etek Uygulama	159
	30a Ön, 30b Arka, 30c Yan	
Şekil 31-	Müller Sistemi Temel Pantolon Uygulama	162
	31a Ön, 31b Arka, 31c Yan	
Şekil 32-	Müller Sistemi Temel Beden Kalıbı Uygulama	168
	32a Ön, 32b Arka, 32c Yan	
Şekil 33-	İngiliz Sistemi Temel Etek Uygulama.....	171
	33a Ön, 33b Arka, 33c Yan	
Şekil 34-	İngiliz Sistemi Temel Pantolon Uygulama.....	175
	34a Ön, 34b Arka, 34c Yan	
Şekil 35-	İngiliz Sistemi Temel Beden Kalıbı Uygulama.....	180
	35a Ön, 35b Arka, 35c Yan	
Şekil 36-	Rüştü Uzel Sistemi Temel Etek Uygulama	184
	36a Ön, 36b Arka, 36c Yan	
Şekil 37-	Rüştü Uzel Sistemi Temel Pantolon Uygulama	188
	37a Ön, 37b Arka, 37c Yan	

Şekil 38- Rüştü Uzel Sistemi Temel Beden Kalıbı Uygulama	193
38a Ön, 38b Arka, 38c Yan	
Şekil 39- Sektör Kalıpları Temel Etek Uygulama	196
39a Ön, 39b Arka, 39c Yan	
Şekil 40- Sektör Kalıpları Temel Pantolon Uygulama	200
40a Ön, 40b Arka, 40c Yan	
Şekil 41- Sektör Kalıpları Temel Beden Kalıbı Uygulama	202
41a Ön, 41b Arka, 41c Yan	
Şekil 42- Dirsek Uzunluğu	226
Şekil 43- Kol Boyu	226
Şekil 44- Pazu Çevresi	226
Şekil 45- Bilek Çevresi	226
Şekil 46- Boyun Çevresi	227
Şekil 47- Göğüs Düşüklüğü	227
Şekil 48- Yan Boy	227
Şekil 49- İç Boy	227
Şekil 50- Üst Basen Çevresi	228
Şekil 51- Diz Altı Çevresi	228
Şekil 52a- Arka Yakadan Göğüs Ucu Mesafesi	228
Şekil 52b- Arka Yakadan Ön Uzunluk	228
Şekil 53- Arka Genişlik	228
Şekil 54- Basen Açısı	229
Şekil 55- Kafa Çevresi	229
Şekil 56- Omuz Genişliği Ölçüsü	229
Şekil 57- Baldır Genişliği Ölçüsü	229

Şekil 58- Koltuk Genişliği	229
Şekil 59- Oturuş Yüksekliği	230
Şekil 60- Diz Uzunluğu	230
Şekil 61- Kalça Düşüklüğü	230
Şekil 62- Omuz Genişliği	230
Şekil 63- Göğüs Çevresi	230
Şekil 64- Basen Çevresi	231
Şekil 65- Tam Boy	231
Şekil 66- Bel Çevresi	231
Şekil 67- Arka Uzunluk	231
Şekil 68- Omuz Açısı	231
Şekil 69- Vücut Derinliği	232
Şekil 70- Diz Altı Baldır Çevresi	232
Şekil 71- Koltuk Derinliği	232
Şekil 72- Sorunsuz Oluşturulan Temel Etek Kalıbı Çizimi	235
Şekil 73- Sorunsuz Oluşturulan Temel Etek Uygulama	237
73a Ön, 73b Arka, 73c Yan	
Şekil 74- Sorunsuz Oluşturulan Temel Pantolon Çizimi(Ön)	240
Şekil 75- Sorunsuz Oluşturulan Temel Pantolon Çizimi(Arka)	241
Şekil 76- Sorunsuz Oluşturulan Temel Pantolon Uygulama	244
76a Ön, 76b Arka, 76c Yan	
Şekil 77- Sorunsuz Oluşturulan Temel Beden Kalıbı Çizimi	248
Şekil 78a-b- Ön Bedende Göğüs Pensi Kaydırma İşlemi	252
Şekil 79- Sorunsuz Oluşturulan Temel Beden Kol Kalıbı Çizimi	253
Şekil 80- Sorunsuz Oluşturulan Temel Beden Kalıbı Uygulama	255
80a Ön, 80b Arka, 80c Yan	

BÖLÜM I

1.GİRİŞ

Araştırma Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumlarında Temel Kalıplarda Karşılaşılan Problemlerin saptanmasını ve problemlere ilişkin çözüm önerileri getirilmesini amaçlamaktadır. Bu bölümde, araştırmanın amacına yönelik olarak problem, kavramsal çerçeve, amaç, önem, sayıtlar, tanımlar ve kısaltmalar, ilgili yayınlar yer almaktadır.

1.1. Problem

Giyinme, vücudu tabiatın dış etkilerinden koruma amaçlı iken gelişen teknoloji, değişen değer yargıları ve ekonomik seviyenin artışı ile süslenme, modayı takip etme, markayı satın alma, statüyü belirleme gibi özellikler kazanmıştır.

Geçmişte var olan giyim tarzına bakıldığında, terziler kişiye özel giysiler dikerlerken, günümüzde hızla ilerleyen teknolojiye paralel, hazır giyimin ön plana çıktığı gözlenmektedir.

Bir ürünün, hizmetin belirlenen ya da olabilecek ihtiyaçları karşılama yeteneğine dayanan özelliklerin toplamı kaliteyi oluşturmaktadır. Giysilerin moda uygunluğu, hazırlanan kalıp, kumaş ve dikiş nitelikleri ile birlikte istenilen ölçülerde olması ise, giysinin kalitesini göstermektedir. Bu sebeple kalite parametrelerince, giysinin bireyin vücuduna uygunluğu, hareket serbestliği sağlaması ve estetik görünümü büyük önem taşımaktadır.

Giysi üretiminin ilk basamağını oluşturan kalıp uygulamada; vücut özellikleri, ölçüleri ve beden kusurları daima dikkate alınmalıdır. Normal ve düzgün vücutlarda, oluşturulan ölçü standartları kullanılmaktadır. Bu ölçü standartları ile birlikte kalıp çizim sistemleri uygulanarak giysi kalıpları elde edilmektedir.

Türk toplumunda yapılan araştırmalara rağmen henüz ölçü standardı oluşturulmadığı için kalıp çizim sistemi de geliştirilememiştir.

Ancak sosyo-ekonomik durum, genetik yapı, beslenme şekli, coğrafya gibi birçok etkenin insan vücudu ölçülerinde farklılıklar oluşturduğu bilinen bir gerçektir.

Bu nedenle başka bir ülkenin kalıp sisteminin sağlıklı olarak kullanılması mümkün olamamaktadır. Önemli olan hangi kalıp sisteminin kullanıldığı değil, kullanılan sistemin doğru uygulanmasıdır.

Yıllardır ülkemizde, (Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumlarında ve akademik eğitim veren üniversitelerde) beden özellikleri Türk toplumuna yakın olan Müller ve İngiliz Kalıp Çizim Sistemleri uygulanmaktadır. Bu sistemlerin yanı sıra İtalyan ve Amerikan Blok sistemleri de uygulanarak incelenmiştir. Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumlarında özellikle son dönemlerde, Müller ve İngiliz Sistemleri daha yaygın bir biçimde kullanılmaktadır.

Giysi kalıplarının hazırlanmasında ortalama bir bedene uyacak şekilde, temel yapılardan yola çıkılarak birçok farklı giysi tasarımlarının geliştirilmelerini sağlamak için temel kalıplar oluşturulur. Herhangi bir model için temel kalıp, üretim kalıbının temeli olarak kullanılmaktadır.

Standart ölçülerle ve Müller- İngiliz kalıp sistemlerine göre uygulanan üretim kalıbının temelini oluşturan temel kalıplarda (Temel etek, temel pantolon, temel beden ve kol kalıbı) problemlerle karşılaşmaktadır.

Hazır Giyim, Giyim Üretim Teknolojisi ve Tekstil Konfeksiyon Alanında eğitim veren, Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumlarında, Kalıpla ilgili Dal ve dersler, bölümün en temel dersleridir. Bu derslere giren alan öğretmenleri aldıkları, akademik eğitim doğrultusunda Müller, İngiliz ya da farklı kalıp sistemlerini uygulayarak eğitim ve öğretim vermektedirler.

Hazırlanan giysilerde; vücuda uyumsuzluk, bel, göğüs, kol yada benzeri ölçülerde problemlerle karşılaşmaktadır. Sistemlerin uygulanmasıyla, temel kalıplardaki problemlerin tespit edilebilmesi ve kalıpların sektörle uyumlu olarak gelişebilmesi ve çözüm önerileri getirilebilmesi için İTKİB (İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği) destekli okulların temel kalıplarda karşılaştıkları sorunların neler olduğu ve bu sorunları nasıl çözümlediklerinin belirlenmesi temel problem olarak ele alınmıştır.

1.2. Kavramsal Çerçeve

1.2.1. Kalıpla İlgili Genel Bilgiler

Giysinin ölçü model, kesim özelliklerini taşıyan her bedene göre ayrı ayrı hazırlanan ve kumaşların doğru kesilmesini sağlayan kesim kılavuzlarıdır.

Giysi hazırlık ve üretiminde çalışan kişinin insan vücut yapı ve özelliklerini iyi tanınması gerekir. Çünkü vücut yapısı giysi üretimi için temeldir.

Tüketicinin herhangi bir giysi türünde kıyas olarak gördüğü faktör doğru model, doğru kumaş ve doğru kalıp konstrüksiyonun bir araya getirilmesi ile oluşmaktadır. Bunlar ise, ancak bir tasarımcının bu kriterleri gözlemleyerek tüketiciye sunmasıyla gerçekleşecektir. Günümüzde oldukça farklı yapılarda kumaşlar hazır giyim piyasasına sunulmuş ve bu kumaşların üretimi için kalıp ve model tasarım bilgisi önem kazanmıştır (Serdar,1998).

Giyim için kalıp hazırlamadaki amaç her ölçüdeki vücuda uygun, düzgün giysi elde edilmesine yardımcı olmasıdır. Ayrıca, ilerleyen işlemler sırasında hata oranını düşürerek, kumaşın daha ekonomik kullanılmasını, zaman kaybını önlemektedir.

Hazır giyim üretiminde farklı kumaş özelliklerinin kalıp işlemleri üzerinde farklı etkiler gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Modele uygun kumaş, kumaşa uygun kalıp konstrüksiyonu ve üretim teknikleri ile seyir izleyen tasarım aşamalarında, değişen kumaş yapılarıyla birlikte, kalıp tasarımlarında problemler yaşandığı gözlenmiştir (Serdar,1998).

Buna rağmen kişiden kişiye değişiklik gösteren insan vücudunda farklı değişikliklere rağmen vücut ölçüleri arasında sabit sayılabilen oranlar söz konusudur. Bu oranlar temel alınarak topluluklar için standart ölçü tabloları oluşturulmuştur.

Standart ölçü tablolarında, belirli ölçülerin oluşturduğu beden grupları bulunmaktadır. Bu beden grupları giysinin çeşitlerine göre farklılık göstermektedir. Belden yukarıya giyilen giysilerde bireyin göğüs ölçüsü, belden aşağıda giyilen giysilerde ise bireyin kalça çevresi beden numarasının temelini verir.

1.2.1.1. Kalıbın Önemi

Günümüz yaşam biçimindeki yoğunluk, hareketlilik çok çeşitli ve değişik giyim tarzlarına ihtiyaç duyulmasına ve oluşmasına neden olmuştur. İnsanların günlük yaşamlarındaki hızlı tempodan kaynaklanan farklı biçimde giyinme isteği, gündüz işe giden, işten çıkıp bir akşam yemeğine ya da bir partiye gidecek bireyin bulunduğu ortama uygun yaşı, mesleği, konumu ne olursa olsun bireylerdeki beğenilme ve fark edilme isteği, öncelikle kendilerine olan güveni artırmak için şık giyinme arzusunu doğurmuş giyinme ve giyim de insanların hayatındaki en önemli yerini almıştır (Yıldız, 2000).

Bu açıdan bakıldığında giyim bireylerin hayatında gereklilik olmaktan çıkıp bir amaç haline gelmiştir. Böylelikle giyim alanında çalışma yapan çeşitli kuruluş ve firmalara Pazar ve istihdam ortamı doğmuştur. Ayrıca bu sayede ülke geliri de büyük oranda artmış giyim hazırlama ve giyim tasarımı büyük önem kazanmıştır, Bu noktada öncelikle tasarımın boyutu ve sınırı ne olursa olsun üzerinde durulması gereken en önemli öge kalıptır.

Dikilen giysinin göze hoş görünmesi vücuda daha güzel oturması elde edilen kalıplarla ilgilidir. Temel beden kalıbı gibi bütün temel kalıplar, üretilen giysilerin zeminini oluşturmaktadır. Unutulmaması gereken bir hususta giyimın titizlikle hazırlanması ve insanlara mükemmelin sunulması olmalıdır. Çünkü insanlar aldıkları giysilerin üzerlerinde duruşu ve oturuşunun iyi olmasını, bedenleri ile üzerlerindeki giysinin bir bütünlük ve uyum sergilemesini istemektedirler.

Giyim sanatında amaçlanan her giysi detayı arasında bir bütünlük olmalıdır. Hazırlanan modern bir elbisede giyen kişinin görünüşü bozulmayacak çizgilerle oluşturulmalı ince bir zarafet sağlanmalıdır (Yıldız, 2000).

Hatalı hazırlanan temel kalıp üzerine uygulanacak her hangi bir model çok doğrudan uygulanırsa elde edilen giysi kalıbı, kişiye giyildiğinde rahatsızlık vereceği gibi bütünlük ve uyumu ortadan kaldırmaktadır. Oysaki doğru ve kusursuz hazırlanan kalıplarla üretilen giysi kalitesini belirlediği gibi diğer üretim faktörleriyle kalitesini artırmaktadır.

1.2.1.2. Kalıbı Etkileyen Faktörler ve Temel Kalıpların Özellikleri

- Giysi hazırlanmasında temel öge olan kumaş,
- Uygulanacak model,
- Günün trendi,
- Sağlıklı alınan ölçü,
- Doğru oluşturulmuş ölçü ve bolluk tablosu,
- Kalıbı hazırlanacak bireyin vücut özellikleri,

Hazırlanacak model ile kullanılacak kumaşın birbirlerini tamamlamaları gereklidir. Kumaşın cinsi, çizgiler ve desen kadar giysinin görünüşünü dolayısıyla estetiğini etkiler. Modele beden özelliğine uygun kumaş seçimi mükemmel bir sonuca ulaşmanın ilk adımıdır.

Kumaşın lif özelliği, dokusu, kalınlığı, inceliği, pürüzlü ve düz yüzeyli oluşu, yumuşaklığı, sertliği gibi özellikleri yapılacak giysi türünü modelini ve vücut özelliklerini etkilemektedir.

Moda kup ve stil olarak belirlenen estetik, kalıbın hazırlanması ve sonuçlandırılması aşamasında etkili bir faktördür. Giysinin bedene uygunluğunu görünümünü belirleyen bir model ve bedenin hatlarını belirgin hale getiren çizgiler olarak da karşımıza çıkmaktadır. Estetik tasarımcısının ve giysi hazırlayan kişilerin stiline de bir, göstergesidir (Yıldız, 2000).

Kalıbı hazırlanacak bireyin vücut özellikleri ve ölçüleri kalıbın yapısını oluşturmaktadır. Kalıp hazırlama aşamasında olduğu kadar yapısı sonuç aşamasında da etkilidir. Kişinin kendine yakışanı seçmesi, vücut yapısını ve yaş özelliklerini bilmesi ile kolaylaşır.

Modelistlerce üç çeşit kalıp kullanılmaktadır. Aralarındaki farkı bilmek gerekir.

a) Temel kalıp: Bu temel kalıp olup her türlü modelin adaptasyonu için kullanılır. Denemesi önceden yapılmış standart ölçülere hazırlanmış kalıplardır.

Temel kalıp etrafından çizilerek, ruletle üzerinden gidilerek başka bir kâğıda ya da kalıp telasına aktarılarak çalışma kalıbı çıkarılır.

b) Çalışma kalıbı: Son şekle ulaşmak için tasarımcı tarafından önceden planlanan tasarlanmış modellerin analiz edilerek, temel kalıp üzerine aktarılmış halidir. Karmaşık modeller için son hali elde edilinceye kadar çok sayıda çalışma kalıbı yapılabilir.

c) Üretim kalıbı: Giysi kumaşının kesileceği kalıptır.

Giysinin üretilmesi için gerekli bütün bilgileri üzerinde barındırır(Aldrich, 1995:8).

Temel Kalıplar

Temel kalıp, ortalama bir bedene uyacak şekilde temel yapılardan yola çıkılarak birçok farklı giysi tasarımlarının geliştirilmelerini sağlamak için hazırlanmış esas kalıptır.

Herhangi bir model uygulama için temel kalıbı, üretim kalıbının temeli olarak kullanır. Kendisi, model çizgileri, serbest pili kırma, büzgü, pili veya döküm ilave eder ama yine de üretim kalıbı kullanılan temel kalıpla uyum içinde kalır. Örnek ürün kalıbından prototip dikim yapılarak şekil ve oranlar kontrol edilir. Kalıbı hazırlanan giysi daha sonra esas kumaşa uygulanır ve birleştirilir. Buna örnek (prototip, numune) denir. Şayet bu, müşteriler tarafından kabul edilir siparişler alınırsa, kalıp gerekli bedenlere göre çoğaltılır.

Temel Kalıpların Özellikleri

Kalıp hazırlığı; işgücü yoğunluğu, uzun süre isteyen hazırlık dönemi, nitelikli eleman gereksinimi, üretimi ve planlamayı doğrudan etkilemesi ve yönlendirmesi açısından önemli bir evredir. Bu evrede aşağıdaki aşamalarda sık sık sorunlar ile karşılaşilmektedir;

-Temel kalıplarda dikiş payı yoktur.

Temel kalıplar için verilen talimatlar geniş bir giysi yelpazesi için geçerlidir. Bu kalıplarda işlevin görülebilmesi için gerekli rahatlık payları verilmiştir. (Örneğin, palto kalıbında elbise kalıbından daha fazla pay bulunur.)

Model uygulama için, doğru temel kalıbın seçilmiş olması çok önemlidir. Çünkü bu sadece zamandan ekonomiyi değil son çıkan şekli de etkileyecektir. Mesela temel beden kalıbı göğsün şeklini ortaya çıkarmak için geniş bir pense sahiptir. Penssiz temel beden kalıbı vücuda oturmayan giysilerde daha iyi sonuç verir (Aldrich, 1995).

Not: Temel kalıp 1/1 ölçeğinde olmalıdır, böylece yapımını anlamak ve vücut oranlamasını fark etmek kolaylaşır.

Uygun teknik kullanılarak, doğru bir şekilde temel kalıp hazırlığı,

- Temel kalıp üzerine model uygulanması,
- Kalıp üzerine verilen dikiş payı, çekme payı, üretim payı ve benzeri payların düzenlenmesi,
- Ana beden kalıbının serilendirilmesi,
- Serilendirilen kalıpların bedenlerine ayrılması ve kesilmesi,
- Bedenlerine ayrılan kalıpların kesim planı hazırlığı için kartonlara kopyalanması, kesilmesi ve
- Karton kalıplar kullanılarak kesim planı hazırlanması.

Bu aşamalarda karşılaşılan sorunlar nedeni ile, hazır giyim sektöründe kalıp ve kesim planı hazırlığı aşamalarında yüksek teknoloji kullanımına yönelilmektedir. Ancak yatırım maliyetlerinin yüksekliği ve bu alanda eğitilmiş eleman eksikliği yüksek teknolojiden yararlanmayı güçleştirmektedir (Öndoğan, 1999: s.24).

1.2.1.3. Kalıp Elde Etme Yöntemleri

Drapaj yoluyla kalıp elde etme: Değişik model özelliği taşıyan, fazla kesikli, asimetrik, drapeli modelleri uygulayabilmek için kullanılan bir kalıp elde etme tekniğidir. Drape (Draper), Fransızca bir kelimedir. Giysilere yapılan çeşitli pöliler, büzgüler ve verilen şekiller anlamına gelir. Drapaj ise drapeden türetilmiştir.

Bolluklar vermek, drape yapmak demektir. Drapaj yöntemi genellikle sipariş giyim üretiminde tercih edilmektedir. Seri üretin için uygun bir yöntem değildir.

Hazır kalıplarla kalıp elde etme: Çeşitli model paftaları yardımı ile de model uygulanmış kalıp elde etmek mümkündür. Günümüzde yerli ve yabancı basımlı moda dergilerinde çeşitli beden ölçülerine uygun giysilerin kalıplarını vermektedirler. Model anahtarlarından kalıp numarası, çizgi ve rengi öğrenilerek hazır kalıplar elde edilir.

Çizim sistemi ile kalıp elde etme: Bir giysinin yapılmasında gerekli olan kalıpların vücut ölçülerine göre çeşitli çizim teknikleri ve sistemleriyle çizilmesidir. Kişinin ölçüleri alındıktan sonra, bu ölçülere gerekli olan ilaveler yapılır. İlaveli ölçüler esas alınarak sistemin özelliğine ve işlemlerin sırasına göre temel çizimler yapılır.

Dikilmiş giysi üzerinden kalıp elde etme: Elde bulunan giysi parçalanıp, kağıt üzerine çizilerek kalıpların hazırlanmasıdır. Bitmiş bir giysi üzerinden de kalıp çıkartılabilir. Giysi masa veya manken üzerine yerleştirilir. Kalıbı alınacak kısma mülaj kağıdı veya ince bir kumaş konup pens ve bollukları verilerek iğnelenir.

Giysinin dikiş yerlerinin işaretleri alınıp istenilen kalıp elde edilmiş olur.

Pratik yolla kalıp elde etme: Pratik, dilimize Fransızcadan gelmiştir. Türkçe anlamı “Kolay yapma, uygulama” demektir. Diğer bir deyimle, bir şeyi deneyimle en kısa ve çabuk şekilde doğru olarak başarmaktır. Bunlar, herhangi bir biçim sistemi veya hazır kalıp kullanılmadan kişinin kendi mesleki deneyimlerine dayanarak yapılan uygulamalardır.

Burada doğrudan doğruya kumaş ya kişinin üzerinde şekillendirilir veya bu şekillendirme herhangi bir kağıt üzerinde yapılarak kumaş kesilir. Bu yol ekonomik ve vücuda uygunluk yönünden elverişli olmadığı için tercih edilmez

Bilgisayarlı kalıp hazırlama sistemi ile kalıp elde etme: Modern teknoloji sayesinde hazır giyim endüstrisinde bilgisayarla kalıp elde etmek mümkündür. Değişik bilgisayar programları ile kısa sürede model tasarımı, kalıp elde etme ve serileştirme gibi işlemler yapılabilmektedir (MEGEP etek web, 2006).

1.2.1.4. Kalıp Sistemleri

Günümüzde kullanılan çok çeşitli çizim sistemleri vardır. Bunların ortak özelliği, standart ölçü tablosu ve hesaplama formülleri ile çalışılmasıdır. Bu sistemlerin kendilerine özgü kuralları ile, standart çizimler oluşturulmaktadır.

1.2.1.4.1. Müller Sistemi

Giysi kalıplarının hazırlanmasında başarılı bir sonuca ulaşabilmek için tam ve doğru alınmış ölçülere ihtiyaç vardır. Bireye kusursuz uyan kalıp, kullanılan biçki sisteminin gerektirdiği, esaslara uygun ve sağlıklı alınmış ölçülerle hazırlanabilir.

İnsan vücudunun anatomik özellikleri dikkate alınarak pratik bazı kuralların kalıba nasıl uygulanacağını açıkladığı bu sistem Michael Müller tarafından geliştirilmiştir. Bu sistemde kalıp çizimi için kullanılan ölçüler esas ve yardımcı ölçüler olmak üzere iki grupta toplanmıştır. Esas ölçüler vücut üzerinden doğrudan ölçme yolu ile alınırken, yardımcı ölçüler vücut oranlarından faydalananarak, esas ölçülerin formüle edilmesiyle hesaplanan ölçülerdir. Müller sisteminde yardımcı ölçülerin her beden için ayrı ayrı hesaplanması ve yardımcı çizgi sayısının fazla olması gibi dezavantajların giderilmesi amacıyla, 1984 yılında Niederhein Fachhochschule Enstitüsü yardımcı ölçüleri standartlaştırarak, bazı çizim kolaylıkları sağlamıştır (Şener, 1995).

Seri üretim için uygun çizim sistemlerinden biri olan Müller kalıp sistemi, Almanya'da geliştirilmiş bir sistem olup, ülkemizde de yaygın olarak kullanılmaktadır. Orta öğretim kurumlarına öğretmen yetiştiren Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Giyim Endüstrisi ve Giyim Sanatları Eğitimi Bölümünde de kullanılmakta olan bu sistem Almanların, kendi vücut özelliklerine ve anatomik yapılarına göre geliştirdikleri bir çizim sistemidir. Bu sistemin Türk kadınının vücut özelliklerine uydurulması amacıyla çeşitli çalışmalar yapılmış, ancak istenilen başarıya ulaşılamamıştır (Aydın, 1989).

İngiltere'de İngilizlerin vücut özelliklerine göre geliştirilen İngiliz sistem ise Milli Eğitim Bakanlığınca "Kadın Giyiminde Temel Çizimler" konusunda hazırlanan proje kapsamında incelenmiş ve bu sistemin Türk kadınının vücut özelliklerine

Alman Müller sisteminden daha fazla uyum sağladığı belirtilmiştir (Tansoy ve diğ., 1991).

Almanya'da geliştirilen Müller çizim sistemi, İngiltere'de geliştirilen İngiliz sistem ve Amerika'da geliştirilen Temel Blok sistemleri geliştirildikleri ülkelerin ve diğer ülkelerin hazır giyim endüstrilerince kullanılan kalıp çizim sistemleridir (Şener,1995).

Müller Sisteminde Ölçü Alma ve Hesaplama

Müller sistemi birçok yardımcı çizgilerin dik açısı altında verildiği bir sistemdir. Bununla kalıpların vücuda daha çok uyumunun sağlanması amaçlanmıştır.

Kalıp hazırlamada başarılı bir sonuca ulaşabilmek için ölçülerin nereden ve nasıl alınması gerektiği çok iyi kavranmalıdır. Müller Biçki Sisteminde temel beden kalıplarının hazırlanabilmesi için gerekli ölçülerin vücut üzerinde alınışı ileride şekillerle anlatılmaktadır. Bu ölçüler yılların tecrübesi ile bulunan, tam ve doğru bir temel beden kalıbı hazırlamada ihtiyaç duyulan verilerdir (Sezer, 2003).

Birey üzerinden alınan bu ölçüler bir ölçü defterine veya ölçü kartına yazılmalı, ayrıca kişinin vücut özellikleri varsa bu özellikler de ölçülerin yanına not edilmelidir. Örneğin: Aynı kalça genişliği ölçüsüne sahip 3 kişinin kalça formları birbirinden ayrı özelliklerde olabilmektedir. Bunlardan birinin kalça yuvarlağı normal ölçülerde, birinin yanlara doğru fazla çıkıntılı, bir değerinin göbekten kaynaklanan ve kalça ölçüsünü etkileyen bir özelliği bulunabilir. İşte bu gibi özellikler, ölçü kartına not edilmeli ve kişiye özel kalıp hazırlanırken dikkate alınmalıdır.

Temel beden kalıbı gerek sanatsal giyimde gerekse hazır giyimde önemli bir unsurdur. Temel beden kalıbı bedene uyacak şekilde hazırlanan esas kalıptır. Giysi hazırlamada başlangıç olarak kullanılan temel beden kalıbı vücut formunu tam olarak alacak vücuda oturacak biçimde hazırlanmakta ve kişiye özel olarak çizilmektedir.

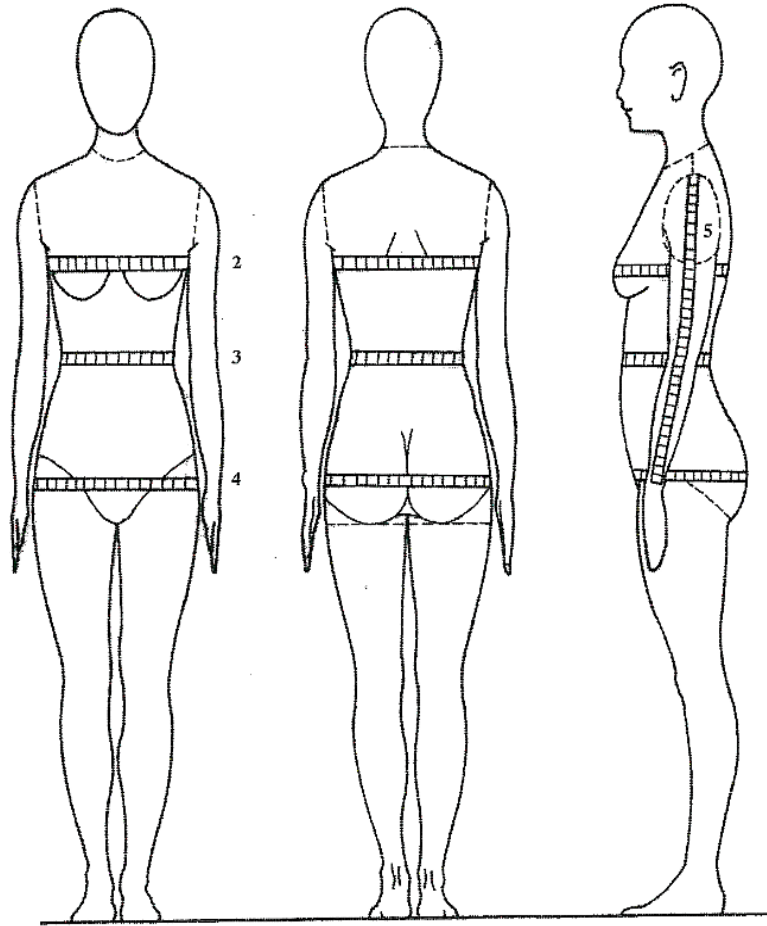
Kalıp giysi tasarımında ve giysi hazırlamada biçimin temelini oluşturmaktadır. Giysi yapım aşamasından önce temel kalıplarının ve bunlara ait temel prensiplerin iyi bilinmesi ve düzenlenmiş olması şartı gerekmektedir. Özellikle karmaşık tasarımların hazırlanmasında sağladığı kolaylık ve çabukluk nedeni ile tercih edilen temel beden kalıbı doğru seçildiğinde sadece zamandan tasarrufu değil

giyside çıkan son şekli de etkilemektedir. Bu esaslar göz önüne alınarak hazırlanan değişik ve karmaşık tasarımların kalıba uygulanması ile modelin oluşturulması aşamasında daima iyi sonuç vermektedir (Sezer, 2003).

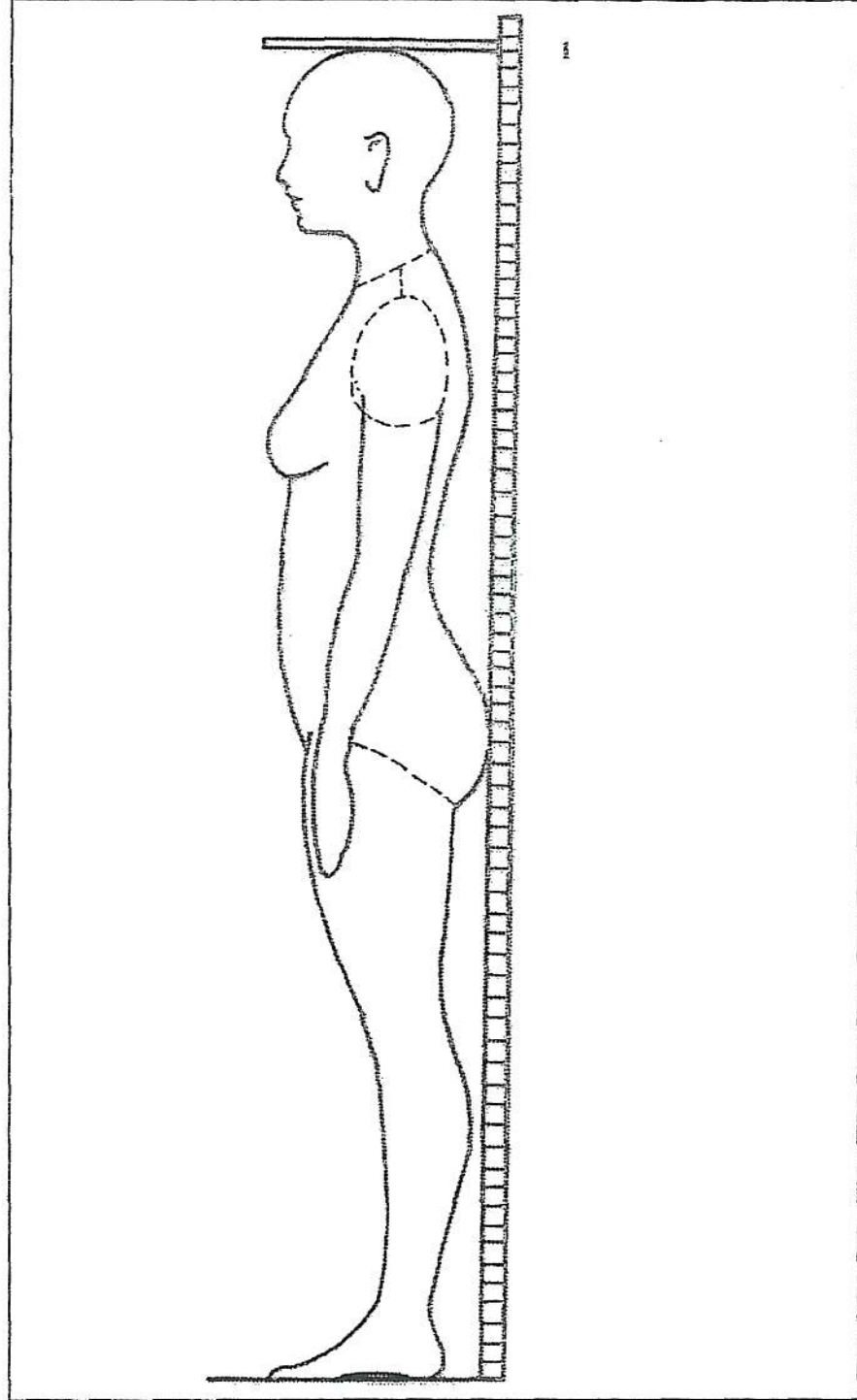
Müller Bıçki Sisteminde temel beden kalıbı hazırlayabilmek için gerekli olan ölçüler, kendi içinde Esas ölçüler ve Yardımcı ölçüler olmak üzere iki gruba ayrılırlar.

Esas Ölçüler: Mutlaka düzgün bir iç giyimle birey üzerinden alınmalıdır. Bunlar;

Bütün Boy, Beden, Bel, Kalça, Kol Boyu ölçüleridir.

Şekil 1: Esas Ölçüler

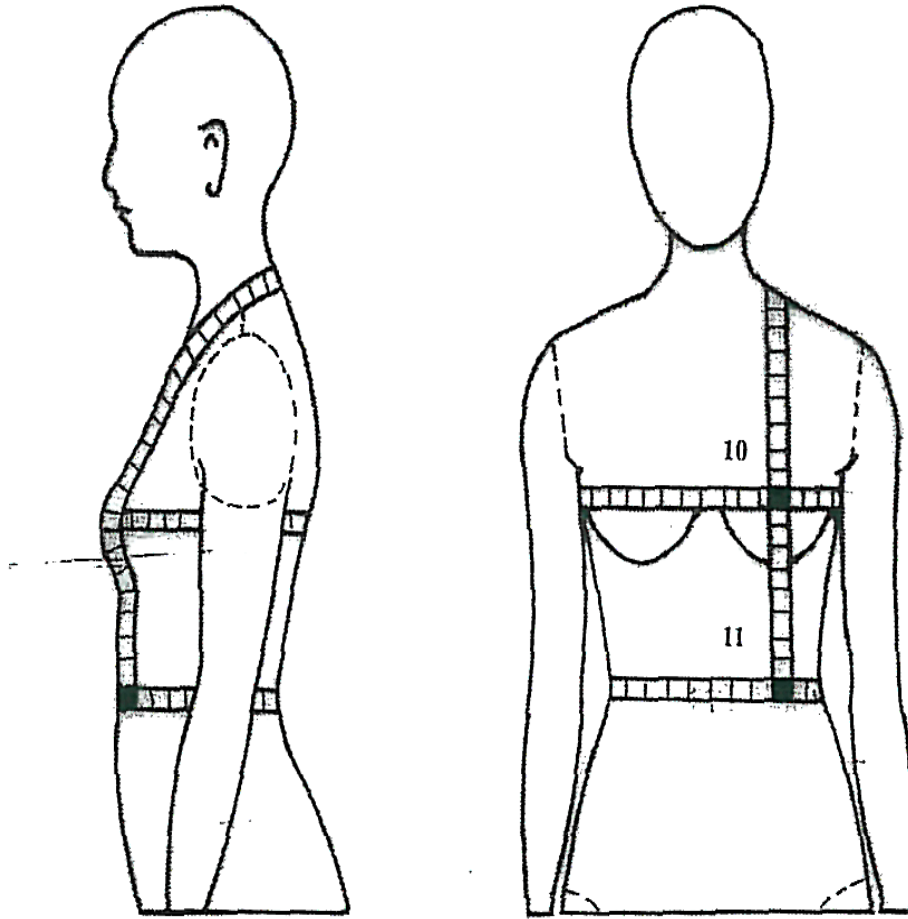

Şekil 2: Bütün Boy

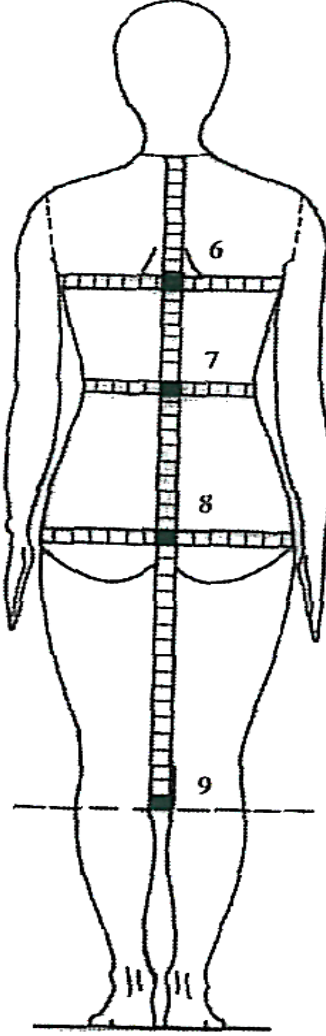
Yardımcı Ölçüler: Bu gruptaki ölçülerin bir kısmı sadece hesaplama yöntemi ile bulunur. Diğer kısmı ise, hem hesaplama, hem de birey üzerinden ölçme yönteminden yararlanılarak bulunurlar. Bunlar;

Koltuk derinliği, Arka uzunluğu, Kalça düşüklüğü

Uzunluk farkı gerektiği kadarsa normal beden kalıbı çalışılır. Uzunluk farkı normalden az veya fazla olursa özel işlem gerektiren beden kalıpları çalışılmalıdır.

Şekil 3: Ön Beden Ölçüleri

Şekil 4: Arka Beden Ölçüleri

Esas Ölçüler; Boy, beden, bel, kalça genişliği ve kol boyu vücut üzerinden alınmalıdır.

Yardımcı ölçüler; Arka yaka, koltuk genişliği ve ön genişliği her zaman formül yardımıyla hesaplanmalıdır. Koltuk derinliği ve arka genişliği ölçülerinde iki olasılıktan da yararlanılmalı daha çok hesaplama yöntemine başvurulmalıdır.

Arka uzunluğu, ön uzunluğu I ve göğüs düşüklüğü I ölçüleri hassas bir şekilde vücut üzerinden alınmalı, arka uzunluğu ile ön uzunluğu II ölçüleri mutlaka karşılaştırılarak sırtta veya göğüste özel işlem gerektiren bir durum olup olmadığı

tespit edilmelidir. Kalça dūřüklüğü ölçüsünde vücut üzerinden alınan arka uzunluğu ölçüsü ile hesaplanan ilavesiz koltuk derinliği ölçüsünün toplamı kullanılmalıdır. Giysi boyu ölçüsünde moda ve kişinin isteği dikkate alınmalıdır.

Kalıp Hazırlamada Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

Doğru ve sağlıklı bir giysi kalıbı elde edebilmek için sırasıyla;

Kullanacağınız biçki sisteminin gerektirdiği şekilde tam ve doğru ölçü almaya,

Aldığınız ölçülerden yararlanarak yardımcı ölçüleri doğru hesaplamaya,

Giysinin cinsine ve modeline göre verilmesi gereken bolluk ilavelerini eksiksiz verme ,

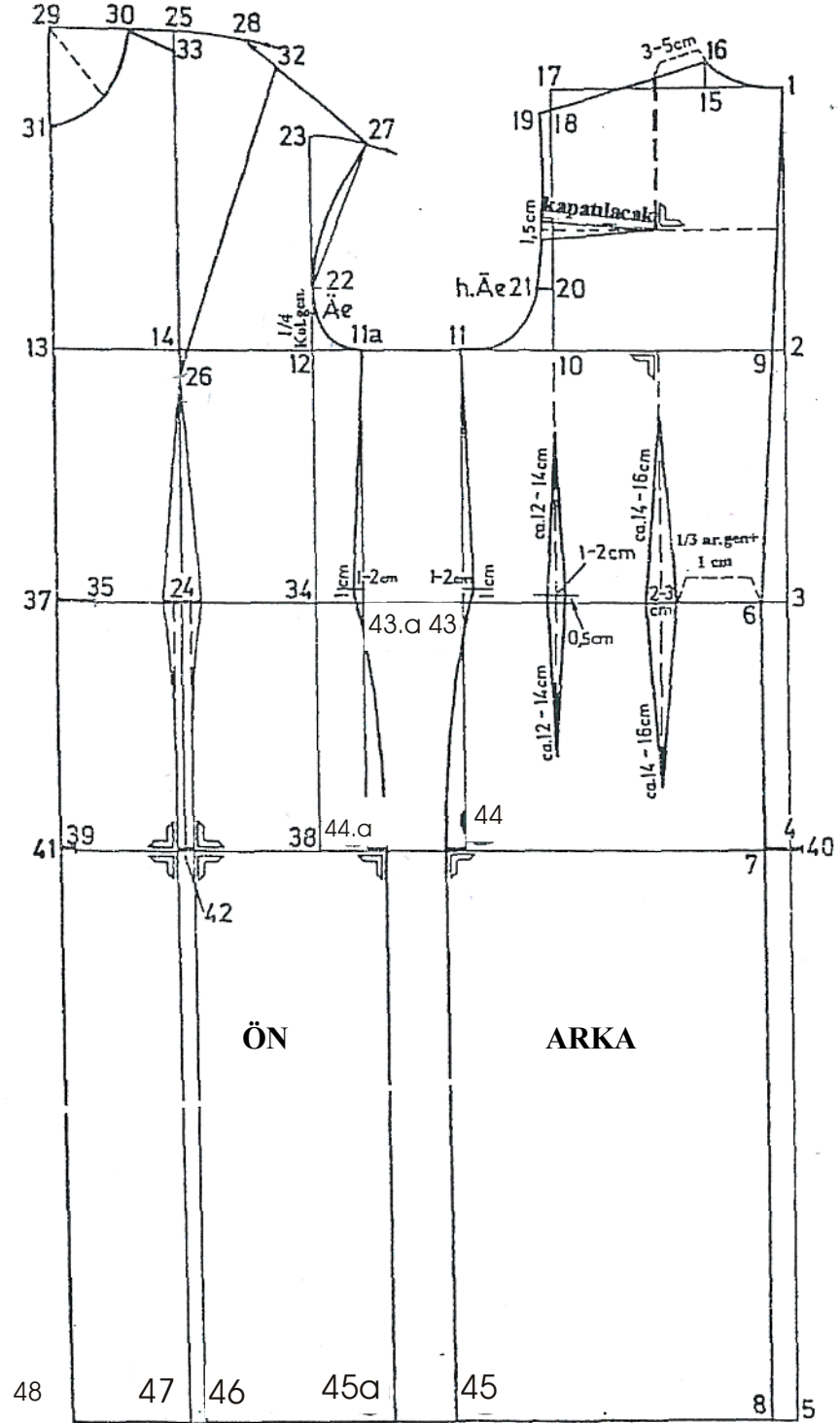
Temel kalıplarınızın doğruluğundan emin olduktan sonra model uygulama işleminde geçmeye, önemle dikkat edilmesi gerekmektedir.

Tablo 1. Müller Sistemine Ait Standart Ölçü Tablosu

BEDEN NUMARALARININ TESBİTİ	BED.1/2 %6	BED.1/2 %6	BED.1/2 %6	BED.1/2 %6	BED.1/2 %6	BED.1/2 %6	BED.1/2 %6	BED.1/2 %6	BED.1/2 %6	BED.1/2 %6	BED.1/2 %6	BED.1/2 %6	BED.1/2 %6	BED.1/2 %6
Beden Numarası	34	36	38	40	42	44	46	48	50	52	54	56	58	60
Bütün boy	160	160	160	160	160	160	160	160	160	160	160	160	160	160
Beden	80	84	88	92	96	100	104	110	116	122	128	134	140	146
Bel	64	66	68	71	75	79	83	90	97	104	111	118	125	132
Kalça	87	90	94	98	102	106	110	114	120	126	132	138	144	150
Boyun Çevresi	33.7	34.5	35.5	36.1	36.9	37.7	38.5	39.5	40.1	41.5	42.5	43.5	44.5	45.5
Arka Yaka Genişliği	6	6.2	6.4	6.6	6.8	7	7.2	7.5	7.8	8.1	8.4	8.7	9	9.3
Koltuk Derinliği	18.5	18.9	19.3	19.7	20.1	20.5	20.9	21.5	22.1	22.7	23.3	23.9	24.5	25.1
Arka Uzunluğu	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40
Kalça Düşüklüğü	58.5	58.9	59.3	59.7	60.1	60.5	60.9	61.5	62.1	62.7	63.3	63.9	64.5	65.1
Model Boyu	ARKA UZUNLUK + ETEK BOYU													
Göğüs Düşüklüğü I	29.2	30.2	31.2	32.2	33.2	34.2	35.2	36.8	38.4	40	41.6	43.2	44.8	46.4
Göğüs Düşüklüğü II	23.2	24	24.8	25.6	26.4	27.2	28	29.3	30.6	31.9	33.2	34.5	34.8	37.1
Ön Uzunluğu I	48.7	49.7	50.2	50.7	51.2	51.7	52.2	53.3	54.4	55.5	56.6	57.7	58.8	59.9
Ön Uzunluğu II	42.7	43	43.8	44.1	44.4	44.7	45	45.8	46.6	47.4	48.2	49	49.8	50.6
Arka Genişliği	15.5	16	16.5	17	17.5	18	18.5	19.25	20	20.75	21.5	22.25	23	23.75
Koltuk Genişliği	8.5	9	9.5	10	10.5	11	11.5	12.25	13	13.75	14.5	15.25	16	16.75
Ön Genişliği	16	17	18	19	20	21	22	23.5	25	26.5	28	29.5	31	32.5
Omuz Genişliği	11.8	12	12.2	12.4	12.6	12.8	13	13.2	13.4	13.6	13.8	14	14.2	14.4
Kol Boyu	56.5	56.5	56.5	56.5	56.5	56.8	56.5	56.5	56.5	56.5	56.5	56.5	56.5	56.5
Bilek Genişliği	15	15.5	16	16.5	17	17.5	18.8	19	20	21	22	23	24	25
Pantolon Boyu	98	98	98	98	98	98	98	98	98	98	98	98	98	98
Oturuş Yüksekliği	25	25.5	26	29.5	27	27.5	28	28.7	29.4	30.1	30.8	31.5	32.2	32.9
İç Boy	73	72.5	72	71.5	71	70.5	70	69.3	68.8	67.9	67.2	66.5	65.8	65.1
Paça Genişliği	23.5	24	24.5	25	25.5	26	26.5	27	27.5	28	28.5	29	29.5	30

TEMEL BEDEN KALIBI ÇİZİMİ

Ölçek: 1/5

Şekil 5

Temel Beden Kalıbı Çizimi İşlem Basamakları

Her kalıp çizimi uzun bir dikey çizgi ile başlar Dikey çizginin başlangıcı 1 sayısı ile işaretlenir.

1. 1 Noktasından aşağıya koltuk derinliği- ölçüsü inilir ve 2 noktası bulunur.
2. 1 Noktasından aşağıya arka uzunluğu ölçüsü inilir 3 noktası bulunur.
3. 1 Noktasından aşağıya kalça düşüklüğü ölçüsü inilir 4 noktası bulunur.
4. 1 Noktasından aşağıya Elbise boyu ölçüsü inilir 5 noktası bulunur.

Not: 2-3-4-5 noktalan 1 noktasına yerleştirilen cetvel kaldırılmadan işaretlenir.

5. 5 - Bulunan 1-2-3-4-5 noktalarından sola doğru dikler uzatılır.
6. 1 Noktasından sola doğru omuz çizgisi çizilir.
7. 2 Noktasından sola doğru beden çizgisi çizilir 3 Noktasından sola doğru Bel çizgisi çizilir
8. 4 Noktasından sola doğru Kalça çizgisi çizilir
9. 5 Noktasından sola doğru Etek boyu çizgisi çizilir
10. Arka ortası çizgisi için 3 noktasından sola 2 cm girilir, 6 noktası bulunur. 4 noktasından sola doğru 2 cm girilir, 7 noktası bulunur.
11. 11 -6 Noktası ile 7 noktası cetvel ile birleştirilerek etek boyu çizgisine kadar uzatılır.
12. 6. noktası ile 1 noktası cetvelle birleştirilerek arka ortası kesin çizgisi tamamlanır. Beden çizgisi üzerinde 9 noktası meydana gelir.
13. 9 noktasından sola doğru beden çizgisi üzerinde arka genişliği ölçüsü işaretlenir. 10 noktası bulunur.
14. 10 noktasından sola doğru koltuk genişliği $\frac{2}{3}$ ölçüsü kadar işaretlenir 11 noktası bulunur.

15. 11 noktasından sonra 8 veya 10 cm kadar ara boşluk verilir. İla noktası bulunur.
16. 11 a noktasından sola doğru koltuk genişliği $1/3$ ölçüsü işaretlenir. 12 noktası bulunur.
17. 12 noktasından sola doğru ön genişliği ölçüsü işaretlenir, 13 noktası bulunur.

Not: 12 - İlave 11–9 noktalan tekrar ölçülerek yarım beden kontrolü yapılır.

18. 13 noktasından sağa doğru göğüs pensi için beden $1/10+0,5$ cm işaretlenir 14 noktası bulunur
19. 19–10 noktasından yukarı dik çıkılır.
20. 11 noktası ve 11 a noktasından aşağı kalça çizgisine kadar dik olarak yardımcı çizgi çizilir.
21. 12 noktasından aşağı kalça çizgisine kadar ve 12 noktasından yukarı doğru dik olarak yardımcı çizgi çizilir.
22. 14 noktasından aşağı kalça çizgisine kadar ve 14 noktasından yukarı omuz hizasına kadar pens yardımcı çizgisi çizilir.
23. 13 noktasından geçecek şekilde dik olarak ön ortası çizilir.
24. 1 noktasından sola doğru arka yaka $\% 0.5$ cm işaretlenir. 15 bulunur. 15 noktasından yukarı 2 cm dik çizilir. 16 noktası bulunur.
25. 1 noktası ile 16 noktası arası arka yaka oyuntusu olarak kesin çizilir. 17 noktasından aşağı 1,5 cm inilir 18 noktası bulunur.
26. 16 noktası ile 18 noktası arası birleştirilerek dışarı doğru 1 cm uzatılır. 19 noktası bulunur.
27. 10 noktası ile 18 noktası arası $1/2$ ye bölünür. Bulunan noktadan arka ortası yardımcı çizgisine dik bir yatay yardımcı çizgi çizilir, 1 cm sola doğru çıkılır. Alt yarım tekrar $1/2$ ye bölünür, 20 noktası bulunur.
28. 20 noktasından sola doğru 1,3 cm işaretlenir 21 noktası bulunur.

29. 20 noktasından sola doğru kol oyuntusu çizgisine kadar beden hattına paralel bir yardımcı çizgi çizilir. 22 noktası bulunur.
30. 12 noktasından yukarı doğru 10-18% 2 cm ölçüsü kadar pergelle yay çizilir 23 noktası bulunur.
31. 14 noktasından aşağı ve yukarı uzatılan ön pens yardımcı çizgisinin bel çizgisi ile kesiştiği nokta. 24 noktasıdır.
32. 24 noktasından yukarı VI II ön uzunluğu ölçüsü kadar ölçülür ve 25 noktası bulunur.
33. 25 noktasından aşağı doğru VI II göğüs düşüklüğü ölçüsü kadar işaretlenir. 26 noktası bulunur. Bulunan bu noktaya pergel yerleştirilerek (26) 25 noktasına kadar açılır ve sağa doğru yay çizilir.
34. Ön omuz çizimi için 1/2 beden 1/10 ölçüsü kadar 23 noktasından sağa doğru yay üzerinden işaretlenir. 27 noktası bulunur.
35. Arka omuz da 16–19 noktaları arası ölçülür. Ön omuz arka omuzdan 1 cm kısadır. Arka omuz % 1 cm 27 noktasından başlayarak 25 yayı üzerinde aranır. Kesişen nokta 28 noktasıdır.
36. Ön kol oyuntusu çizimi için 27 ile 22 noktası arası yardımcı bir çizgi ile birleştirilir ve ortasında sola doğru 1 cm dik çıkılır.
37. Ön kol oyuntusu 27 noktasından başlar 1 cinlik noktadan geçerek 22 noktasına gelir. 22 ile 11 a noktaları arası yuvarlatılarak ön kol oyuntusu tamamlanır.
38. Arka kol oyuntusu 19 noktasından başlar. Daha önce işaretlenen 1 cim'lik noktadan ve 21 noktasından 11 noktasına kadar çizilir.
39. Ön yaka oyuntusunu çizmek için ön beden en yüksek noktası olan 25 noktasından yararlanılır. 25 noktası ön ortasına dik olarak çizilir. 29 noktası bulunur.
40. 29 noktasından sağa arka yaka % 0.5 cm. işaretlenir. 30 noktası bulunur.
41. 29 noktasından aşağı arka yaka + 1 cm işaretlenir. 31 noktası bulunur.

42. Ön yaka oyuntusunu düzgün bir şekilde yuvarlayabilmek için 29-12 arası bir yardımcı çizgi ile birleştirilir. Bu hat üzerinde 29 noktasından arka yaka ölçüsü işaretlenir. Bu noktadan geçecek şekilde 30 ve 31 noktalan ön yaka oyuntusu olarak birleştirilir.
 43. Göğüs pensini çizebilmek için 30 ile 25 noktaları arası ölçülür. Bu ölçü 28 noktasından sağa doğru omuz çizgisi üzerinde işaretlenir. 32 noktası bulunur.
 44. 32 ile 26 noktaları arası yardımcı çizgi ile birleştirilir. Bu çizgi pensin sağ çizgisini oluşturur.
 45. 26 ile 32 noktaları arası ölçülür ve bu uzunluk 26 noktasından pensin sol çizgisi üzerine taşınır. 33 noktası bulunur. 30-33 noktaları arası birleştirilir.
 46. Beden çizgisi üzerindeki 12 noktasından geçen dik çizginin bel çizgisi ile kesiştiği nokta 34 noktasıdır.
 47. 34 noktasından $\frac{1}{4}$ Bel % 1 cm. ölçüsü sola doğru işaretlenir 35 noktası bulunur.
 48. 35 noktasından sağa doğru bel çizgisi üzerinde (yan dikiş yardımcı çizgileri arasındaki boşluk atlanarak) $\frac{1}{2}$ bel+2 cm işaretlenir. 36 noktası bulunur.
- Not :** $\frac{1}{2}$ bel ölçüsüne 2 veya 4 cm ilave giysinin dar veya bol oluşuna göre değişir. Çok dar giysilerde tam bel veya + 1 cm ölçülebilir.
49. 34-35 noktası arası ölçülür. 2 cm ilave edilerek kalça çizgisi üzerinde 38 noktasından sola doğru işaretlenir. 39 noktası bulunur.
 50. 39 noktasından sağa doğru kalça çizgisi üzerinde (yan dikiş yardımcı çizgiler arasındaki boşluk atlanarak) $\frac{1}{2}$ kalça+1-2 cm işaretlenir. 40 noktası bulunur.
 51. Kalça çizgisinin ön ortası ile birleştiği nokta 41 noktasıdır. 24 noktasından geçen dik çizginin kalça çizgisi ile kesiştiği nokta 42 noktasıdır.

52. Kalça çizgisi üzerinde 39 ile 41 noktaları arası uzunluğu, bel çizgisi üzerinde 35 ile 37 noktaları arası uzunluğu ve 36 ile 6 noktası arası uzunluğu meydana gelmiştir. Kalıptaki bu fazlalıklar pens ve yan dikişlerde alınarak kalıba vücut formu verilir.
53. Öndeki 35 ile 37 noktaları arası uzunluğu 24 noktasını ortalayacak şekilde bel çizgisi üzerinde taşınır.
54. 39 ile 37 noktaları arası 42 noktasını ortalayacak şekilde kalça çizgisi üzerine taşınır. Arka beden yan yardımcı çizginin bel çizgisi ile kesiştiği nokta 43 noktasıdır.
55. Ön bedende yan yardımcı çizginin bel çizgisi ile kesiştiği nokta 43 a noktasıdır. Arka bedende yan yardımcı çizgisinin kalça çizgisi ile kesiştiği nokta 44 noktasıdır. Ön bedende yan yardımcı çizgisinin kalça çizgisi ile kesiştiği nokta 44 a noktasıdır.

Ön Bel Pensinin Çizimi

56. 24 noktasındaki ön bel pensi kenarları 26 noktası ile düz, kalça hattı ile kavisli birleştirilir. Göğüs pensinin yeri değiştirilmeden kullanılacaksa ön bel pensi 26 noktasından 2 cm kısa olarak çizilir (Birleştiği takdirde kup olur).
57. Ön bel pensi kalça çizgisinden etek ucuna kadar cetvelle düz hat olarak çizilir. 47 ve 48 noktaları bulunur.

Yan Dikiş Ve Arka Bel Penslerinin Çizimi

58. 43 ile 43 a noktalarından yukarı 1 cm çıkılarak bel çizgisine paralel yardımcı küçük çizgiler çizilir. Arka bel çizgisi üzerinde 36 ile 6 noktaları arasındaki fazlalığın 1 veya 2 cm si ön ve arka yandaki yardımcı küçük çizgilerden içeriye doğru işaretlenir. Geriye kalan fazlalık ise arka bedende yapılacak penslere verilir.

59. 7 ile 40 noktaları arasındaki eksik ölçü iki eşit parçaya bölünerek ön ve arka bedende 44 ve 44 a noktalarından dışarıya doğru kalça hattı üzerinde ilave edilir.
60. 11 n arka belde girilen 1 veya 2 cm.' lik nokta ile düz olarak birleştirilir, bu noktadan aşağıya doğru 44 noktasından çıkılan uzunluğun ucuna kadar kalça yuvarlağı verilerek çizilir ve etek ucuna dik olarak uzatılır. 45 noktası bulunur.
61. 11 a noktası ön belde girilen 1 veya 2 cm.lik nokta ile düz olarak birleştirilir. Bu noktadan aşağıya doğru 44 a noktasından çıkılan uzunluğun ucuna kadar kalça yuvarlağı verilerek çizilir ve etek ucuna dik olarak uzatılır. 46 noktası bulunur.
62. Sağ bel pensinin yerini bulmak için 6 noktasından sola doğru 1/3 Arka genişlik + 1 cm işaretlenir. Pens genişliği bu noktadan sola doğru ölçülür en fazla 3 cm dir ve ikiye bölünür. Orta noktasından yukarı ve aşağı dik çizilir. Bu çizgi üzerinde pens boyu olarak yukarı ve aşağı 14-16 cm işaretlenir. Pens kenarları çizilir.
63. Sol bel pensi için 10 noktasından aşağı doğru omuz yardımcı çizgisi uzatılır. Bu çizginin bel çizgisi ile kesiştiği noktadan yukarıya 0,5 cm çıkılarak bele paralel kısa yardımcı çizgi çizilir Pens genişliği kısa yardımcı çizgi üzerinde eşit olarak dağıtılır. Bu pens için 14-16 cm yukarı 12-13 cm. aşağıya ölçülerek pens kenarları çizilir. NOT: Sağ arka pens, sol arka pensten daha geniş olur.

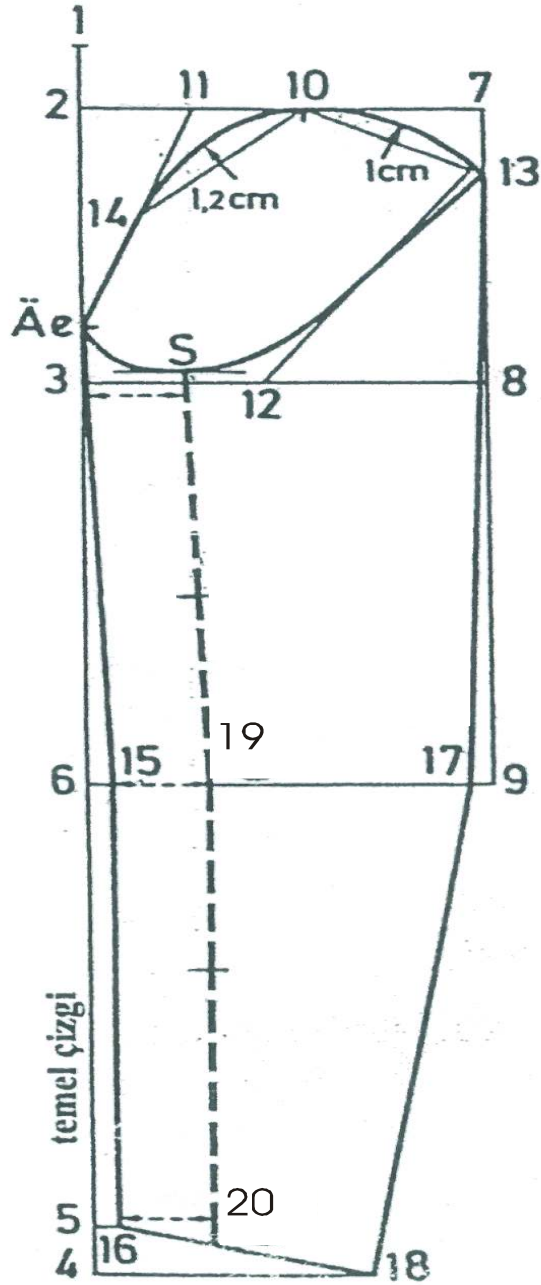
Omuz Pensinin Çizimi

64. 16 noktasından 3-5 cm sola doğru ölçülür. Bu noktadan 1/2 yardımcı çizgisine dik inilir. Kol oyuntusundaki 1/2 noktasında 1,5 cm pens derinliği aşağı ve yukarı eşitlenerek işaretlenir ve kol oyuntusuna pens çizilir. Bu pens daha sonra omuza kaydırılır.

Omuzda 18-19 arası küçük bedenlerde (34 - 36) arası 1.5 cm orta bedenlerde (38 - 40 - 42 - 44) 1 cm, büyük bedenlerde 0.5 cm, daha büyük bedenlerde ise 0 cm dir. Omuz genişliği belirlenirken kişinin üzerinden alınan omuz genişliği ölçüsü de kontrol amaçlı kullanılmalıdır.

TEMEL KOL KALIBI ÇİZİMİ

Ölçek:1/5

Şekil 6

Temel Kol Kalıbı Çizimi İşlem Basamakları

1. Kağıdın sol tarafına bir dik çizilir. Dikey çizginin başlangıcı 1 noktası olarak işaretlenir.
2. 1 noktasından aşağıya koltuk genişliği $2/10 + 0,5-1,5$ cm işaretlenir, 2 noktası bulunur.
3. 1 noktasından aşağıya koltuk oyuntu yüksekliği $1/2$ işaretlenir, 3 noktası bulunur.
4. 2 noktasından aşağı kol boyu işaretlenir, 4 noktası bulunur.
5. 4 noktasından yukarı 2-3 cm işaretlenir. 5 noktası bulunur.
6. 3-5 arası $1/2$ % 1 cm 3 noktasından aşağıya işaretlenir, 6 noktası bulunur.
7. 2,3,4,6 noktalarından sağa doğru dik çizgiler çizilir.
8. 3 noktasından yukarı $1/4$ koltuk genişliği işaretlenerek ön kol evi karşılık noktası (Ae noktası) bulunur.
9. Ae noktasından başlayarak 2 nolu yatay çizgi üzerinde koltuk çevresi $1/2$ % 0-1 cm aranır. Bulunan 7 noktasıdır.

Hazırlanan kol kalıbının, beden kalıbının kol evi ile uyumu çok önemlidir. Bu nedenle 7 noktası belirlenirken mutlaka kol genişliği ve kol evi yüksekliği kontrolü yapılmalıdır. Kontrol sonucu uyumsuzluk çıkarsa hatanın nerede olduğu araştırılarak bulunmalı ve kol çalışmasına ondan sonra devam edilmelidir.

10. 7 noktasından aşağıya 6 yatay hattına kadar bir dik çizilir ve 8-9 noktaları işaretlenir.
11. 2 noktasından sağa doğru 2-7 arası $1/2+1$ cm işaretlenir ve 10 noktası bulunur.
12. 2-10 arasının $1/2$ si 11 noktasıdır.
13. 8 noktasından sola doğru 3-8 arası $1/2+1$ cm işaretlenir ve 12 noktası bulunur.

14. 7 noktasından aşağıya koltuk genişliği $\frac{1}{4}+0,5$ cm işaretlenir ve 13 noktası bulunur.
15. Ae-11 arası yardımcı çizgi ile birleştirilir ve $\frac{1}{2}$ si 14 noktası olarak işaretlenir.
16. 13-10 ile 10-14 arası yardımcı çizgi ile birleştirilir.
17. 3-12 arasında 0,5 cm yukarı çıkılarak kısa bir yardımcı çizgi çizilir.
18. 13 den sola 0,5 cm işaretlenir, bulunan nokta ile 12 arası yardımcı çizgi ile birleştirilir.
19. 5 ve 6 noktalarından sağa 1-1,5 cm girilir. 15 ve 16 noktaları işaretlenir.
20. Ae -15 ve 15-16 noktaları arası cetvelle birleştirilir.
21. 9 noktasından başlayarak 4 nolu yatay çizgi üzerinde 9-12 cm (bilek genişliği dikkate alınır).
22. 16 noktasından başlayarak 4 nolu yatay çizgi üzerinde 9-12 cm (bilek genişliği dikkate alınır) ölçülerek 18 noktası bulunur ve kol ağzı çizilir.
23. Penssiz temel kol kalıbı çizimi için 6-9 noktalarından içeriye 1-1,5 cm girilir.
24. Bulunan noktalar ön kolda Ae ile, arka kolda 13 noktası ile birleştirilerek kol boyuna kadar gelişine göre uzatılır. Bilek genişliği için ayrıca ölçü kullanılmaz.
25. 13-17 arası ve 17-18 arası cetvelle birleştirilir.
26. 14-10 yardımcı çizgisi üzerinde 1,2 cm 10-13 yardımcı çizgi üzerinde 1 cm yukarı doğru işaretlenir.
27. Ae noktasından başlayarak 14-10-13 noktalarından geçmek üzere kol üstü yuvarlağı çizilir.
28. 13 den aşağıya 0,5 cm ilk yardımcı çizgiden geçecek şekilde Ae noktasına kadar kol altı yuvarlağı çizilir.

29. Temel beden kalıbı üzerinde Ae-S arası, kolda Ae noktasından başlayarak kol altı oyuntusunda aranır. Bulunan S noktasıdır (bu işlem bedenın yan dikişı ile kol altı dikişinin karşılıklı gelmesini sağlar.)
30. Bulunan S noktası Ae 15-16 hattına paralel kol ağzına kadar, kol altı dikişı olarak çizilir ve 19-20 noktaları işaretlenir.
31. Kol altı dikişı üzerinde birisi dirsekten bir miktar yukarıda, diğeri dirsek ile bilek arasında olmak üzere iki karşılık işareti alınır.

Temel Kol Kalıbı Açılımı

1. Kol kopyası alınırken, önce şekilde taranmamış olarak gösterilen üst kolun kopyası alınır, bu kısım Ae -15 -16 noktalan arası (ön kol orta çizgisi) Ae -13 noktalan arasındaki kol yuvarlağı ve 13 -17 -18 noktalan (arka kol ortası çizgisi) arasında kalan kısımdır.

2. Daha sonra kolun Ae-15-16 noktalan ile kol alt dikişı arasında kalan küçük alt parçasının kopyası alınır.

3. Bu parçayı üst kola karşılaştırarak yerleştirebilmek için 15 noktasından geriye doğru çiziltmek gereklidir. Çiziltme yapılan ön kolun dirsek hattında şekilde görüldüğü gibi bir miktar üst üste binme olacaktır. Yani ön kolda kol altı dikişı kısalacaktır. Bu kısalık dikim sırasında esnetme yapılarak arka kol dikişı ile eşitlenir ve böylece kola form verilmiş olur.

4. Diğer aşamada alt arka kolun kopyası alınır ve 13-17 noktalan karşılaştırılarak yerleştirilir.

5. Temel beden kalıbının arka kol evinde h.Ae-S arası ölçülerek arka kol kalıbına bu ölçünün 0,5-1 cm fazlası taşınarak arka kol evi karşılık noktası bulunur.

Açılımı yapılmış kol kalıbında genişlik kontrolü ve pens ucu kaydırma

6. Temel kol kalıbında bedene takılacak olan S- 10 - S noktaları arasındaki kol yuvarlağının uzunluğu ölçülerek bedenın kol oyunu çevresi ölçüsü ile karşılaştırılır. Örneğin; burada çalışılan beden kalıbında kol oyunu çevresi ölçüsü 41.5 cm idi, bu bedene göre çalışılan kol kalıbının kol çevresi ölçüsü, 41.5 cm nin %

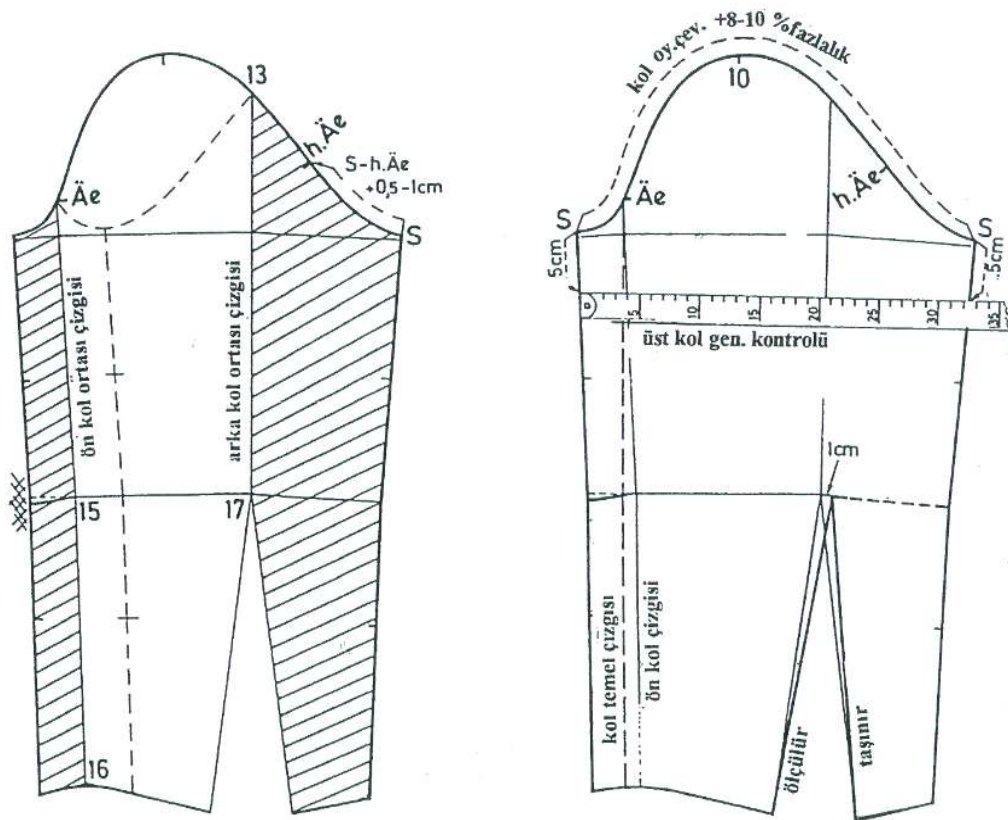
8 - 10 fazlası ($41.5 + 4.1 = 45.6$ cm) olmalıdır. Fazlalık bu ölçüden az veya fazla olursa düzgün bir kol takımı sağlanamaz.

(Kol bedene takılırken S - Ae arasında yedirme yapılmaz. S-h.Ae arasında 0.5 - 1 cm yedirme yapılır. Kalan fazlalık Ae - h Ae arasına yedirilir.)

7. Temel kol kalıbında üst kol genişliği kontrolü yapılır. Kol kalıbında vücut özelliğinden kaynaklanan bir darlık varsa, daha sonraki bölümlerde görülecek olan kolu iki parçaya ayırma işlemi uygulanır.

8. Kol kalıbı bilekten pensli olarak kullanılacaksa pens ucu şekilde görüldüğü gibi 1 cm arkaya kaydırılır.

TEMEL KOL AÇILIMI

Şekil 7a: Kol açılımının yapılması ve h.Ae noktasının belirlenmesi

Şekil 7b: Kol evi genişliği ve üst kol genişliği kontrolü, pens ucu kaydırma işlemi

TEMEL ETEK ÇİZİMİ

Ölçüler

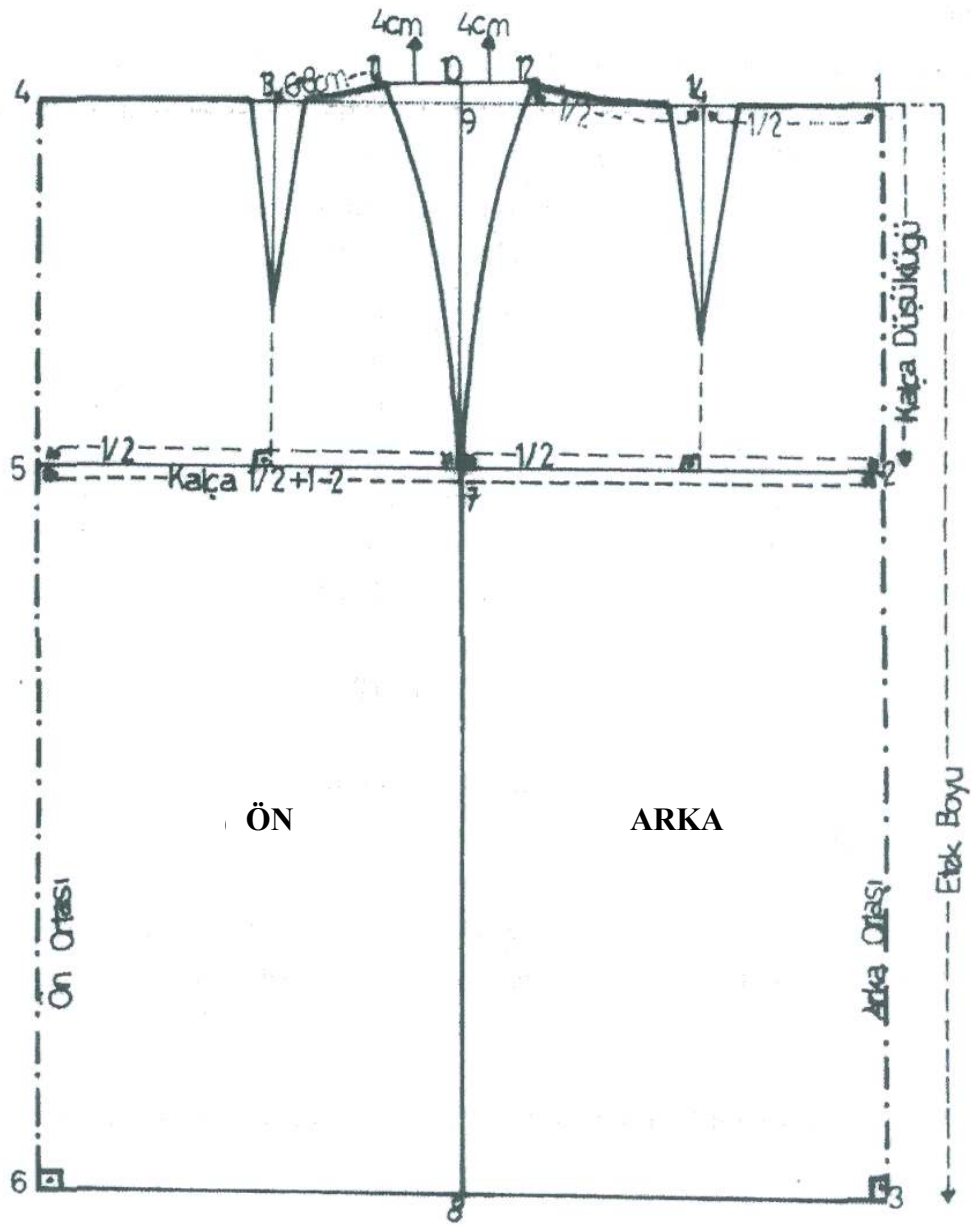
Ölçek: 1/5

Bel : 68 cm

Kalça : 94 cm

Kalça Düş. : 20 cm

Etek Boyu : 60 cm

Şekil 8

Temel Etek İşlem Basamakları

1. Kağıdın sağ kenardan 5-6 cm girilerek 1 noktası işaretlenir.
2. 1 noktasından aşağıya kalça düşüklüğü ölçüsünü işaretlenerek 2 noktası bulunur.
3. 1 noktasından aşağıya etek boyu ölçüsünü işaretleyerek 3 noktasını bulunur.
4. 1 noktasından sola doğru kalçanın 1/2'si işaretlenerek 4 noktası bulunur. 4 noktası aşağıya doğru dik olarak uzatılır. 5-6 noktalan bulunur.
5. 5 ve 2 noktalarının 1/2'si işaretlenerek. 7 noktası bulunur. Yukarı ve aşağıya dik olarak uzatılarak 8-9 noktaları bulunur.
6. 9 noktasından yukarıya 1 cm çıkılarak 10 noktası bulunur.
7. 10 noktasından sola 4 cm işaretlenerek 11 noktası bulunur.
8. 10 noktasından sağa 4 cm işaretlenerek 12 noktası bulunur.
9. 11 noktasından sola doğru ön bel çizgisi üzerinde 6-8 cm işaretlenerek. 13 noktası bulunur.
10. 12 noktasından arka bel çizgisi üzerinde 1-12 noktaları arası ölçülerek 1/2'si işaretlenir ve 14 noktası bulunur.
11. 13 noktasından aşağı dik olarak 10-12 cm inilerek. Pens boyu işaretlenir.
12. 14 noktasından aşağı dik olarak 12-14 cm inilerek Pens boyu işaretlenir.
13. Pistole yardımıyla kalça ve bel hatları çizilir.
14. Kesin hatlar koyu kalemle belirlenir.

Not: Pens yerini tesbit etmek için çeşitli yöntemler vardır. Örneğin bel genişliği üç eşit parçaya bölünür ve yan dikişe yakın olanı 1/3 pens yeri olarak işaretlenir.

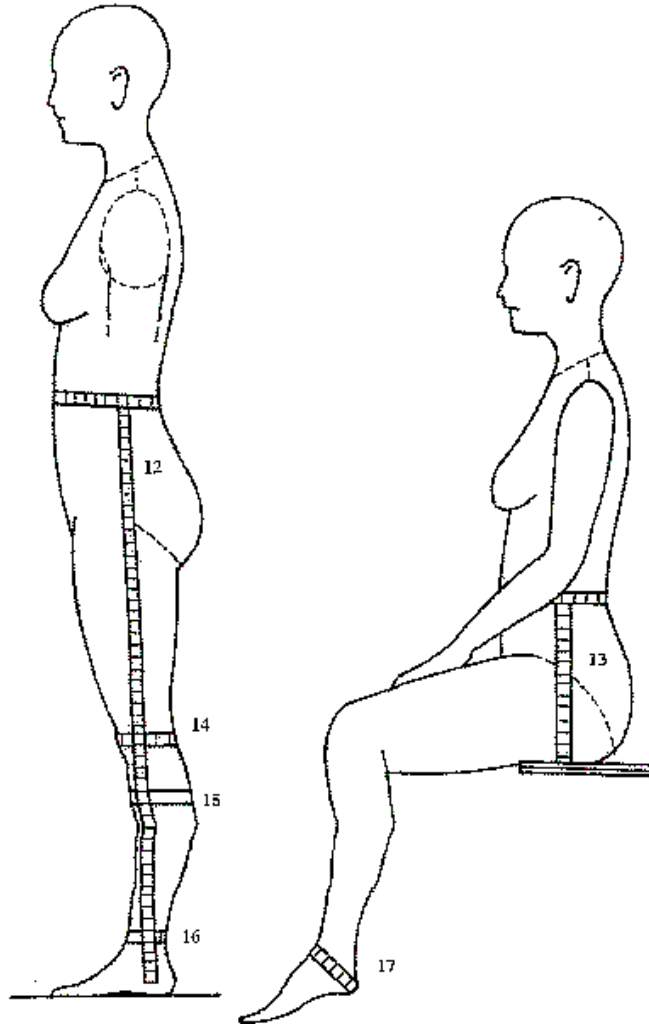
Temel Kadın Pantolonu İçin Ölçü Alınması

Temel Kadın Pantolonu İçin Gerekli Ölçüler

Bel ve kalça ölçüsü, diz boyu, oturuş yüksekliği, baldır genişliği, diz genişliği, bilek genişliği, paça genişliği, ölçüleri alınır.

Diz Boyu ve Pantolon Boyu Ölçüsünün Alınışı

Diğer adı yan boy olan bu ölçü bel şeridinin altından başlayıp topuk kemiğine kadar alınan ölçüdür. Diz boyu da aynı şekilde ölçülür. Ayrıca pantolon boyu model özelliğine göre değişebilir (Şekil 9).

Şekil 9

Oturuş Yüksekliği Ölçüsünün Alınışı

Kişi düz bir yere dik olarak oturtulur, bel şeridinin alt kenarından oturulan yere kadar dik olarak ölçülür. 13 Şekil 9

Diz Genişliği Ölçüsünün Alınışı

Temel kadın pantolon çiziminde bu ölçüye gerek yoktur. Ancak, golf ve bermuda modellerinde kullanılır. 14 Şekil 9

Topuk Genişliği Ölçüsünün Alınışı

Ölçü, ayağın paçadan geçmesini sağlamak için topuk ve bileği saracak şekilde alınır. 17 Şekil 9

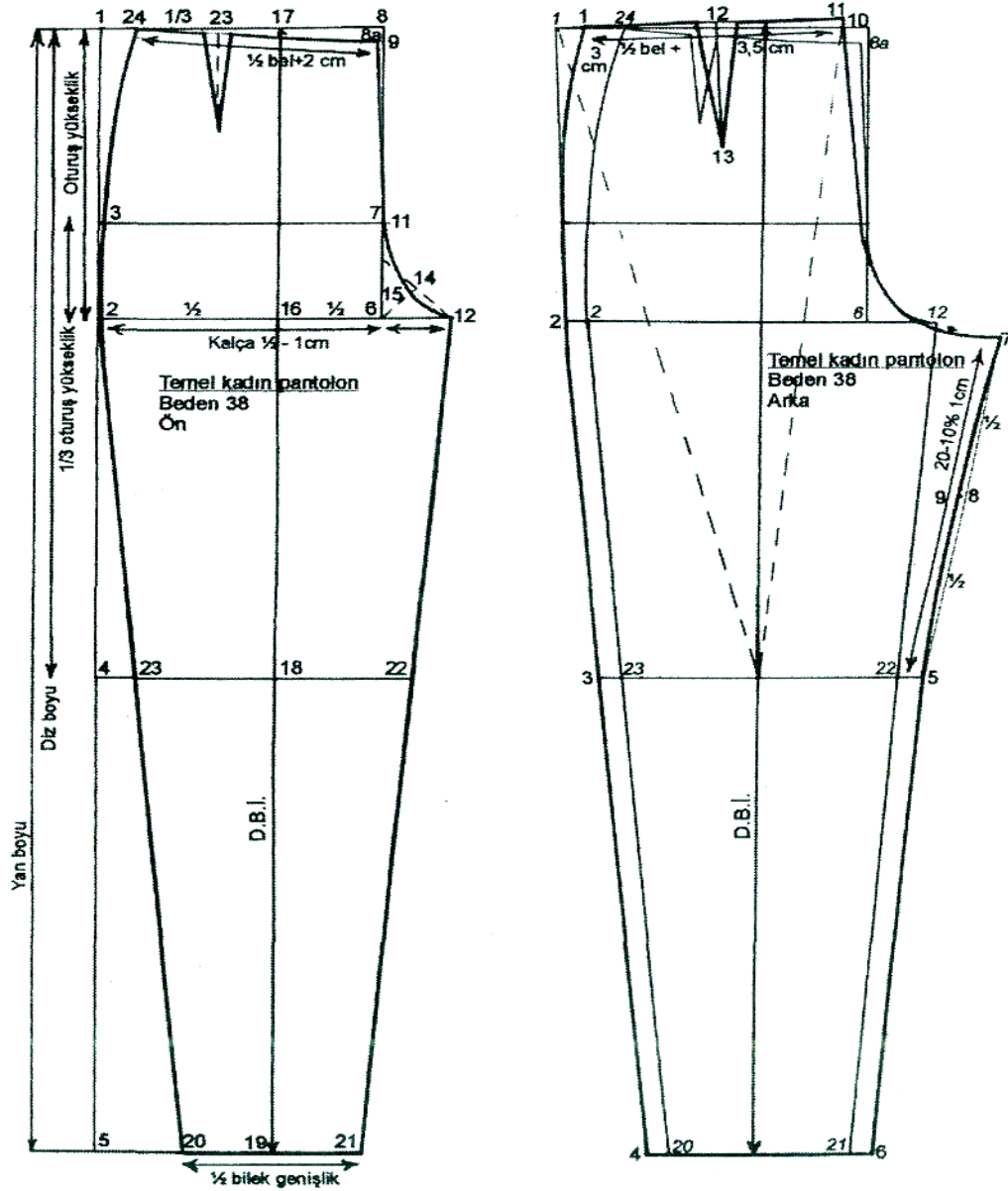
Bilek Genişliği (Paça Genişliği) Ölçüsünün Alınışı

Ölçü, bilek kemiğinin üzerinden istenilen genişlik kadar alınır. 16 Şekil 9

TEMEL KADIN PANTOLON ÇİZİMİ 38 BEDEN

Ölçüler

Bel	: $70 + 1,5 \text{ cm} = 71,5 \text{ cm}$	Yan boy	: $106,5 \text{ cm}$
Kalça	: $94,5 \text{ cm} + 2 \text{ cm} = 96,5 \text{ cm}$	Oturuş yüksekliği	: $27,5 \text{ cm}$
Ayak Bilek Gen.	: $23,5 \text{ cm} + 9,6 = 33,1 \text{ cm}$	Ön pens Gen.	: 2 cm
Diz Boy	: $61,5 \text{ cm}$	Arka Pens Gen.	: 3 cm

Şekil 10

Temel Kadın Pantolonu İşlem Basamakları

Ön

1. Kağıdın sol kenarına 3 cm'den paralel bir dik çiziniz. 1
2. 1 noktasından aşağı oturuş yüksekliğini işaretleyiniz. 2
3. 2 noktasından yukarı oturuş yüksekliği $1/3$ tespit ediniz. 3
4. 1 noktasından aşağı diz boyunu işaretleyiniz. 4
5. 1 noktasından aşağı yan boyunu işaretleyiniz. 5
6. 1 -2 -3 - 4 -5 noktalarını sağa dik uzatınız.
7. 2 noktasından kalça $1/2 \% 1 \text{ cm} = 23.6 \text{ cm}$ işaretleyerek, yukarı dik çiziniz. 6
8. Oturuş yükseldiği $1/3$ ile kesişen nokta. 7
9. Bel çizgisi ile kesişen nokta. 8
10. 8 noktasından aşağı 1.5 cm işaretleyiniz. 9
11. 9 noktasından 0.5 cm sola dik çiziniz. 10
12. Oturuş yüksekliği $1/3$ 'teki 7 noktasından 0.5 cm sağa dik çiziniz. 11
13. Oturuş yüksekliğindeki 6 noktasından sağa doğru 2-6 arasını ölçünüz $1/4$ işaretleyiniz = 5.5 cm. 12
14. 6-12 noktalarını ölçünüz ve bu ölçüyü 6 noktasından yukarı taşıyınız 13
15. 12-13 arasını ölçünüz $1/2$ bulunuz. 14
16. 14 noktasından aşağı 6-14 arasını ölçünüz $1/5$ bulunuz ve işaretleyiniz.15
17. 10-11-12-15 noktalarını ağ formu vererek çiziniz.
18. Oturuş yüksekliğindeki 2-12 arasını ölçünüz $1/2$ bulunuz. 16
19. Bulduğunuz noktayı yukarı ve aşağı ütü halı olarak dik çiziniz. Bel ile kesişen nokta. 17
20. Diz hattı ile kesişen nokta. 18
21. Paça çizgisiyle kesişen nokta. 19
22. 19 noktasından $1/2$ paça genişliği = 15.5 cm sağa ve sola eşit dağıtarak işaretleyiniz.
23. 12-21 cetvelle birleştiriniz.
24. Diz hattı ile kesişen nokta. 22
25. 2-20 cetvelle birleştiriniz.

26. Diz hattı ile kesişen nokta. 23
27. Bel hattı üzerinde 10 noktasından $1/2$ bel + 2 cm = 20.2 cm sola doğru işaretleyiniz, bel formu vererek çiziniz. 24
28. 2-24 noktalan kalça formu vererek çiziniz.
29. 24-10 arasını Ölçünüz sağa doğru $1/3$ 'ünü işaretleyiniz. 25
30. 25 noktasını kalça çizgisine dik çiziniz, pens payını sağa ve sola dağıtarak çiziniz.

Arka

1. Ön pantolon çizimini kopya alınız.
2. Kalça, oturuş yüksekliği, diz hattı, paça hatlarını sağa ve sola bir miktar uzatınız.
3. Ön pantolon çizimindeki numaralarına aynen geçiriniz.
4. 24 noktasından sola doğru 3 cm, 2 noktasından, 23 noktasından ve 20 noktasından sola doğru 2 cm işaretleyiniz 1,2,3,4
5. Bel hattındaki 22, paça hattındaki 21 noktalarının sağa doğru 2 cm işaretleyiniz. 5, 6
6. Pergelle 12-22 % 1 cm, 5 merkez olmak üzere sağa 1. yayı çiziniz.
7. Pergelle 12-22 % 1 cm, 12 merkez olmak üzere diğer ilk çizdiğiniz yay üzerinde 2. yayı çiziniz. Yayların kesiştiği nokta. 7
8. 5-7 noktalarını cetvelle, yardımcı çizgi ile çiziniz. Bu noktaları ölçünüz ve $1/2$ işaretleyiniz. 8
9. 8 noktasından sola doğru 0.5 cm dik çiziniz. 9
10. 7-9, 5-6 noktalarını iç paça formunu vererek çiziniz.
11. 1. noktamız merkez, bel $1/2 + 3.5$ (Arka pens payı) = 21.7 cm ön bel yardımcı hat üzerinde bir yay çiziniz. 10
12. Yay üzerinde ön bel yardımcı çizgisinden yukarı 0.6 cm işaretleyiniz. 11
13. Oturuş yüksekliği hattındaki 7-11 noktalarını arka ağ formu vererek çiziniz.
14. Bel hattındaki 1-11 noktalarını cetvelle birleştiriniz.
15. 1-11 arasını ölçünüz $1/2$ bulunuz. 12
16. 12 noktasını 11.5 cm bel çizgisine dik uzatınız. 13
17. 3.5 cm arka pens genişliğini iki tarafa eşit işaretleyiniz ve çiziniz.

1.2.1.4.2. İngiliz Sistemi

Günümüzde çeşitli kalıp sistemlerinin bulunduğu daha önceki konularda bahsedilmiştir. Bu sistemlerden biride İngiliz biçki sistemidir. Son zamanlarda ülkemizde sık kullanılan bir sistemdir.

İngiltere'de İngilizlerin vücut özelliklerine göre geliştirilen İngiliz Sistemi Milli Eğitim Bakanlığınca "Kadın Giyiminde Temel Çizimler" konusunda hazırlanan proje kapsamında incelenmiş ve bu sistemin Türk kadınının vücut özelliklerine Alman Müller sisteminden daha fazla uyum sağladığı belirtilmiştir (Tansoy ve diğ., 1991).

Bu sistemin uygulanabilmesi için gerekli olan ölçü alma, beden numarası seçme, ölçek hesabı yapma ve kalıp hazırlama ile ilgili açıklamalar aşağıda verilmiştir.

Ölçü Alma

Ölçüler düzgün bir iç giyim veya ince bir giyim üzerinden alınmalıdır. Ölçüsü alınacak kişinin normal duruşu sağlanmalı, bel yerini saptamak için bel şeridi kullanılmalıdır.

Beden Numarası Seçimi

Beden numarası seçimi için, beden genişliği ölçüsü alınarak standart ölçü tablosundan bu genişliğin üzerindeki beden numarası seçilmelidir.

Örneğin: Beden genişliği 88 cm olan kişinin beden numarası tabloya bakıldığında 38'dir.

Pantolon ve etek gibi giyimlerde beden numarasının kalça ölçüsüne göre seçilmesi gerekir (Pamuk, 2002).

Ölçek Hesabı Yapma

Bu sistemde ölçek kullanılmaktadır. Ölçek hesabı yaparken üst giyimlerde üst beden genişliği, alt giyimlerde de kalça genişliği ölçüsü kullanılmaktadır. Ölçek sabit olarak kabul edilen bolluk paylarının vücut üzerinden alınan ölçülere eklenmesiyle bulunur. Ölçek hesabı üst giyimlerde üst beden genişliği + 77 cm (sabit) / 4 formülü kullanılarak yapılır.

Örneğin; beden genişliği 83 cm olan bir kişinin ölçek hesabı;

$$83 \text{ cm} + 77 \text{ cm} / 4 = 40 \text{ cm.dir.}$$

Pantolonda ölçek; Kalça ölçüsünün ½ si hesaplanarak bulunur (Şener, 1995).

Sistemde az sayıda yardımcı çizgi kullanılıyor olması, Müller Kalıp sistemine göre daha kolay çalışılmasını sağlamaktadır.

Kalıp Hazırlama

Giysi ve modelin özelliğine uygun temel kalıp seçilmelidir. Kalıp standart ölçülere uygun olarak hazırlanmalıdır.

Temel kalıpta kullanılan bolluk payı dikkate alınarak giysi ve modelin özelliğine uygun gereken bolluk payı verilmeli veya daraltma yapılmalıdır.

Standart ölçüler ile kişi üzerinden alınan ölçüler arasında belirgin farklar var ise düzeltmeler kalıp üzerin yapılmalıdır. Model analizi yapıldıktan sonra modelin özelliğine göre gereken bolluk verilmeli, modelin gerektirdiği tüm detaylar temel kalıp üzerine uygulanmalıdır.

Giysi üretiminde kullanılan ilave bolluklar günün moda anlayışına ve modele göre değişiklik gösterdiğinden model analizi yapıldıktan sonra analizi yapan kişinin yorumuna uygun olarak kalıba ilave bolluklar verilir.

İngiliz Sisteminde Vücut Üzerinden Ölçü Alma

Çizim sistemlerinde kalıp hazırlama yöntemleri farklı olduğu gibi ölçü alma teknikleri bazı noktalarda farklılık göstermektedir. Örneğin; Müller sisteminde ölçü alma tekniklerindeki farklılıklar şöyledir.

İngiliz sisteminin ölçü almadaki en belirgin özelliği Müller sistemindeki gibi yardımcı ölçüleri formülle bulmak yerine, kişi üzerinden alınmasıdır. İngiliz sisteminde formülle hesaplanan hiçbir ölçü yoktur.

- İngiliz sisteminde bütün bedenler için standart ölçüler vardır. Pens genişliği, koltuk derinliği, kalça düşüklüğü ölçüleri standart ölçülerdir. Müller sistemine göre standart ölçü yoktur.

- İngiliz sisteminde ön ölçüsü omuzun tam ortasından bel şeridine kadar (göğüs ucundan geçecek şekilde) ölçülür. Müller sisteminde arka boyun kemiğinden ön bel şeridine kadar (göğüs ucundan geçecek şekilde) ölçülür.
- İngiliz sisteminde, omuz ölçüsü boyundan omuz başına kadar ölçülerek belirlenir. Müller sisteminde ise arka genişlik ölçüsüne göre çizilerek belirlenir.
- İngiliz sisteminde Müller sistemindeki gibi fazla ölçü kullanılmadan çizim yapılır. Müller sisteminde yer alan ancak İngiliz sisteminde bulunmayan ölçüler aşağıda verilmiştir.

1. Arka yaka	6.İç boyu
2. Göğüs düşüklüğü I , II	7.Diz yüksekliği
3. Ön uzunluk I	8.Ön pantolon genişliği
4. Koltuk genişliği	9.Arka pantolon genişliği
5. Diz genişliği	

Uzunluk Ölçüleri

1. **Arka Uzunluk:** Arka ortasında omurilik noktasından başlayarak bele kadar alınan ölçüdür.
2. **Kalça Düşüklüğü:** Arkada bel hizasından başlayarak kalçanın en yüksek noktasına kadar alınan ölçüdür.
3. **Göğüs Düşüklüğü:** Omuzun orta noktasından başlayarak göğsün yüksek noktasına kadar alınan ölçüdür.
4. **Ön Uzunluk:** Omuzun orta noktasından başlayarak göğsün yüksek noktasından geçecek şekilde bel hizasına kadar alınan ölçüdür.
5. **Bel-Diz Arası:** Önde bel hizasından başlayarak diz hattına kadar alınan ölçüdür.

6. **Kol Boyu:** El kalça üzerine yerleştirildikten sonra omuz kemiğinden başlayarak dirsekten geçecek şekilde bilek kemiğine kadar alınan ölçüdür.
7. **Oturuş Yüksekliği:** Ölçüsü alınan kişi sert bir zemine dik olarak oturmuş iken, yandan bel yerinden başlayarak zemine kadar ölçüdür.

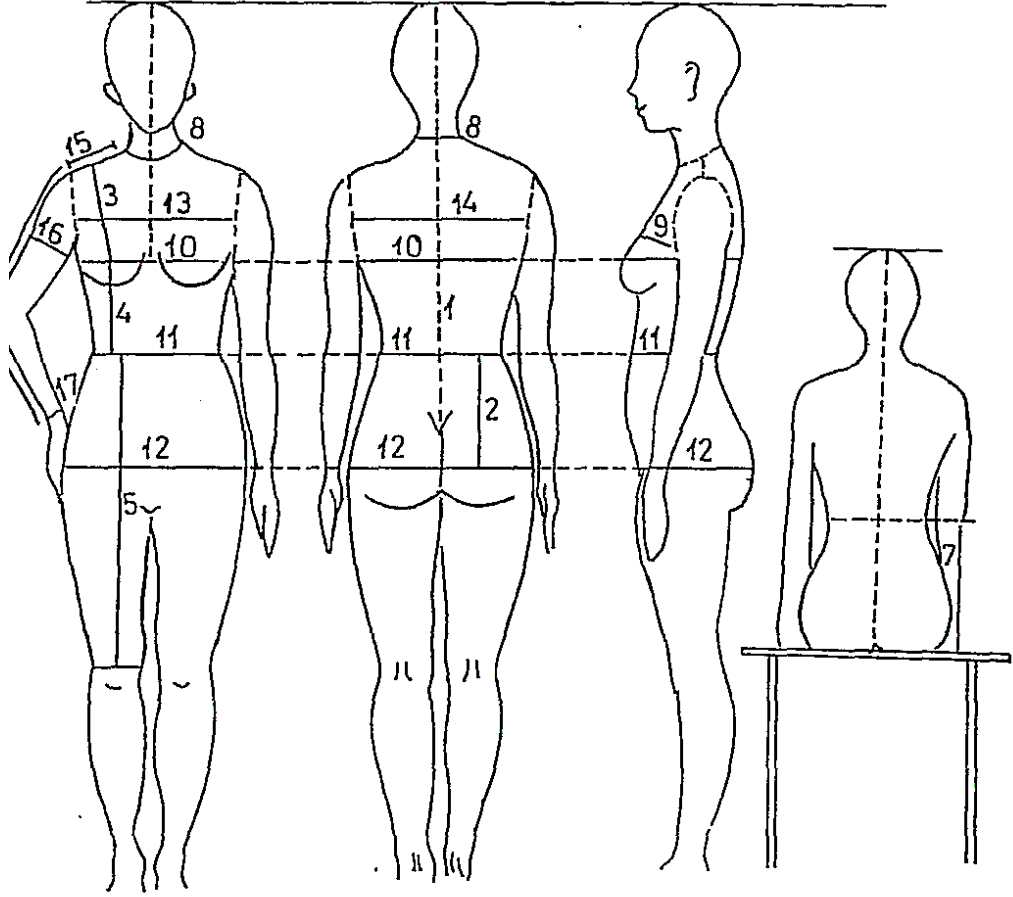
Genişlik Ölçüleri

8. **Boyun Genişliği:** Boynun beden ile birleştiği yerden ön köprücük kemiğine değecek şekilde yuvarlak olarak alınan ölçüdür.
9. **Üst Beden Genişliği:** Mezur sırt kemiklerinden geçirilerek önde göğsün üst kısmından (göğsü aşağıda bırakarak) geçecek şekilde alınan çevre ölçüsüdür.
10. **Beden Genişliği:** Göğsün en yüksek noktasından geçecek şekilde yere paralel olarak bolluk verilmeden alınan çevre ölçüsüdür.
11. **Bel Genişliği:** Bel çukurundan beli sıkmayacak şekilde yere paralel olarak alınan ölçüdür.
12. **Kalça Genişliği:** Kalçanın en geniş yerinden geçecek şekilde yere paralel olarak alınan ölçüdür.
13. **Ön Genişliği:** Ön ortasından boyun çukurundan yaklaşık 6-8cm aşağıdan kolların beden ile birleştiği noktalar arası ölçüdür.
14. **Arka Genişlik:** Arka ortasından omurilik noktasından ortalama 14–16 cm inilerek kolların beden ile birleştiği noktalar ölçülür.
15. **Omuz Genişliği:** Boyunun beden ile birleştiği noktadan başlayarak omuz kemiğine kadar alınan ölçüdür.
16. **Kol Genişliği:** El kalça üzerinde iken kolun en geniş yerinden alınan ölçüdür.
17. **Bilek Genişliği:** Bilek çevresi hafif bolluk verilerek alınan ölçüdür.

İngilizlerin vücut özelliklerine uygun olarak geliştirilen Sistem'e göre kalıp çiziminde kullanılan ölçüler tablo 2'de sunulmuştur (Tansoy ve diğ.,1991).

İngiliz Sisteminde Kullanılan Bazı Ölçülerin

Vücut Üzerinden Alınış Yerleri

Şekil 11

Tablo 2 İngiliz Sistemi Kadın Standart Vücut Ölçüleri

	ORTALAMA BOY KADINLAR 160 cm-170 cm												Küçük	Orta	Büyük
BEDEN SEMBOLÜ	8(34)	10(36)	12(38)	14(40)	16(42)	18(44)	20(46)	22(48)	24(50)	26(25)	28(54)	30(56)	S	M	L
Beden	80	84	88	92	97	102	107	112	117	122	127	132	82628	88	34
Bel	60	64	68	72	77	82	87	92	97	102	107	112	732.8	68	74
Kalça	85	89	93	97	102	107	112	117	122	127	132	137	30.6	93	99
Arka Genişlik	32.4	33.4	34.4	35.4	36.6	37.8	39	40.2	41.4	42.6	43.8	45	11.9	34.4	34.2
Ön genişlik	30	31.2	32.4	35.6	35	36.5	38	39.5	41	42.5	44	45.5	35.5	32.4	34.2
Omuz	11.75	12	12.25	12.5	12.8	13.1	13.4	13.7	14	14.3	14.6	14.9	6.1	12.25	12.6
Yaka	35	36	37	38	39.2	40.4	41.6	42.8	44	45.2	46.4	47.6	26.6	37	38.5
Pens	5.8	6.4	7	7.6	8.2	8.8	9.4	10	10.6	11.2	11.8	12.4	15.2	7	7.9
Kol genişliği	26	27.2	28.4	29.6	31	32.8	34.4	36	37.8	39.6	41.4	43.2	39.2	28.4	30.2
Bilek	15	15.5	16	16.5	17	17.5	18	18.5	19	19.5	20	20.5	39.2	16	16.8
Arka Uzunluk	39	39.5	40	40.5	41	41.5	42	42.5	43	43.2	43.4	43.6	39.2	40	40.8
Ön uzunluk	39	39.5	40	40.5	41.3	42.1	42.9	43.7	44.5	45	45.5	46	20.2	40	40.8
Koltuk derinliği	20	20.5	21	21.5	22	22.5	23	23.5	24.2	24.9	25.6	26.3	57.7	21	21.8
Bel-Diz	57.5	58	58.5	59	59.5	60	60.5	61	61.25	61.5	61.75	62	20.2	58.5	59.3
Kalça Düşüklüğü	20	20.3	20.6	20.9	21.2	21.5	21.8	22.1	22.3	22.5	22.7	22.9	102.5	20.6	21
Bel-Yer	102	103	104	105	106	107	108	109	109.5	110	110.5	111	27	104	105.5
Oturuş Yüksekliği	26.6	27.4	28	28.7	29.4	30.1	30.8	31.5	32.5	33.5	34.5	35.5	57.4	28	29
Kol Boyu	57.2	57.8	58.4	59	59.5	60	60.5	61	61.2	61.4	61.6	61.8		57.4	59.4
Diğer ölçekler (Giysiler)															
Gömlek-Manşet	21	21	21.5	21.5	22	22.5	23	23.5	24	24.5	25	25.5	21	21.5	22
İki Parçalı Kol, Kol Ağzı Gen.	13.25	13.25	13.75	14	14.25	14.5	14.75	15	15.25	15.5	15.75	16	13.5	13.75	14
Pantolon, Parça Genişliği	21	21.5	22	22.5	23	23.5	24	24.5	25.4	26.2	27	27.8	21.5	22	22.5
Jean, Parça Genişliği	18.5	18.5	19	19	19.5	20	20.5	21	-	-	-	-	18.5	19	19

Kısa/Uzun boylu kadınlarda bazı dikey ölçüler için eksiltme ve ilave tablosu

	Kısa Boylu Kadınlar 152-160 cm	Uzun Boylu Kadınlar 170-178 cm
Arka Uzunluk	-2 cm	+2 cm
Koltuk Genişliği	-0.8 cm	+0.8 cm
Kol Boyu	-2.5 cm	+2.5 cm
Bel-Diz	-3 cm	+3 cm
Bel-Yer	- 5 cm	+5 cm
Oturuş Yüksekliği	- 1 cm	+ 1 cm

Small: Yaklaşık 8-10 (34-36) beden

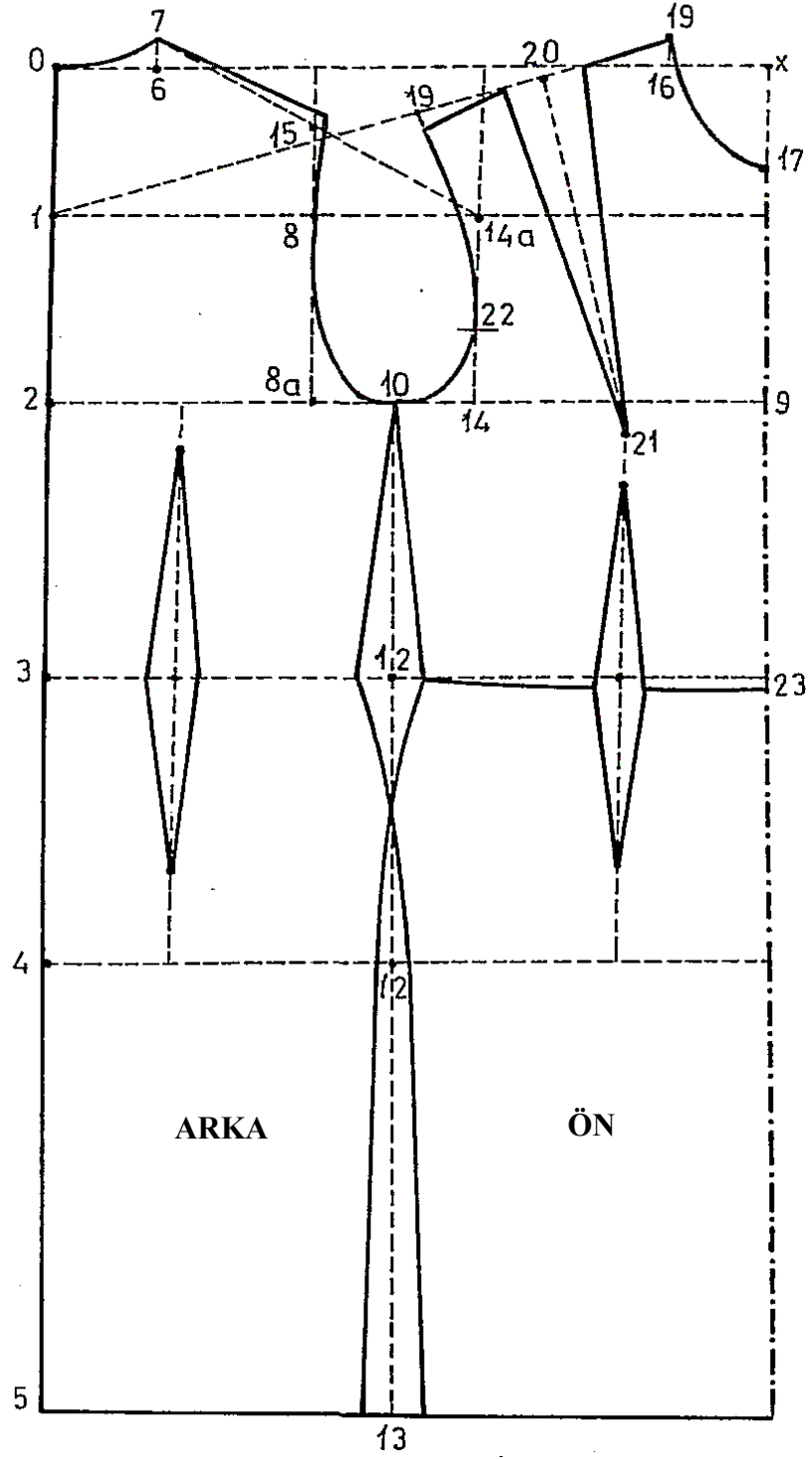
Medium: 12(38) beden

Large: Yaklaşık 14-16 (40-42) beden

İngiliz Sistemine Göre, Temel Beden Kalıbı Çiziminde Kullanılan Ölçüler.

ÖLÇÜLER	
Üst Beden Genişliği	: 83 cm
Beden Genişliği	: 88 cm
Bel Genişliği	: 66 cm
Kalça Genişliği	: 94 cm
Arka Uzunluk	: 41 cm
Arka Genişlik	: 34,4 cm
Omuz Genişliği	: 21,25 cm
Kalça Düşüklüğü	: 20 cm
Elbise Boyu	: 90 cm (Omuriliğin başladığı noktadan)
Kol Boyu	: 57 cm
Kol Ağzı Genişliği	: $20 + 4 = 24$ cm

İNGİLİZ SİSTEMİNDE TEMEL BEDEN KALIBI ÇİZİMİ

Şekil 12

İngiliz Sisteminde Temel Beden Kalıbı Çiziminin İşlem Basamakları

Arka

1. 0: Kağıdın sol tarafına bir dik açı yapılarak başlama noktasına O yazılır.
2. 0-1: O noktasından aşağı doğru $1/4$ ölçek işaretlenerek 1 noktası bulunur.
3. 0-2: O noktasından aşağı, $1/2$ ölçek +2.5 cm işaretlenerek 2 noktası bulunur.
4. 0-3: O noktasından aşağı, Arka uzunluk ölçüsü işaretlenerek 3 noktası bulunur.
5. 3-4: 3 noktasından aşağı kalça düşüklük ölçüsü işaretlenerek 4 noktası bulunur.
6. 0-5: O noktasından aşağı, elbise boyu işaretlenerek 5 noktası bulunur.

O-1-2-3-4-5 noktaları dik açı yapılarak sağa doğru uzatılır.

7. 0-6: O noktasından sağa doğru $1/6$ ölçek işaretlenerek, 6 noktası bulunur.
 8. 6-7: 6 noktasından yukarı doğru, 1,5 cm işaretlenerek 7 noktası bulunur.
- O - 7 noktaları birleştirilerek arka yaka oyuntusu çizilir.

9. 1-8: 1 noktasından sağa doğru $1/2$ Arka genişlik ölçüsü işaretlenerek 8 noktası bulunur. Bulunan nokta yukarı ve aşağı dik açı olacak şekilde uzatılır. Beden hattıyla kesişen nokta 8a noktasıdır.

10. 2-9: 2 noktasından sağa doğru $1/2$ beden genişliği + 4 cm işaretlenerek 9 noktası bulunur. Bu nokta, ön ortası çizgisi olarak aşağı ve yukarı doğru uzatılır.

11. 2-10: 2 noktasından sağa doğru 2 -9 noktaları arası ölçülür, $1/2$ % 1 cm işaretlenerek 10 noktası bulunur. 10 noktası aşağı dik olarak uzatılır, sırasıyla 11-12-13 numaraları verilir.

12. 10-14: 10 noktasından sağa doğru 8a-10 noktalar arası kadar işaretlenerek 14 noktası bulunur. 14 noktası yukarı dik olarak uzatılarak arka genişlik çizgisiyle kesiştiği noktaya 14a' numarası verilir. 14a' noktası ile 7 noktası omuz yardımcı çizgisi olarak cetvelle birleştirilir.

- 13.** 7-15: 7 noktasında sağa doğru omuz genişliği işaretlenerek, 15 noktası bulunur. 15 noktasından yukarı omuz yardımcı çizgisine dik açı yapılarak 0,8 cm işaretlenir ve 7 noktası ile birleştirilir. Omuz başıyla 8 noktasından geçecek şekilde, 10 noktasına kadar arka kol oyuntusu çizilir. Bel hattında 11 noktasından sağa ve sola doğru 2'şer cm, kalçada 12 noktasından sağa ve sola 1,5 cm, etek ucunda 13 noktasından sağa ve sola 2'şer cm işaretlenerek, arka ve ön yan dikişleri şekil 19'da görüldüğü gibi çizilir.

Beden hattında 2 -8a noktaları arasının 1/2'si bulunarak kalça çizgisine dik olarak uzatılır. Bu çizgi üzerine beden hattından aşağı 3 cm inerek 3 cm genişliğinde, bel hattından aşağı 14 cm uzunluğunda arka bel pensu çizilir.

Ön

- 14.** x: Bir dik açı çizilerek sağ üst köşe noktasına x işareti konur.
- 15.** x-16: x noktasından sola doğru 1/6 ölçek işaretlenerek 16' noktası bulunur.
- 16.** x-17: x noktasından aşağı 1/6 ölçek işaretlenerek 17 noktası bulunur.
- 17.** 16-18: 16 noktasından yukarı 1,5-2 cm çıkılarak 18 noktası bulunur. 17 ve 18 noktaları birleştirerek ön yaka oyuntusu çizilir. 18 ve 1 noktaları arası omuz yardımcı çizgisi olarak birleştirilir.
- 18.** 18-19: 18 noktasından sola doğru omuz genişliği + 5 cm (5 cm pens payı) işaretlenerek 19 noktası bulunur. 5 cm pens payı 38 beden için geçerlidir. Her beden büyümesinde 0,5 cm eklenir, beden küçülmesinde 0,5 cm çıkarılır.
- 19.** 18-20: 18-19 noktaları arası ölçülür, 1/2'si 18 noktasından sola doğru işaretlenerek 20 noktası bulunur. 20 noktasından sağa ve sola pens payı eşit olarak işaretlenir.
- 29.** 9-21: 9 noktasından sola doğru 1/10 beden genişliği + 1 cm işaretlenerek 21 noktası bulunur. 21 noktasından 1,5 cm aşağı

inilerek 20-21 noktaları birleştirilir ve göğüs pensi çizilir. Sağ pens kenarına göre sol pens kenarı eşitlenir. 19 noktasından aşağı, omuz yardımcı çizgisine dik açı yapılarak 0,8 cm inilir ve kesin omuz çizilir.

- 21.** 14-22: 14 - 14a noktaları arasının $\frac{1}{3}$ 'ü, 14 noktasından yukarı doğru işaretlenerek 22 noktası bulunur. Ön bedende 22 noktası, arka bedende 8 noktası kol kontrol işaretleridir.

Omuz başından başlayarak 22 noktasından geçmek üzere 10 noktasına kadar ön kol oyuntusu çizilir.

23 noktasından 1 cm aşağı inilerek yan bel ile hafif kavisli olarak birleştirilir. 21 noktası pens orta çizgisi olarak kalça hattına kadar uzatılır.

21 noktasından aşağı 3 cm inilerek, 3 cm genişliğinde, bel çizgisinden aşağı 12 cm uzunluğunda ön bel pensi çizilir. Kalıp üzerine ön ve arka beden yazılarak çizim tamamlanır. Daha sonra kol kalıbı çizimine başlanır.

İngiliz Sistemi Temel Kol Çizimi İşlem Basamakları

1. A: Temel beden kalıbının ön ve arka kol oyuntusu şekil 20'de görüldüğü gibi kağıda kopya edilir. Koltuk altından geçen beden çizgisi sağa doğru uzatılır. Ön ve arka omuz başı düz yardımcı hat ile birleştirilerek 1/2'si A noktası olarak işaretlenir.
2. B: Arka kol oyuntusunda 8 noktası sağa doğru beden çizgisine paralel olarak uzatılır. A noktası bu çizgiye dik olarak uzatılarak, B noktası bulunur.
3. C: A noktasından aşağı 2,5 cm inilerek C noktası bulunur. C noktası beden hattına paralel olacak şekilde sağa doğru uzatılır.
4. D: Beden çizgisi üzerinde 0 noktası işaretlenerek dik olarak yukarı doğru uzatılır. Bu dikin B çizgisi ile kesiştiği nokta 1, C çizgisi ile kesiştiği nokta 2 noktasıdır.
5. 0-3- Ön beden kalıbı üzerinde 14-22 noktalar ölçülür, 0 noktasından yukarı işaretlenerek 3 noktası bulunur.
6. 3-4- Ön kol oyuntusu 22 noktasından omuz başına kadar ölçülür +1 cm 3 noktasından başlayacak şekilde C çizgisi üzerinde işaretlenerek 4 noktası bulunur.
7. 4-5 Arka kol oyuntusu 8 noktasından omuz başına kadar ölçülerek, 4 noktasından başlayacak şekilde B çizgisi üzerinde işaretlenerek 5 noktası bulunur.
8. 5-6 Arka kol oyuntusunda 8-10 noktalar arası kavisli olarak ölçülür. 5 noktasından başlayacak şekilde beden çizgisi üzerinde işaretlenerek 6 noktası bulunur. S ile 6 noktası yardımcı hat olarak birleştirilir.
9. 3-7 2-4 noktaları arasının 1/2'si bulunarak 7 noktası işaretlenir. 3 noktası ile 7 noktası yardımcı hat olarak birleştirilir.
10. 7a 3-7 çizgisinin B çizgisi ile kesiştiği nokta 7a noktasıdır.

11. 0-8 Ön kol oyuntusundaki 10–14 noktalar arası ölçülür. 0 noktasından sağa doğru işaretlenerek 8 noktası bulunur. 6-5-4-7a-3-8 noktalarını kavisli olarak birleştirerek kol oyuntusu çizilir.
12. 9 6-8 noktaları arasının 1/2'yi işaretlenerek 9 noktası bulunur. 9 noktası aşağı dik olarak uzatılır.
13. 4-10 4 noktasından aşağı kol boyu ölçüsü işaretlenerek 10 noktası bulunur. 10 noktası sağa ve sola doğru uzatılır.
14. 11-12 Kol ağzı genişliği 10 noktasının sağ ve sol tarafına eşit olarak işaretlenerek 11-12 noktaları bulunur. Kol altında 6-11 ve 8-12 noktaları düz olarak birleştirilir.
15. 13 10-11 noktaları arasının 1/2'si işaretlenerek 13 noktası bulunur. 5 ile 13 noktaları arası düz olarak birleştirilir.
16. 9-14 9 noktasından aşağı doğru 9-10 noktaları arası 1/2 % 3 cm işaretlenerek 14 noktası bulunur.
17. 15 13 çizgisinin dirsek hattı ile kesiştiği noktadan 2 cm aşağı inilerek 15 noktası bulunur.
18. 16-17 Pens genişliğinin 1/2'i 13 noktasının sağ ve sol tarafına işaretlenerek 16-17 noktaları bulunur. 16-17 noktalarından 0,5 cm aşağı inilir. 16-17 noktaları birleştirilerek kol ağzı çizilir.

İngiliz Sisteminde Tek Parçalı Temel Etek Çizimi İşlem Basamakları

Ölçüler

Bel Genişliği	: 66 cm
Kalça Genişliği	: 94 cm
Kalça Düşüklüğü	:20cm
Etek Boyu	: İsteğe ve modaya göre değişir.

Ön

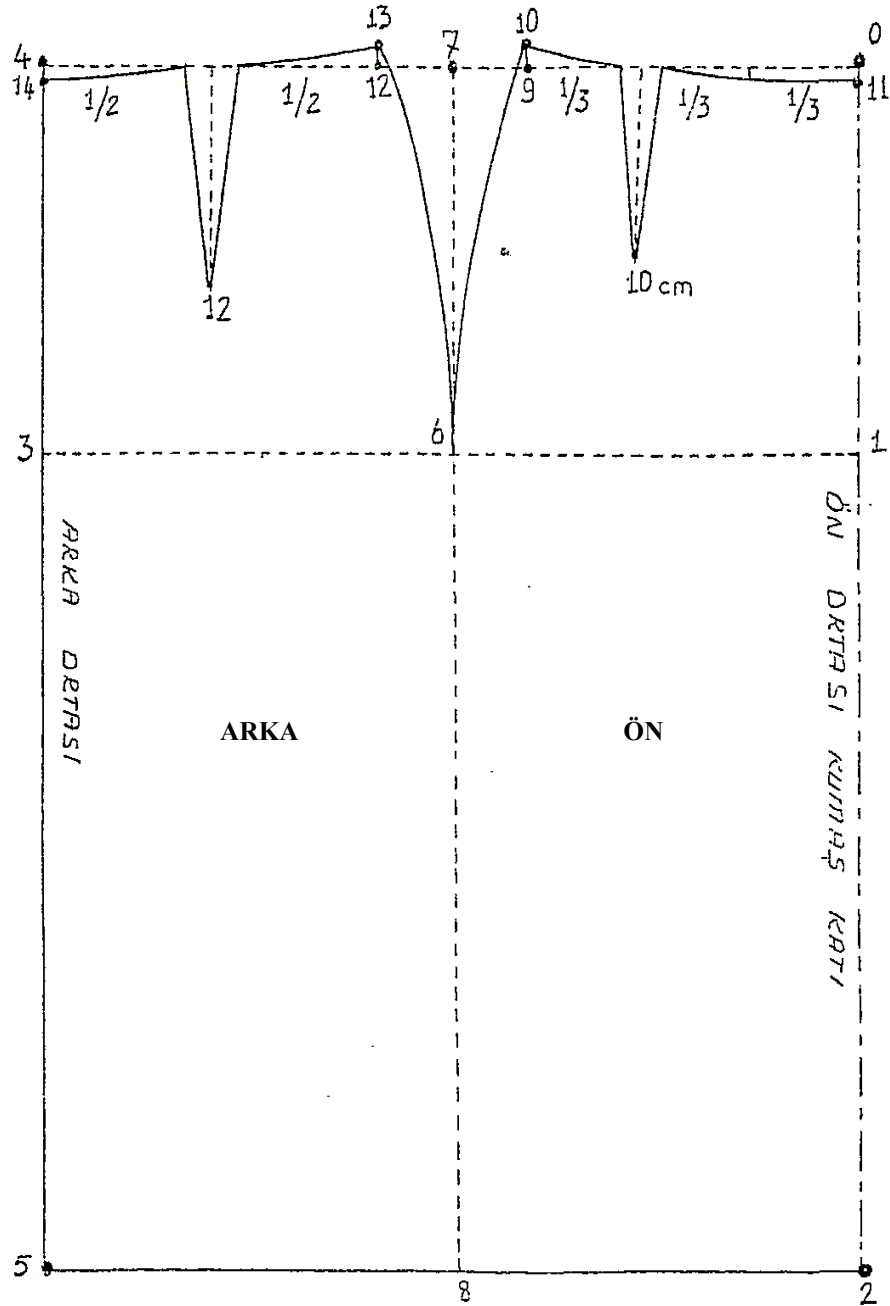
1. 0: Sağ tarafa dik bir açı çizerek başlangıç noktasına '0' yazınız.
2. 0-1: Kalça düşüklüğü
3. 0-2: Etek boyu
4. 0-1 noktalarını sola doğru dik olarak uzatınız.
5. 1-3 $\frac{1}{2}$ kalça + 1 cm 3 noktasını yukarıya uzatarak 4, aşağıya uzatarak 5 noktalarını bulunuz.
6. 6: 1-3 noktaları arası $\frac{1}{2}$ 6 noktasını dik olarak aşağı ve yukarı uzatınız. Bel hattında 7, etek ucunda 8 noktalarını bulunuz.
7. 0-9: $\frac{1}{4}$ Bel genişliği + 2,5 cm pens payı + 0, 5 cm bolluk 0-9 arasını üç eşit parçaya bölünüz. Soldaki birinci $\frac{1}{3}$ den sağa doğru pens derinliği 2. 5 cm nin yarısını işaretleyiniz Bulduğunuz nokta pensin orta noktasıdır. Aşağıya doğru dik olarak 9-10 cm uzatarak pensi çiziniz.
8. 9-10: 0,6 cm dik çıkarak hafif kavisli pens çizgisiyle birleştiriniz.
9. 0-11: 0,5 cm inerek hafif kavisli pens çizgisiyle birleştiriniz. 6-10 noktaları arasını kalça kavisi vererek birleştiriniz.

Arka

10. 4-12 : $\frac{1}{4}$ bel + 3 cm pens payı + 0,5 cm bolluk
11. 4-1: noktaları arasının $\frac{1}{2}$ sini bulunuz. Aşağıya dik olarak 12 cm uzatınız. Pens payını iki tarafa eşit paylaştırarak pensi kesin çiziniz.
12. 12-13: 0,6 cm yukarıya dik çıkarak hafif kavisli pens çizgisiyle birleştiriniz.
13. 4-14: 0,5 cm aşağıya inerek hafif kavisli pens çizgisiyle birleştiriniz. Ön ortasını kumaş katı, arka ortasını kesin çizgi olarak gösteriniz.

İNGİLİZ SİSTEMİNDE TEK PARÇALI TEMEL ETEK ÇİZİMİ

38 BEDEN

Şekil 14

İngiliz Sisteminde Pantolon Çizimi İşlem Basamakları

Ölçüler

Bel Genişliği	:66cm
Kalça Genişliği	:94cm
Oturuş Yüksekliği	: 27.5cm
İç Paça Uzunluğu	: 75cm
Paça Genişliği	: 44cm
Ölçek	: Kalça 1/2

Ön

1. 0: Yatay bir çizgi çiziniz.(oturuş yüksekliği çizgisi) Bu çizgiye dik açı yapacak şekilde yukarıya doğru bir çizgi çiziniz. İki çizginin birleştiği noktaya '0' numarayı veriniz.
2. 0-1 : 1/6 ölçek - 2 cm
3. 0-2 : 1/6 ölçek
4. 0-3: Oturuş yüksekliği ölçüsü 2 ve 3 noktaları sağa doğru dik açı yaparak uzatınız.
5. 3-4: 1,5 cm 4-2 noktaları arasını cetvel ile, 2-1 noktaları arasını ön ağ oyuntusu olarak kavisli birleştiriniz.
6. 4-5 : 1/4 bel genişliği + 1 cm bolluk + 3 cm pens payı
7. 2-6 : 1/4 kalça genişliği
8. 6-7: 6 noktasını kalça çizgisine dik açı yapacak şekilde oturuş Yüksekliği çizgisine kadar uzatınız. 5-6 noktaları arasını kalça kavisini vererek çiziniz.
9. 8: 1-7 noktaları arası 1/2 si kadardır. Bulduğunuz 8 noktasını aşağı ve yukarı dik olarak uzatınız.

10. 8-9: İç paça uzunluğu bulduğunuz 9 noktasını sağa ve sola dik açı yaparak uzatınız.
11. 8-10: 8-9 arası $1/2 - 2,5$ cm. bulduğunuz 10 noktasını (diz çizgisi) sağa ve sola dik açı yaparak uzatınız.
12. 10-11: $1/4$ paça genişliği + 1 cm
13. 10-12 : $1/4$ paça genişliği + 1 cm
14. 9-13: $1/4$ paça genişliği - 1 cm
15. 9-14: $1/4$ paça genişliği - 1 cm 7-12-14 noktaları arasını cetvel ile birleştiriniz. Paça genişliği dar ise, 7-12 noktaları arası için hafif kavis gereklidir. 11-13 noktaları arasını cetvel ile, 1-11 noktaları arasını hafif kavisli olarak çiziniz. Kavis için düz bir yardımcı çizgi çizerek orta noktasından içeriye 0,5 cm veya 0,75 cm girebilirsiniz.

Pens

Orta çizginin (ütü hattı) bel çizgisi ile kesiştiği nokta pens ortası olacak şekilde pens derinliğini iki tarafa işaretleyiniz. 10 cm boyunda pensi çiziniz.

Arka

Ön pantolon numaraları ile birlikte yeniden çalışınız veya kopya ediniz.

16. 0-15: $1/3$ ölçek
17. 0-16: 0-1 numaraları arasının $1/2$ si bulduğunuz noktayı 15 noktasından geçecek şekilde yukarıya doğru uzatınız.
17. 17-18: $1/4$ bel genişliği + 5 cm pens payı - 1 cm ölçüsünü bulunuz. Gönyenizi 15-16 çizgisinin beldeki uzantısına dik açı yapacak şekilde yerleştirip bulduğunuz ölçüyü ön bel çizgisi üzerinde arayarak 17 ve 18 noktalarını çiziniz.
18. 19-20: Kalça çizgisini sağa doğru uzatınız. $1/4$ kalça + 2 cm bolluk ölçüsünü bulunuz.

Gönyenizi 16-17 çizgisine çakıştırarak bulduğunuz ölçüyü kalça çizgisi üzerinde arayarak bulunuz. (Bu arama ile 19 ve 20 noktaları birlikte bulunur.)

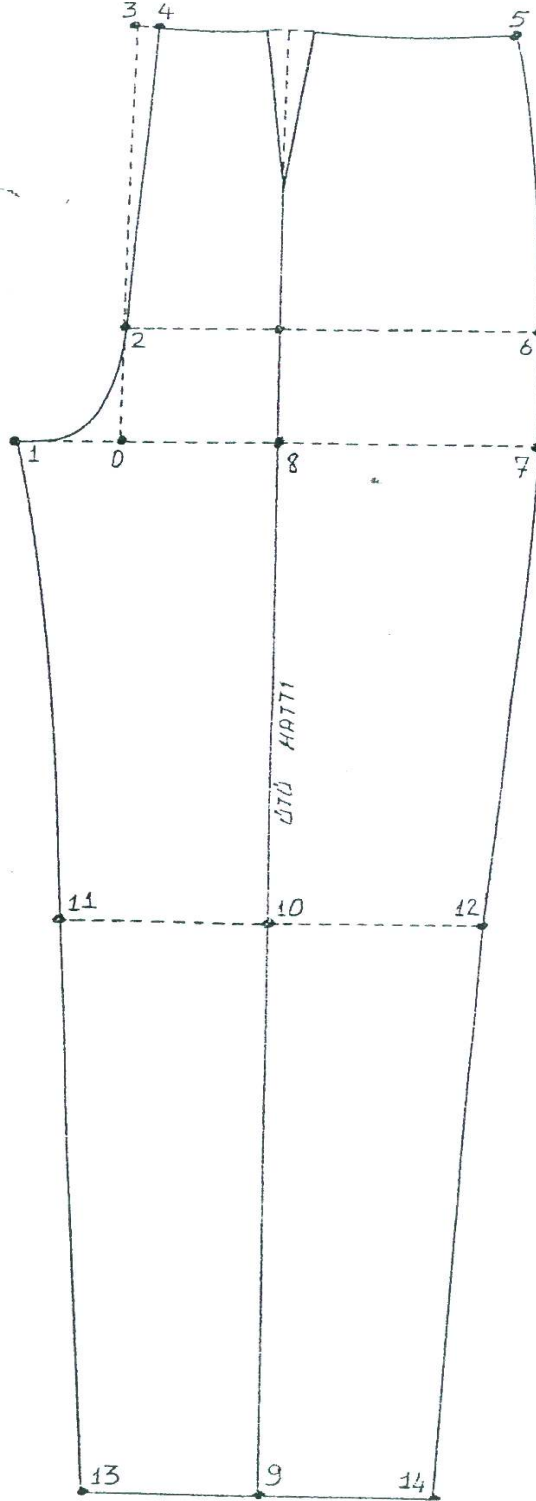
19. 18-20 noktaları arasını kalça kavisi vererek çiziniz.
20. 20-21: 20 noktasını aşağıya dik uzatınız.
21. 0-21: 1/6 ölçek
21-21a: 0,5 cm
22. 19-21a noktaları arasını arka ağ oyuntusu olarak birleştiriniz.
23. 10-22: 1/4 paça genişliği + 3 cm
24. 10-23: 1/4 paça genişliği + 3 cm 9-24
25. 9-24: 1/4 paça genişliği + 1 cm
26. 9-25: 1/4 paça genişliği + 1 cm
27. 21-22 noktaları arasını hafif kavisli, 23-25 ve 22-24 noktaları arasını cetvel ile birleştiriniz.

Pensler

28. 17-18 noktaları arasını üç eşit parçaya bölünüz. Bulduğunuz noktaları (pens orta noktaları) 17 -18 çizgisine dik açı olacak şekilde aşağıya doğru 12 ve 10 cm uzatınız. 5 cm lik pens payını iki pense eşit paylaştırarak pensleri çiziniz.

İNGİLİZ SİSTEMİNDE TEMEL PANTOLON ÇİZİMİ (ÖN)

Ölçek ½ Kalça

Şekil 15

1.2.1.4.3. Nişantaşı Rüştü Uzel Anadolu Hazır Giyim Meslek Lisesi Türk-Alman Teknik İşbirliği Projesi Kapsamında Hazırlanan Kalıp Sistemi

Bu sistem Rüştü Uzel Anadolu Hazır Giyim ve Deri Hazır Giyim Meslek Lisesinde uygulanmakta olan Alman Teknik İşbirliği Projesi kapsamında ekip çalışması sonucunda gerçekleştirilmiş, Hazır Giyim Öğretmenleri ve alman GTZ proje uzmanının işbirliği ile 1991 yılında uygulanmakta olan hazır giyim öğretim programları göz önünde tutularak hazır giyime kalıp hazırlamada yeni bir sistemin tanıtılması amacıyla uygulamaya geçilmiştir.

Temel Kadın Beden Kalıbı

Kullanılan Ölçüler

Bu sistemde vücut üzerinden ölçü alınma şekilleri Müller sistemiyle aynı olduğu için tekrar şekiller verilmeden yalnızca ölçüler aşağıda açıklanmıştır.

Temel Ölçüler: Vücut üzerinden alınan ölçülerdir.

1. Bütün boy (Bb)
2. Beden genişliği (Bd)
3. Bel çevresi (Bl)
4. Kalça çevresi (Klç)
5. Kol boyu (Kb)

Yardımcı Ölçüler: Temel ölçüler esas alınarak hesaplanan ve vücut üzerinden alınabilen ölçülerdir.

1. Arka yaka (Ay)
2. Boyun çevresi (Bç)
3. Arka genişlik (Ag)
4. Koltuk genişliği (Klt.g)
5. Ön genişlik (Ög)
6. Pens genişliği (Pg)
7. Omuz genişliği (Og)
8. Arka uzunluk (Au)

9. Ön uzunluk (Öu)
10. Koltuk yüksekliği (Ky)
11. Yan yükseklik (Yy)
12. Kalça düşüklüğü (Kd)
13. Göğüs düşüklüğü (Gd)

Bolluk İlaveleri

Standart ölçü tablosundaki ölçülere, günün modasına, kumaş özelliğine, sipariş föyüne göre değişiklik gösteren ilavelerdir. Modül sonundaki ekler bölümünde bulabilirsiniz.

Tablo 3. Değişiklik ve Bolluk İlaveleri Tablosu

Bolluk Payları	Bd	Bl	Klç	Ay	Ag	Klt.G	Ög	Og(mm)	Ükg	Bg
Temel Çizim,etek, Elbise, Pantolon	5	2	2	0,6 cm	2	1	2	2 mm	2	4
Elbise,bluz	5	2	2	0,6 cm	2	1	2	2 mm	2	4,5
Bluz,döpiyes	5	2	2	1	2	1	2	2 mm	2	5
Ceket	5	4	4	1,5	2	1	2	4 mm	3	6
Manto	6	4	4	2	2,5	1,5	2,5	4 mm	3	6

Temel Beden Kalıbı Ölçüleri ve Hesaplanması

Beden : 40

Ölçüler		<u>1/2</u>	<u>1/4</u>
Beden	: 92+5(bolluk ilavesi)= 97 cm	48,5	24,25
Bel	: 74+2(bolluk ilavesi)= 76 cm	38	19
Kalça	: 98+2(bolluk ilavesi)= 100 cm	50	25
Arka yaka	: 6,6 cm		
Boyun çevresi	: 40 cm	20	
Arka genişlik	: 33,2+2(bolluk ilavesi)= 35,2 cm	17,6	8,8
Koltuk genişliği	: 10,7+1(bolluk ilavesi)= 11,7		
Ön genişlik	: 37,4+2(bolluk ilavesi)= 39,4 cm	19,7	9,85
Pens genişliği	: 8,9cm		
Omuz genişliği	: 12,4+2 mm(bolluk ilavesi)= 12,6 cm		
Arka uzunluk	: 43+1= 44 cm		
Ön uzunluk	: 46,5-1 cm= 45,5 cm		
Göğüs düşüklüğü	: 27,8 cm		
Koltuk yüksekliği	: 16,8 cm		
Yan yükseklik	: 20,7 cm		
Kalça düşüklüğü	: 20 cm		

Ön beden çiziminde;

29-30 : 40 beden için 1,5 cm,büyüyen her beden için+0,25 cm ilave edilir.
 36-37 : 40 beden için 10 mm,büyüyen her beden için +0,5 mm ilave edilir.

Arka beden çiziminde;

40-41 : 40 beden için 7mm,büyüyen her beden için +1mm ilave edilir.

Pens Hesaplaması:

(Pens hesaplaması tüm temel çizimler için aynıdır.)

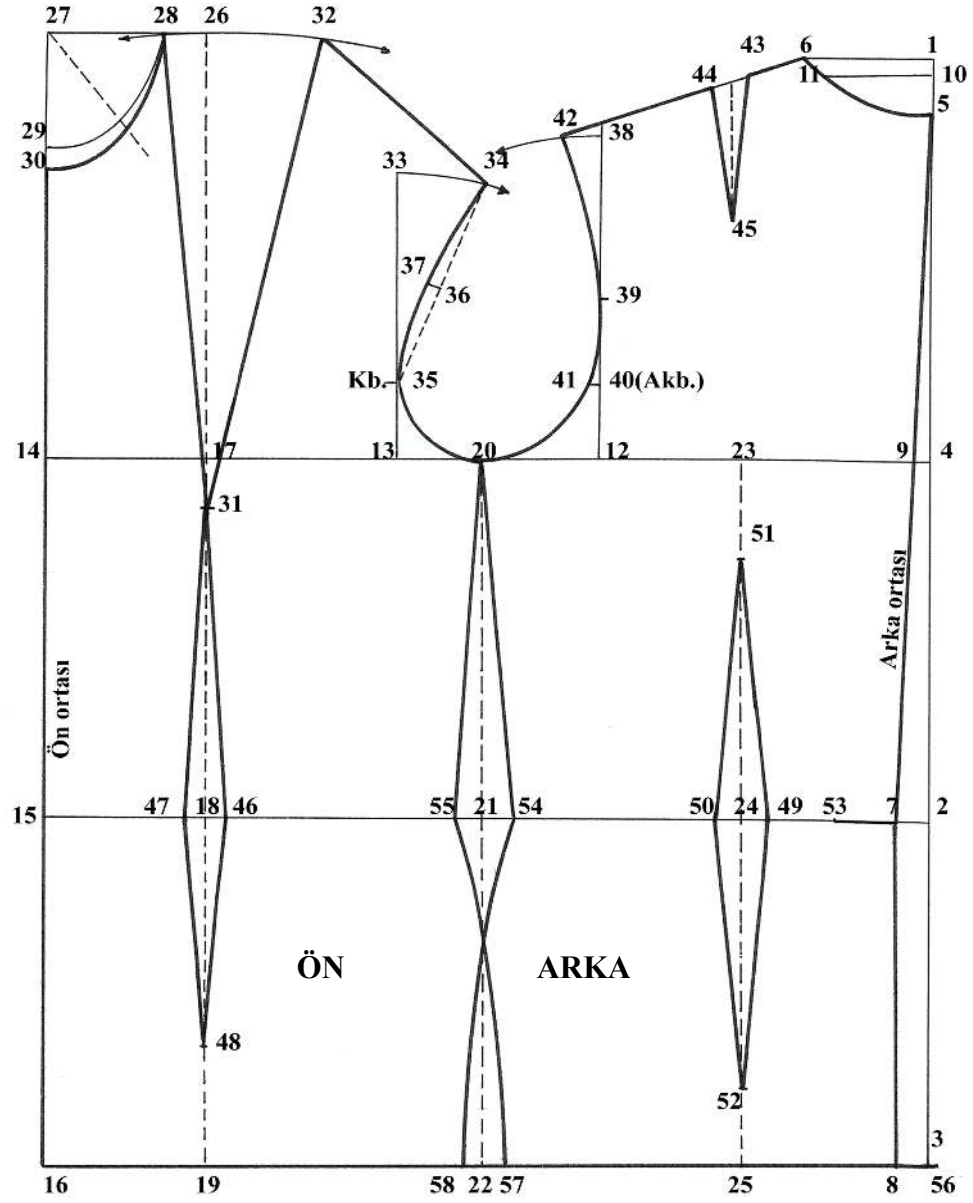
Pens payı : $\frac{1}{2}$ Kalça $\frac{1}{2}$ Bel

Ön Pens : $\frac{1}{5}$ Pens payı

Arka Pens: $\frac{1}{3}$ Kalan pens

TEMEL KADIN BEDEN KALIBI ÇİZİMİ

Beden:38/1

Şekil 17

Temel Kadın Beden Kalıbı Çizimi İşlem Basamakları

1. Sayfanın sağ kenarına bir dik çizerek 1 noktasını tespit ediniz.
2. 1 noktasından aşağıya doğru arka uzunluğu işaretleyiniz. 2 noktası
3. 2 noktasından aşağıya doğru kalça düşüklüğünü işaretleyiniz. 3 noktası
4. 2 noktasından yukarıya doğru yan yüksekliği işaretleyiniz. 4 noktası
5. Tespit ettiğiniz noktaları sola doğru çizerek uzatınız.
6. 1 noktasından aşağıya 3 cm inerek işaret alınız. 5 noktası
7. 1 noktasından sola doğru arka yaka +0,6 cm işaretleyiniz 6 noktası
8. 2ve 3 noktalarından sola doğru 2 cm işaretleyiniz.
7 ve 8 noktaları.
9. 7 ve 8 noktalarını cetvelle birleştiriniz
10. 7 ve 5 noktalarını cetvelle birleştiriniz.(4) noktasının karşısı 9noktasıdır
11. 1 noktasından aşağıya 1 cm işaretleyiniz.10
12. 10 noktasını sola doğru bir miktar uzatınız.
13. 10 noktasından çıkan doğru üzerinde sola doğru arka yaka kadar işaretleyiniz
11 noktası
14. 6,11,5 noktalarını arka yaka formunu vererek çiziniz
15. 9 noktasından sola doğru arka genişliği işaretleyiniz 12 noktası
16. 12 noktasını yukarıya doğru uzatınız.
17. 12 noktasından sola doğru koltuk genişliğini işaretleyiniz.13 noktası
18. 13 noktasını yukarıya doğru çizerek uzatınız.
19. 13 noktasından sola doğru ön genişliği işaretleyerek 14 noktasını tespit ediniz.
20. 14 noktasını yukarı ve aşağıya doğru uzatınız.14 noktasının bel hattı ile kesiştiği nokta15, kalça hattı ile kesiştiği nokta 16 noktasıdır
21. 13 noktasından sola doğru,13,14 aralığının $1/2+1$ cm'si kadar işaretleyiniz 17 noktası
22. 17 noktasını yukarı ve kalça hattına kadar dik çiziniz Belde noktası 18'dir, kalçada noktası 19'dur.

23. 12 noktasından sola doğru 12-13 aralığının $1/2+1$ cm'si kadar işaretleyiniz
20 noktası
24. 20 noktasını kalça hattına kadar çiziniz. Bel hattıyla kesiştiği nokta 21, kalçayla kesiştiği nokta 22 noktasıdır.
25. 9 noktasından sola doğru 9-12 aralığının $1/2+1$ cm'si kadar işaretleyiniz. 23 noktası
26. 23 noktasını kalça hattına kadar uzatınız. Bel hattıyla kesiştiği nokta 24, kalça ile kesiştiği nokta 25 noktası
27. 18 noktasından yukarı doğru kesik çizgi üstünde ön uzunluğu işaretleyiniz
26 noktası
28. 18 noktası merkez olmak üzere 26 noktasından geçen, sağa ve sola doğru bir yay çiziniz.
29. 26 noktasını sola doğru uzatarak çiziniz. 27 noktası
30. 27 noktasından sağa doğru arka yaka kadar işaretleyiniz 28
31. 27 noktasından aşağıya arka yaka kadar işaretleyiniz. 29 noktası
32. 28 ve 29 noktalarını ön yaka oyuntu formunu verecek şekilde birleştiriniz.
33. 29 noktasından aşağıya doğru 1,5 cm işaretleyiniz. 30 noktası
34. 27 noktasındaki açının gönye ile $1/2$ 'sini işaretleyiniz. Bu nokta ile 27 noktasını kesik çizgilerle bir miktar çiziniz. Bu çizgi ile yaka oyuntusunun kesiştiği yerden kendi doğrultusunda, 29-30 aralığının $1/2$ 'sini işaretleyiniz. Yaka oyuntusunu kesin çizgi ile yeniden çiziniz.
35. 26 noktasından aşağıya, kesik çizgi üzerinde göğüs düşüklüğünü işaretleyiniz. 31 noktası
36. 28 ile 31 noktalarını cetvelle birleştirerek pensin sol kenarını çiziniz.
37. 28 noktasından sağa doğru, yay üzerinde pens genişliğini işaretleyiniz 32 noktası
38. 32 ve 31 noktalarını cetvelle birleştirerek pensin sağ kenarını çiziniz.
39. 13 noktasından yukarıya çıkan doğru üzerinde koltuk yüksekliğini işaretleyiniz. 33

40. 13 noktası merkez olmak üzere, 33 noktasından başlayıp sağa doğru bir yay çiziniz.
41. 32 noktasından başlayıp, 33 noktasından çıkan yay üzerinde omuz genişliğini işaretleyerek cetvelle çiziniz 34 noktası
42. 13 noktasından yukarıya, $1/4$ koltuk yüksekliği kadar işaretleyiniz 35 noktası.
43. 35 ve 34 noktalarını cetvelle birleştiriniz. $1/2$ 'sini tespit ederek 36 noktasını bulunuz.
44. 36 noktasından dik çıkarak 10 mm işaretleyiniz 37 noktası
45. 12 noktasından yukarıya doğru koltuk yüksekliği + 2 cm işaretleyiniz. 38 noktası
46. 12 noktası merkez olmak üzere, 38 noktasından başlayan sola doğru bir yay çiziniz.
47. 12 ve 38 aralığının $1/2$ 'sini tespit ediniz. 39 noktası
48. 12 noktasından yukarıya doğru $1/4$ koltuk yüksekliği kadar işaretleyiniz. 40 noktası
49. 40 noktasından sola doğru 7 mm dik çiziniz. 41 noktası
50. 6 noktasından başlayıp, omuz genişliği + 2 cm (pens genişliği) kadar 38 noktasından çıkan yay üzerinde işaretleyerek, cetvelle çiziniz 42 noktası
51. 42, 39, 41, 20, 35, 37, 34 noktalarında ön ve arka kol oyuntu formunu vererek çiziniz.
52. 6 noktasından sola doğru omuz çizgisi üzerinde 6 - 42 aralığının $1/4$ 'ü kadar işaretleyiniz. 43 noktası
53. 43 noktasından sola doğru omuz çizgisi üstünde 2cm (pens payı) işaretleyiniz. 44 noktası
54. 43 ve 44 noktalarının $1/2$ 'sini işaretleyerek beden çizgisine dik olarak 8cm uzatınız. 45 noktası
55. 43, 45, 44 noktalarını kesin çizgi ile birleştirerek pensi tamamlayınız
56. 6, 43 ve 44, 42 aralarını da kesin çizgi ile çiziniz.
57. 18 noktasının sağına ve soluna 2.5 cm (ön pens payını) eşit dağıtarak 46 ve 47 noktalarını tespit ediniz.

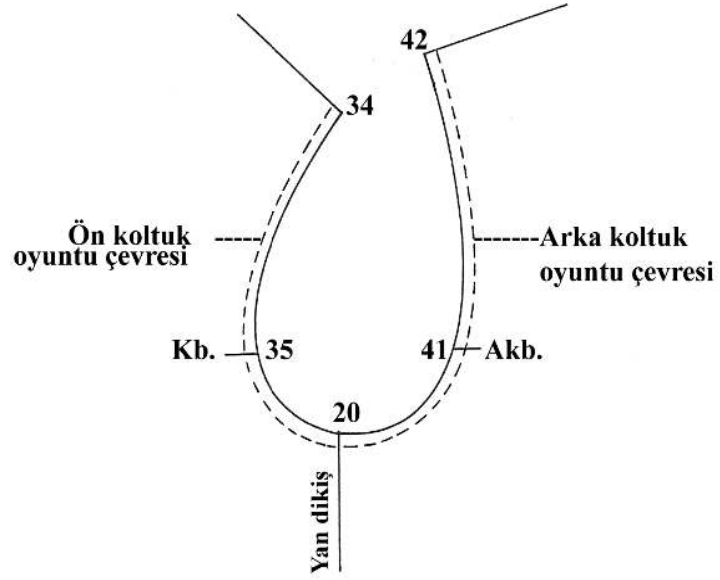
58. 18 noktasından aşağıya doğru 12 cm pens boyunu işaretleyiniz 48 noktası
59. 31, 47, 48, 46 noktalarını birleştirerek ön pens çizimini tamamlayınız.
60. 24 noktasının sağına ve soluna 3,5 cm (arka pens payı)eşit dağıtarak 49 ve 50 noktalarını tespit ediniz.
61. 24 noktasından yukarıya ve aşağıya doğru 15 cm arka pens boyunu işaretleyiniz.51 ve 52 noktaları
62. 51, 50, 52, 49 noktalarını birleştirerek arka pens çizimini tamamlayınız.15 noktasından sağa doğru, bel hattı üzerinde,
Bel+6 cm (toplam pens payı) kadar işaretleyiniz 53 noktası
63. 53, 7 noktalarının arasını ölçünüz.
64. Bulduğunuz ölçüyü 21 noktasının sağına ve soluna eşit dağıtarak işaretleyiniz. 54 ve 55 noktaları
65. 20, 54 ile 20, 55 noktalarını cetvelle birleştirerek yan dikişi oluşturunuz.
66. 16 noktasından sağa doğru kalça genişliğini işaretleyiniz.56 noktası
67. 8 ile 56 arasını ölçünüz, bulduğunuz ölçüyü 22 noktasının sağına ve soluna eşit dağıtınız. Bulunan noktalar 57 ve 58, 55, 57 ile 54, 58 noktalarını kalça formu vererek çiziniz.

Temel Kol Kalıbı İçin Ölçü Alma İşlemleri

Tablo 4. Temel Kol Çizimi İçin Gerekli Hesaplamalar (normal bedenler için)

Bd No	Ükg (13- 13a) + ya da - kaydırma	Oky Çıkma Değeri	Oky	Koy
36	← % 1	2.6	17.1	14.5
38	← % 0.8	2.7	17.3	14.6
40	← % 0.6	2.8	17.5	14.7
42	← % 0.4	2.9	17.7	14.8
44	← % 0.2	3	17.9	14.9
46		3.1	18.1	15
48	→ +0.5	3.3	18.6	15.3
50	→ +1	3.5	19.1	15.6
52	→ +1.5	3.7	19.6	15.9
54	→ +2	3.9	20.1	16.2

Kol Oyuntu Çevresinin Tespiti

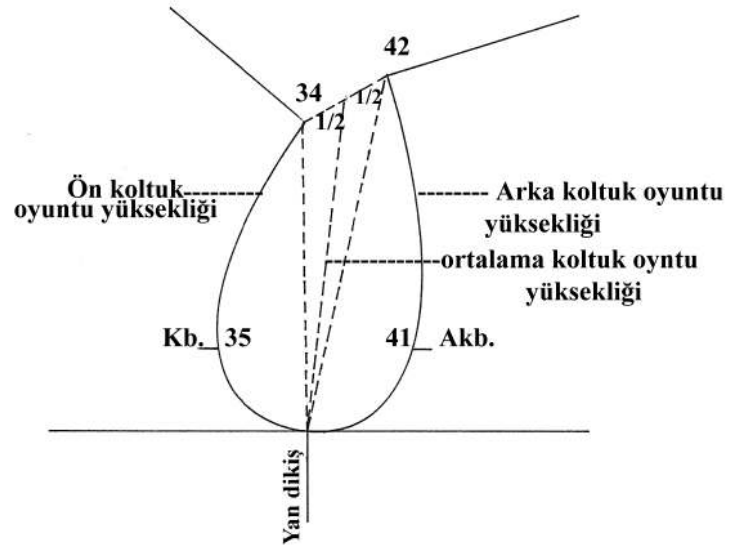

Şekil 18

Temel Kol Kalıbı İçin Ölçü Alma İşlem Basamağı

42, 41, 20, 35, 34 noktalarından geçecek şekilde ön ve arka kol oyuntu çevresini ölçünüz

Ortalama Koltuk Yüksekliği Tespiti (okoy)

Şekil 19

Ortalama Koltuk Yüksekliği Tespiti İşlem Basamakları

1. 34, 20 ve 20, 42 noktalarını cetvelle birleştiriniz.
2. Elde ettiğiniz her iki doğruyun toplam uzunluğunu bulup $1/2$ 'sini tespit ediniz.
3. 34 ve 42 noktalarını cetvelle kesik çizgi ile birleştirerek, $1/2$ 'sini oluşturan noktayı 20 noktası ile birleştiriniz.
4. Elde ettiğiniz doğruyu ölçtüğünüzde 17,5 cm olmalıdır

Temel Kol Kalıbı Çizim İşlem Basamakları

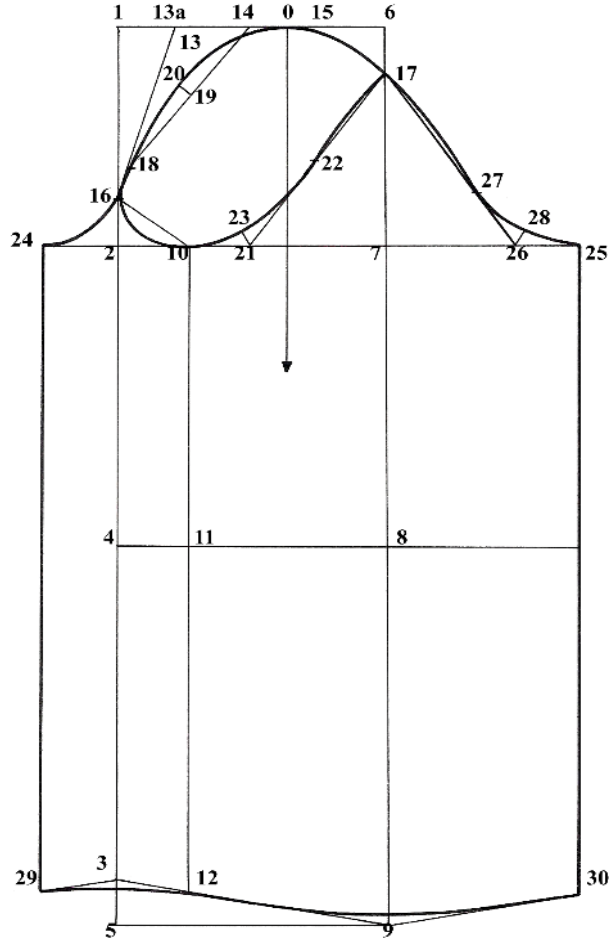
1. Sayfanın soluna bir dik çiziniz.
2. 1 noktasından aşağıya kol oyuntu yüksekliğini işaretleyiniz. 2 noktası.
3. 2 noktasında aşağı doğru kol boyunu işaretleyiniz. 3 noktası .
4. 3 noktasından yukarıya doğru 2-3 aralığının $1/2+1$ cm kadar işaretleyiniz 4 noktası.
5. 3 noktasında aşağı 3 cm işaretleyiniz 5 noktası
6. 1, 2, 4, 5 noktalarını sağa dik çiziniz.
7. 1 noktasından sağa doğru $\frac{1}{2}$ üst kol genişliği işaretleyiniz. 6 noktası.
8. 6 noktasını dik aşağı uzatınız.Sırayla 7, 8, 9 noktalarını işaretleyiniz.
9. 3, 9 noktalarını cetvelle birleştiriniz.
10. 2 noktasında sağa doğru $1/2$ koltuk genişliği $\%1$ cm işaretleyiniz. 10 noktası.
11. 10 noktasını dik aşağı çiziniz. Sırayla 11 ve 12 noktalarını işaretleyiniz.
12. 1-6 doğrusunun $1/4$ 'ünü işaretleyiniz. Bulunan noktalar 13, 14, 15 noktalarıdır.
13. 13 noktasının sağına doğru **kaydırma miktarı** kadar işaretleyiniz.
14. 2 noktasından yukarıya doğru $1/5$ kol oyuntu yüksekliğini işaretleyiniz. Bulunan nokta 16 noktasıdır.

TEMEL KOL KALIBI ÇİZİMİ

Ölçek :1/4
Beden : 40/1

Ölçüler

Ortalama koltuk oyuntu yüksekliği (Okoy)	:17,5 cm
Koltuk oyuntu yüksekliği (Koy)	:17,5 $\times$ 2,8 (çıkma değeri) =14,7 cm
Kol boyu (Kb)	:43 cm
Üst kol genişliği(Ükg)	:29,4+2 cm (bolluk ilavesi)=31,4 cm
Koltuk genişliği(Kg)	:10,7+1 cm (bolluk ilavesi)=11,7 cm
Ön koltuk oyuntusu(Öko)	:20,4 cm
Arka koltuk oyuntusu(Ako)	:22,9 cm

Şekil 20

15. 6 noktasından aşağı doğru 1/5 kol oyunu yüksekliğini işaretleyiniz. 17 noktası
16. 10-16, 16-13a, 15-17 noktalarını cetvelle çiziniz.
17. 16-13a aralığının 1/4'ünü işaretleyiniz. Bulunan nokta 18 noktalarındır.
18. 18 ve 14 noktalarını cetvelle birleştiriniz.
19. 18 ve 14 noktalarından oluşan doğrunun 1/2'sini işaretleyiniz. 19 noktası
20. 19 noktasında dik olarak 1,1cm dik çiziniz. 20 noktası

Temel Etek Kalıbı

Düz Dar Etekte Pens Hesaplaması

1/2 Kalça genişliği % 1/2 Bel genişliği = Pens payı $47 \cdot \frac{1}{2} = 23,5$ cm

Ön pens = Pens payı $\frac{1}{5} = 4,7$ cm ≈ 5 cm

Arka pens = Kalan pens payı $\frac{1}{3} = 7,7$ cm ≈ 8 cm

Yan pensler = Kalan pens payı = 12 cm

Temel Etek Çizimi İşlem Basamakları

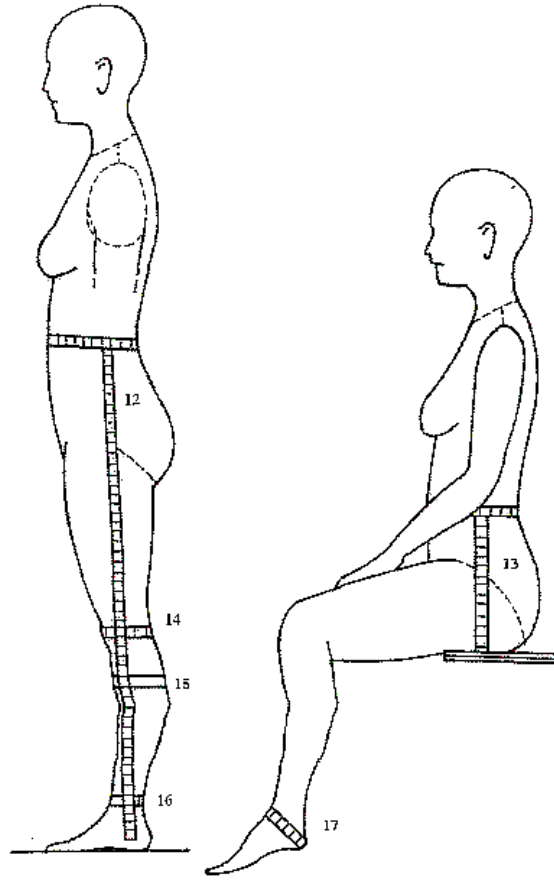
1. Düz dar etek çizimi için pens hesaplayınız.
2. 1 sağ kenarda bir dik çiziniz.
3. 1-2 kalça düşüklüğünü işaretleyiniz.
4. 1-3 etek boyunu işaretleyiniz.
5. 1-2-3 noktalarını sola dik çiziniz.
6. 1-4 kalça genişliğini 1/2 işaretleyiniz.
7. 6 4 noktasından aşağıya dik çiziniz.
8. 1-7 1/2 1-4.
9. 8-9 7 noktasından aşağıya dik çiziniz.

10. 1-10 $1/4$ bel genişliği + 3,2 cm (arka pens genişliği) işaretleyiniz.
11. 4-11 $1/4$ bel genişliği + 2,4 cm (ön pens genişliği) işaretleyiniz.
12. 10-11 noktalarını kalça formu vererek 8 noktası ile çiziniz.
13. 1-12 $1/2$ 1-10.
14. 12-13 14 cm dik çiziniz (arka pens boyu).
15. 11-14 $1/3$ 4-11.
16. 14-15 8 cm dik çiziniz (ön pens boyu).
17. 4-16, 1-17 1,5 cm.
18. 17-10, 16-11 bel formu vererek çiziniz.
19. 18-19 arka pens genişliğini işaretleyiniz (bel çizgisi üzerinde), pensi çiziniz.
20. 20-21 ön pens genişliğini işaretleyiniz (bel çizgisi üzerinde), pensi çiziniz.
21. Kemer çizimini yapınız.(Bel + 2 cm)

Temel Kadın Pantolonu İçin Ölçü Alınması

Diz Boyu ve Pantolon Boyu Ölçüsünün Alınışı

Diğer adı yan boy olan bu ölçü bel şeridinin altından başlayıp topuk kemiğine kadar alınan ölçüdür. Diz boyu da aynı şekilde ölçülür. Ayrıca pantolon boyu model özelliğine göre değişebilir. 12, Şekil 22

Şekil 22

Oturuş Yüksekliği Ölçüsünün Alınışı

Kişi düz bir yere dik olarak oturtulur, bel şeridinin alt kenarından oturulan yere kadar dik olarak ölçülür. 13, Şekil 22

Diz Genişliği Ölçüsünün Alınışı

Temel kadın pantolon çiziminde bu ölçüye gerek yoktur. Ancak, golf ve bermuda modellerinde kullanılır. 14, Şekil 22

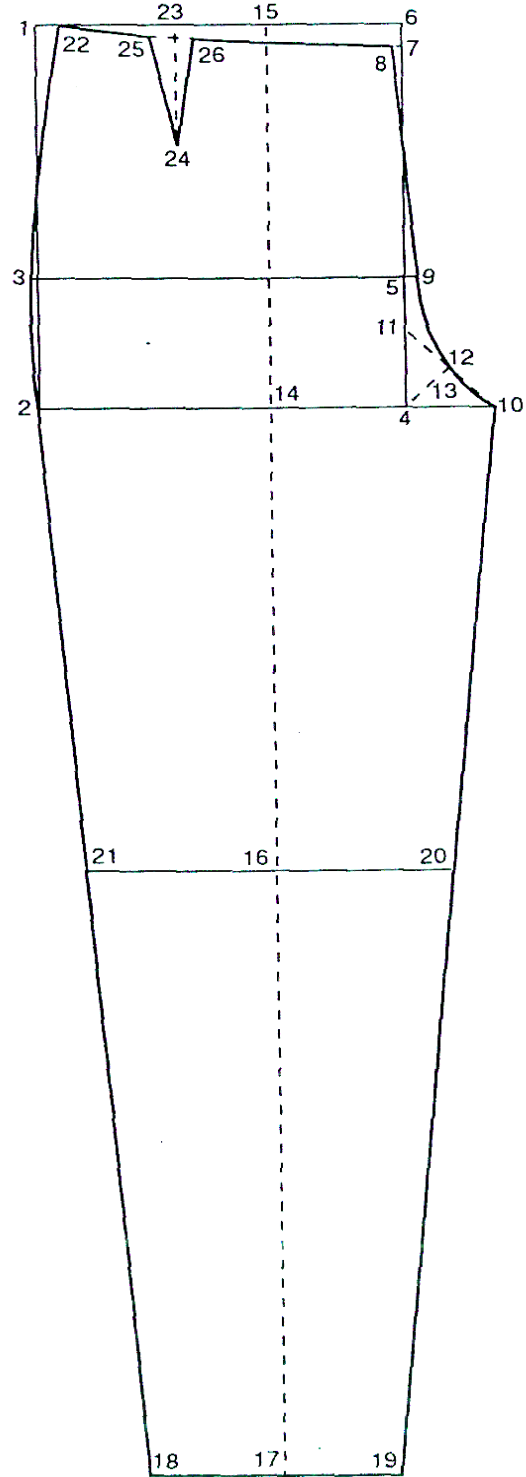
Topuk Genişliği Ölçüsünün Alınışı

Ölçü, ayağın paçadan geçmesini sağlamak için topuk ve bileği saracak şekilde alınır. 17, Şekil 22

Bilek Genişliği (Paça Genişliği) Ölçüsünün Alınışı

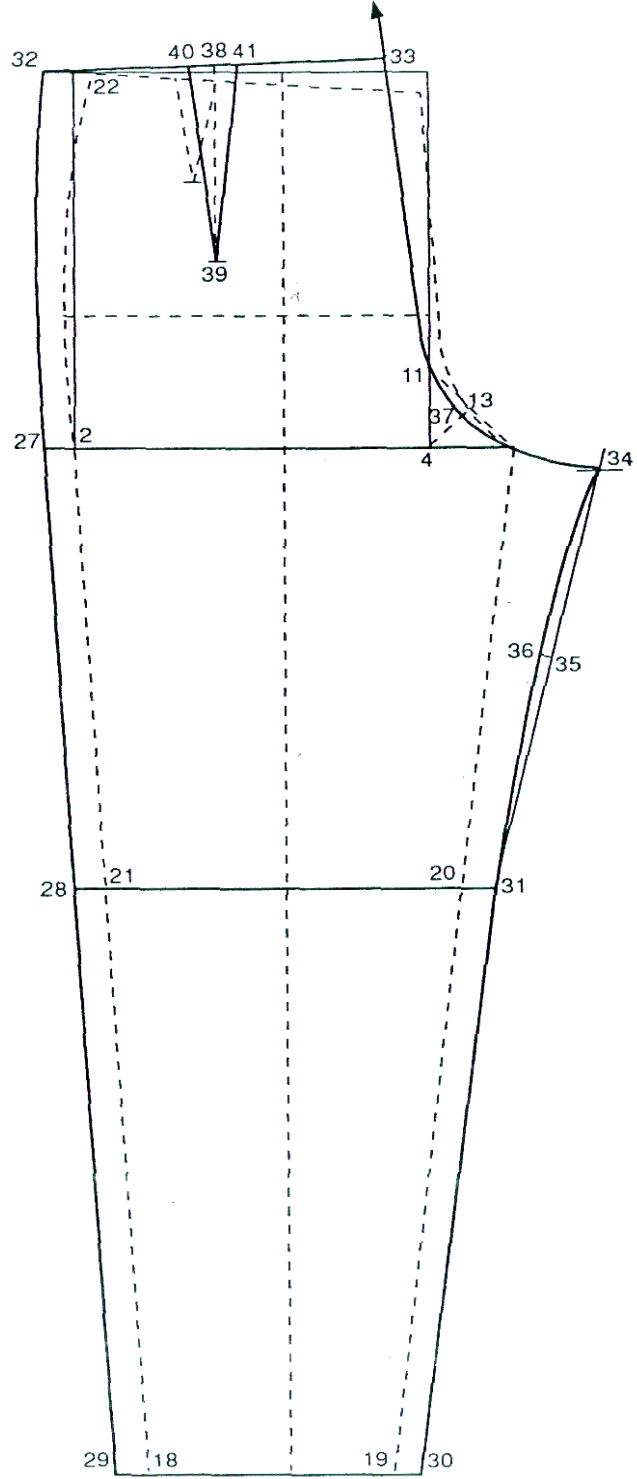
Ölçü, bilek kemiğinin üzerinden istenilen genişlik kadar alınır. 16, Şekil 22

TEMEL KADIN PANTOLON ÇİZİMİ (ÖN)

Şekil 23

TEMEL KADIN PANTOLON ÇİZİMİ (ARKA)

Şekil 24

Temel Pantolon Çizimi İşlem Basamakları

Ölçüler

Ölçek 1:5

Beden 40/1

Bel : $37 + \%4(1,5) = 38,5$

Kalça : $49 + \%4(2) = 51$

Ayak bilek genişliği : $24 + \%40(9,6) = 33,6$

Diz Boyu : 61,5

Yan boy : 106,5

Oturuş yüksekliği : 27,7

Ön

1. 1 sol kenarda bir dik çiziniz.
2. 1–2 oturuş yüksekliğini işaretleyiniz
3. 2–3 oturuş yüksekliğini $\frac{1}{2}$ işaretleyiniz.
4. 1–2–3 noktalarını sağa dik çiziniz.
5. 2–4 kalça $\frac{1}{2}$ %1 cm. işaretleyiniz, yukarı dik çiziniz.
6. 6–7, 1,5 cm. işaretleyiniz.
7. 7–8, 0,5 cm. sola dik çiziniz.
8. 5–9, 0,5 cm. sağa dik çiziniz.
9. 4–10, $\frac{1}{4}$ 2–4 işaretleyiniz.
10. 4–11, 4–10.
11. $12 \frac{1}{2}$ 10–11 işaretleyiniz.
12. 12–13 $\frac{1}{5}$ 4–12 işaretleyiniz.
13. 8–9–13–10 noktalarını ağ formu vererek çiziniz.
14. $14 \frac{1}{2}$ 2–10 işaretleyiniz, yukarı ve aşağı dik çiziniz. Bel ile kesişen nokta =15
15. 15–16 diz boyunu işaretleyiniz.

16. 15–17 yan boyu işaretleyiniz, sağa ve sola dik çiziniz.
17. 17–19, 17–18 $\frac{1}{4}$ ayak bilek genişliği %1 cm işaretleyiniz.
18. 10–19 cetvelle çiziniz (diz noktası=20).
19. 2–18 cetvelle çiziniz (diz noktası=21).
20. 8–22 $\frac{1}{2}$ bel + 2 cm (ön pens genişliği) işaretleyiniz, bel formu vererek çiziniz.
21. 2–22 noktalarını kalça formu vererek çiziniz.
22. 22–23 $\frac{1}{3}$ 22–8 işaretleyiniz.

Arka

1. ön pantolon çizimini tekrarlayınız.
2. 2–27, 21–28, 18–19, 19–30, 20–31 2 cm işaretleyiniz.
3. 22–32 3 cm işaretleyiniz, 32-27-28-29 noktalarını yan dikiş formu vererek çiziniz.
4. 32 merkez, bel $\frac{1}{2}$ +3,5 cm (arka pens genişliği) ön bel üzerinde yay çiziniz.
5. 33 yay üzerinde ön bel yardımcı çizgisinden yukarı 0,7 cm işaretleyiniz.
6. 32–33 cetvelle çiziniz.
7. 31 merkez olmak üzere 20–10 %1 cm. den sağa yay çiziniz.
8. 10 merkez olmak üzere 10–4 % 1 cm den diğer ucu üzerinde yeni bir yay çiziniz, yayların kesiştiği nokta = 34 (kumaş özelliğine göre değişebilir.)
9. 35–31–34 cetvelle çiziniz. $\frac{1}{2}$ sini işaretleyiniz, sola 0,5cm. dik çiziniz.36
10. 34–36, 31–30 noktalarını iç paça formunda çiziniz.
11. 13–37 $\frac{1}{4}$ 13–4 işaretleyiniz.

12. 13–11, 37–34 noktalarını içe paça formunda çiziniz.
13. 38 ½ 32–33 işaretleyiniz.
14. 38–39 14 cm (arka pens boyu) bel çizgisine dik işaretleyiniz.
15. 40–41 3,5 cm (arka pens genişliği) 38 noktasının iki tarafına eşit işaretleyiniz, pensi çiziniz.

NOT

2–4 noktalarında; (bolluk derecesi 1 için)

- ¼ kalça genişliği % 1 cm dar formu
- ¼ kalça genişliği %0,5 cm hafif sol
- ¼ kalça genişliği normal form
- ¼ kalça genişliği +0,5 cm bol form

Beldeki pililer için 22 noktasından sola çıkılarak 2–4 arası genişletilir.

1.2.1.1.4. Sektör Kalıpları

Giysi kalıbı hazırlığı

Hazır giyim sektöründe giysi kalıbı hazırlama; işgücü, zaman, malzeme, enerji ve maliyetten ekonomi sağlamanın yanında, giysi üretiminde standardizasyon, kalite değerinde düzgünlük, giysinin vücuda uyum sağlaması ve giysinin estetik olarak düzenlenmesi açısından da önemli bir işlemdir. Hazır giyimde gelişmeye başladığı dönemlerde aynı modelden fazla sayıda üretim yapılırken, günümüzde değişen pazar koşullarından dolayı daha az sayıda üretim daha fazla model kullanılarak gerçekleştirilmektedir. Bu durum, giysi kalıplarının hızlı ve doğru bir şekilde hazırlanması ve kullanılmasının hazır giyim sektöründeki önemini artırmış ve bilimsel verilerden yararlanarak kalıp hazırlığı yoluna gidilmesi gerektiğini ortaya koymuştur.

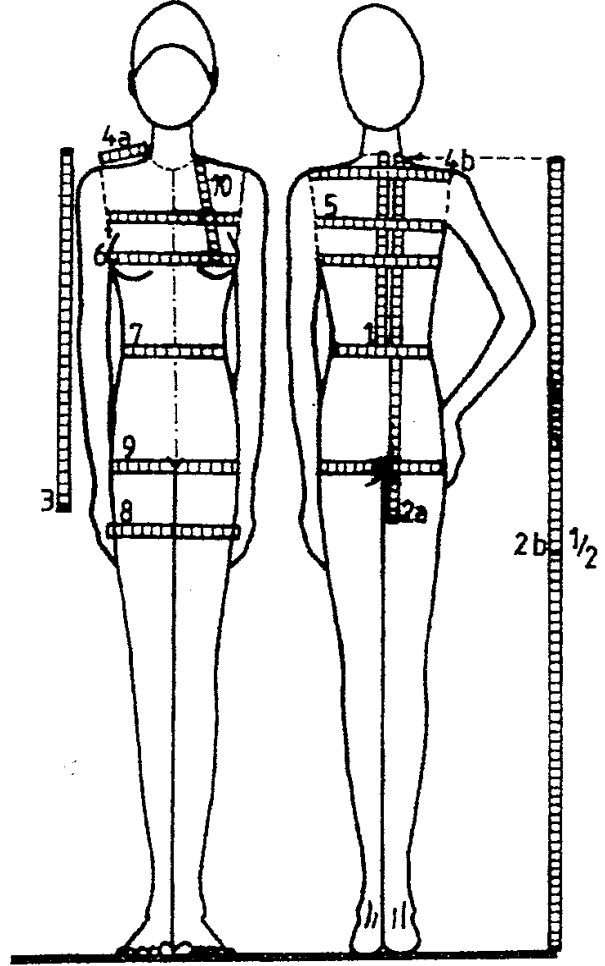
Hazır giyim sektörünün yapısına uygun nitelikli eleman azlığından dolayı, özellikle küçük ve orta ölçekli işletmelerin büyük çoğunluğunda çırağın yetişme kalıpcılar çalıştırılmaktadır. Bu tip kişiler akademik bir kalıp sistemi kullanmayı bilmedikleri için kendi yöntemlerine göre giysi kalıplarını hazırlamakta, bu nedenle de piyasada çok çeşitli ölçülere göre üretilmiş giysilere rastlanmaktadır.

Türk kadın standart beden ölçülerinin henüz belirlenmemiş olması nedeni ile hazır giyim üretimi yapan işletmeler; Türk insanının vücut ölçülerine çok iyi uyum sağlamayan standart hazır giyim ölçü dizilerini kullanarak elde ettikleri kalıplar ile üretim yapmaktadırlar. Bu durumda hazır giyim üreticileri ile tüketicileri arasında beden ölçüleri konusunda anlaşmazlıklar ortaya çıkmaktadır.

Ancak sektörde, isim ve marka olmuş fabrikasyon üretim yapan firmalar, ölçülerde ve kalıplarda Türk kadınına uyumlu olabilecek ölçü ve kalıp standartlarını kendi alıcı kitlelerine göre oluşturdukları için, sürekli gelişen teknolojiyi de kullanarak, sıfır hata ile oluşturulan kalıplarla giysi üretimi yapmaktadırlar. Aşağıda uygulanan temel kalıplar, sektörde uzun yıllardır kendini kanıtlamış bir firmanın uyguladığı temel kalıplardır.

Sektörde Kullanılan Genel Ölçülerin Vücut Üzerinden Alınışı

1. Arka Uzunluk
2. Model Boyu
3. Kol Boyu
4. Omuz Genişliği
5. Sırt Genişliği
6. Beden Genişliği
7. Bel Genişliği
8. Etek Ucu Genişliği
9. Kalça Genişliği
10. Göğüs Düşüklüğü

Şekil 25

Sektör kalıplarında her zaman alınan ölçünün $\frac{1}{2}$ 'si alınarak beden numarası verilir. Örneğin; 88 cm beden ölçüsünün $\frac{1}{2}$ 'si olan 44 cm 38 beden ölçüsünü oluşturur. Normalde 88 cm' den sonra bedenler arası fark + 4 cm olarak ilerlerken, Sektör kalıplarında + 2 ilerler.(44 cm + 2 cm = 46 cm = 40 Beden)

Beden ölçüsü alınırken düzgün bir iç giyim üzerinden alınarak bulunan ölçüdür.

Doğrudan alınan bu ölçüye üretilecek giysi türüne göre bolluk ilaveleri verilir.

Gömlek; $\text{Beden } \frac{1}{2} + 4 \text{ cm}$

Ceket ; $\text{Beden } \frac{1}{2} + 8 \text{ cm}$

Kaban ; $\text{Beden } \frac{1}{2} + 12 \text{ cm}$

- Arka yakada alınan 2 cm sabit bütün bedenler için yaka derinliği olarak alınır.

- Arka uzunluk ölçüsü 38 Beden için 41 cm olarak alınır.

- Basen ölçüsü 20,5 cm olarak alınır. Beden ilerlemesine 0,5 cm ilave edilerek uygulanır.

- Arka yaka ölçüsünün bulunmasında Beden numarasının $\frac{1}{5}$ 'i alınır.

$$38 / 5 = 7,6 + 0,5 = 8,1 \text{ cm olarak bulunur.}$$

- Sırt genişliği 38 Beden için 18 cm'dir. Her beden artışında 0,5 cm artar.

- Koltuk Genişliği ölçüsünü bulmak için $\text{Beden } \frac{1}{4} = 12 \text{ cm}$ olarak bulunur.

- Koltuk genişliğinin tekrar $\frac{1}{2}$ 'si alınarak $12 / 2 = 6 \text{ cm}$ bulunur.

- Ön yakada omuzda $7,6 - 0,5 = 7,1 \text{ cm}$

- Ön yakadan aşağıya $7,6 + 1 = 8,6 \text{ cm}$ bulunur.

- Omuz Düşüklüğü arkada 3,5 cm önde 6 cm sabit olarak inilir.

- Ön omuz 38 Bedende 12 cm olarak alınır. 0,25 artar ve azalır.

- Ön bedende göğüs pensu boyu 38 Bedende 28 cm olarak alınır. Beden artışında ve azalmasında + 0,5 cm artar yada - 0,5 cm azalır (Çelik, 2006).

Tablo 5. Konfeksiyonda Kadın Beden Ölçü Tablosu

	38	40	42	44
Bütün Boy	168	168	168	168
Beden	88	92	96	100
Bel	68	72	76	80
Kalça	96	100	104	108
Kol Boyu	53,5	54	55	55
Koltuk Derinliği	24	25	26	27
Arka Uzunluk	41	41,5	42	42,5
Kalça Düşüklüğü (Etek için)	18	19	20	21
Model Boyu (İsteğe Göre)				
Ön Uzunluk	41,5	42,5	44,5	44,5
Arka Genişlik	23	24	25	26
Ön Genişlik	25	26	12,5	12,75
Omuz	12	12,25	14	15
Diz Yüksekliği	59	59,5	60	60,5
Yan Boy	103	103	103	103
Diz Genişliği	45	45	47	47
Paça Genişliği	40	40	42	42
Kol Oyuntu Çevresi	43,5			
Kol Oyuntu Yüksekliği	42			
Oturuş Yüksekliği	25	25,5	26	27
Boyun Çevresi	36	38	40	42
Arka Yaka	7,2	7,6	8	8,8
Sırt Genişliği	18	18,5	19	19,5
Koltuk Genişliği	11	11,5	12	12,5
Göğüs Düşüklüğü	28	28,5	29	29,5

Temel Beden Kalıbı Ölçüleri

(Sektör kalıplarının uygulanmasında Genişlik ölçülerinin daima $\frac{1}{2}$ 'si alınır.)

1. Arka Uzunluk : 41 cm
2. Göğüs ölçüsü : 44 cm + 4 = 48 cm
3. Gömlek Boyu : 70 cm
4. Basen ölçüsü : 48 cm
5. Arka yaka : 8,1 cm
6. Sırt Genişliği : 18 cm
7. Koltuk Genişliği : 12 cm
8. Göğüs Düşüklüğü : 28 cm
9. Kalça Düşüklüğü : 20,5 cm
10. Koltuk Derinliği : 24 cm

Temel Beden Kalıbı İşlem Basamakları

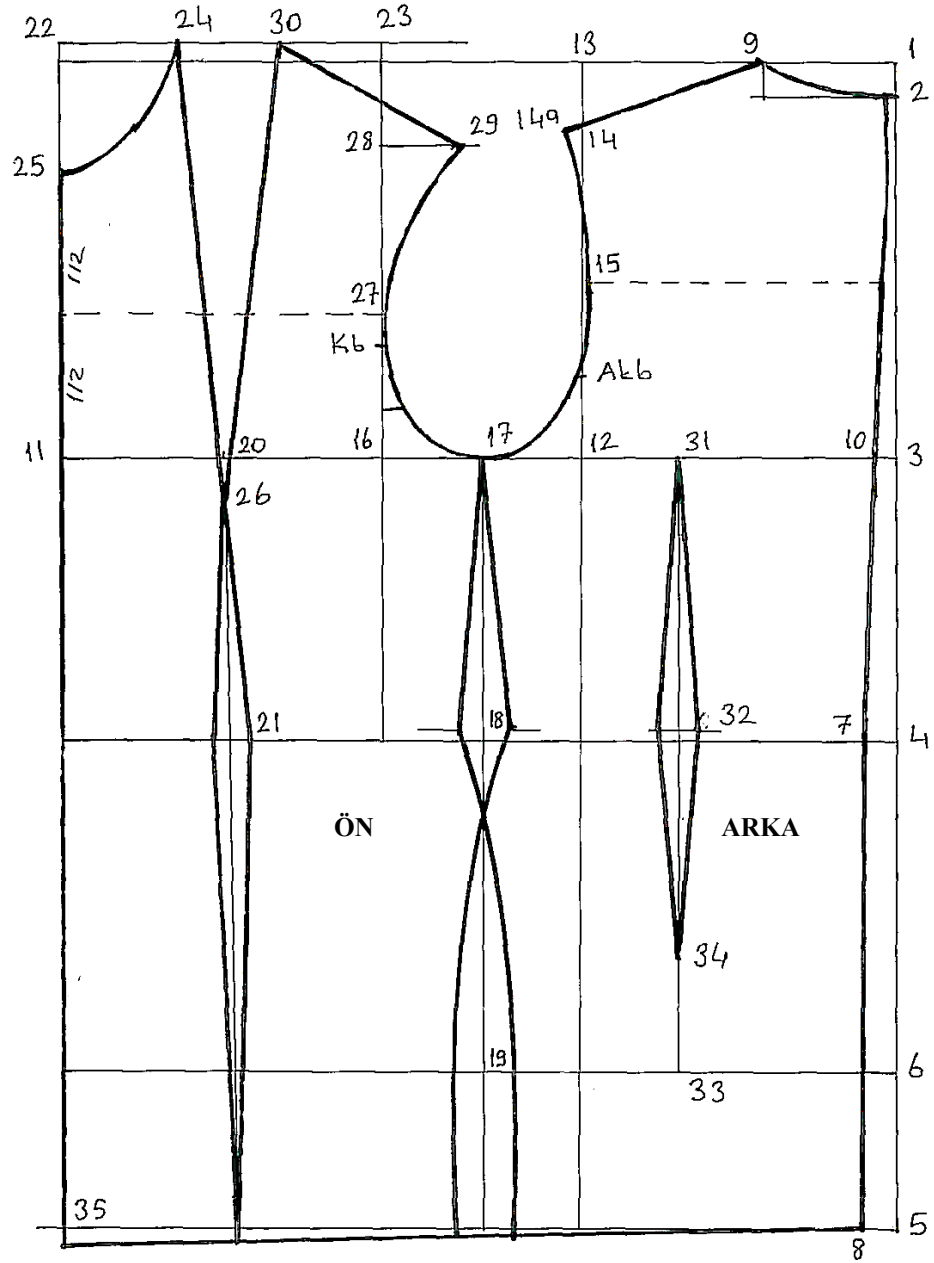
1. Sağ tarafa düz bir çizgi çiziniz. **(1 noktası)**
2. 1 noktasından aşağı sırasıyla, 2 cm **(2 noktası)**, Kolt. Derinliği 24 cm **(3 noktası)**, arka uzunluk 41 cm **(4 noktası)**, model boyu 70 cm **(5 noktası)** işaretlenir.
3. 4 noktasında aşağı kalça düş. 20 cm **(6 noktası)** işaretlenir.
4. Bütün bulunan noktalar sola yatay olarak uzatılır.
5. 4–5 noktalarından sola 2 cm işaretleyerek, düz olarak birleştirilir.
6. 1 noktasından sola A.Y. + 0,5 işaretlenir. **(9 noktası)** Arka yaka formu çizilir.
7. 2 noktasından sola 0,5 cm girerek, sırt kavisi verilir. Arka orta çizgisi tamamlanır. **(10 noktası)**

8. 10 noktasından sola beden genişliği $48 + 1 = 49$ cm işaretlenir. **(11 noktası)**
9. 10 noktasından sola Arka Genişlik = 18 cm işaretlenir. **(12 noktası)**
Yukarı-aşağı dik uzatılır. **(13 noktası)**
10. 13 noktasından aşağı 3,5 cm inilir. **(14 noktası)**
11. 9-14 arası Arka omuz 12,5 cm çizilir. **(14 a noktası)**
12. 2-10 arası ikiye bölüp , sola doğru yardımcı çizgiyle taşınır. **(15 noktası)**
13. 15-12 arası ikiye bölünür Akb noktaları bulunur.
14. 12 noktasından sola beden $1/8 = 12$ cm işaretlenir. **(16 noktası)** Yukarı-aşağı dik uzatılır. **(16 a noktası)**
15. 12-16 arası $1/2$ 'si işaretlenir. **(17 noktası)** Aşağı dik uzatılır. **(18-19 noktaları)**
16. 11 noktasından sağa (11-16) arası $1/2 + 0,5$ işaretlenir. **(20 noktası)** Aşağı dik uzatılır. **(21 noktası)**
17. 11a- 16a noktalarından 1 cm yukarı çıkılarak, bir yardımcı çizgi çizilir. **(22-23 noktaları)**
18. 22 noktasından sağa A.Y % 0,5 = 7,1 cm işaretlenir. **(24 noktası)**
19. 22 noktasından aşağı A.Y + 1 = 8,6 cm işaretlenir. **(25 noktası)**
20. Ön yaka formu çizilir.
21. 24 noktasından itibaren, göğüs pens çizgisi üzerinde 28 cm pens uzunluğu çizilir. **(26 noktası)**
22. 25–11 arası ikiye bölünür, sağa doğru yardımcı çizgiyle taşınır. **(27 noktası)**
23. 27 noktasından 2 cm aşağı inilerek kb noktası bulunur.
24. 23 noktasından aşağı 6 cm inilir. **(28 noktası)**
25. 28 noktasından uzatılan dik çizgi üzerinde Bd $1/10 = 4,8$ cm bulunur. **(29 noktası)**

26. 29 noktasından, yardımcı yatay çizgi üzerinde, Arka omuz 12,5 cm aranır. **(30 noktası)**
27. 30–26 noktaları düz birleştirilir, ön göğüs pensi tamamlanır.
28. 14a–15-Akb–17 noktaları arka kol oyuntusu olarak çizilir.
29. 29 –kb- 17 noktaları ön kol oyuntusu olarak çizilir.
30. 12 noktasından sağa 6 cm işaretlenir. **(31 noktası)**
31. 31 noktası aşağı dik uzatılır. Belde kesiştiği nokta (32 noktası), kalçada kesiştiği nokta **(33 noktası)**
32. 33 noktasından yukarı 7 cm işaretlenir. **(34 noktası)**
33. 18–21–32 noktalarından 1 cm çıkılarak birer yardımcı çizgi çizilir.
34. 32 noktasının sağına 1 cm, soluna 1 cm yardımcı çizgi üzerinde işaretlenir. 31- 34 noktalarıyla düz olarak birleştirilerek arka pens tamamlanır.
35. 18 noktasının sağına 1,5 cm, soluna 1,5 cm yardımcı çizgi üzerinde işaretlenir. 17 noktasıyla bu noktalar düz birleştirilir.
36. 19 noktasının sağına 1,5 cm, soluna 1,5 cm işaretlenir. 18 noktasındaki pens uçlarıyla kalça kavisi verilerek yan pens tamamlanır.
37. 21 noktasındaki yardımcı çizgi üzerinde sağa 1 cm, sola 1 cm işaretlenir. 26 noktası ve etek ucu ile birleştirilerek ön pens tamamlanır.
38. 34 noktasından 1 cm aşağı inilerek ön yan etek ucu ile düz olarak birleştirilir. Etek ucu çizgisi tamamlanır.

TEMEL BEDEN KALIBI ÇİZİMİ

Ölçek: 1/5

Şekil 26

Temel Kol Kalıbı İşlem Basamakları

(Temel beden üzerinden kavadora (Kol Oyuntu Çevresi) çevresi ölçülür. Göğüs $\frac{1}{2}$ ölçüsü ile aynı ya da $1 \pm$ olabilir.)

1. Temel beden kalıbının üzerinden göğüs hattı ve beden yan dikiş çizgisi çizilerek bir **T** oluşturulur. **(1 noktası)**
2. Bedende bel hattından 5 cm inilerek dirsek hattı çizgisi çizilir.
3. Kavadora aralığı çizgileri kopya edilir. **(2-3 noktaları)**
4. Kavadora aralığından 2 cm öne doğru işaretlenir, uzatılır. **(4 noktası)**
5. Kavadora aralığından 3 cm arkaya doğru işaretlenir, uzatılır. **(5 noktası)**
6. 4 noktasından sola (öne) doğru 8 cm işaretlenir. Bu çizgi yukarı-aşağı uzatılır.**(6 noktası)**
7. 5 noktasından sağa(arkaya) doğru 9 cm işaretlenir. Bu çizgi yukarı-aşağı uzatılır. **(7 noktası)**
8. 1 noktasından yukarı doğru, bedendeki kol oyuntu çevresi ölçülüp, $\frac{1}{3}$ 'ü işaretlenir. **(8 noktası)**
9. 1–8 arası ikiye bölünür. **(9–10–11 noktaları)**
10. 6–10–8–11–7 noktaları kol formu verilerek çizilir.
11. Beden üzerinden Akb ve kb noktaları kol üzerine taşınır.
12. Kb noktasından 2 cm yukarı çıkılarak 2 nci kontrol noktası bulunur.
13. 11 noktasından 1 cm yukarı çıkılarak 4 ncü kontrol noktası bulunur.

(Bu kontrol noktaları kolun bedene takıldığı noktalardır.)

1 nci kontrol noktası kb noktasıdır.

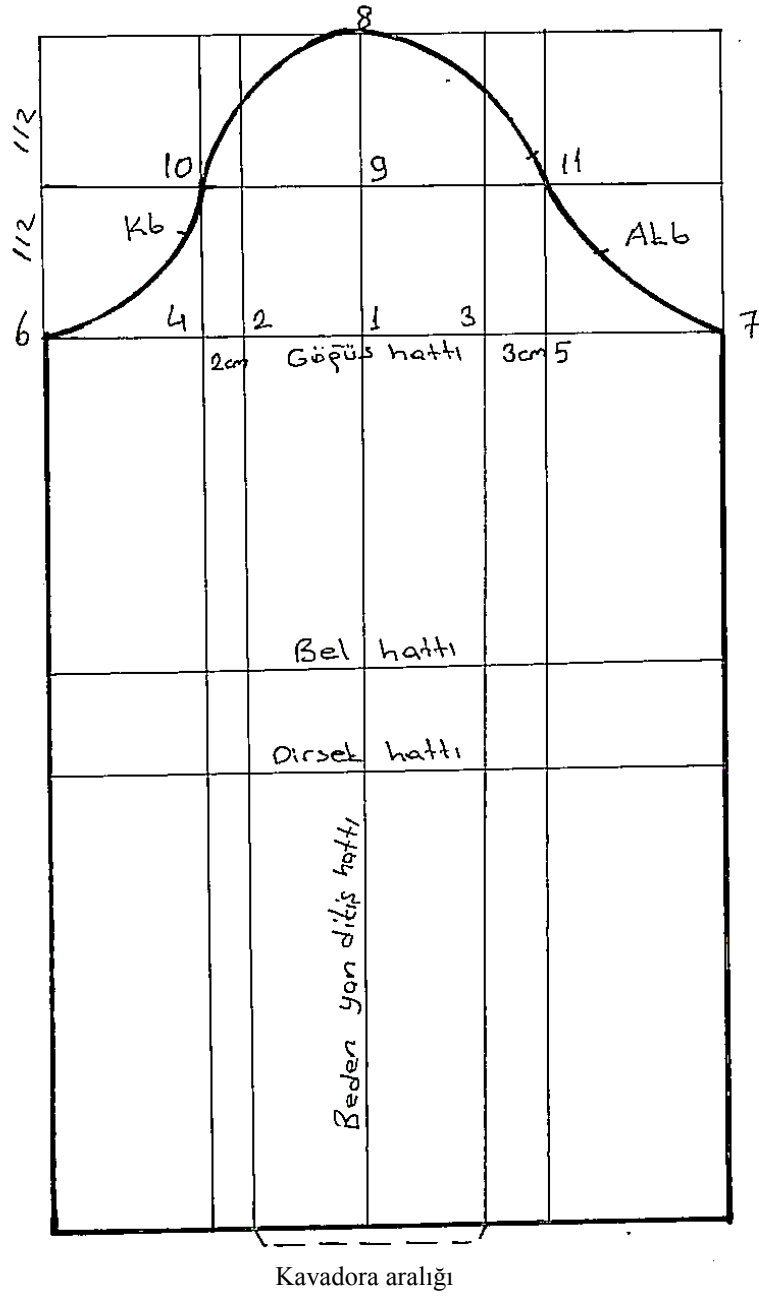
2 nci kontrol noktası kb noktasının 2 cm üzeridir.

3 ncü kontrol noktası kol ortasıdır. **(8 noktası)**

4 ncü kontrol noktası 11 noktasının 1 cm üzeridir.

TEMEL KOL KALIBI ÇİZİMİ

Ölçek: 1/5

Şekil 27

Sektör Kalıbı Temel Etek İşlem Basamakları

Pens hesaplaması doğrudan alınmıştır. Ön pens 2 cm, arka pens 3 cm olarak alınmıştır.

1. Kâğıdın kenarından 5 -6 cm içeri girerek bir dik çiziniz. **1**
2. 1 noktasından aşağıya kalça düşüklüğü ölçüsünü işaretleyiniz. **2**
3. 1 noktasından aşağıya Etek boyu ölçüsünü işaretleyiniz. **3**
4. 1 noktasından sola doğru kalça 1 /2'sini işaretleyiniz. **4**
4 noktasını aşağıya doğru dik olarak uzatınız. **5 ve 6 noktaları**
5. 5 ve 2 noktalarının 1 /2'sini işaretleyiniz. **7**
7 noktasını aşağıya yukarıya dik uzatınız. **8,9**
6. 9 noktasından yukarı 1,5 cm çıkarak uzatınız. **10**
10 noktasını 1 yatay çizgisine paralel sağa ve sola doğru bir miktar uzatınız.
7. 1 noktasından sola doğru 10 yatay çizgisi üzerinde, Bel 1 /4 + 2 cm(ön pens payı) = Ön bel genişliğini işaretleyiniz. **11**
1 noktasıyla 11 noktası arasını bel kavisini oluşturarak çiziniz.
8. 4 noktasından sağa doğru 10 yatay çizgisi üzerinde, Bel 1/4 + 3 cm(arka pens payı) = Arka bel genişliğini işaretleyiniz. **12**
4 noktasıyla 12 noktası arasını bel kavisini vererek çiziniz.
9. 11 ve 7 noktaları arasını, 12 ve 7 noktaları arasını kalça kavisini vererek çiziniz.
10. 11 noktasından sağa doğru bel kavisini üzerinde 9 cm işaretleyerek pens orta noktasını bulunuz. **13**
11. 13 noktasının sağına ve soluna pens payını (2 cm) vererek işaretleyiniz. **14,15**
12. 13 noktasından aşağıya ön pens boyunu (10 cm) işaretleyiniz. **16**

14 noktası ile 16 noktası arasını, 15 noktası ile 16 noktası arasını ön pens olarak çiziniz.

- 13.** 12- 4 arası 1 /2'si pens orta noktası olarak işaretleyiniz. **17**
- 14.** 17 noktasının sağına ve soluna pens payı (3 cm) vererek işaretleyiniz. **18, 19**
- 15.** 17 noktasından aşağıya arka pens boyunu (12 cm) işaretleyiniz. **20**
- 18 noktası ile 20 noktası arasını, 19 noktası ile 20 noktası arasını arka pens olarak çiziniz.

Temel Kadın Pantolonu İşlem Basamakları

Ön

1. Sağa bir dik çiziniz. **1 noktasını** tespit ediniz.
2. 1 noktasından aşağıya sırayla oturuş yüksekliği 25 cm (**2 noktası**), model boyu 102 cm (**3 noktası**), kıvrırma payı 7 cm (**4 noktası**) işaretlenir. Bu noktalar sola dik olarak uzatılır.
3. 2 noktasından yukarı 6 cm çıkılır, (**5 noktası**) kalça bulunur, sola dik olarak uzatılır.
4. 2- 3 arası $1/2 + 5 = 43$ cm, 3 noktasında yukarı işaretlenir, sola dik olarak uzatılır. **Bulunan nokta diz hattıdır. (6 noktası)**
5. 5 noktasından sola kalça $1/2 = 24$ cm işaretlenir, (**7 noktası**) Bu nokta aşağı-yukarı dik olarak uzatılır, oturuş yüksekliğinin kesiştiği nokta (**8 noktası**), belde kesiştiği nokta (**9 noktası**)
6. 7 noktasından sağa 10 cm işaretlenir. Ütü hattı ve düz boy iplik çizgisi bulunur. (**10 noktası**) Bu nokta aşağı-yukarı uzatılır. Belde kesiştiği nokta (**11 noktası**) Dizde kesiştiği nokta (**12 noktası**), Boyda kesiştiği nokta (**13 noktası**) olarak bulunur.
7. 8 noktasından sola 4,5 cm işaretlenir. Bu mesafe likralı kumaşta 3 cm'e kadar çekilebilir. (**14 noktası**)
8. 12 noktasının sağına ve soluna 12,5 cm işaretlenir. (**15 – 16 noktaları**)
9. 13 noktasının sağına ve soluna 12 cm işaretlenir. (**17–18 noktaları**)
10. 9 noktasından belde, sağa doğru, önce 1,5 işaretlenir. (**19 noktası**) Bu nokta 7 noktasıyla birleştirilir.
11. 19 noktasından belde, sağa doğru 1 cm işaretlenir. (**20 noktası**) Bu nokta pantolonda fermuar takılacak yerdir.
12. Belde 20 noktasından sağa doğru bel $1/4 + 2$ (pens payı) = 19 cm işaretlenir. (**21 noktası**)
13. 9 noktası ile 21 noktası düz olarak yardımcı çizgiyle birleştirilir.

14. 11 noktasının sağına ve soluna 2 cm pens payı eşit olarak dağıtılır. Pens boyu 11 cm işaretlenir. Pens çizilir.
15. 21 noktasından 1 cm yukarı çıkılarak bel kavisi tamamlanır.
16. 22 – 5 – 16 – 18 noktaları kalça kavisi verilerek tamamlanır.
17. 14 – 15 – 17 noktaları iç paça kavisi verilerek tamamlanır.

Arka

18. Ön pantolondaki 1- 5 – 2 – 6 – 3 – 4 noktalarının sola doğru uzantısı alınır.
19. Ön ütü hattı, bu uzantı çizgileri üzerinde kopyalanır.
20. Önde 8 noktasından sağa doğru 2,5 cm (7- 10 arası 1 /4) işaretlenir. Bu nokta **(23 noktası)** arkaya taşınır.
21. 23 noktası bele kadar dik uzatılır **(24–25 noktaları)**. Bu çizgi bel çizgisini 3 cm geçmelidir. **(26 noktası)**
22. 24 noktasında kalça çizgisi üzerinde kalça $\frac{1}{4}$ işaretlenir **(27 noktası)**. Ön kopyası alınır, ön kalça kavisi, arka yan kalça kavisi oluşturmak için kullanılır. Bel kendiliğinden yükselmiş olur. **(29 noktası)**
23. 26 -29 yardımcı çizgi olarak birleştirilir.
24. 24 – 28 arası ölçülerek sağlama yapılır 24,5 gelmelidir.
25. 29 noktasından sola doğru yardımcı çizgi üzerinde Bel $\frac{1}{4} + 2$ (pens payı) = 19 cm bulunur. **(30 noktası)**
26. 24-30 arası düz çizgi olarak birleştirilir.
27. 29-30 arası ikiye bölünerek pens çizgisi bulunur. **(31 noktası)**
28. 31 noktasından sağa ve sola doğru 1 cm pens payı paylaşılır.
29. 31 noktasından aşağıya düz bir çizgi çizilir. 13 cm pens boyu işaretlenir. Pens tamamlanır.
30. Önde 8-14 arası, arkada 23-32 arası ön + arka ağ toplamı = 12 cm olacak şekilde arka pantolonda işaretlenir. **(32 noktası)** Arka ağ

oyuntusu verebilmek için ön kopyası ağ oyuntu çizgisi üzerine yerleştirilir. 8–32 arası en fazla 12 cm, en az 10,5 cm olacak şekilde yerleştirilerek arka ağ bulunur.

31. Arka ve ön ağ bir bütün olacak şekilde yuvarlanır.
32. 15–16 noktalarından dışarı 1 cm çıkılır, 28-32 noktalarıyla birleştirilir.
(33-34 noktaları)
33. 17–18 noktalarından dışarı 1 cm çıkılır, 33–34 noktalarıyla birleştirilir.
(35-36 noktaları)
34. Pantolon paça çizgisi tamamlanır.

Not: Ön ve arka ütü çizgilerin katlayarak ağ genişlik kontrolü yapılmalıdır.(Bu miktar 29 cm olmalıdır.)

Temel Pantolon Kalıbı Ölçüleri

Ölçüler:

Bel	: 70 cm
Kalça	: 96 cm
Pantolon Boy	: 107 cm
Oturuş Yük.	: 25 cm
Paça Genişliği	: 48 cm
Yan Boy	: 103 cm

1.3. Araştırmanın Amacı

Konfeksiyon endüstrisi yoğun emek gerektiren bir üretim sektörü olmakla beraber, deneyimsiz ve niteliksiz iş gücünü de istihdam etmektedir. Nitelikli eleman yetersizliği ulusal düzeyde kısa, orta ve uzun dönemde insan gücünün eğitimi konusunda gerekli önlemlerin alınması ülkemiz açısından zorunluluk taşımaktadır.

İstanbul Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği(İHKİB) Yönetim Kurulu Başkanlığınca yapılan açıklamada hazır giyim sektörünün nitelikli eleman bulma konusunda sorun yaşadıklarını, Türkiye genelindeki okulların sayısı olarak yeterli, ancak kaliteli eleman yetiştirmesi bakımından yetersiz olduğuna dikkat çekmişlerdir (Dünya Gazetesi, 2003:8).

İHKİB sektörün gelişmesini sağlayacak temel güç; Eğitilmiş insan potansiyelidir. Bu nedenle “üretim için eğitim, eğitim için üretim” sloganı ile özel sektör - merkezi yönetim – yerel yönetim işbirliğinde MEB Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğüne bağlı Hazır Giyim Okulları açmıştır.

Bu okullarda da, Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğüne bağlı Orta Öğretim Kurumlarında uygulanan program içerikleri uygulanmaktadır. İHKİB destekli okullar olması nedeni ile, öğrencilerine sağladıkları, sektörde üretim içinde eğitim ve istihdamlarının yanı sıra okulların atölye donanımlarını yaparak, araç ve malzemelerini karşılamakta, üretimde kullanılan makinelerin bakım ve onarımlarını yaparak, gelişen teknolojiye göre yenilenmelerini sağlamaktadır.

Ayrıca, alan öğretmenlerine sektörde eğitim almalarını ve sürekli yenilenerek kendilerini geliştirme imkanları da sunmaktadır.

Bu nedenle bu araştırmayla İHKİB destekli Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumlarında uygulanan Temel Kalıplarda karşılaşılan sorunların neler olduğu ve bu sorunların çözümlenmesine yönelik çözüm önerilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu temel amaç doğrultusunda aşağıdaki alt amaçlara cevap aranmıştır.

- 1- Kalıpla ilgili derslerde öğretmenlerin kullandıkları Kalıp Sistemleri nelerdir?
- 2- Öğretmenlerin Kullanılan Kalıp Sistemini tercih etme nedenleri nelerdir?

- 3- Kullanılan Kalıp Sistemleri doğrultusunda Temel Kalıplarda ve ölçülerde (Temel Etek, Temel Pantolon ve Temel Beden ve Kol Kalıbında) karşılaşılan problemler nelerdir?
- 4- Karşılaşılan Problemlerin Çözümüne Yönelik Öğretmen Görüşleri Nelerdir?

1.4. Araştırmanın Önemi

Bilgi çağı adı verilen 21. yüzyıla girerken bütün ülkelerin üzerinde önemle durdukları ve giderek daha fazla kaynak ayırdıkları sektör eğitimidir.

Bilim ve Teknolojideki gelişmelere paralel olarak eğitimde kaliteyi yükseltmek geleceğin garantisi olan gençlere ileri sanayi toplumunun gerektirdiği bilgi, beceri ve davranışları kazandırmak eğitimin temel amaçlarından birisidir.

Türkiye; ekonomik sosyal ve kültürel alanlarda olduğu kadar, sanayi alanında da önemli gelişmelere sahne olmaktadır. Bu gelişmeler doğrultusunda nitelikli insan gücü ihtiyacının sürekli arttığı ülkemizde, Mesleki ve Teknik eğitim de, giderek daha büyük bir önem kazanmaktadır.

Gelişen Teknoloji diğer endüstri kollarında olduğu gibi konfeksiyon sektörünü de olumlu yönde etkilemiştir.

İnsan gücü yoğun olduğu bu sanayi kolunda teknolojinin kullanım alanı arttıkça kalitede artmaktadır.

Konfeksiyon sektörü, Türkiye açısından ne kadar önemliyse sektör için de; önemli olan bir konu da üretilen giysilerin kalıplarının hazırlanmasıdır.

Hazır Giyim’de kalıp; zamandan, kumaştan ve enerjiden sağladığı ekonomi açısından en önemli öğelerden biridir. Eskiden olduğu gibi aynı modeli uzun süre çalışma yöntemi artık geçerliliğini yitirdiğinden, kalıp ve modelistlik daha fazla önem kazanmıştır.

Günümüz pazarlarında az sayıda üretim ve fazla model değişikliği, kalıp hazırlama işleminin bilimsel hale getirilmesi zorunluluğunu ortaya çıkarmıştır.

Ancak, ülkemizde gelişen teknolojiye rağmen Mesleki ve Teknik Orta Öğretim kurumlarında Hazır Giyim, Tekstil Konfeksiyon ve Giyim Üretim Teknolojisi Bölümleri Kalıp Uygulama ile ilgili (Kalıp Dalı, Kadın, Erkek ve Çocuk Giysi Kalıpları Dalları gibi) Alan derslerinde, Temel Kalıpların hazırlanmasında uyguladıkları, Kalıp ve Çizim Sistemlerinin, Sektörün gereksinimine cevap verebilecek nitelikte olmadığı gözlenmiştir.

Türk kadın standart beden ölçülerinin henüz belirlenememiş olması nedeni ile Hazır Giyim üretimi yapan işletmeler; Türk insanının vücut ölçülerine çok iyi uyum sağlamayan, standart hazır giyim ölçü dizilerini kullanarak elde ettikleri kalıplar ile üretim yapmaktadırlar. Bu durumda sektörde farklı ölçülerin ve farklı kalıp çıkarma işlemlerinin oluşmasına neden olmaktadır.

Giysi Kalıplarında kullanılan ölçülerde belirli bir standardın olması ve üretimin o toplumun özelliklerini yansıtan standartlar doğrultusunda olması gerekir. Mesleki ve Teknik Orta Öğretim kurumlarında Alanla ilgili derslerde kullanılan kalıp sistemleri (Müller, İngiliz çizim sistemleri v.b.) Türk toplumunun özelliklerini yansıtmayan, Almanların ya da İngilizlerin kullandıkları kalıp sistemleri ve standart ölçüleridir. Bu sistemlerle ve ölçü standartlarıyla uygulanan kalıplarda problemlerle karşılaşilmektedir.

Tekstil Konfeksiyon Kalıp derslerine giren Alan öğretmenleri tarafından, Kalıp Elde Etme Yöntemleri değişik şekillerde uygulanmaktadır.

Bu nedenle bu araştırma, Mesleki Orta Öğretim Kurumlarında Temel Kalıpların uygulanmasında karşılaşılan problemleri ortaya çıkarması ve bu konudaki yetersizlikleri tespit etmesi açısından oldukça önem taşımaktadır. Bu yönüyle konuyla ilgilenenlere fikir vermesi açısından yararlı olacaktır.

Araştırma Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumlarında, Temel Kalıpların uygulanmasında karşılaşılan problemleri ortaya koymak amacıyla yürütülecektir.

Araştırma, uygulanmakta olan Kalıp Sistemlerindeki eksikliği gidermek ve bundan sonraki kalıp bilgilerine ışık tutmak amacıyla hazırlanmıştır.

1.5. Sayıtlar

1-Kalıpla ilgili derslere giren alan öğretmenlerinin çoğu eğitim-öğretime uygun kalıp hazırlama yöntemleri konusunda sektör destekli çalıştıkları için yeterli düzeyde bilgiye sahip bulunmaktadır.

2- Araştırma için seçilen Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumlarına ait İTKİB destekli okullar araştırma evrenini temsil edebilecek niteliktedir.

3- Kullanılan veri toplama teknikleri araştırmanın cevap aradığı problemle ilgili verileri toplayacak niteliktedir.

4- Araştırmaya katılan öğretmenler ankete, doğru ve tarafsız cevap vermişlerdir.

1.6. Sınırlılıklar

1- Araştırma İstanbul İlinde bulunan MEB Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğüne bağlı İHKİB destekli Hazır Giyim Meslek Liseleri ile sınırlı tutulmuş ve diğer okullar kapsam dışı bırakılmıştır.

2- Anket çalışması, İHKİB destekli Hazır Giyim Meslek Liselerinde görev yapan alan öğretmenleriyle sınırlı tutularak uygulanmış ve diğer bölüm öğretmenleri kapsam dışı bırakılmıştır.

3- Araştırma bu okullarda görev yapan öğretmenlerin görüşleriyle sınırlıdır.

4- Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumlarında, Temel Kalıpların uygulanmasında kullanılan Kalıp Sistemlerinde, oluşan problemler sistemler arasında karşılaştırılarak sorunsuz temel kalıplar tespit edilecektir. Model uygulamalı kalıplar kapsam dışı bırakılmıştır.

1.7. Tanımlar ve Kısaltmalar

Gradasyon (Serilendirme): Belirli bir beden için hazırlanmış ana kalıpta diğer bedenlerin çizim yöntemiyle hazırlanmasına denir.

İhkib: İstanbul Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği

İtkib: İstanbul Tekstil Konfeksiyon İhracatçıları Birliği

Metge: Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme Projesi, Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, mesleki ve teknik eğitim kurumlarını, daha çağdaş ve sektördeki gelişmelere paralel bir yapıya kavuşturmak amacıyla 1993 yılında genel bütçe imkanları ile yürürlüğe koyduğu Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme “METGE” Projesi ile Planlı Okul Gelişim Modelini gerçekleştirmiştir.

Megep: Mesleki ve Teknik Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi,

12 yıllık temel eğitime geçiş için alt yapı oluşturmak, Meslekî eğitim sistemimizi; AB ve gelişmiş ülkelerdeki standartlara yükseltmek, Sosyo-ekonomik gereksinimler ve hayat boyu öğrenme ilkeleri doğrultusunda güçlendirmek amacıyla iş piyasasının ihtiyaçlarına cevap verebilen, temel eğitim, genel orta öğretim ve yüksek öğretim sistemleri ile bütünlük içerisinde, modern, esnek ve kaliteli bir mesleki eğitim sisteminin oluşturulmasını sağlamak için başlatılan projedir.

Kadın Giyim Modelistliği: Kadın giyim modelisti mesleği ile ilgili, kadın giysi modelleri, kalıp hazırlanması ve giyim üretim ile ilgili yeterlikleri kazandırmaya yönelik eğitim ve öğretimin verildiği daldır.

Giyim Üretim Teknolojisi alanında kadın giyim modelistliği mesleğinin gerektirdiği, giysi çizimi, kalıp hazırlama ve dikme yeterliklerine sahip meslek elemanlarının yetiştirilmesi amaçlanmaktadır.

Konstrüksiyon: Kalıp

Kalıp: Giysinin ölçü model, kesim özelliklerini taşıyan her bedene göre ayrı ayrı hazırlanan ve kumaşların doğru kesilmesini sağlayan kesim kılavuzlarıdır.

Temel Kalıp: Ortalama bir bedene uyacak şekilde temel yapılardan yola çıkılarak bir çok farklı giysi tasarımlarının geliştirilmesini sağlamak için hazırlanmış esas kalıptır.

Kalıp Sistemi: Kalıp elde etmek için kullanılan standart ölçü tablosu, hesaplama formülleri ve kendilerine özgü kuralları olan çizim sistemlerine denir.

Tekstil Konfeksiyon Alanı: Tekstil Konfeksiyon sanayinde, çağımızın moda ve teknolojik gelişmelerine dayalı olarak, giysi tasarımı, ev tekstili, kadın-erkek- çocuk giysileri için kumaş yüzey özelliklerine göre konfeksiyonun üretim birimlerine teknik eleman yetiştiren alan programıdır.

Kalıp Dalı: Tekstil konfeksiyon sektörünün modelhane birimlerinde kadın-çocuk ve erkek giysilerinin elde veya bilgisayarda ana kalıplarını hazırlayabilen, model uygulayabilen numune dikimini sağlayan, serilenmesini yapabilen, kalıpların pastal planlarını hazırlayabilen, teknik eleman yetiştiren bir daldır. Tez araştırma konumuzun temel kalıpları içermesi nedeni ile bu daldaki modül içeriğinden aşağıda bahsedilmektedir.

Giyim Üretim Teknolojisi Alanı: Alanın altında yer alan dallara/mesleklere yönelik eğitim ve öğretim verilen alandır.

Mesleki ve Teknik Eğitim: Mesleki ve teknik eğitim; toplum ve bireylerin gerekli ihtiyaçlarını karşılamak üzere belirli bir meslek alanına ilişkin bilgi, beceri ve davranış kazandıran, bireyin yeteneklerini geliştirerek toplumda sosyal ve ekonomik yönden güçlü olmasını sağlayan bir süreçtir.

İTKİB Eğitim Kurumları: Sektörümüzün gelişmesini sağlayacak temel güç; Eğitilmiş insandır. Bu nedenle İTKİB, “ üretim için eğitim, eğitim içinde üretim” sloganı ile özel sektör-merkezi yönetim-yerel yönetim işbirliğinde okullar açmıştır.

Hizmete açılan okullar:

İHKİB Avcılar Hazır giyim ve Konfeksiyon Meslek Lisesi, Küçükçekmece End.Mes.Lis., İHKİB Konfeksiyon Mak. Bakım ve Onarım Bölümü, Mimar Sinan Üniversitesi İHKİB Moda ve Konfeksiyon Meslek Yüksek Okulu, İHKİB Yenibosna Hazırgiyim Meslek Lisesi, İMKB Zeytinburnu Meslek Lisesi İDMİB Deri Hazırgiyim Bölümü, Kağıthane İHKİB Hazırgiyim Meslek Lisesi

1.8. İlgili Yayınlar

Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumlarında Temel Kalıplarda karşılaşılan problemlerin belirlenmesi amacıyla hazırlanan araştırma için Tekstil ve Konfeksiyon sektörü, Mesleki ve Teknik Eğitim, Giyimde Ölçülendirme, Kalıpla ilgili temel bilgiler ve kullanılan kalıp sistemleriyle ilgili literatür araştırması yapılmış ve ulaşılan araştırmalardan bazıları tarih sırasına göre kısaca özetlenmiştir.

Bozkurt (1995), “Vücut Hareketlerinin Giysi Özellikleri Üzerindeki Etkileri” konulu çalışmasında vücut hareketleri ile giysi özellikleri arasındaki ilişkilerin hazır giyim açısında incelenmesi amaçlanmıştır. Giysilerin, hareketsiz vücut ölçülerine göre hazırlanan kalıplardan üretildiğini, bundan dolayı da vücut hareketlerinin giysi tarafından engellenmekte ya da hareketin kısıtlanması anında, giysi dikişlerinde açılmalar, sökülmeler gibi sorunların ortaya çıktığını öne sürmüştür. Çalışmaları sonucunda, vücut hareketlerinin giysi tarafından engellenmeden gerçekleştirilmesini sağlayacak “hareket paylarını” belirlemiştir.

Şener (1995), “Türk Kadınlarının Vücut Ölçülerine Uygun Yeni Bir Kalıp Sistemi Geliştirilmesi” konulu çalışmasında, 500 kişinin üzerinden 33 boyutta toplam 16.500 almış ve bu ölçülere uygulanan istatistiksel analizler sonucu vücut ölçülerinin normal dağılım gösterdiğini tespit etmiştir. Oluşturulan “9” ayrı beden grubu için mevcut kalıp sistemleri incelenerek bu sistemlerdeki bazı kabul değerlerinin yerine, vücut ölçülerinin kullanıldığı, basit, kolay anlaşılır ve pratik bir kalıp çizme yöntemi geliştirmeye çalışmıştır. Geliştirilen yeni kalıp çizim yönteminin basit ve kolay anlaşılır olması, kadınların vücut özelliklerine uyum sağlaması, kolay uygulanabilir olması gibi özelliklerden dolayı bu konudaki ihtiyaca cevap verecek nitelikte olduğu kanısına varılmıştır.

Yıldız (2000), “Müller Sistemiyle Hazırlanmış Temel Beden Kalıplarının Türk kadınına Uyumunun incelenmesi” konulu yüksek lisans tezinde; Müller Temel Beden kalıplarının araştırılması ve Türk kadınlarına giysi uyumunda görülen hataların bulunması amaçlanmıştır. Müller Temel Beden ölçüleri ile kalıp çalışırken kullanılan ölçü hesaplama tabloları araştırılarak bulunmuş, 20–25 yaş arası yetişkin

kişilerde görülen vücut değişikliklerinden kaynaklanan kalıp hatalarından dolayı yeni ilaveler ve düzeltmeler yapmıştır.

40–42, 44–46, 48–50 bedenlerde Temel Beden Kalıpları hazırlayarak 20–50 yaş arasındaki bayanlar üzerinde uygulamıştır. Pilot bölge olarak Konya’da yapmıştır. Araştırmanın sonucunda Müller sistemiyle hazırlanan laboratuvar çalışmaları sonucunda elde edilen ve görülen hataların düzeltilmesiyle bolluk ilaveleri değiştirilerek yeniden hazırlanan kalıpların özellikle “Koltuk Derinliği, Kol çevresi, yaka ve kalça genişliği” bölgelerinde problemler olduğu tespit etmiştir. Yeni bolluk ilaveleriyle Temel Beden Kalıpları çalışarak önerilerde bulunmuştur.

Gürşahbaz (2001), “Hazır Giyim Sektöründe Üretilen Kadın Etek ve Ceketinin Vücut Hareketleri ile Uyumunun Ergonomik Açıdan İncelenmesi” konulu çalışmasında, etek ve ceketin vücut hareketleriyle uyumunun ergonomik açıdan optimum düzeyde olması ve antropometrik yapıya göre tasarlanması gerektiği savunularak vücut hareketleri sırasında yaşanan problemlerin belirlenmesini hedeflemiştir. Araştırma sonucuna göre, kadınların vücut hareketlerini yaparken cekette en fazla karşılaşılan sorunlar; kol evinde gerginlik, kol boyunda kısılma, göğüs çevresinde gerginlik, dirsek hattında gerginlik vb. olduğu belirlenmiştir. Etekte en fazla karşılaşılan problemler ise; bel hattında gerginlik, kalça hattında gerginlik, etek boyunun normalden fazla kısılması, dikişlerde zorlanma olarak belirlenmiştir.

BÖLÜM II

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırma yöntemi, evren, örneklem, veri toplama teknikleri, veri toplama aracı ve veri analiz teknikleri yer almaktadır.

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmayla; Mesleki ve Teknik Orta Öğretim kurumlarında Temel Kalıpların Uygulanmasında Karşılaşılan Problemlerin belirlenerek problemlere ilişkin çözüm önerilerinin getirilmesi amaçlanmaktadır.

Araştırma tarama modelinde, betimsel bir yaklaşım kullanılmıştır. Araştırmanın teorik kısmı konuyla ilgili uzman kişi, kurum ve kuruluşların kitap ve yayınlarından yararlanılarak oluşturulmuştur. Kavramsal çerçevenin oluşturulduğu bu bölümde, araştırma konusu ile ilgili ulaşılan literatür bilgilerine yer verilmiştir.

Sağlıklı sonuçlar elde edilmesine fırsat vermesi nedeni ile veri toplama aracı olarak anket tercih edilmiştir.

Anket soruları hazırlandıktan sonra araştırmanın uygulama kısmında soruların kapsam açısından geçerliliğini belirlemek amacıyla pilot olarak seçilen Tekstil Konfeksiyon alan öğretmenlerine anket uygulanarak sorular yeniden düzenlenmiştir.

Betimsel Tarama Yönteminin dışında; Mesleki ve Teknik Orta Öğretim kurumlarında Temel Kalıpların elde edilmesinde en çok kullanılan Kalıp Sistemlerinden Müller, İngiliz, Nişantaşı Rüştü Uzel Anadolu Hazır Giyim Meslek Lisesinin hazırladığı Kalıp Sistemi ve Sektör Kalıpları 1/1 ölçülerde uygulanarak ürün haline getirilmiştir.

Temel Etek, Temel Pantolon ve Temel Bedenler 38 Beden üzerinde denenmiş ve karşılaşılan problemler tespit edilerek değerlendirilmiş, çözüm önerileriyle birlikte sorunsuz kalıplar elde edilmiştir.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini Konfeksiyon Sektörünün Teknik ve Teknolojik olarak ana kaynağı olan İstanbul ilinde, Milli Eğitim Bakanlığı Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğüne bağlı İHKİB(İstanbul Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği) destekli kurulan Okullarda görev yapan Tekstil Konfeksiyon Bölümü öğretmenleri oluşturmaktadır.

MEB Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü ve İstanbul Hazır Giyim ve Konfeksiyon ihracatçıları Birliği (İHKİB) arasında 18.08.1995 tarihinde protokol imzalanmıştır.Bu protokol ile hazır giyim ve hazır giyim sanayinde ihracata yönelik üretim ve yönetim konularında ara teknik ve idari eleman yetiştirmek; kısa süreli kurslarla sektör çalışanlarını eğitmek, sektöre yeni elemanlar kazandırmak, sektör ihtiyaçlarının giderilmesi doğrultusunda meslek lisesi seviyesindeki öğrencilerin üretim içinde eğitimlerini sağlamak ve yetiştirilen elemanların istihdamını gerçekleştirmek amaçlanmıştır.

Protokol kapsamında İHKİB;

Avcılar Hazır Giyim ve Konfeksiyon Meslek Lisesi'nin atölye donanımını yaparak araç ve malzemelerini karşılamakta, üretimde kullanılan makinelerin bakım ve onarımını yaparak gelişen teknolojiye göre yenilenmesi sağlanmaktadır. Bunlarla birlikte alan öğretmenlerinin sektörde eğitimini ve maddi olanakları kısıtlı öğrencilere burs verilmesi görevini üstlenmiştir (MEB, 2005).

MEB Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü ise;

İHKİB ile iş birliği içerisinde günün ihtiyaçlarına uygun, meslek lisesi eğitim programları okul öngördüğü sayıda ve sıklıkta meslek kurs programlarını hazırlamakta ve geliştirmekte, sektörün istediği nitelikte eleman yetiştirilmesi için gerekli sayıda öğretmen, usta öğretici ve yardımcı personeli atamakla yükümlüdür. Bu nedenle protokol gereği oluşan farklılık nedeniyle araştırma konusuna sağlayacağı yarar göz önünde bulundurularak İhkib okullarına anket uygulanmıştır.

Anket uygulanan okullar aşağıda belirtilmiştir.

- Nişantaşı Rüştü Uzel Anadolu Hazır Giyim Meslek Lisesi

- Avcılar İhkib Hazır Giyim Konfeksiyon Meslek Lisesi
- İhkib Yeni Bosna Hazır Giyim Meslek Lisesi
- Kâğıthane İhkib Hazır Giyim Meslek Lisesi
- Mimar Sinan Güzel Sanatlar Meslek Yüksek Okulu

Bu okullarda görev yapan 42 alan öğretmeninin tamamına anket uygulanmış örneklem alma yoluna gidilmemiştir.

2.3. Veri Toplama Teknikleri

Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumlarında Temel Kalıpların Uygulanmasında Karşılaşılan Problemlerin belirlenerek çözüm önerilerinin getirilmesine ilişkin taslak bir anket formu hazırlanmıştır.

Anket soruları hazırlarken uygulanacak bireyler tarafından anlaşılır ve güvenilir olması göz önünde bulundurulmuştur.

Anket, geçerliliği ve güvenilirlik için pilot olarak seçilen Ankara Layika Akbilek Anadolu Kız Meslek Lisesindeki Tekstil Konfeksiyon Alan öğretmenlerine uygulanmıştır.

Pilot uygulama sonucunda açık ve anlaşılır olmayan sorular, araştırmanın amacı ve kapsamı dışında kalan sorular uzman görüşü alınarak çıkarılmış gerekli düzeltmeler ve değişiklikler yapılarak ankete son şekli verilmiştir.

Anket Formu araştırma verilerini elde etmek için 27 sorudan oluşmaktadır.

Araştırma kapsamına alınan İhkib destekli Mesleki ve Teknik Ortaöğretim kurumlarında görev yapan alan öğretmenlerine kişisel bilgilerle ilgili sorular, Öğretmenlerin yeni teknik ve teknolojik donanımlarıyla ilgili sorular, Öğretmenlerin kullandıkları kalıp sistemleri ve kalıp yöntemleriyle ilgili sorular, Öğretmenlerin kullandıkları Sisteme göre temel kalıplarda ve ölçülerde yaşadıkları sorunlarla ilgili çok geniş kapsamlı sorular yöneltilmiştir.

Hazırlanan anketlerin uygulanması için gerekli birimlerden izin alınmış, okul yöneticileri ile işbirliğine gidilmiştir. Anketler araştırma kapsamına alınan okulların yöneticilerine posta yoluyla gönderilerek uygulanmıştır.

Betimsel yöntemin uygulanmasının yanı sıra, elde edilecek problemlerdeki verileri varsayımları daha reel ve daha güçlü sonuçlara dayandırmak amacıyla Mesleki Ve Teknik Ortaöğretim Kurumlarında kullanılan Kalıp Sistemlerinin 1/1 ölçülerde (38 Beden ölçüleriyle) çalışılan temel kalıplar (etek – pantolon - temel beden) uygulanarak kumaştan ürün haline getirilmiştir. 38 beden deneklere giydirilerek uygulanan 4 sistem karşılaştırılmış sistemlerdeki sorunlar ve en az sorunlu sistem tespit edilmiştir.

2.4. Veri Analizi

Araştırmadan elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS (Statistical Package For Social Science)’e aktararak değerlendirilmiştir.

Verilere ilişkin frekans ve yüzde dağılımları incelenmiş, elde edilen bulgular tablolar halinde sunulularak sonuçlar yorumlanmıştır. Tablo 11, Tablo 12, Tablo 16, Tablo 18, Tablo 23, Tablo 24, Tablo 25, Tablo 27 tablolarında, Çoklu cevaplama yöntemi kullanıldığı için, karmaşıklığa imkan vermemek açısından SPSS çıktısında yer alan iki veri tipi de (yanıt %’si, yanıtlayan %’si) kullanılarak açıklanmıştır.

Değerlendirme sonucunda, alan öğretmenlerinin kendilerini alanlarında nasıl yeniledikleri, kullandıkları ve tercih ettikleri kalıp sistemleri ve yöntemleri, kullandıkları sisteme göre temel kalıplarda (etek, pantolon, temel beden) ve ölçülerde karşılaştıkları problemlerin neler olduğu belirlenmiştir.

Birebir ölçülerde uygulanan kalıplar ürün haline getirilerek 38 beden deneklere giydirilerek, sistemler kendi aralarında karşılaştırılmış en az sorunlu sistem tespit edilmiştir. Bu sonuçtan yola çıkılarak doğru ve sorunsuz temel kalıplar çalışılmıştır. Ürün haline getirilerek deneklere giydirilmiştir.

BÖLÜM III

3. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde araştırmanın amacı doğrultusunda hazırlanan anketten elde edilen veriler çözümlenerek tablolar halinde sunulmuş ve yorumlanmıştır.

Tablo 6
Öğretmenlerin Mezuniyet Durumlarına Göre
Frekans ve Yüzde Dağılımı

Mezuniyet	f	%
Yüksekokul	8	19,0
Lisans	31	73,8
Lisansüstü	3	7,1
Toplam	42	100,0

Tablo 6 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerin % 73,8'inin Lisans düzeyinde, %19'unun yüksekokul düzeyinde, % 7,1'inin de Lisansüstü düzeyinde eğitim aldıkları gözlenmiştir.

Tablo 7
Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okullara Göre
Frekans ve Yüzde Dağılımı

Mezun Oldukları Okul	f	%
Gazi Ünv. Mesleki Eğt. Fak.	19	45,2
Gazi Ünv. Mesleki Yaygın Eğt. Fak.	4	9,5
Konya Selçuk Ünv. Mesleki Eğt. Fak.	4	9,5
Marmara Ünv. Teknik Eğt. Fak.	7	16,8
Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu	8	19,0
Toplam	42	100,0

Tablo 7 incelendiğinde, ankete cevap veren öğretmenlerin, % 45,2'sinin Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Giyim Öğretmenliğinden , % 19'unun Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulundan, % 16,8'inin Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Hazır Giyim Öğretmenliğinden, % 9,5'inin Konya Selçuk Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Giyim Bölümünden, % 9,5'inin Gazi Üniversitesi Mesleki Yaygın Eğitim Fakültesinden, mezun oldukları gözlenmektedir.

Tablo 7'de yer alan Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu 1982 yılından itibaren G.Ü. Mesleki Eğitim Fakültesi olarak eğitim ve öğretimine devam etmektedir. Kız Sanat Yüksek Öğretmen Okulu günümüzde G.Ü. Mesleki Yaygın Eğitim Fakültesi adıyla eğitim ve öğretim verirken, 2001–2002 öğretim yılından itibaren G.Ü. Mesleki Eğitim Fakültesi ile birleştirilmiştir. Eski adıyla Konya Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu halen Konya Selçuk Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi olarak eğitim ve öğretim faaliyetlerini devam ettirmektedir.

Tabloda görüldüğü gibi anketi yanıtlayan öğretmenlerin çoğu G.Ü. Mesleki Eğitim Fakültesinden mezun olmuşlardır.

Tablo 8
Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okullara Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

Görev Yaptıkları Okullar	f	%
Kağıthane İhkib Hazır Giyim Mes.Lisesi	6	14,3
İhkib Yenibosna Hazır Giyim Mes. Lis.	10	23,8
Avcılar İhkib Hazır Giy. Mes. Lisesi	11	26,2
Nişantaşı Rüştü Uzel Anad.Haz. Giy. Mes. Lisesi	11	26,2
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Mes.Yük.Okulu	4	9,5
Toplam	42	100,0

Tablo 8 Öğretmenlerin görev yaptıkları okullara göre dağılımlarını göstermektedir. Öğretmenlerin, % 26,2'sinin Avcılar İhkib Hazır Giyim Meslek Lisesinde % 26,2'sinin Nişantaşı Rüştü Uzel Hazır Giyim Meslek Lisesinde , % 23,8'inin İhkib Yeni Bosna Hazır Giyim Meslek Lisesinde, % 14,3'ünün Kâğıthane

İhkib Hazır Giyim Meslek Lisesinde ve % 9,5'ininde Mimar Sinan Güzel Sanatlar Meslek Yüksek Okulunda, halen görev yaptıkları gözlenmiştir.

Tablo 9
Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

Kıdem	f	%
5–10	21	50,0
11–15	8	19,0
16–20	6	14,3
21 ve üstü	7	16,7
Toplam	42	100,0

Tablo 9, Araştırmaya katılan öğretmenlerin meslekteki kıdem yıllarına ilişkin bilgileri içermektedir. Öğretmenlerin % 50'sinin 5–10 yıl arası, % 19'unun 11–15 yıl arası, % 16,7'sinin 21 yıl ve üstü, % 14,3'ünün 16–20 yıl arasında oldukları belirlenmiştir.

Sonuç olarak öğretmenlerin % 50'sinin 5–10 yıl arasında yoğunlaştığı tespit edilmiştir.

Tablo 10
Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okullarda Öğrendikleri Kalıp Sistemlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Kalıp sistemi	f	%
Müller Sistemi	40	95,2
İngiliz Sistemi	1	2,4
Diğer Sistemler	1	2,4
Toplam	42	100,0

Tablo 10 Öğretmenlerin, mezun oldukları okullarda öğrendikleri Kalıp Sistemlerine ilişkin bilgi vermektedir.

Tablo incelendiğinde öğretmenlerin, % 95,2'sinin Müller Sistemini öğrendiğini, % 2,4'ünün ise Nişantaşı Rüştü Uzel Hazır Giyim Meslek Lisesinin hazırladığı kalıp sistemini öğrendiğini, % 2,4'ünün İngiliz sistemini öğrenerek mezun oldukları anlaşılmaktadır. Elde edilen sonuçlardan öğretmenlerin, Müller Sisteminde yoğunlaştıkları dikkati çekmektedir.

Tablo 11
Öğretmenlik Yapılan Süre İçerisinde Kullanılan Kalıp Sistemlerine Göre
Frekans ve Yüzde Dağılımı

Kullanılan Kalıp Sistemi	f	Yanıt %	Yanıtlayan %
Müller Sistemi	38	61,3	90,5
İngiliz Sistemi	2	3,2	4,8
İtalyan Sistemi	1	1,6	2,4
Diğer Sistemler	21	33,9	50,0
Toplam	62	100	

n:42

Tablo 11 Öğretmenlerin, Öğretmenlik yaptıkları süre içerisinde kullandıkları kalıp sistemlerinin hangileri olduğu hakkında bilgi vermektedir. Çoklu cevaplama yöntemi kullanıldığı için karmaşıklığa imkan vermemek açısından SPSS çıktısında yer alan iki veri tipi de (yanıt %, yanıtlayan %'si) kullanılmıştır. Tablolar bu doğrultuda hazırlanmıştır.

Öğretmenlere sorulan sorudan da anlaşılabileceği gibi birden fazla seçenek işaretleyebilecekleri belirtilmiştir. Ankete verilen yanıtlar göz önüne alındığında % 61,3'lük yanıt oranının Müller Sisteminde, % 33,9'unun diğer sistemlerde, % 3,2'sinin İngiliz Sisteminde, % 1,6'sının İtalyan Sisteminde yoğunlaştığı gözlenmektedir.

Anket sorusunu yanıtlayan öğretmenler açısından değerlendirdiğimizde % 90,5'i Müller sistemini , % 4,8'i İngiliz Sistemini, % 2,4'si İtalyan Sistemini kullanırken, % 50'si de diğer sistemleri kullandığını belirtmektedir. Diğer seçeneğini

işaretleyen öğretmenlerin dağılımı kendi içerisinde değerlendirildiğinde, öğretmenlerin Sektör Kalıplarını, Paff Kalıplarını, Nişantaşı Rüştü Uzel Hazır Giyim Meslek Lisesinin hazırladığı kalıp sistemini, Pratik yolla kalıp çıkardıklarını ve Hazır Giysi üzerinden kalıp çıkararak kullandıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 12
Öğretmenlerin Uygulamada Sıkıntı Yaşamadan Kullandıkları Kalıp
Sistemlerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

Kullanılan Kalıp Sistemi	f	Yanıt %	Yanıtlayan %
Müller Sistemi	19	35,8	45,2
İngiliz Sistemi	1	1,9	2,4
Mercan Metodu	1	1,9	2,4
Sektör Kalıpları	26	49,1	61,9
Diğer Sistemler	6	11,3	14,3
Toplam	53	100	

n:42

Tablo 12, Öğretmenlerin tercih ettikleri ve uygulamada sıkıntı yaşamadan kullandıkları kalıp sistemlerine ilişkin bilgi vermektedir. Çoklu cevaplama yöntemi kullanıldığı için karmaşıklığa imkan vermemek açısından SPSS çıktısında yer alan iki veri tipi de (yanıt %, yanıtlayan %'si) kullanılmıştır. Tablolar bu doğrultuda hazırlanmıştır.

5 grupta toplanan yanıtların % 49,1'inin sektör kalıplarını sıkıntı yaşamadan kullandıklarını ve çoğunlukla tercih ettiklerini, % 35,8'inin Müller Sistemini kullandıklarını, % 11,3'ünün Diğer kalıp sistemlerini kullandıklarını (Nişantaşı Rüştü Uzel Hazır Giyim Meslek Lisesinin kalıpları), % 1,9'unun İngiliz Sistemini ve % 1,9'unda Mercan metodunu kullandıklarını belirtmişlerdir. Başka bir açıdan değerlendirildiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin % 61,9'u Sektör Kalıplarını, % 45,2'si Müller Sistemini, % 14,3'ü de diğer sistemleri, % 2,4'ü İngiliz Sistemini, % 2,4'ü Mercan Metodunu kullandıkları Tablo 12'den anlaşılmaktadır. Genellikle sıkıntı yaşamadan kullandıkları sistemin sektör kalıpları olduğu gözlenmiştir.

Anketin uygulandığı okullar, İhkib destekli okullar olduğu için alan öğretmenleri doğrudan sektörle iç içedirler ve bu nedenle sektör eğitimlerine sık sık yer verilmektedir. Sıfır hatayla üretilen sektör kalıplarıyla sürekli çalışılması alışıldan daha çok çalışma kolaylığı sağlamakta ve öğrencilere daha kolay aktarılabilmesi nedeni ile tercih edilmektedir.

Tablo 13
Öğretmenlerin Alanlarındaki Sektör Deneyimlerine İlişkin Görüşlerinin
Frekans ve Yüzde Dağılımı

Görüş	f	%
Evet	22	52,4
Hayır	20	47,6
Toplam	42	100,0

Tablo 13, Öğretmenlerin alanlarında sektör deneyimlerine ilişkin bulguları içermektedir.

Alanlarında toplam 42 öğretmenden % 52,4'ü sektörde eğitim alarak deneyimler edinirken % 47,6'sında sektör eğitimi almadıkları gözlenmiştir.

Sektör destekli okullar oldukları için Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü ile İhkib arasında yapılan protokol gereği alan öğretmenlerinin sektör eğitiminden yararlanmaları sağlanacaktır. Bu nedenle deneyim almamış olan grubun daha sonra ki yıllarda bu eğitimden yararlanılacağı düşünülmektedir.

Tablo 14
Öğretmenlerin Sektör Deneyimi Yaptıkları Alanlara İlişkin Görüşlerinin
Frekans ve Yüzde Dağılımı

Alanlar	f	%
Kalıp alanında	6	27,3
Triko alanında	4	18,2
Kesim alanında	1	4,5
Üretim alanında	3	13,6
Diğer alanlarda	8	36,4
Toplam	22	100,0

Tablo 14'e bakıldığında sektör eğitimi alan öğretmenlerin sektör deneyimi yaptıkları alanlara ilişkin verilen yanıtları kapsamaktadır.

Öğretmenlerin, Kalıp dalında % 27,3'ünün, Triko dalında % 18,2'sinin, Kesim dalında % 4,5'inin, Üretim alanında % 13,6'sının, Diğer alanlarda; Kalite Kontrol, Modelist, Stilist, Üretim planlama, Sevkiyat, Planlama, Koleksiyon Takibi, Örme, Dokuma, İhracat, Çocuk Giyimi, Deri Konfeksiyon, Kumaş Deposu, Bayan Giyimi, Modelhane, Müşteri Temsilciliği gibi alanlarda % 36,4'ünün yoğunlaşarak deneyim kazandıkları gözlenmiştir.

Tablo 15
Öğretmenlerin, Alanlarındaki Sektör Deneyiminin Gerekliliğine İlişkin
Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Görüş	f	%
Evet	41	97,6
Cevapsız	1	2,4
Toplam	42	100,0

Tablo 15'te Öğretmenlerin alanlarındaki sektör deneyimlerinin gerekliliğine ilişkin sonuçlar verilmektedir.

Bu ankete yanıt veren öğretmenlerden;

% 97,6'sının alanda sektör deneyiminin gerekliliğine kesinlikle ihtiyaç olduğunu, % 2,4'ünün soruyu cevapsız bıraktığı belirtmişlerdir.

Sonuç olarak tekstil konfeksiyon alanında hızla gelişen teknik ve teknolojik yenilikleri takip edebilmek, değişen çalışma şartlarına uyum sağlayabilmek amacıyla öğretmenlerin sektör eğitimine ve deneyimine ihtiyaç duydukları gözlenmektedir.

Tablo 16
Öğretmenlerin Kalıp Hazırlama İle İlgili Yeni Teknik ve Teknolojik Gelişmeleri Takip Ederek Kendilerini Yenileme Konusundaki Etkinliklere İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Öğretmen Etkinlikleri	f	Yanıt %	Yanıtlayan %
Bakanlığın düzenlediği Hizmet içi eğitim seminerlerine katılıyorum.	26	26,0	61,9
İtkib'in düzenlediği eğitim seminerlerine katılıyorum.	31	31,0	73,8
Sektörle iç içe çalışıyorum(Sektör deneyim).	16	16,0	38,1
İnternet, süreli yayınlar ya da kaynak kitapları takip ediyorum.	25	25,0	59,5
Diğer.	2	2,0	4,8
Toplam	100	100	

n:42

Tablo 16, öğretmenlerin kalıp hazırlama ile ilgili teknolojik yenilikler paralelinde kendilerini yenileme konusunda yapmış oldukları faaliyetlere ilişkin bilgi vermektedir. Çoklu cevaplama yöntemi kullanıldığı için karmaşıklığa imkan vermemek açısından SPSS çıktısında yer alan iki veri tipi de (yanıt %, yanıtlayan %'si) kullanılmıştır. Tablolar bu doğrultuda hazırlanmıştır.

Beş kategoride toplanan yanıtların % 31'inin "İtkib'in düzenlediği eğitim seminerlerine katılıyorum", % 26'sının "Bakanlığın düzenlediği Hizmet içi eğitim

seminerlerine katılıyorum” ve ağırlıklı olarak % 25’inin de “İnternet, süreli yayınlar ya da kaynak kitapları takip ediyorum” görüşlerinde yoğunlaştığı gözlenmektedir.

Anketi yanıtlayan öğretmenlerin bu doğrultuda % 73,8’inin İtkib’in düzenlediği eğitim seminerlerine katıldığı, % 61,9’u Bakanlığın düzenlediği hizmetiçi seminerlerine katıldığı, % 59,5’inin İnternet, süreli yayınlar ya da kaynak yayınları takip ettiği, % 38,1’inin sektörle çalışarak kendini geliştirdiği, % 4,8’inin diğer etkinliklere katılarak teknik ve teknolojik gelişmeleri takip ettikleri anlaşılmaktadır. Sonuç olarak çoğunlukla İtkib’in ve Bakanlığın düzenlediği seminerlere katılım oranının yüksek olduğu gözlenmiştir.

İtkib (İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri)’nin düzenlediği eğitim seminerleri kendi kurum bünyesinde yapılmaktadır. Tekstil Konfeksiyonun bütün alanlarıyla ilgili, sektörden gelen eğitim almak isteyen elemanlarla birlikte İhkib(İstanbul Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği) okullarında görev yapan alan öğretmenleri de bu eğitim seminerlerinden yararlanmaktadır.

Seminerleri yurtdışından getirilen üniversite öğretim üyeleri ya da İtkib’in eğitim koordinatörleri tarafından verilmektedir. Seminerlerde eğitim esnasında verilen bilgiler uygulamalı olarak aktarıldığı için tam öğrenme gerçekleşmektedir. Bu nedenle eğitim seminerlerine katılan öğretmenlerin yüzdelik diliminin % 31’de yoğunlaştığı gözlenmiştir.

Tablo 17

Öğretmenlerin Alanlarında Kendilerini Geliştirmede Okuldan Destek Görme Durumlarına İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzde Dağılımı

Görüş	f	%
Evet	33	78,6
Hayır	9	21,4
Toplam	42	100,0

Tablo 17’de Öğretmenlerin Alanlarında Kendilerini Geliştirmede Okuldan Destek Görme durumlarına ilişkin veriler yer almaktadır.

Tabloda okulda destek gördüğünü belirten öğretmenler % 78,6 iken, “Hayır destek görmüyorum” görüşünü belirten öğretmenler ise % 21,4’ünü oluşturmaktadır.

2001 yılında (Meslek Dersi Öğretmenlerinin Hizmet içi Eğitim Yoluyla Alanlarına Yönelik Yenilikleri Kazanma Dereceleri ve Bu Yenilikleri Eğitime Yansıtma Durumlarıyla ilgili Birol Çetin’in yaptığı araştırma s.127) Marmara Üni.’nde yapılan bu araştırmada öğretmenlerin hizmet içi eğitim seminerlerine katılımlarıyla ilgili alınan sonuçlarda öğretmenlerin seminerlere bir kısmının kendi istekleri ile, bir grubunun kendi aralarında katılacak kişiye karar verdiklerini, bir grubunda seminere katılacak olan öğretmenlerin belirlenmesinde okul yöneticilerinin de etkin oldukları saptanmıştır. Bu araştırma doğrultusunda öğretmenlerin % 21,4’ünün bu kapsama girdikleri düşünülmektedir.

Tablo 18
Öğretmenlerin Alanlarında Kendilerini Geliştirmede Okulun Düzenlediği Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Görüş	f	Yanıt %	Yanıtlayan %
Sektör Eğitimi	21	39,6	50,0
Alan İle İlgili Yurtdışı Eğitimi	2	3,8	4,8
İtkib’in Düzenlediği Eğitim Seminerleri	27	50,9	64,3
Diğer	3	5,7	7,1
Toplam	53	100,0	

n:42

Tablo 18’de Öğretmenlerin kendilerini geliştirmede okulun hangi eğitim faaliyetleri düzenleyerek destek verdiğine ilişkin görüşler yer almaktadır. Çoklu cevaplama yöntemi kullanıldığı için karmaşıklığa imkan vermemek açısından SPSS çıktısında yer alan iki veri tipi de (yanıt %, yanıtlayan %’si) kullanılmıştır. Tablolar bu doğrultuda hazırlanmıştır.

Beş kategoride toplanan yanıtların % 50,9'unun okul destekli İtkib'in düzenlediği eğitim seminerlerine katıldıkları , % 39,6'sının okul destekli sektör eğitimi aldığı, % 3,8'i Alanla ilgili okul destekli yurtdışı eğitimi aldığı, % 5,7'sinin Diğer seçeneğiyle; Öğretmenlerin kendi girişimleriyle katıldığı seminerler olduğu, okul zamanları dışında kalan zamanlarda sektörde çalıştıklarını belirtmişlerdir.

Anket sorusunu yanıtlayan öğretmenler açısından değerlendirdiğimizde % 64,3'ü İtkib'in düzenlediği eğitim seminerlerine, % 50'si sektör eğitimlerine, % 4,8'i alanla ilgili yurt dışı eğitimlerine, % 7,1'i diğer etkinliklere katıldıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 19
Öğretmenlerin Okullarında Kalıp Laboratuvarı Ya da Modelhane (Stüdyo)
Olarak Hazırlanmış Bir Bölümün Varlığına İlişkin Görüşlerinin Frekans ve
Yüzde Dağılımı

Görüş	f	%
Evet	34	81,0
Hayır	8	19,0
Toplam	42	100,0

Tablo 19 Öğretmenlerin sistemli ve planlı çalışabilmek, kalıplardaki hata oranlarını düşürebilmek ve sağlıklı sonuçlara ulaşabilmek için okullarında Kalıp Laboratuvarı ya da Modelhane(Stüdyo) olarak hazırlanmış bir bölümün varlığına ilişkin bilgi vermektedir.

Öğretmenlerden % 81'i evet diyerek okullarında bölümün bulunduğunu, % 19'u bölümün olmadığını belirtmişlerdir.

İhkib destekli okullar oldukları için Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü ile yapılan Protokol gereği İhkib, atölye donanımını yaparak, üretim araç-gereç ve malzemelerini de karşılamakta, üretimde kullanılan makinelerin bakım ve onarımını yaparak gelişen teknolojiye göre yenilenmesini sağlamaktadır. Bu nedenle, Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumlarındaki Kız Teknik Ortaöğretim Genel

Müdürlüğüne bağlı diğer Meslek Liselerinden daha fazla imkanlara, teknik ve teknolojik donanımına sahip okullar olduğu anlaşılmaktadır.

Kalıp Laboratuvarında ya da Modelhane de alışlagelmiş araç gereçlerin (mezur, eşel, cetvel, etek rigası, kol oyuntu rigaları, kalıp telası, karton) dışında kolaylık sağlayan varsa teknolojik araç gereçlerin belirtilmesine ilişkin bilgiler;

Tablo 20’de yer alması gereken anket sorusu, tablo oluşturmada kısaca açıklanarak belirtilmiştir. Öğretmenlerin kalıp hazırlarken kullandıkları araç ve gereçleri toplam öğretmen sayısından yalnızca 4 tanesi görüş bildirerek aşağıdaki yanıtları vermişlerdir. Bu nedenle görüşler tablo hazırlamadan sunulmuştur.

Anketi yanıtlayan alan öğretmenleri;

- Bilgisayarda 1/1 ölçülerde kalıp hazırladıklarını,
- Çelik cetvel, paylandırma cetveli,
- İtkib’te hazırlanan özel kalıp dersi araç-gereçleri,
- Açı ölçer,
- Geodse kullandıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 21

Öğretmenlerin Kalıp Hazırlarken Kumaşların Dokuma ve Desen Özelliklerini Dikkate Alma Durumlarına İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Görüş	f	%
Evet	42	100,0
Hayır	-	-
Toplam	42	100,0

Tablo 21, öğretmenlerin kalıp hazırlarken kumaşların dokuma ve desen özelliklerini dikkate alma durumlarına ilişkin bilgileri içermektedir.

Anket sorularını cevaplayan bütün öğretmenlerin % 100'ünün kalıp hazırlarken mutlaka kumaşların dokuma ve desen özelliklerini dikkate aldıkları gözlemlenmiştir.

Günümüzde oldukça farklı tiplerde liflerin bir araya getirilmesi ile oluşturulan kumaşların üretilmesi, suni elyaflardan olağanüstü yeniliklerin sunulması, yeni apreleme teknikleri, doku, karışım ve bileşimlerle geliştirilmiş sentetik elyaflar oldukça rağbet görmektedir. Örneğin, lıyralı kumaşların üretilmesi ve tüketici tarafından yoğun ilgiyle karşılanması sonucu bu tipteki kumaşların kalıp tasarımlarında değişiklikler yapılması gerekliliği doğmaktadır. Kumaşların esneme yetenekleri doğrultusunda kalıplar daraltılmaktadır.

Ayrıca, kumaşların kalınlıkları, giysinin çevre ölçülerini etkilemektedir. Sert veya gevrek yapıların giysinin hareket yeteneğini azalttığı gözlenmekte, bu nedenle kalıpların genişletilmesi gerekmektedir.

Tablo 22
Öğretmenlerin Kalıp ve Ölçüde Standart Uygulama Durumuna İlişkin
Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Görüş	f	%
Evet	32	76,2
Cevapsız	10	23,8
Toplam	42	100,0

Tablo 22, Öğretmenlerin uyguladıkları kalıp ve ölçülerde standart bir tablo ya da yöntem kullanma durumlarına ilişkin görüşler yer almaktadır.

Öğretmenlerin % 76,2'sinin Kalıp ve Ölçüde Standart uyguladıklarını, % 23,8'inin cevapsız bıraktıkları gözlemlenmiştir.

Bu okullarda Tekstil Konfeksiyon ya da Hazır Giyim Alanında görev yapan öğretmenlerin Kesim Dalı, Kalıp Dalı, Dokuma Yüzey Konfeksiyon Dalı, Kadın Giysi Tasarım Dalı, Triko Dalı, İç Giyim Dalı, Yuvarlak Örme Dalı, Erkek Giysi

Tasarım Dalı vb. dallarda sektör eğitimleriyle yalnızca bir ya da iki dalda uzmanlaşmaları sağlanmaktadır. Öğretmen alanın hangi dalında uzmanlaşmış ise görev yaptığı okulda yalnızca o dalın derslerine girmektedir. Bu nedenle, Kalıp Dalı derslerine ya da kalıp ile ilgili derslere, yalnızca ilgili semineri alarak uzmanlaşan öğretmenler eğitim verdiği için bu soruyu kalıp ile ilgili uygulama yaparak uzmanlaşan öğretmenler cevaplamış, diğer öğretmenler ise bu nedenle cevapsız bırakmışlardır.

Tablo 23
Öğretmenlerin, Kalıp Hazırlamada Kullandıkları Ölçülendirme Şekline İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Ölçülendirme Şekli	f	Yanıt %	Yanıtlayan %
Müller Sisteminin Ölçü Tablosuyla	22	37,3	52,4
Vücut Üzerinden Alınan Ölçüyü Hesaplama Yoluyla	17	28,9	40,5
İtkib'in Hazırladığı Ölçü Standartlarıyla	10	16,9	23,8
Diğer	10	16,9	23,8
Toplam	59	100,0	

n:42

Tablo 23, Öğretmenlerin Kalıp Hazırlamada kullandıkları ölçülendirme şekline ilişkin verileri içermektedir. Çoklu cevaplama yöntemi kullanıldığı için karmaşıklığa imkan vermemek açısından SPSS çıktısında yer alan iki veri tipi de (yanıt %, yanıtlayan %'si) kullanılmıştır. Tablolar bu doğrultuda hazırlanmıştır.

Öğretmenlerin % 37,3'ü Müller Sisteminin Ölçü Tablosuyla, % 28,9'unun vücut üzerinden alınan Ölçüyü Hesaplama Yoluyla, % 16,9'unun İtkib'in Hazırladığı Ölçü Standartlarıyla, % 16,9'unun Diğer seçeneğiyle;

- Numunenin ölçü föyü ile,

- Sektör ölçüleriyle,
- İhracat çalışmada müşterinin gönderdiği ölçü tablosu doğrultusunda, Ölçülendirme yaptıkları gözlemlenmiştir.

Anket sorusunu yanıtlayan öğretmenler açısından değerlendirildiğinde, % 52,4'ü Müllerin ölçü tablosunu, % 40,5'i vücut üzerinden alınan ölçü hesaplama yoluyla, % 23,8'i İtkib'in hazırladığı ölçü standartlarıyla, % 23,8'i diğer ölçülendirme seçeneklerini kullandıklarını belirtmişlerdir. Bu doğrultuda yoğunluğun Müller Bıçkı Sistemi ölçü tablosunu ve vücut üzerinden alınan ölçü tablosunu kullanmada yoğunlaştıkları gözlenmektedir.

Bu sonuçlardan yola çıkılarak, İtkib eğitim birimi tarafından bir ölçü standardı oluşturulmuş ama bu okullarda çoğunlukla kullanılmadığı gözlemlenmiştir. Bunun nedeninin ise çok çeşitli sektör kalıplarıyla çalışılması, sektörde her firmanın kendine ait ölçü tablolarının olması ve öğretmenlerin farklı alanlarda sektör eğitimi olarak kendi deneyimlerine göre hazırladıkları ölçü tablolarının kullanılmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tablo 24

Öğretmenlerin, Temel Kalıpları Elde Etmede Uyguladıkları Kalıp Sistemine İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Uygulanan Kalıp Sistemi	f	Yanıt %	Yanıtlayan %
Müller Sistemi	33	70,2	78,6
İngiliz sistemi	6	12,8	14,3
Vücut Üzerinden Alınan Ölçünün Doğrudan Kumaşa Uygulanması	4	8,5	9,5
Diğer Sistemler	4	8,5	9,5
Toplam	47	100	

n:42

Tablo 24, Öğretmenlerin, Temel Kalıpları Elde Etmede Uyguladıkları Kalıp Sistemine ilişkin verileri içermektedir. Çoklu cevaplama yöntemi kullanıldığı için

karmaşıklığa imkan vermemek açısından SPSS çıktısında yer alan iki veri tipi de (yanıt %, yanıtlayan %'si) kullanılmıştır. Tablolar bu doğrultuda hazırlanmıştır.

Öğretmenler uyguladıkları kalıp sisteminde seçeneklerde birden fazla tercih yaparak Temel Kalıplarda kullandıkları sistemleri belirtmişlerdir.

% 70,2'sinin Müller Sistemini kullandıkları, % 12,8'sinin İngiliz Sistemini de tercih ettiğini, % 8,5'inin Vücut Üzerinden Alınan Ölçünün Doğrudan Kumaşa Uygulanma Sistemini de kullandığını, % 8,5'inde Diğer seçeneğini işaretleyerek Geometri Bilimi, Sektör Kalıpları, Müşterinin gönderdiği ölçü tablosu doğrultusunda temel kalıpları hazırladıkları gözlenmiştir.

Anket sorusunu yanıtlayan öğretmenler açısından değerlendirdiğimizde % 78,6'sının Müller Sisteminde yoğunlaştıklarını, % 14,3'ünün İngiliz Sistemini kullandıkları, % 9,5'inin Vücut Üzerinden Alınan Ölçünün Doğrudan Kumaşa Uygulanması işlemini kullandıklarını % 9,5'inde Diğer Sistemleri kullandıkları gözlenmiştir.

Tablo 25

Öğretmenlerin, Temel Kalıpları Elde Etmede Kullandıkları Yöntemlere İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Kullanılan Yöntem	f	Yanıt %	Yanıtlayan %
Çizim Yolu ile Kalıp Hazırlama	37	38,9	88,1
Şablon Kalıplar Kullanarak Kalıp Hazırlama	19	20	45,2
Mülaj İle Kalıp Hazırlama	12	12,6	28,6
Bilgisayar Destekli Kalıp Hazırlama	26	27,4	61,9
Diğer	1	1,1	2,4
Toplam	95	100	

n:42

Tablo 25, Öğretmenlerin Temel Kalıpları Elde etmede Kullandıkları Yöntemlere İlişkin Görüşleri hakkında bilgileri içermektedir. Çoklu cevaplama yöntemi kullanıldığı için karmaşıklığa imkan vermemek açısından SPSS çıktısında yer alan iki veri tipi de (yanıt %, yanıtlayan %'si) kullanılmıştır. Tablolar bu doğrultuda hazırlanmıştır.

Öğretmenlerin % 38,9'unun Çizim Yolu ile Kalıp Hazırlama, % 27,4'ünün Bilgisayar Destekli Kalıp Hazırlama, % 20'sinin Şablon Kalıplar kullanarak Kalıp Hazırlama, % 12,6'sının Mülaj ile Kalıp Hazırlama, % 1,1'inin Diğer seçeneğini işaretleyerek Model üzerinden (giysi üzerinden) temel kalıpları elde etme yöntemlerini uyguladıkları gözlemlenmiştir.

Yoğunluğun Çizim yolu ile Kalıp Hazırlama ve Bilgisayar Destekli Kalıp Hazırlama yöntemlerinde arttığı belirlenmiştir.

Anket sorusunu yanıtlayan öğretmenler açısından değerlendirildiğinde % 88,1'i Çizim Yolu ile Kalıp Hazırlamayı, % 61,9'u Bilgisayar Destekli Kalıp Hazırladıklarını, % 45,2'si Şablon Kalıplar Kullanarak Kalıp hazırladıklarını, % 28,6'sı Mülaj ile Kalıp hazırladıklarını, % 2,4'ünde Diğer yöntemleri kullanarak kalıp hazırladıkları gözlemlenmiştir.

Tablo 26

Öğretmenlerin, Kalıbını Hazırladıkları Her Ürün İçin Prototip (Örnek Dikim) Uygulama Durumlarına İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Görüş	f	%
Evet	32	71,4
Hayır	12	28,6
Toplam	42	100,0

Tablo 26, Öğretmenlerin Kalıp hazırladıkları her ürün için Prototip (Örnek Dikim) uygulama durumlarına ilişkin görüşler içermektedir.

Öğretmenlerin % 71,4'ü kalıbını hazırladıkları her ürün için Örnek Dikim yaptıkları, % 28,6'sında böyle bir uygulama yapmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Prototip (Örnek Dikim) Uygulanan her kalıpta ölçü kontrolü yapıldıktan sonra üretilcek kumaştan mutlaka dikilmelidir. Kalıptan kaynaklanan hatalar prototip üzerinde tespit edilerek gerekli düzeltmeler yapılır. Yapılan bu düzeltmeler kalıba aktararak sağlıklı ve doğru kalıbın oluşması sağlanır.

Tablo 27

**Öğretmenlerin, Uyguladıkları Kalıp Sistemine Göre Kalıplarda Hata
Olduğunda Nasıl Bir Yöntemle Düzelttiklerine İlişkin Görüşlerinin Frekans
ve Yüzde Dağılımı**

Düzeltilmede Kullanılan Yöntem	f	Yanıt %	Yanıtlayan %
Ölçü Kontrolü Yaparak	26	38,2	61,9
Örnek(Prototip) Dikim Yaparak	24	35,3	57,1
Deneyimlerime Dayanarak	14	20,6	33,3
Diğer	4	5,9	9,5
Toplam	68	100	

n:42

Tablo 27, Öğretmenlerin uyguladıkları Kalıp Sistemine göre kalıplarda hata olduğunda Nasıl Bir Yöntemle Düzelttiklerine ilişkin görüşlerine ait bilgileri içermektedir. Çoklu cevaplama yöntemi kullanıldığı için karmaşıklığa imkan vermemek açısından SPSS çıktısında yer alan iki veri tipi de (yanıt %, yanıtlayan %'si) kullanılmıştır. Tablolar bu doğrultuda hazırlanmıştır.

Öğretmenlerin Uyguladıkları Kalıp Sistemine göre kalıplarda hata olduğunda; % 38,2'sinin Ölçü Kontrolü yaparak, % 35,3'ünün Örnek Dikim(Prototip) yaparak, % 20,6'sının Deneyimlerine dayanarak, % 5,9'unun Diğer seçeneğini işaretleyerek; Kağıtta birleştirme yaparak, Kalıp Telasında birleştirme yaparak düzelttiklerini belirtmişlerdir. Seçenekleri birden fazla uygulamayı cevaplayarak yaptıkları gözlemlenmiştir.

Anket sorusunu yanıtlayan öğretmenler açısından değerlendirildiğinde, % 61,9'u Ölçü Kontrolü Yaptıklarını, % 57,1'i Örnek (Prototip) Dikim Yaptıklarını, % 33,3'ü Deneyimlerine Dayanarak yaptıklarını, % 9,5'ininde Diğer düzeltme yöntemlerini uyguladıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 28

Öğretmenlerin, Kullandıkları Sisteme Göre Temel Kalıpların Çalışılmasında Sorun Oluşturan Ölçülere İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Ölçüt		Temel Etek n=42								Temel Pantolon n=42								Temel Beden Kalıbı n=42								Temel Kol Kalıbı n=42							
		1		2		3		Top.		1		2		3		Top.		1		2		3		Top.		1		2		3		Top.	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1.	Göğüs Çevresi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	9,5	3	7,1	1	2,4	8	19,0	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	Basen Çevresi	1	2,4	-	-	5	11,9	6	14,3	1	2,4	1	2,4	5	11,9	7	16,7	-	-	2	4,8	-	-	2	4,8	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	Boy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
4.	Üst göğüs çevresi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	4,8	6	14,3	2	4,8	10	23,8	-	-	-	-	-	-	-	-
5.	Bel Çevresi	1	2,4	-	-	7	16,7	8	19,0	-	-	-	-	6	14,3	6	14,3	-	-	1	2,4	6	14,3	7	16,7	-	-	-	-	-	-	-	-
6.	Kalça çevresi	5	11,9	-	-	4	9,5	9	21,4	2	4,8	-	-	4	9,5	6	14,3	1	2,4	-	-	1	2,4	2	4,8	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	Kalça düşüklüğü	5	11,9	-	-	4	9,5	9	21,4	5	11,9	-	-	4	9,5	9	21,4	4	9,5	-	-	4	9,5	8	19,0	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	Boyun çevresi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	16,7	3	7,1	-	-	10	23,8	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	Yaka genişliği (ön+arka yaka)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	16,7	6	14,3	13	31	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	Koltuk derinliği	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	16,7	-	-	7	16,7	1	2,4	-	-	-	-	1	2,4
11.	Arka uzunluk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2,4	6	14,3	-	-	7	16,7	-	-	-	-	-	-	-	-
12.	Göğüs düşüklüğü	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2,4	9	21,4	1	2,4	11	26,2	-	-	-	-	-	-	-	-
13.	Ön uzunluk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	16,7	-	-	7	16,7	-	-	-	-	-	-	-	-

Ölçüt		Temel Etek n=42								Temel Pantolon n=42								Temel Beden Kalıbı n=42								Temel Kol Kalıbı n=42							
		1		2		3		Top.		1		2		3		Top.		1		2		3		Top.		1		2		3		Top.	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
25.	Total kol çevresi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2,4	1	2,4	2	4,8	-	-	1	2,4	9	21,4	10	23,8
26.	Pantolon boyu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2,4	1	2,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
27.	Baldır genişliği	-	-	-	-	-	-	-	-	3	7,1	2	4,8	6	14,3	11	26,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
28.	Diz genişliği	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29.	Yan boy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	9,5	4	9,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30.	İç boy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	4,8	2	4,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31.	Oturuş yüksekliği	-	-	-	-	-	-	-	-	3	7,1	2	4,8	4	9,5	9	21,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Ölçüleri temel kalıplara göre işaretlerken sorun oluşmasında etkili olabilecek aşamalar;

- (1) Ölçülerin kişi üzerinden alınmasında
- (2) Formül uygulanarak bulunmasında
- (3) Kalıp uygulamasında

Tablo 28 incelendiğinde Öğretmenlerin, Kullandıkları Sisteme göre Temel Kalıpların çalışılmasında sorun oluşturan ölçülere ilişkin bilgileri içermektedir.

Ölçüler işaretlenirken sorun oluşmasında etkili olabilecek durumlar;

1- Ölçülerin kişi üzerinden alınmasında,

2- Formül uygulanarak bulunmasında,

3- Kalıp uygulanmasındaki sorunlar aşamalar halinde belirlenerek yanıtlanmıştır.

Anket sorularını yanıtlayan öğretmenler Tablo 12’de görüldüğü gibi, uygulamada tercih ettikleri ve problem yaşamadan kullandıkları kalıp sistemlerinden, % 61,9’luk oranla öncelikli olarak Sektör Kalıplarını, daha sonra da Müller Sistemini de tercihen kullandıklarını belirtmişlerdir.

Sektör kalıplarında, tek temel kalıplar yerine örneğin; üst beden için Gömlek temeli, Ceket temeli, Bluz temeli, Manto temeli v.b.gibi temel kalıplar doğrudan çalışılmaktadır. Temelin üzerine, model uygulanarak kalıplarda(üretimde kullanılacağı için) hata oranını sıfıra indirmek amacıyla sürekli ürün denemeleri yapılmaktadır. Dolayısıyla, tamamlanmış kalıplar ve ölçülerinde sorunlarla karşılaşmamaktadır.

Öğretmenlerinde, uygulamada veya ölçülerde sorun yaşamadıkları için, çoğunlukla sektör kalıplarını tercih ettiklerini, bu nedenle tablolarda yer alan Tablo 28 ve Tablo 32 ile ilgili soruları cevaplamadıklarını ankete yazarak belirtmişlerdir.

Ayrıca anketi yanıtlayan öğretmenlerin Tablo 24’den alınan verileri doğrultusunda gerektiğinde Temel Kalıpları elde etmekte kullandıkları Kalıp Sistemi olarak % 70,2’si Müller Sistemini, % 12,8’i İngiliz Sistemini, % 8,5’i vücut üzerinden alınan ölçünün doğrudan kumaşa uygulama işlemini tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Bu doğrultuda, Temel Kalıpların elde edilmesinde % 70,2’sinin kısacası büyük bir çoğunluğun Müller Sistemini kullandıklarını, bu sistemde ölçülerde karşılaştıkları sorunları yanıtlamışlardır.

Buna göre; Temel Etek, Temel Pantolon, Temel Beden ve Temel Kol kalıbında kullanılan ölçüler Tablo 28’de yer almaktadır.

1-Göğüs çevresi ölçüsü verileri incelendiğinde **Temel Bedende Kalıbında** Öğretmenlerin, Ölçünün kişi üzerinden alınmasında % 9,5'inin, Ölçünün formül uygulanarak bulunmasında % 7,1'inin, Ölçünün Kalıp uygulamasında % 2,4'ünün sorun yaşadıkları gözlemlenmiştir. Bu doğrultuda en çok ölçünün kişi üzerinden alınmasında ve formül uygulanarak bulunmasında sorun olduğu belirlenmiştir.

2-Basen çevresi ölçüsü verileri incelendiğinde Öğretmenlerin,

Temel Etekte; Ölçünün Kalıp uygulamasında % 11,9'unun, Ölçünün kişi üzerinden alınmasında % 2,4'ünün en çok sorun yaşadıkları, Ölçünün formül uygulanarak bulunmasında ise sorun olmadığı, belirlenmiştir.

Temel Pantolon kalıbında; Ölçünün kalıp uygulamasında % 11,9'unun, Ölçünün kişi üzerinden alınmasında % 2,4 'ünün, sorun yaşadıkları tespit edilmiştir. Bu doğrultuda, kalıp uygularken Basen çevresi ölçüsünde problem yaşandığı gözlenmiştir.

Temel Beden Kalıbında; Ölçünün kişi üzerinden alınmasında ve Kalıp uygulamasında problem olmadığı formül uygulanarak bulunmasında ise % 4,8'inin sorun yaşadığı belirtilmiştir.

3-Boy Ölçüsünde Temel Etek, Pantolon, Beden ve Kol kalıbında, bireyin isteğine ve modaya göre değiştiği ve belirlendiği için öğretmenlerin sorun yaşamadığı gözlenmiştir.

4-Üst göğüs çevresi ölçüsü verileri incelendiğinde Öğretmenlerin,

Temel Beden Kalıbında; Ölçünün formül uygulanarak bulunmasında % 14,3'ünün, Ölçünün kişi üzerinden alınmasında %4,8'inin, Ölçünün kalıp uygulamasında % 4,8'inin sorun yaşadıkları belirlenmiştir. Bu doğrultuda en çok ölçünün formül uygulanarak bulunmasında sorun olduğu tespit edilmiştir.

5- Bel çevresi ölçüsü verileri incelendiğinde Öğretmenlerin,

Temel Etek Kalıbında; Kalıp uygulamasında % 16,7'sinin, Ölçünün kişi üzerinden alınmasında % 2,4'ünün, problem yaşadıkları gözlenmiştir. Ölçünün formül uygulanarak bulunmasında ise problem olmadığı tespit edilmiştir.

Bu doğrultuda öğretmenlerin etekte bel çevresi ölçüsünde % 16,7'lik oranla kalıp uygulamasında sorun yaşadıkları belirlenmiştir.

Temel Pantolon Kalıbında; Ölçünün kişi üzerinden alınmasında ve formül uygulanarak bulunmasında problem olmadığı tespit edilmiştir. Bel çevresi ölçüsünün Kalıp uygulamasında % 14,3'ünün sorun yaşadıkları gözlenmiştir.

Temel Beden Kalıbında; Kalıp uygulamasında % 14,3'ü, Formül uygulanarak bulunmasında % 2,4'ü, sorun yaşadıklarını, Ölçünün kişi üzerinden alınmasında problem olmadığını, belirtmişlerdir.

6- Kalça çevresi ölçüsü verileri incelendiğinde Öğretmenlerin,

Temel Etek Kalıbında; % 11,9'unun ölçünün kişi üzerinde alınmasında, % 9,5'inin kalıp uygulanmasında sorun yaşadıkları gözlenmiştir.

Bu doğrultuda ölçünün formül uygulanarak bulunmasında problem olmadığı ancak kişi üzerinden alınması aşamasında % 11,9'u, problem olduğunu belirtmişlerdir.

Temel Pantolon Kalıbında; % 4,8'i Kalça çevresi ölçüsünün kişi üzerinden alınmasında % 2,4'ü, Kalıp uygulamasında sorun yaşadıkları, ölçünün formülle bulunmasında da problem olmadığı tespit edilmiştir.

Temel Beden Kalıbında; Kalça çevresi ölçüsünün kişi üzerinden alınmasında % 2,4'ü, Kalıp uygulanmasında da % 2,4'ü sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Ölçünün formülle bulunmasında sorun olmadığı tespit edilmiştir.

7- Kalça Düşüklüğü ölçüsü verileri incelendiğinde Öğretmenler,

Temel Etek ve Temel Pantolon Kalıbında; % 11,9'u ölçünün kişi üzerinden alınmasında, % 9,5'i ölçünün Kalıp uygulamasında sorun oluşturduğunu belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin hem Temel Etekte hem de Temel Pantolonda aynı %'lerle ölçünün kişi üzerinde alınmasında daha çok % 11,9'la sorun yaşadıkları sonucunda yoğunlaştıkları gözlemlenmiştir.

Temel Beden Kalıbında ise;

Öğretmenlerin % 9,5'i ölçünün kişi üzerinden alınmasında, yine % 9,5'i ölçünün kalıp uygulamasında sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir.

8- Boyun Çevresi ölçüsü verileri incelendiğinde;

Temel Beden Kalıbında, Öğretmenlerin % 16,7'si ölçünün kişi üzerinden alınmasında, % 7,1'i formül uygulanarak, bulunmasında problem yaşadıkları gözlemlenmiştir.

9- Yaka açıklığı(Ön+arka yaka) Temel Beden Kalıbında öğretmenlerin % 16,7'si ölçünün formül uygulanarak bulunmasında, % 14,3'ü ise Kalıp uygulanmasında problem yaşadıklarını belirtmişlerdir.

10- Koltuk Derinliği ölçüsü verileri incelendiğinde;

Temel Beden Kalıbında soruyu yanıtlayan öğretmenlerin % 16,7'sinin ölçünün formül uygulanarak bulunmasında sorun yaşadıklarını diğer aşamalarda ise problem olmadığını belirtmişlerdir.

Temel Beden Kol Kalıbında ise öğretmenlerin % 2,4'ü ölçünün kişi üzerinden alınmasında, yine % 2,4'ü kalıp uygulanmasında problem olduğunu belirtmişlerdir.

11- Arka Uzunluk ölçüsü verileri incelendiğinde;

Öğretmenlerin **Temel Beden Kalıbında** formül uygulanarak bulunması aşamasında % 14,3'ü, kişi üzerinden alınması aşamasında % 2,4'ünün, problem yaşadıkları gözlemlenmiştir.

12-Göğüs Düşüklüğü ölçüsü verileri incelendiğinde;

Öğretmenlerin **Temel Beden Kalıbında** Göğüs Düşüklüğü ölçüsünün formül uygulanarak bulunmasında % 21,4'ü, kişi üzerinden alınmasında % 2,4'ü, Kalıp uygulanmasında ise % 2,4'ü problem yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin % 21,4'ünün bu ölçüde formül uygulanarak bulunmasında sorun olduğu hususunda yoğunlaştıkları gözlemlenmiştir.

13- Ön uzunluk ölçüsü verileri incelendiğinde;

Öğretmenlerin **Temel Beden Kalıbında** ön uzunluk ölçüsünün Kalıp uygulamasında % 16,7'sinin, formül uygulanarak bulunmasında % 2,4'ünün sorun yaşadıkları tespit edilmiştir. Bu ölçünün Kalıp uygulanması aşamasında % 16,7'sinin sorun yaşadıklarını belirterek bu aşamada yoğunlaştıkları gözlemlenmiştir.

14- Arka Genişlik ölçüsü verileri incelendiğinde;

Öğretmenlerin **Temel Beden Kalıbında**, Arka genişlik ölçüsünün, formül uygulanarak bulunmasında % 19'u, Kalıp uygulanmasında % 2,4'ü problem yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin % 19'unun ölçünün formül uygulanarak bulunmasında sorun olduğu hususunda yoğunlaştıkları gözlemlenmiştir.

15-Sırt Genişliği Ölçüsü verileri incelendiğinde;

Öğretmenlerin **Temel Beden Kalıbında**, Sırt genişliği ölçüsünün formül uygulanarak bulunmasında % 9,5'inin, kişi üzerinden alınmasında % 4,8'inin, problem yaşadıkları belirlenmiştir.

Bu ölçünün, formül uygulanarak bulunması aşamasında % 9,5'inin sorun yaşadıklarını belirterek bu aşamada yoğunlaştıkları gözlemlenmiştir.

16- Ön Genişlik Ölçüsü verileri incelendiğinde;

Öğretmenlerin **Temel Beden Kalıbında** ön genişlik ölçüsünün formül uygulanarak bulunmasında % 11,9'unun, kişi üzerinden alınmasında % 4,8'inin, problem yaşadıkları gözlemlenmiştir.

Bu ölçünün formül uygulanarak bulunması aşamasında % 11,9'unun sorun yaşadıklarını belirterek yoğunlaştıkları tespit edilmiştir.

17- Omuz Genişliği Ölçüsü verileri incelendiğinde;

Öğretmenlerin **Temel Beden Kalıbında** Omuz Genişliği Ölçüsünün Kalıp uygulanmasında % 16,7'sinin, formül uygulanarak bulunmasında % 2,4'ünün, problem yaşadıkları gözlemlenmiştir.

Bu ölçünün Kalıp uygulanması aşamasında öğretmenlerin % 16,7'sinin sorun yaşadıkları tespit edilmiştir.

18- Koltuk Genişliği ölçüsü verileri incelendiğinde;

Öğretmenlerin **Temel Beden Kalıbında** Koltuk Genişliği Ölçüsünün formül uygulanarak bulunmasında % 21,4'ünün, Kalıp uygulanmasında ise yine % 21,4'ünün eşit oranda sorun yaşadıkları tespit edilmiştir.

Temel Beden Kol Kalıbında; ölçünün formül uygulanarak bulunmasında % 16,7'sinin, Kalıp uygulanmasında ise % 9,5'inin sorun yaşadıklarını, % 16,7 ile formül uygulanarak bulunmasında yoğunlaştıkları tespit edilmiştir.

Bedendeki Koltuk Genişliği ölçüsünde problem olan aşamalarla, koldaki Koltuk Genişliği ölçüsünde problem olan aşamaların aynı olduğu gözlemlenmiştir

19- Koltuk Oyuntu yüksekliği ölçüsü verileri incelendiğinde;

Öğretmenlerin **Temel Beden Kalıbında**, Koltuk Oyuntu yüksekliği ölçüsünün formül uygulanarak bulunmasında % 11,9'unun, Kalıp uygulanmasında % 7,1'inin problem yaşadıklarını, kişi üzerinden ölçü alınmasında ise % 4,8'inin, sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. % 11,9 oranla formül uygulanarak bulunması aşamasında yoğunlaştıkları gözlemlenmiştir.

Temel Beden Kol Kalıbında; Bu ölçünün formül uygulanarak bulunmasında % 14,3'ünün, Kalıp uygulanmasında % 9,5'inin, kişi üzerinden alınmasında ise % 2,4'ünün problem yaşadıkları tespit edilmiştir.

Ölçünün formül uygulanarak bulunması aşamasında öğretmenler % 14,3 oranla sorun olduğu konusunda yoğunlaştıkları gözlemlenmiştir.

20- Kol Genişliği ölçüsü verileri incelendiğinde;

Öğretmenlerin **Temel Beden Kol Kalıbında**, Kol Genişliği Ölçüsünün, Kalıp uygulanması aşamasında % 19'unun, kişi üzerinden alınmasında ise % 9,5'inin problem yaşadığı tespit edilmiştir.

21- Pazu Genişliği ölçüsü verileri incelendiğinde;

Öğretmenlerin **Temel Beden Kol Kalıbında** Ölçünün formül uygulanarak bulunmasında % 9,6'sının, Kalıp uygulanması aşamasında ise % 7,2'sinin sorun yaşadıkları gözlemlenmiştir.

Öğretmenlerin, ölçüde en çok sorun yaşadıkları aşamanın formül uygulanarak bulunmasında % 9,6'lık bir oranla yoğunlaştıkları saptanmıştır.

22- Bilek Genişliği ölçüsü bireyin isteğine ve günün trendine göre belirlendiği için sorun yaşanmadığı tespit edilmiştir.

23-24-İç ve Dış Kol Boyu ölçülerinde de anketi yanıtlayan öğretmenler tarafından problem yaşanmadığı gözlenmiştir.

25- Total Kol Çevresi ölçüsünün verileri incelendiğinde; Öğretmenlerin **Temel Beden Kalıbında** Total Kol Çevresi ölçüsünün formül uygulanarak bulunmasında % 2,4'ünün, Kalıp uygulama aşamasında ise yine % 2,4'ünün sorun yaşadıkları belirlenmiştir.

Temel Beden Kol Kalıbında ise öğretmenler bu ölçünün Kalıp Uygulaması aşamasında % 21,4'ü, formül uygulanarak bulunması aşamasında % 2,4'ü, problem yaşadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin % 21,4'ü çoğunlukla Kalıp uygulama aşamasında sorun olduğunu belirtmişlerdir.

26- Pantolon Boyu ölçüsünün verileri incelendiğinde; Öğretmenler Pantolon Boyu ölçüsünün yalnızca Kalıp uygulama aşamasında % 2,4'ü problem yaşadıklarını belirtmişlerdir.

27- Baldır Genişliği ölçüsünün verileri incelendiğinde; Öğretmenler ölçüsünün Kalıp uygulanmasında % 14,3'ünün, kişi üzerinden ölçü alınması aşamasında % 7,1'inin, formül uygulanarak bulunmasında ise % 4,8'inin, problem yaşadıkları gözlenmiştir. Bu doğrultuda öğretmenlerin çoğunlukla Kalıp uygulaması aşamasında % 14,3'ünün sorun yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

28- Diz Genişliği Ölçüsünün veri girişi bulunmamaktadır. Anketi yanıtlayan öğretmenlerin bu ölçüde sorun yaşamadıkları gözlenmektedir.

29- Yan Boy ölçüsünün verisi incelendiğinde, Öğretmenlerin **Temel Pantolonda** yan boy ölçüsünün % 9,5'inin yalnızca Kalıp uygulanması aşamasında sorun yaşadıkları gözlenmiştir.

30- İç Boy ölçüsünün verisi incelendiğinde, Öğretmenlerin **Temel Pantolonda** % 4,8'inin yalnızca Kalıp uygulanması aşamasında problem yaşadıkları belirlenmiştir.

31- Oturuş Yüksekliği ölçüsünün verileri incelendiğinde, Öğretmenlerin **Temel Pantolonda** Oturuş Yüksekliği ölçüsünün Kalıp uygulanmasında % 9,5'inin, kişi üzerinden alınmasında % 7,1'inin, formül uygulanarak bulunmasında ise % 4,8'inin, problem yaşadıkları gözlenmiştir. Oturuş Yüksekliği ölçüsünün % 9,5 öğretmen görüşüyle en çok kalıp uygulaması aşamasında sorun yaşandığı gözlenmiştir.

Öğretmenlerin kullandıkları Sisteme Göre eksik olan veya ilave etmek istediğiniz Temel Kalıpların çalışılmasında Sorun Oluşturan ölçülere ilişkin bilgiler;

Tablo 29'daki yer alması gereken anket sorusu, Tablo 28'den yola çıkılarak tablo oluşturmada kısaca belirtilmiştir. Öğretmenlerin eksik olan ya da ilave etmek istedikleri ölçülere bir öğretmen görüş belirttiği için yalnızca bu görüş açıklanmıştır.

Temel Pantolon Kalıbında Diz Boyu ölçüsünün sorun olduğunu, bu ölçünün Tablo 28'de verilmesi gerektiğini % 2,4'lük bir oranla belirtmişlerdir.

Sorunlu olan diğer ölçülerin Tablo 28'de yer almasından dolayı Diz Boyu ölçüsünün dışında başka bir ölçü belirtmedikleri gözlenmiştir.

Tablo 30

Öğretmenlerin, Alan Derslerinde Kullandıkları Kalıp Sisteminin Temel Kalıplarını Program Doğrultusunda Vermenin Dışında Model Uygulamalarda Kullanım Sıklıklarına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Tercih	f	%
Genellikle	6	14,3
Bazen	15	35,7
Hiç	21	50
Toplam	42	100,0

Tablo 30, Öğretmenlerin Alan Derslerinde kullandıkları Kalıp Sisteminin, Temel Kalıplarını program doğrultusunda vermenin dışında model uygulamalarda kullanım sıklıklarına ilişkin görüşlere ait bilgiler verilmiştir.

Öğretmenlerin, Temel Kalıpları % 50'sinin Hiç kullanmadığını, % 14,3'ünün Genellikle kullandığını, % 15'inde Bazen kullandığını, belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin Tablo 24'teki anket sorusuna ilişkin görüşlerinden elde edilen sonuçlardan da görüldüğü gibi, temel kalıpların elde edilmesinde Müller Sistemini % 70,2'sinin kullandığı ama model uygulamalarda % 50'sinin bu sistemin temel kalıplarını hiç kullanmadıkları görüşünde yoğunlaştıkları gözlemlenmiştir.

Bu nedenle tercih edilen ve hata oranı en az görülen sistemin Tablo 12'den elde edilen verilerden de anlaşıldığı gibi öğretmenlerin % 49,1'inin sektör kalıplarını kullandığını, % 35,8'inde Müller Sistemini kullandıkları tespit edilmiştir.

Sektör Kalıplarında Temel Kalıpların sürekli kullanılmadığını, uygulanacak modellerin, model uygulamalı ceket ise ceket temeline, gömlek ise gömlek temeline, manto ise manto temeli üzerine çalışılarak uygulanmaktadır.

Tablo 31
Öğretmenlerin, Alan Derslerinde Kullandıkları Kalıp Sisteminin Temel Kalıpları Program Doğrultusunda Vermenin Dışında Model Uygulamalarda “Bazen Kullanmaları” ve “Hiç Kullanmamaları” Tercihlerinin Nedenine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Tercih Nedeni	f	%
Başka Sistemlerin ya da Kullandığım Sistemin Doğrudan Ceket, Bluz ya da Manto ve Kol Kalıplarının Temellerini Kullanarak Model Uyguluyorum.	4	9,5
Sektörün Kullandığı Daha Önce Denenmiş Temel Kalıpları Şablon Halinde Elimde Bulundurduğum İçin Doğrudan Model Uyguluyorum.	8	19
Uyguladığım Sistemin Bütün Temellerini Şablon Haline Dönüştürdüm Üzerine Doğrudan Model Uyguluyorum.	4	9,5
Bütün Kalıp Sistemlerinde Genel Sorunlar Olduğu İçin, Kendime Göre Oluşturduğum Her Model Uygulamanın Özelliğine Göre Temel Çalışıyorum	13	31
Cevapsız	13	31
Toplam	42	100,0

Tablo 31, Öğretmenlerin, Alan derslerinde kullandıkları Kalıp Sisteminin, Temel Kalıpları program doğrultusunda vermenin dışında, model uygulamalarda “Bazen kullanmaları” ve “Hiç kullanmamaları” Tercihlerinin nedenine ilişkin görüşleri hakkında bilgileri içermektedir.

Öğretmenlerin % 9,5’i “Başka Sistemlerin ya da Kullandığım Sistemin Doğrudan Ceket, Bluz ya da Manto ve Kol Kalıplarının Temellerini Kullanarak Model uyguluyorum.”,

% 31’i “Bütün Kalıp Sistemlerinde Genel Sorunlar Olduğu için Kendime Göre Oluşturduğum Her Model Uygulamanın Özelliğine Göre Temel Çalışıyorum.”

% 19'u “Sektörün Kullandığı Daha Önce Denenmiş Temel Kalıpları Şablon halinde elimde bulundurduğum için Doğrudan Model Uyguluyorum.”,

% 9,5'i “Uyguladığım Sistemin Bütün Temellerini Şablon Haline Dönüştürdüm üzerine model uyguluyorum.”,

Yanıtlarını vererek nedenlerini açıklamışlardır.

Öğretmenlerin kullandıkları sisteme göre tamamlanmış temel kalıplarda karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde dağılımları ile ilgili açıklamalar aşağıda Tablo 32A, 32B, 32C ve 32D’de açıklanmıştır.

Tablo 32 genel olarak incelendiğinde öğretmenlerin kullandıkları sisteme göre tamamlanmış temel kalıplarda karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerine ait bilgiler verilmiştir.

Öğretmenler Temel Kalıplarda sorun olan bölgeleri tespit ederken sorunun ne olduğunu belirtmek için;

1-Normal, 2-Geniş, 3-Dar, 4-Bol, 5-Düşük, 6-Yüksek, 7-Az, 8-Çok, 9-Doğru, 10-Yanlış, gibi seçenekleri de işaretleyerek problemin ortaya çıkmasını sağlamışlardır.

Anket sorularını yanıtlayan öğretmenler, Tablo 12’den alınan veriler doğrultusunda, uygulamada tercih ettikleri ve problem yaşamadan kullandıkları kalıp sistemlerinden, % 61,9’luk oranla öncelikli olarak Sektör Kalıplarını, daha sonra da Müller Sistemini de tercihen kullandıkları tablo 28’ de belirtilmişti.

Sektör kalıplarında, temelin üzerine, model uygulanarak kalıplarda(üretimde kullanılacağı için) hata oranını sıfıra indirmek amacıyla sürekli ürün denemeleri yapıldığını, bundan dolayı tamamlanmış kalıplarda ve ölçülerde sorun oluşmadığı belirtilmişti. Öğretmenlerin, çoğunlukla sektör kalıplarını tercih ettiklerini, Tablo 28 ve Tablo 32’deki anket sorularını bu nedenle cevaplamadıklarını ankete yazarak belirttikleri tablo 28’de açıklanmıştı.

Ayrıca anketi yanıtlayan öğretmenlerin Tablo 24’den alınan verileri doğrultusunda gerektiğinde Temel Kalıpları Elde Etmekte kullandıkları Kalıp

Sistemi olarak % 70,2'si Müller Sistemini, % 12,8'i İngiliz Sistemini, % 8,5'i Vücut Üzerinden Alınan Ölçünün Doğrudan Kumaşa Uygulama yöntemini tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Bu doğrultuda, Temel Kalıpların elde edilmesinde büyük bir çoğunluğun Müller Sistemini kullandıkları açıklanmıştır.

Öğretmenlerin, alan derslerinde kullandıkları Müller Sisteminin temel kalıplarını model uygulamalarda kullanım sıklıklarına ilişkin görüşleri Tablo 30'da açıklanmıştır. Alınan veriler doğrultusunda % 50'sinin Hiç kullanmadıkları, %35'inin Bazen kullandıkları belirtilmiştir. Tablo 26'da da Bazen ya da Hiç kullanmama nedenleri açıklanmıştır. Tablodaki verilerde, % 31'lik oranla “Bütün Kalıp Sistemlerinde Genel Sorunlar Olduğu İçin, Kendime Göre Oluşturduğum Her Model Uygulamanın Özelliğine Göre Temel Çalışıyorum.” ve % 19'luk oranlarda “Sektörün kullandığı daha önce denenmiş Temel Kalıpları Şablon Halinde Elimde Bulundurduğum İçin Doğrudan Model Uyguluyorum.” Seçenekleri belirtilmiştir.

Sonuç olarak Tablo 32'yi öğretmenlerin, yukarıdaki tablolarda verdikleri yanıtlara dayanarak cevapladıkları gözlemlenmiştir.

1- Temel Etekte, **Bolluk İlavelerine** ilişkin verilerde Öğretmenlerin; % 19'unun Belde ve Kalçada verilen bolluk ilavelerinin çok olduğunu, bu nedenle sorun yaşadıklarını, % 7,1'inin ise ilavelerin normal olduğunu belirttikleri gözlenmiştir.

2- Tablo 32A incelendiğinde **Ön Bel Yeri Tespitinde** alınan verilerde öğretmenlerin; % 7,1'i normal olduğunu, % 2,4'ü bel yerinin düşük olduğunu belirtmişlerdir. Bu doğrultuda Temel Etekte % 7,1 'inin Ön Bel Yeri tespitinde sorun olmadığı görüşünde yoğunlaştıkları gözlenmiştir.

3-Tablo 32A' da Arka **Bel yeri tespitinde** alınan verilere ilişkin öğretmenlerin; % 9,5'i bel yerinin normal olduğu, % 2,4'ü bel yerinin düşük olduğunu, belirtmişlerdir. Bu doğrultuda Temel Etekte öğretmenlerin % 9,5'i Arka Bel yeri tespitinde sorun olmadığı görüşünde yoğunlaştıkları gözlenmiştir.

4- Tablo 32A' da **Bel Kavisinde** alınan verilere ilişkin öğretmenlerin; % 9,5'i bel kavisinin normal olduğunun, % 9,5'i de bel yerindeki yan kavisini yüksek olduğunu, belirtmişlerdir. Bu doğrultuda Temel Etekte bu seçeneği yanıtlayan öğretmenlerden % 9,5'inin kavisin yüksek olmasından dolayı sorunla karşılaştıklarını belirttikleri gözlenmektedir.

5-Tablo 32A' da **Kalça Düşüklüğüne** ilişkin veriler incelendiğinde öğretmenlerin; % 28,5'inin düşük olduğunu, % 7,1'i normal olduğunu, belirtmişlerdir. Bu doğrultuda Temel Etekte öğretmenlerin % 28,5'i Kalça Düşüklüğünün Kalça Çizgisinden aşağıda yani düşük olduğunu, bu nedenle de problem oluştuğunu belirtmişlerdir.

6-Tablo 32A incelendiğinde **Yan Dikişlerde**, alınan veriler öğretmenlerin % 23,8'i Yan Dikişlerin normal olduğunu, % 2,4'ü de yanlış olduğu görüşünü savunmuşlardır. Bu doğrultuda Temel Etekte öğretmenlerin % 23,8'i Yan Dikişlerde sorun olmadığı görüşünde yoğunlaştıkları gözlenmiştir.

7- Tablo 32A incelendiğinde Temel Etekte **Pens Hesaplamasında** alınan verilere ilişkin öğretmenlerin % 23,8'i Pens hesaplamasının normal olduğunu, % 2,4'ünde yanlış buldukları tespit edilmiştir. Bu doğrultuda Temel Etekte

öğretmenlerin % 23,8'inin pens hesaplamasında sorun olmadığı görüşünde yoğunlaştıkları gözlenmiştir.

8- Tablo 32A incelendiğinde Temel Etekteki **Pens Dağılımında** elde edilen verilerde öğretmenlerin % 16,7'sinin dağılımın normal olduğunu, % 7,1'ininde doğru olduğunu buldukları gözlenmiştir. Bu doğrultuda Temel Etekte Pens dağılımında öğretmenlerin % 16,7'sinin normal, % 7,1'inin doğru bulduklarını belirtmeleri iki grubunda sorunla karşılaşmadıkları ortak olarak aynı görüşe katıldıkları gözlenmiştir.

9- Tablo 32A incelendiğinde Temel Etekteki **Pens Yerlerini**, öğretmenlerin % 16,7'sinin normal bulduğu, % 7,1'inin yanlış buldukları gözlenmiştir. Bu doğrultuda Temel Etekte öğretmenlerin % 16,7'sinin normal olduğu, pens yerlerinde sorunla karşılaşmadıkları görüşünde yoğunlaştıkları gözlenmiştir.

10- Temel Etekte, **Arka Ortada**, Tablo 32A'dan elde edilen verilere ilişkin öğretmenlerin, % 16,7'sinin normal bulduğunu, % 7,1'ininde doğru bulduklarını belirtmişlerdir. Bu doğrultuda Temel Etekte Arka Ortasında % 16,7'sinin normal, % 7,1'inin doğru bulduklarını belirtmeleri iki grubunda ortak olarak sorunla karşılaşmadıkları sonucuna ulaşılmaktadır.

11- Tablo 32A incelendiğinde Temel Etekte, **Ön Ortada** elde edilen verilerden öğretmenlerin, % 23,8'inin sorun olmadığını ön ortasının yerini doğru bulduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 32 B (Temel Pantolon)
Öğretmenlerin, Kullandıkları Sisteme Göre Tamamlanmış Temel
Kalıplarda Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin
Frekans ve Yüzde Dağılımı

ÖLÇÜT		Temel Pantolon																				n=42	
		1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		Toplam	
		Normal		Geniş		Dar		Bol		Düşük		Yüksek		Az		Çok		Doğru		Yanlış			
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1.	Bolluk İlavelerinde	9	21,4	1	2,4	1	2,4	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2,4	-	-	-	-	12	28,6
2.	Ön Bel yeri tespitinde	8	19,0	-	-	-	-	-	-	4	9,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	28,5
3.	Arka bel yeri tespitind	7	16,7	-	-	-	-	-	-	1	2,4	4	9,5	-	-	-	-	-	-	-	-	12	28,6
4.	Bel Kavisinde	3	7,1	-	-	3	7,1	-	-	-	-	5	11,9	-	-	-	-	-	-	-	-	11	26,1
6.	Yan Dikişlerde	10	23,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2,4	11	26,2
7.	Pens Hesaplamasında	10	23,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2,4	11	26,2
8.	Pens Dağılımında	7	16,7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	7,1	-	-	10	23,8
9.	Pens Yerlerinde	7	16,7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			3	7,1	10	23,8
10.	Arka Ortada	7	16,7	-	-	-	-	-	-	2	4,8	-	-	-	-	-	-	1	2,4	-	-	10	23,9
11.	Ön Ortada	7	16,7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	7,1	-	-	10	23,8
12.	İç Boyda, Yan boyda	3	7,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	16,7	10	23,8
13.	Diz Hattında	7	16,7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	7,1	-	-	10	23,8
33.	Ön arka ağ oyuntusund	1	2,4	-	-	6	14,3	-	-	3	7,1	-	-	-	-	3	7,2	-	-	1	2,4	14	33,4

1- Tablo 32B incelendiğinde Temel Pantolondaki **Bolluk İlavelerine** ilişkin Öğretmenlerin, % 21,4'ü ilavelerin normal olduğunu, % 2,4'ü Geniş olduğunu, % 2,4'ü Çok olduğunu, % 2,4'ü de ilavelerin Dar olduğunu belirtmişlerdir. Bu veriler sonucunda öğretmenlerin % 21,4'ü bolluk ilavelerini normal buldukları için sorun yaşamadıkları gözlenmiştir.

2- Tablo 32B incelendiğinde Temel Pantolonda **Ön Bel yeri tespiti** verilerinde öğretmenlerin % 19'unun normal bulduğu, % 9,5'inin Düşük bulduğu gözlenmiştir. Elde edilen veriler sonucunda öğretmenlerin % 19'unun ön bel yerini normal bulmalarına ilişkin görüşte yoğunlaştıkları gözlenmiştir. % 9,5'ininde ise Ön Bel yerini Düşük buldukları için sorun yaşadıkları belirtilmiştir.

3- Tablo 32B incelendiğinde Temel Pantolondaki **Arka Bel yeri tespiti** verilerinde Öğretmenlerin, % 16,7'si arka bel yerinin normal olduğunu, % 9,5'i Yüksek olduğunu ve % 2,4'ü Düşük olduğunu, belirtmişlerdir. Bu doğrultuda öğretmenlerin % 16,7'si Arka Bel yerini normal bularak sorun yaşamadıklarını ama % 9,5'ide bel yerini yüksek buldukları için sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir.

4- Tablo 32B incelendiğinde Temel Pantolondaki **Bel Kavis** verilerine ilişkin Öğretmenlerin, % 11,9'u kavisin Yüksek olduğunu, % 7,1'i bel kavisini normal bulduklarını, % 7,1'i ise Dar olduğunu, belirtmişlerdir.

Bu doğrultuda öğretmenlerin % 11,9'unun Bel Kavisinin yüksek olduğu görüşünde yoğunlaşarak sorun yaşadıkları gözlenmiştir.

6- Tablo 32B incelendiğinde öğretmenlerin Pantolonda **Yan Dikişleri** , % 23,8'i normal bulduklarını, % 2,4'ü de yanlış bulduklarını belirtmişlerdir. Elde edilen bu veriler sonucunda öğretmenlerin yan dikişlerde problem olmadığı konusunda yoğunlaştıkları gözlenmiştir.

7- Tablo 32B incelendiğinde Temel Pantolonda Bel için **Pens hesaplanmasında** alınan verilerde Öğretmenlerin, % 23,8'i normal bulduğunu yani doğru olduğunu, % 2,4'ü de yanlış bulduklarını belirtmişlerdir. Sonuç olarak pantolonda bu soruyu yanıtlayan öğretmenlerin % 23'8'lik bir oranla pens hesaplanmasında problem olmadığı görüşünde birleşerek yanıt verdikleri gözlenmiştir.

8- Tablo 32B incelendiğinde Temel Pantolonda belde yapılan **pens dağılımında** Öğretmenlerin, % 16,7'si dağılım oranlarının normal olduğunu, % 7,1'i de dağılım oranlarını doğru bulduklarını belirtmişlerdir. Sonuç olarak pantolonda bu soruyu yanıtlayan öğretmenlerin pens dağılım oranlarını, normal ve doğru bulduklarını, sorunla karşılaşmadıklarını belirtmişlerdir.

9- Tablo 32B incelendiğinde Temel Pantolonda belde uygulanan **pens yerlerine** ilişkin verilerde Öğretmenler, % 16,7'si normal olduğunu, % 7,1'i de pens yerlerini yanlış bulduklarını belirtmişlerdir. Alınan bu veriler doğrultusunda bu soruyu yanıtlayan öğretmenlerin pens yerleri konusunda % 16,7'sinin sorunla karşılaşmadığını ancak % 7,1'inin belde pens yerlerinin yanlış olduğunu, doğru bulmadıklarını ve problem yaşadıklarını belirtmişlerdir.

10- Tablo 32B incelendiğinde Temel Pantolonda **Arka Ortası** için alınan verilere ilişkin Öğretmenler, % 16,7'si arka orta uygulamasının normal olduğunu, % 4,8'i düşük olduğunu, % 2,4'ü doğru olduğunu belirtmişlerdir. Sonuç olarak öğretmenlerin bu uygulamayla ilgili % 16,7'si normal ve % 2,4'ü doğru bularak sorunla karşılaşmadıkları gözlenmiştir.

11- Tablo 32B incelendiğinde Temel Pantolonda **Ön Ortası** için alınan verilere ilişkin Öğretmenler, % 16,7'si ön orta uygulamasının normal olduğunu, % 7,1'i doğru bulduklarını belirtmişlerdir. Sonuç olarak öğretmenlerin bu uygulamayı % 16,7'si normal, % 7,1'i doğru ve yerinde bularak soruyu yanıtlayan öğretmenlerin sorunla karşılaşmadıkları gözlenmiştir.

12- Tablo 32B'deki Temel Pantolonda **İç Boy ve Yan Boyda** alınan verilere ilişkin görüşler, Öğretmenlerin % 16,7'si yanlış bulduklarını, % 7,1'i İç boy ve yan boyu normal bulduklarını, belirtmişlerdir. Sonuç olarak öğretmenlerin % 16,7'si uygulamayı doğru bulmadıklarını hata olduğu için sorunla karşılaştıklarını belirtmişlerdir.

13- Tablo 32B incelendiğinde Temel Pantolondaki **Diz Hattıyla** ilgili verilere ilişkin Öğretmen görüşleri, % 16,7'si normal, % 7,1'i doğru olduğunu belirtmişlerdir. Bu doğrultuda pantolon diz hattında öğretmenlerin verdikleri

yanıtlarda % 16,7'si normal ve % 7,1'i doğru olduğu görüşlerinde sorun yaşamadıkları konusunda yoğunlaştıkları gözlenmiştir.

33- Tablo 32B deki Temel Pantolonda **Ön-Arka Ağ Oyuntusundaki** veriler incelendiğinde Öğretmenlerin % 14,3'ü Dar olduğunu, % 7,1'inin Düşük olduğunu, % 7,2'si oyuntunun Çok olduğunu, % 2,4'ü yanlış, % 2,4'ü de ağ oyuntularının normal olduğunu, belirtmişlerdir. Sonuç olarak Ön-Arka Ağ Oyuntusunda, % 7,1 Düşük , % 7,2 Çok olduğu görüşüyle aynı anlamı ifade ettiği düşünülürse iki yüzdelik değer toplamı % 14,3'olarak alınır. Bu durumda % 14,3'ü oyuntunun düşük ve fazla olduğunu, % 14,3'ünde oyuntunun dar olduğunu belirttikleri için sorunla karşılaştıkları gözlenmiştir.

1- Tablo 32C incelendiğinde Temel Beden Kalıbındaki **Bolluk İlavelerine** ilişkin öğretmenlerin, % 19'u ilaveleri çok bulduklarını belirtmişlerdir. Bu doğrultuda bedendeki bolluk ilavelerinin fazla olmasından dolayı öğretmenlerin sorunla karşılaştıkları % 19'luk dilimde yoğunlaşmalarından anlaşılmaktadır.

2- Tablo 32C incelendiğinde Temel Beden Kalıbındaki **Ön Bel yeri tespitine** ilişkin öğretmenlerin, % 16,7'si bel yerini normal bulduğunu belirtmişlerdir. Bu durumda ön bel yeri tespitini, soruyu yanıtlayan öğretmenlerin % 16,7'si normal bularak sorun yaşamadıkları gözlenmiştir.

3- Tablo 32C incelendiğinde Temel Beden Kalıbındaki **Arka Bel yeri** tespitine, ilişkin öğretmenlerin, % 16,7'sinin bel yerini normal bulduğunu, % 2,4'ünün ise bel yerini yüksek bulduklarını belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin % 16,7'sinin normal bulduğu için sorun yaşamadıkları, % 2,4'ünün ise arka bel yerini yüksek buldukları için problem yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

4- Tablo 32C incelendiğinde Temel Beden Kalıbındaki **Bel Kavisi** verilerine göre öğretmenlerin, % 16,7'sinin kavisi normal buldukları için sorun olmadığı gözlenmiştir.

5- Tablo 32C incelendiğinde Temel Beden Kalıbındaki **Kalça Düşüklüğüne** ilişkin verilerde öğretmenlerin % 9,5'i düşük bulduklarını, % 9,5'i ise çok bulduklarını, % 7,1'inin ise normal bulduğu, gözlenmiştir. Bu durumda düşük ve çok kelimelerinin Kalça Düşüklüğü için aynı anlamı ifade ettiği düşünülürse iki yüzdelik değer toplamı % 19 olarak bulunur.

Sonuç olarak Temel Beden Kalıbındaki Kalça Düşüklüğünün öğretmenler tarafından % 19 oranla düşük yani fazla bulunduğu, bu nedenle kalça çizgisinin aşağı düştüğünü ve yan kalça kavisinde bolluk olduğu için sorunla karşılaşıldığını belirtmişlerdir

6- Tablo 32C incelendiğinde Temel Beden Kalıbındaki **Yan Dikişlerde** öğretmenlerin, % 23,8'i normal buldukları için problem olmadığı, % 2,4'ünde yanlış yani hatalı buldukları için sorunla karşılaştıkları belirtilmiştir.

7- Tablo 32C incelendiğinde Temel Beden Kalıbındaki göğüs Pensi, Ön Bel ve Arka Bel **penslerinin hesaplanmasına** ilişkin verilerde öğretmenlerin; % 23,8'i normal yani doğru olduğunu, % 2,4'ü Dar yani az bulduklarını, % 2,4'ünde yanlış bulduklarını belirtmişlerdir.

Sonuç olarak öğretmenlerin Pens hesaplamasını % 23,8'inin normal yani doğru buldukları için problem olmadığı gözlenmiştir.

8- Tablo 32C incelendiğinde Temel Beden Kalıbındaki **Pens dağılımında** bulunan verilerde öğretmenlerin, % 14,3'ü dağılımı normal bulduklarını, % 4,8'i de bol yani fazla olduğunu, % 7,1'ide yanlış olduğunu, % 2,4'ü dar olduğunu belirtmişlerdir. Bu doğrultuda öğretmenlerin % 14,3'ünün normal olduğu için problemle karşılaşmadıklarını, belirtmişlerdir.

9- Tablo 32C incelendiğinde Temel Beden Kalıbındaki **Pens yerlerine** ilişkin verilerde öğretmenlerin , % 16,7'sinin normal bulduğunu, % 7,1'inin ise pens yerlerini yanlış bulduklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin bu durumda % 16,7'lik oranla pens yerlerinin doğru olduğu görüşünde yoğunlaştıkları ve sorun yaşamadıkları, % 7,1'lik oranlarda yanlış olduğu için problem olduğu sonucunda yoğunlaştıkları gözlenmiştir.

10-11- Tablo 32C incelendiğinde Temel Beden Kalıbındaki **Arka Ortada ve Ön Ortada** alınan veriler aynı olduğu için birlikte yorumlanmıştır.

Bu verilerde öğretmenler; Arka ve Ön Ortada % 16,7'si normal, % 7,1'i doğru buldukları gözlenmiştir.

Sonuç olarak öğretmenlerin Temel Beden Kalıbının Arka Ortasını ve Ön Ortasını % 16,7'lik görüşle normal ve % 7,1'lik görüşle doğru buldukları için problem olmadığı belirtilmiştir.

14- Tablo 32C incelendiğinde Temel Beden Kalıbında **Ön Yaka**'ya ilişkin verilerde öğretmenlerin % 19'unun Dar bulduğunu, % 7,1'inin normal bulduğunu, % 4,8'inin Az bulduğunu belirtmişlerdir. Bu durumda Dar ve Az kelimelerinin Ön Yaka için aynı anlamı kapsadığı düşünülürse iki yüzdelik değer toplamı % 23,8 olarak belirlenir.

Sonuç olarak Beden Kalıbında % 23,8'i Ön Yakanın dar ve genişliğin Az gelmesinden dolayı problem olduğu, Ön Yakayı % 7,1'i normal olduğu için sorun yaşamadıkları, gözlenmiştir.

15- Tablo 32C incelendiğinde Temel Beden Kalıbı **Arka Yakaya** ilişkin verilerde öğretmenlerin, Arka yakayı % 16,7'si dar , % 7,1'i normal , % 4,8'i de Az buldukları belirlenmiştir.

Bu durumda ön yaka da olduğu gibi Dar ve Az terimleri aynı anlamı kapsadığı düşünülerek iki yüzdellik değer toplamı olan % 21,5 alınmıştır.

Sonuç olarak Beden Kalıbında Arka yakayı % 16,7'si normal bulduğu için sorun olmadığı, % 21,5'i de arka yakanın Dar ve genişliğin Az gelmesinden dolayı problem olduğu gözlenmiştir.

16- Tablo 32C incelendiğinde Temel Beden Kalıbı **Sırt Genişliği** verilerinde öğretmenlerin , % 19'unun Genişliği normal buldukları, % 4,8'inin de Az bulduklarını gözlenmiştir. Bu durumda Genişliğin normal olduğu için problem oluşturmadığı konusunda öğretmenlerin % 19'unun yoğunlaştığı , % 4,8'ininde Genişliğin Az olmasından dolayı sorun olduğu belirtilmiştir.

17- Tablo 32C incelendiğinde Temel Beden Kalıbı **Arka Kol Oyuntusunda** alınan verilerde öğretmenlerin , % 16,7'sinin normal buldukları, % 2,4'ünün Dar buldukları, % 4,8'inin Bol buldukları, % 4,8'ininde Az buldukları gözlenmişlerdir. Alınan veriler doğrultusunda Dar ve Az terimlerinin Arka Kol Oyuntusu için aynı anlamı kapsadığı düşünülürse iki yüzdellik değer toplamı % 7,2 olarak belirlenir.

Sonuç olarak Beden Kalıbındaki Arka Kol Oyuntusunun öğretmenlerin % 16,7'si tarafından normal bulunduğunu ve bu nedenle sorun olmadığı, % 7,2'si tarafından oyuntunun Dar ve Az olduğunu bu nedenle Kolun bedene bol, bedeninde kola dar geldiği için problem olduğunu, % 4,8'ininde bol bulduğu için sorun olduğunu belirttikleri gözlenmiştir.

18- Tablo 32C incelendiğinde Temel Beden Kalıbı **Ön Kol Oyuntusu** verilerinde öğretmenlerin , % 16,7'sinin normal, % 2,4'ünün Bol, % 9,5'inin Az buldukları gözlenmiştir.

Sonuç olarak Beden Kalıbındaki Ön Kol Oyuntusunun öğretmenlerin % 16,7'si tarafından normal bulunduğunu ve bu nedenle sorun olmadığını, % 9,5'inin Arka kola oranla daha az olduğunu bu nedenle ön kol oyuntusunda daha çok problem oluştuğunu belirtmişlerdir.

19- Tablo 32C incelendiğinde Temel Beden Kalıbı **Kol Oyuntusu toplamında** alınan verilere göre öğretmenlerin , % 19'u Dar, % 9,5'i normal, bulduklarını belirtmişlerdir. Bu durumda % 19'luk bir oranla öğretmenlerin Beden Kol Oyuntusu toplamının kola oranla Dar olduğu görüşünde yoğunlaştıkları saptanmıştır.

20- Tablo 32C incelendiğinde Temel Beden Kalıbı **Kol Oyuntu çevresinden** alınan verilere göre öğretmenlerin , % 9,5'i normal, % 9,5'i Dar , % 2,4'ü Az, % 2,4'ü Çok bulduklarını belirtmişlerdir. Bu durumda Az ve Dar terimlerinin Kol oyuntu çevresi için aynı anlamı kapsadığı düşünülerek iki yüzdelik değer toplamı olan % 11,9 alındı.

Sonuç olarak % 9,5'lik bir oranla öğretmenlerin Kol Oyuntu çevresinin normal olduğunu, % 11,9'luk bir oranda yoğunlaşarak oyuntu çevresinin Dar ve Az olduğu için soruna neden olduğu görüşünde birleştiklerini belirtmişlerdir.

21- Tablo 32C incelendiğinde Temel Beden Kalıbı **Kol oyunu yüksekliğinde** alınan veride bu soruyu yanıtlayan öğretmenlerin hepsi % 21,4 oranında yoğunlaşarak kol oyunu yüksekliğinin Az olduğu görüşünde oldukları bu nedenle de sorun oluştuğu gözlenmiştir.

22- Tablo 32C incelendiğinde Temel Beden Kalıbı **Koltuk Genişliği** verilerinde öğretmenlerin , % 14,3'ü yanlış yani hatalı, % 7,1'i normal, % 4,8'i Az buldukları gözlenmiştir. Bu durumda % 14,3'lük bir oranla Öğretmenlerin Koltuk Genişliği miktarının ve uygulamasının yanlış olduğu görüşünde yoğunlaştıkları, bu nedenle sorun yaşadıkları belirtilmiştir. Buna rağmen soruyu yanıtlayan % 7,1'lik bir oranda Genişliği normal bulduklarını belirtmişlerdir.

26- Tablo 32C incelendiğinde Temel Beden Kalıbı **Koltuk Derinliği** ölçüsünde alınan verilerde öğretmenlerin , % 14,3'ü Yanlış yani hatalı, % 7,1'i normal, % 4,8'i Az buldukları gözlenmiştir. Bu durumda Beden Kalıbındaki Koltuk

Derinliği ölçüsünde öğretmenlerin % 7,1'i tarafından doğru bulunduğu , % 14,3'ü tarafından hatalı ve yanlış bulunduğu için problem oluştuğunu belirtmişlerdir.

27- Tablo 32C incelendiğinde Temel Beden Kalıbı **Arka Omuz Genişliği** verilerinde öğretmenler; % 16,7'si normal , % 7,1'i Çok , % 7,1'i de yanlış bulduklarını belirtmişlerdir.

Sonuç olarak öğretmenlerin % 16,7'si Arka Omuzu normal bulduklarını belirtirken % 14,2 oranında omuzun miktarını ön omuza kıyasla çok, hatalı ve yanlış bulduklarını belirttikleri ve problem yaşadıkları gözlenmiştir.

28- Tablo 32C incelendiğinde Temel Beden Kalıbı **Ön Omuz Genişliği** verilerinde öğretmenler, % 21,4'ü normal, % 4,8'i yanlış bulduklarını belirtmişlerdir.

Sonuç olarak Öğretmenlerin Beden Kalıbındaki Ön Omuz Genişliğinde % 21,4'ünün normal ve doğru buldukları için sorun olmadığı konusunda yoğunlaştıkları gözlenmiştir.

29- Tablo 32C incelendiğinde Temel Beden Kalıbı **Omuz Düşme Açısında** belirlenen verilerde öğretmenlerin % 16,7'si normal, % 9,5'i yanlış, % 7,1'i düşük, bulduklarını belirtmişlerdir. Bu durumda Öğretmenlerin % 7,1'i Düşük , % 9,5'i yanlış bulduklarını belirterek toplam 16,6'lık bir oranla Omuz Düşme Açısında problem yaşadıkları konusunda yoğunlaştıkları gözlenmiştir.

Buna rağmen soruyu yanıtlayan % 16,7'lik bir oranında Omuz Düşme Açısının normal olduğu görüşünde yoğunlaştıkları gözlenmiştir.

17-18- Tablo 32D Temel Kolda, **Arka Kol Oyuntusu ve Ön Kol Oyuntusuna** ilişkin veriler incelendiğinde öğretmenler Arka Kol oyuntusunun; % 9,5'i normal olduğunu, % 7,1'i oyuntunun çok olduğunu belirtmişlerdir. Ön Kol oyuntusunda ise yine % 9,5'i oyuntunun normal olduğunu, % 7,1'i oyuntunun çok olduğunu belirtmişlerdir.

Sonuç olarak bu soruyu yanıtlayan öğretmenlerin Ön ve Arka Kol Oyuntularında % 9,5'i normal olduğunu ve sorun yaşamadıklarını, % 7,1'i ise ön ve arka kol oyuntusunun çok olduğu için sorunla karşılaştıklarını belirtmişlerdir.

20- Tablo 32D Temel Kolda, **Kol Oyunu çevresine** ilişkin veriler incelendiğinde öğretmenlerin, % 16,7'si çok, % 7,1'i normal olduğunu, % 4,8'i oyunu çevresinin Az olduğunu, % 2,4'ü Geniş olduğunu, belirtmişlerdir. Bu doğrultuda Geniş ve Çok kelimelerinin oyunu çevresi için aynı anlamda ifade edildiği düşünülürse iki yüzdelik değer toplamı % 19 olarak alınır. Bu durumda Kol Oyunu çevresinin, Bedendeki kol oyunu çevresinden geniş olmasının sorun olduğu belirlenmiştir.

21- Tablo 32D Temel Kolda, **Kol Oyunu Yüksekliği** verileri incelendiğinde, öğretmenlerin, % 11,9'u az , % 9,5'i oyunu yüksekliğini normal , % 2,4'ü Yüksek , % 2,4'ü de çok bulduklarını belirtmişlerdir. Bu doğrultuda Kol oyunu yüksekliğini öğretmenlerin % 11,9'unun az bulması sonucu sorun olduğu gözlenmiştir.

22- Tablo 32D Temel Kolda, **Kol Tepe Yüksekliği** verileri incelendiğinde, öğretmenlerin, % 28,5'i Az, % 19'u normal , % 16,7'si Yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Sonuç olarak öğretmenlerin % 28,5'i kol tepe yüksekliğinin Az olduğunu belirttikleri gözlenmektedir.

23-Tablo 32D incelendiğinde, **Pazu genişliği** verilerinde öğretmenlerin, % 14,2'si Az , % 9,5'i Dar , % 7,1'i Normal , % 2,4'ü çok olduğunu belirtmişlerdir. Bu durumda Dar ve Az kelimelerinin pazu genişliği için aynı anlamda ifade edildiği düşünülürse iki yüzdelik değer toplamı % 23,7 olarak bulunur.

Sonuç olarak öğretmenlerin % 23,7'si Pazu Genişliğini az buldukları için sorunla karşılaştıklarını kolun pazu genişliğinde dar geldiğini belirtmişlerdir. Buna

rağmen soruyu yanıtlayan % 7,1'lik öğretmen grubunda genişliğin normal olduğu görüşünü belirtmişlerdir.

24- Tablo 32 D incelendiğinde **Dirsek Hattı** verilerine ilişkin öğretmenlerin % 30,9'u normal, % 2,4'ü yanlış hatalı olduğunu belirtmişlerdir. Bu durumda soruyu yanıtlayan öğretmenlerin kolda dirsek hattı uygulamasında % 30,9'la normal olduğu konusunda yoğunlaşarak sorunla karşılaşmadıklarını belirtmişlerdir.

25- Tablo 32 D incelendiğinde **Koltuk Genişliği** verilerinde öğretmenlerin % 11,9'u yanlış, % 7,1'i normal, % 2,4'ü geniş bulduklarını belirtmişlerdir. Bu doğrultuda soruyu yanıtlayan öğretmenlerin % 11,9'u Koltuk Genişliğiyle ilgili uygulamayı hatalı bulduklarını, % 2,4'ünde geniş bulduğu için sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir.

26- Tablo 32D incelendiğinde **Koltuk Derinliği** ölçüsü verilerinde öğretmenlerin % 9,5'inin yanlış ve hatalı, % 4,8'inin normal bulduğunu belirtmişlerdir.

Sonuç olarak öğretmenlerin, % 9,5'i ölçünün hatalı olduğunu belirterek problem yaşadıkları gözlenmektedir.

30–31- Tablo 32 D incelendiğinde **Ön ve Arka Kol** verilerinde öğretmenlerin; Ön kolun % 9,5'i dar olduğunu, % 7,1'i normal olduğunu, belirtmişlerdir. Arka kolda ise % 9,5'i dar, % 7,1'i yine normal bulduğu belirtilmiştir.

Sonuç olarak bu soruyu yanıtlayan öğretmenlerin ön ve arka kolda % 7,1'inin normal olduğu için sorun yaşamadıklarını, % 9,5'inin ise ön ve arka kolun dar olduğu için problemle karşılaştıkları belirtilmiştir.

32- Tablo 32 D incelendiğinde **Kol Ortası tespitinde** alınan verilerde öğretmenlerin, % 23,8'inin normal bulduğunu, % 2,4'ünde uygulamayı yanlış ve hatalı bulduğunu belirtmişlerdir. Bu doğrultuda öğretmenlerin Kol Ortası tespitinde % 23,8'inin normal olduğu için sorun yaşamadıkları sonucuna ulaştıkları gözlenmiştir.

Bulgular ve Yorum II

Bu araştırmada; Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumlarında Temel Kalıpların Uygulanmasında, Karşılaşılan Problemlerin belirlenmesi ve problemlere ilişkin çözüm önerilerinin getirilmesi amaçlanmıştır.

Karşılaşılan sorunlara çözüm önerileri getirilmesine ilişkin, İstanbul İlindeki İhkib (İstanbul Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatçılar Birliği) destekli Alan okullarına anket uygulanmıştır. I.Bölümde Anketlerden alınan veriler doğrultusunda problemler tespit edilerek yorumlanmıştır.

Betimsel Tarama Yönteminin uygulanmasının dışında, Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumlarında çoğunlukla;

1-Müller Biçki Sistemi,

2-İngiliz Biçki Sistemi,

3-Nişantaşı Rüştü Uzel Anadolu Hazır Giyim Meslek Lisesinin Türk-Alman Teknik İşbirliği Projesiyle hazırladığı Kalıp Sistemi,

4-Sektörün kullandığı Kalıp Sistemleri olmak üzere 4 kalıp sistemi kullanılmaktadır.

Yukarıda adı geçen sistemlerin Temel Kalıpları tek tek incelenerek sistemler hakkında; teorik kısmı ile ilgili uzman kişi, kurum ve kuruluşların kitap ve yayınlarından yararlanılarak detaylı bir tarama yapılmıştır.

Tarama sonucunda, her sistemin kendi standart ölçü tablolarından, 38 Beden ölçüleri baz alınarak Temel Etek, Temel Pantolon, Temel Beden Kalıpları, 1/1 ölçülerde uygulanmıştır.

Her sistem için yapılan bu uygulama doğrultusunda, kalıplar, 1/1 38 Beden ölçülerinde çalışılmış ve dikilerek ürün haline getirilmiştir. Temel eteklerde, Temel Pantolonlarda ve Temel Bedenlerde doğru sonuçların alınacağı düşünülerek üç değişik tür kumaş kullanılmıştır.

Söz konusu sistemlere göre çalışılan, Temel Kalıplar 38 Bedendeki deneklere giydirilmiştir. Uygulanan her sistem, tek tek değerlendirilerek problem olan kısımlar ve ölçüler belirlenmiştir. Ayrıca 4 sistem, kendi aralarındaki temel kalıplarla karşılaştırılarak sistemlerdeki sorunlar tespit edilmiştir.

Anket uygulanarak belirlenen problemlerle, her sistemin birebir değerlendirilmesinde saptanan problemler birbiri ile örtüşmektedir.

Bu bölümde araştırmanın amacı doğrultusunda kullanılan dört sisteme göre ürün haline getirilen temel kalıplardaki problemler fotoğraflarla sunulmuştur. Ayrıca anket sorularında hazırlanan ve sorulan problem olabilecek ölçüler ve sorunlu bölgeler alınarak, temel kalıpların değerlendirilmesinde kullanılarak yorumlanmıştır.

Müller Sistemi

Bu sisteme ait, ölçü tablosundan 38 Beden ölçülerinde Temel Kalıplar (Temel Etek, Temel Pantolon ve Temel Beden ve Kol Kalıbı) uygulanarak karşılaşılan problemler ve çözüm önerileri aşağıda sırasıyla açıklanmıştır.

Temel Etek (Şekil 30a-30b-30c)

1-Kullanılan Ölçüler:

Bel	: 68 cm
Kalça	: 94 cm
Kalça Düş	: 20 cm
Etek Boyu	: 60 cm olarak alınmıştır.

2-Çizimde Kullanılan Ana Hatlar:

a) Bolluk İlaveleri: Kalça ölçüsünün $\frac{1}{2}$ 'sine + 1-2 cm bolluk ilavesinin 1 cm'si kullanılmıştır. Bolluk İlaveli Kalça ölçüsü (48 cm) nün $\frac{1}{2}$ 'si alınarak ön ve arka etek eşit olarak çalışılmıştır. Bel ölçüsünde alınan(1-2 cm) ilavesi yine kalçada olduğu gibi 1 cm alınmıştır.

b) Pens hesaplanması ve pens dağılımı:

Penslerin hesaplanması; Kalça ölçüsünün $\frac{1}{2}$ 'sinden bel ölçüsünün $\frac{1}{2}$ 'si çıkartılarak fark ölçüsü bulunur. $94/2 - 68/2 = 13$ cm

Fark ölçü 13 cm'nin 8 cm'si (4+4) yanlardaki pense verilir. $13 - 8 = 5$ cm kalan miktarın 2 cm'si ön pens, 3 cm'si arka pens olarak dağıtılır.

Yanlar

Ön yan - arka yan

Ön pens

Arka pens

4 cm 4 cm 2 cm 3 cm olarak alınmıştır.

c) Pens yerleri: Bel ölçüsünde ön ve arkadaki fark ölçüsü çıkıldıktan sonra arka etekte, belde kalan miktarın $\frac{1}{2}$ 'si, Ön Etekte de yan pens payından sola doğru 6–8 cm alınarak pens orta noktaları tespit edilmiştir. Uygulamada 8 cm olarak alınmıştır. Pens ortasının sağına ve soluna arka pens ve ön pens miktarları eşit olarak dağıtılır.

d) Pens Boyu: Önde 8–10 cm Arkada 10–12 cm olarak alınır. Uygulamada önde 8 cm, arkada 10 cm olarak pens boyu alınmıştır.

e) Ön Bel yeri ve arka bel yeri tespiti; Bel yerinde ön ve arka ortalarında düşme ya da yükseltme yapılmamıştır. Yanlarda 1 cm'lik yükseltme yapılarak Bel kavisi verilmiştir.(Şekil 8)

f) Kalça Düşüklüğü 38 Beden için 20 cm olarak alınmıştır.

g) Yan dikişlerde modaya uygun form verebilmek için ön ve arka etek ucunda 1 cm daraltma yapılmıştır.

Şekil 30a

Şekil 30b

Şekil 30c

3- Müller Sistemi Temel Etekte Tespit Edilen Problemler

1-Şekil 30a, 30b ve 30c incelendiğinde Bolluk ilavelerinin etekte kalça ölçüsü için normal olduğu gözlenmiştir. Müller Sisteminde ölçülerde 38 Beden için Bel Ölçüsü 68 cm olarak belirlenmiştir. Ancak 38 Beden deneklere ürün etek giydirildiğinde, 2 cm olarak ilave edilen bolluğa rağmen belin dar geldiği tespit edilmiştir.

2- Şekil 30c incelendiğinde ön bel yerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir.

3- Arka Bel yerinde ise bel ölçüsünün dar gelmesinden kaynaklanan problem nedeni ile tam yerini bulmadığı ve belin arkada yüksek olduğu belirlenmiştir.

4- Şekil 30a, 30b ve 30c’de Bel Kavisini incelendiğinde yanlara doğru bel kavisinin az olduğu, kavisin bele uyumlu olmadığı gözlenmektedir.

5- Sisteme göre 38 Beden için verilen Kalça Düşüklüğü ölçüsünün, (20 cm) Temel Etekte uygulanarak deneklere giydirildiğinde, fazla geldiği kalça çizgisinin aşağıya düştüğü tespit edilmiştir. Şekil 30b ve 30c

Bu nedenle, yan kalça kavisinde, kalça çizgisi aşağıya düştüğü için belle kalça çizgisi arasında, bolluğa neden olduğu Şekil 30b ve 30c’de belirlenmiştir.

6- Şekil 30c’de görüldüğü gibi yan dikişlerde kalça düşüklüğü çizgisine kadar olan kısımda bolluk olmasına rağmen, dikişlerin yerinde ve doğru olduğu tespit edilmiştir.

7- Şekil 30a incelendiğinde, ön penslerin yanlara doğru çok yakın olduğu ve pens yerini bulmadığı saptanmıştır. Ön pens boyu miktarının doğru olduğu belirlenmiştir. Arka pens yerinin; Şekil 30b incelendiğinde, pens yerinde ve boyunda problem olmadığı gözlenmiştir.

8- Pens Dağılımlarında sorun olmadığı tespit edilmiştir.

9- Ön ve Arka Ortası çizgilerinde problem olmadığı saptanmıştır.

4- Müller Sistemi Temel Etekte Saptanan Problemlere İlişkin Çözüm Önerileri

1- Ölçü Tablosunda verilen 38 Beden bel ölçüsünün (68 cm) Türk kadını ölçü standartlarına uyumlu olmadığı, bu ölçünün 38 Beden için 70 cm alınması gerektiği önerilmektedir.

2- Arka ve Ön bel yerleri yüksek olduğu için 0,5 cm ile 1 cm arasında ön ve arka ortadan aşağıya düşürülürse bel yeri kavisinin yerini bulacağı düşünülmektedir.

3- Bel kavisinde yanlardan çıkılan miktarın 1 cm yerine, 1,5 cm alınırsa ön ve arka orta da yapılan düşüşlerle birlikte kavis oluşturulduğunda sonucun daha iyi olacağı düşünülmektedir.

4- Kalça Düşüklüğü ölçüsünün 38 Beden için (20 cm) yerine 18 cm olarak uygulanırsa etekte yan dikişlerdeki sonucun daha iyi çıkacağı ve kalça çizgisinin kalçayla uyumlu olacağı önerilmektedir.

5- Ön pens yerinin Belde, yandan ön ortasına doğru işaretlenen 6–8 cm’lik miktarın 9 cm olarak alındığı zaman pensin yan dikişe yakın olmasının engellenerek sorunun çözümleneceği önerilmektedir.

Müller Sistemi Temel Pantolon (Şekil 31a-31b-31c)

1- Kullanılan Ölçüler:

Bel	: $70 + 1,5(\text{Bolluk}) = 71,5 \text{ cm}$
Kalça	: $94,5 + 2 \text{ cm (Bolluk)} = 96,5 \text{ cm}$
Ayak Bilek Geniş.	: $23,5 + 2 \text{ cm (Bolluk)} = 33,1 \text{ cm}$
Diz Boyu	: 61,5 cm
Yan boy	: 106,5 cm
Oturuş Yük.	: 27,5 cm
Ön Pens Geniş.	: 2 cm
Arka Pens Geniş.	: 3 cm

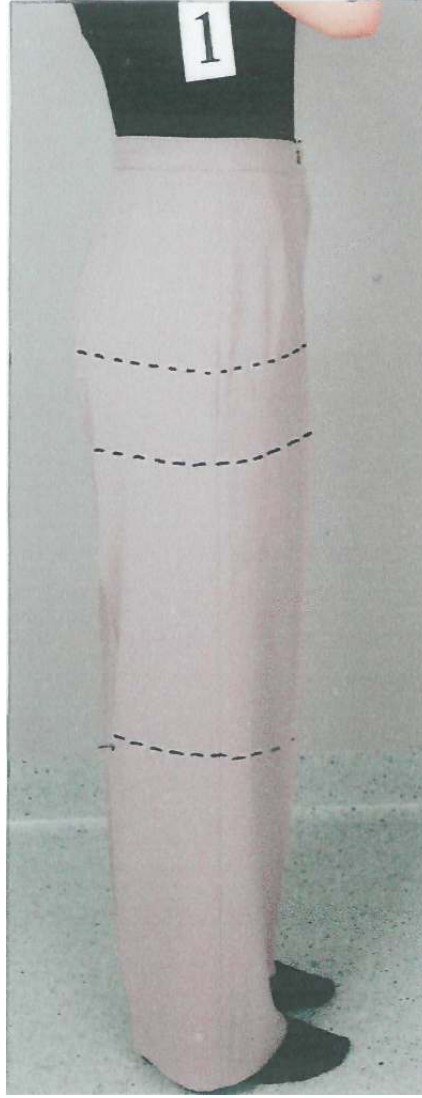
Kalça genişliği ölçüsü $\frac{1}{4}$ - 1 cm olarak, ön pantolon kalça hattı çalışılmıştır.

Şekil 31a

Şekil 31b

Şekil 31c

2-Çizimde Kullanılan Ana Noktalar ve Tespit Edilen Problemler

a) Bolluk İlavelerinde; Belde 1,5 cm, Kalçada ise 2 cm bolluk ilavesi verilmiştir. Bolluk ilavelerinin normal olduğu Şekil 31a, 31b ve 31c’ de gözlenmektedir.

b) Ön bel yeri tespitinde; Belde ön ortadan aşağıya 1,5 cm inilerek, sola doğru 0,5 cm içe girilmiştir. Şekil 10’ de görüldüğü gibi ön ortası tespit edilmiştir.

$\frac{1}{2}$ Bel genişliği + 2 cm (Ön pens payı) = Ön Bel Genişliği alınmıştır.

Şekil 31a ve 31c incelendiğinde ön bel yerinin normal olduğu sorun yaşanmadığı tespit edilmiştir.

c) Arka bel yeri tespitinde; Arka ortasında bel çizgisinde, ön belden farklı olarak 2 cm yükseltme yapılmıştır. Şekil 10

$\frac{1}{2}$ Bel genişliği + 3 cm (Arka pens payı) = Arka Bel Genişliği alınmıştır. Şekil 31b ve 31c incelendiğinde arka bel yerinin normal ve yerinde olduğu sorun yaşanmadığı gözlenmiştir.

d) Bel kavisinin normal olduğu saptanmıştır. Şekil 31a, 31b, 31c

e) Pens Hesaplaması ve Pens Dağılımı, Pens Yeri ve Pens Boyu;

Ön bedende Ön Bel genişliği ölçüsünün $\frac{1}{3}$ 'ü alınarak pens ortası tespit edilmiştir.(Şekil 10)

Pens miktarları, deneyimler sonucunda elde edilen en uygun ölçü miktarı olarak kullanılmıştır. Önde 2 cm Arkada 3 cm pens genişliği olarak alınmıştır. Belirlenen pens orta noktasının sağına ve soluna ön pens genişliği ölçüsü eşit olarak dağıtılmıştır. Bu sistemde pens boyu önde 10 cm olarak alınmıştır.(Şekil 10)

Arka bedende Arka Bel genişliği ölçüsünün $\frac{1}{2}$ 'si alınarak pens orta noktası tespit edilmiştir.(Şekil10) Pens orta noktasının sağına ve soluna arka pens genişliği ölçüsü eşit olarak dağıtılmıştır. Pens boyu arkada 12 cm olarak alınmıştır.(Şekil 10)

Şekil 31a incelendiğinde belde ön pens boyunun iyi olduğu ancak yana çok yakın olduğu saptanmıştır.

Şekil 31b incelendiğinde, belde arka pens boyunun ve yerinin doğru olduğu tespit edilmiştir.

f) Şekil 31c incelendiğinde yan dikişlerde sorun olmadığı gözlenmiştir.

g) Diz hattının tespiti için verilen ölçünün 61,5 cm uygulandığında 38 Beden deneklerde diz hattından aşağıda kaldığı tespit (Şekil 31a, 31b ve 31c'de) edilmiştir.

h) İç boyda ve Yan boyda sorun olmadığı gözlenmiştir. (Şekil 31a, 31c)

ı) Ön ağ ve Arka ağ oyuntusunun yüksekliğinin fazla olmasından dolayı, düşük ve dar olduğu (Şekil 31a, 31b'de) gözlenmektedir. Ön ağ oyuntusunun oluşturulabilmesi için $\frac{1}{4}$ Kalça – 1 ölçüsü $23,1 \text{ cm} / 4 = 5,7 \text{ cm}$ (6 ile 12 noktaları arası bulunmuştur Şekil 10).

Arka ađ oyuntusu ön ađ oyuntusundan bir miktar ařađıya dūřürölmüřtür.(řekil 10)

j) Kalça çizgisi (şekil 10) göröldüğü gibi Oturuş yüksekliğı ölçüsünün 1/3'ü kadar alınarak tespit edilmiştir. şekil 31a, 31b ve 31c'de Kalça çizgisinin yerinde olduğı gözlenmektedir.

k) Ütü hattının şekil 31a ve 31b'de gözlendiğı gibi yerinde ve doğıru olduğı belirlenmiştir.

l) şekil 31a, 31b ve 31c'de gibi Oturuř yüksekliğinin fazla olması ađ oyuntularının dūřmesine neden olmaktadır.

3- Müller Sistemi Temel Pantolonda Saptanan Problemlere İlişkin Çözüm Önerileri

1- Ön pens yerinde sorun olduğı şekil 31a' da göröldüğü gibi tespit edilmiştir. Ön pens yerinin yana yakın olmasını engellemek amacıyla yandan öne doğıru (etekte önerildiğı gibi) 9 cm alınarak pens ortasının oluşturulması önerilmektedir.

2-Diz hattı ölçüsünün Türk Kadını 38 Beden ölçüleriyle uyumlu olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Oturuř yüksekliğı ile pantolon boyu arası (şekil 10) ölçölerek alınan ölçünün $\frac{1}{2}$ 'si + 5 cm'si pantolon boyundan yukarı işaretleterek bulunursa diz hattının yerini bulacağı dūřünölmektedir.

3- Verilen oturuş yüksekliğı ölçüsünün Türk Kadını 38 Beden ölçülerine fazla geldiğı bu nedenle de, ağın dūřük olduğı tespit edilmiştir.

Oturuş yüksekliğı ölçüsünün 25 cm ile 26,5 cm arasında alınmasının sonucu olumlu yönde etkileyeceğı önerilmektedir.

Müller Sistemi Temel Beden Kalıbı (Şekil 32a, 32b, 32c)

1. Kullanılan Ölçüler:

Temel Ölçüler:

Bütün boy	: 168 cm
Beden	: 88 cm
Bel	: 68 cm
Kalça	: 94 cm
Kol Boyu	: 56,5 cm

Yardımcı Ölçüler

Koltuk derinliği	: 20,3 cm
Arka uzunluk	: 42 cm
Kalça Düş.	: 61,3 cm
Model boyu	: 70 cm
Göğüs Düşüklüğü I:	31,4 cm
Göğüs Düşüklüğü II:	25 cm
Ön Uzunluk I	: 52,4 cm
Ön Uzunluk II	: 46 cm
Arka Genişlik	: 17 cm
Koltuk genişliği	: 11 cm
Ön genişlik	: 19,5 cm
Kontrol	: 47,5 cm

2. Çizimde Kullanılan Ana Noktalar ve Tespit Edilen Problemler

a) Beden ölçüsüne bolluk ilavesi olarak toplam 7 cm verilmiştir. Şekil 32a incelendiğinde Bolluk ilaveli beden genişliğinde sorun olmadığı gözlenmektedir.

b) Şekil 32a incelendiğinde ön bel yerinde, Şekil 32b incelendiğinde arka bel yerinde, ya da bel kavisinde,

Şekil 32a ve 32b incelendiğinde kalça düşüklüğünde ve Beden hattı çizgisinde problem olmadığı saptanmıştır.

c) Pens hesaplamasında ve dağılımında problem oluşmadığı belirlenmiştir.

d) Şekil 32a incelendiğinde ön penslerin bedende yerini bulduğu ve sorun olmadığı gözlenmektedir.

Şekil 32a incelendiğinde ön omuz pensinin doğru olarak göğüs ortasından geçtiği gözlenmektedir.

Şekil 32b incelendiğinde arka bedendeki penslerin belde, arka ortaya yakın oldukları belirlenmiştir.

e) Şekil 32a incelendiğinde ön yaka oyuntusunun az olduğu tespit edilmiştir.

Şekil 32b incelendiğinde arka yaka oyuntusunun dar olduğu, arka ortasında ise oyuntunun yüksek olduğu belirlenmiştir.

f) Ön ve arka Bedende, kol oyuntusunun az olduğu (Şekil 32a ve 32b incelendiğinde) saptanmıştır. Ön ve arka koldaki oyuntunun ise bedene göre fazla olduğu ve bu nedenle kol ve beden arasında uyumsuzluk oluşmasına yol açtığı saptanmıştır.

g) Bedende Şekil 32a incelendiğinde Koltuk Oyuntu Yüksekliğinin az olduğu gözlenmiştir.

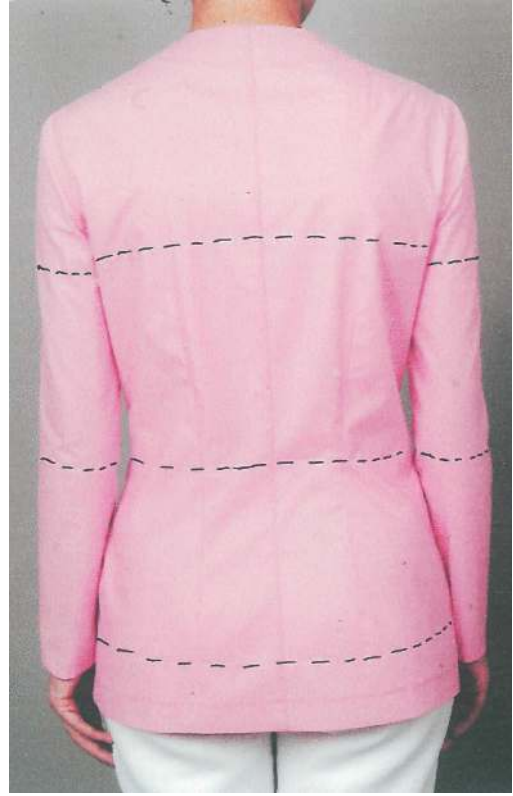
h) (Şekil 5) de görüldüğü gibi Koltuk genişliği ölçüsünün $2/3$ 'ünün arka bedene, $1/3$ 'ünün ön bedene verilmesinde problem oluştuğu, yan dikişin öne doğru kaydığı belirlenmiştir.

Kolda ise Koltuk genişliği ölçüsünün; ön kolda $1/3$ 'ünün arka kolda $2/3$ 'ünün alınmasında, ön kolun oldukça dar olmasına neden olduğu belirlenmiştir.

Aynı zamanda Kol oyuntu çevresinin beden kol oyuntusuna fazla gelmesinin yanı sıra pazu genişliği ölçüsünün az geldiği ve pazu genişliğinin dar olduğu Şekil 32a incelendiğinde tespit edilmiştir.

Şekil 32a

Şekil 32b

Şekil 32c

3- Müller Sistemi Temel Beden ve Kol Kalıbında Saptanan Problemlere İlişkin Çözüm Önerileri

1. Arka bedende pens yerlerinde sorun olduğu tespit edilmiştir. Arka bedende beldeki penslerin yana doğru 1 cm sola kaydırılırsa sonucun daha iyi olacağı düşünülmektedir.

2. Ön yaka oyuntusunun az, arka yaka oyuntusunun ise az ve yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ön ortasından inilen ölçünün 0,5 – 1 cm den daha fazla alınmasının, ön yaka oyuntusunu rahatlatacağı düşünülmektedir.

Arka ortada 1 noktasından aşağıya 0,5 – 1 cm arasında inilmesinin ve Arka yakada alınan A.Y. – 0,5 cm ölçüsü yerine A.Y. ölçüsü kadar alınmasının yaka oyuntusu açısından daha uygun olacağı düşünülmektedir.

3. Ön ve arka bedende kol oyuntularının az olduğu bu nedenle de kol oyuntu çevresinin bedende dar olduğu tespit edilmiştir. Bedende alınan koltuk oyuntu yüksekliği ölçüsünün, az olmasından dolayı bu sorunla karşılaşıldığı ve bu ölçünün 1-2 cm arasında yükseltilmesi halinde kol oyuntu çevresinin rahatlayacağı düşünülmektedir.

Aynı zamanda Bedende uygulanan Koltuk Genişliği ölçüsünün ön ve arka bedene dağılımında hata olduğu, bu nedenle arka kolun hem bedende hem de kolda fazla olduğu tespit edilmiştir. Bu dağılımdan dolayı da ön kolun hem bedende hem kolda dar geldiği tespit edilmiştir.

Bu nedenle Bedende ve Kolda Koltuk Genişliği ölçüsünün $\frac{1}{2}$ 'sinin ön bedene $\frac{1}{2}$ 'sininde arka bedene dağıtılmasının hem kolu hemde bedeni rahatlatacağı düşünülmektedir.

4. Kolda pazu genişliği ölçüsünün az olmasından dolayı dar geldiği belirlenmiştir. Pazu genişliği ölçüsünün 2–3 cm daha geniş çalışılması sonucunda kolun rahatlayacağı düşünülmektedir.

5. Kol boyunun kısa geldiği Şekil 65a da tespit edilmiştir. Kol boyunun 1,5-2 cm arasında uzatılmasının daha iyi olacağı önerilmektedir.

İngiliz Sistemi

Bu sisteme ait, ölçü tablosundan 38 Beden ölçülerinde Temel Kalıplar (Temel Etek, Temel Pantolon ve Temel Beden ve Kol Kalıbı) uygulanarak karşılaşılan problemler ve çözüm önerileri aşağıda sırasıyla açıklanmıştır.

Temel Etek (Şekil 33a, 33b, 33c)

1-Kullanılan Ölçüler:

Bel : 66 cm

Kalça : 94 cm

Kalça Düş : 20 cm

Etek Boyu : 60 cm olarak alınmıştır.

2-Çizimde Kullanılan Ana Hatlar:

a) Bolluk İlaveleri: Kalça ölçüsünün $\frac{1}{2}$ 'sine + 1 cm ilave edilmiştir. Bolluk İlaveli Kalça ölçüsünün $\frac{1}{2}$ 'si alınarak, ön ve arka eşit olarak çalışılmıştır. Belde bolluk ilavesi Kalça ölçüsünde alındığı gibi 1 cm alınmıştır.

b) Pens hesaplanması ve pens dağılımı:

Penslerde ön ve arka penslere verilecek miktarlar doğrudan belirlenmiştir. En uygun pens miktarı olarak Ön pens 2,5 cm, Arka pens 3 cm olarak uygulanmıştır.

c) Pens yerleri: Ön bedende pens yerini belirleyebilmek için; $\frac{1}{4}$ Bel Genişliği + Pens payı (2,5 cm) + 0,5 cm (Bolluk) = Ön Bel Genişliği,

Belde ön ortasından sola doğru ön bel genişliği alınarak, geri kalan fazlalık yanlardaki penslere verilmiştir.

Bel genişliği ölçüsünü üç eşit parçaya bölerek, yan dikişe yakın olan ilk $\frac{1}{3}$ 'ün bulunduğu nokta ön pens yeri olarak belirlenmiştir. Pens ölçüsü bu noktanın sağına ve soluna eşit olarak dağıtılır.(Şekil 14)

Arka bedende pens yeri;

$\frac{1}{4}$ Bel genişliği + Pens payı (3 cm)+ 0,5 cm (Bolluk) = Arka Bel Genişliği,
Belde arka bel genişliği ölçüsünün $\frac{1}{2}$ 'si bulunarak arka pens yeri belirlenir.
Belirlenen bu noktaya eşit olarak arka pens miktarı dağıtılır. (Şekil 14)

d) Pens Boyu: Ön bedende 10 cm, Arka bedende 12 cm alınmıştır.

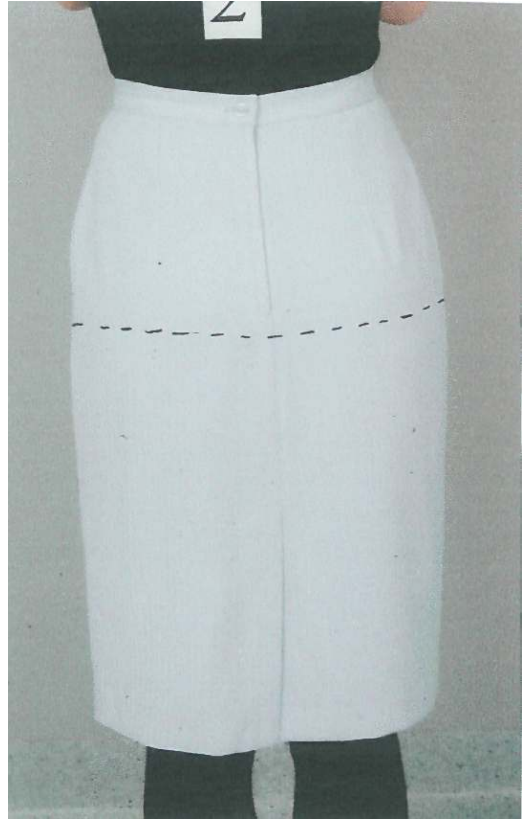
e) Ön ve Arka Bel yeri Tespiti; Ön ve Arka Ortalarından aşağıya 0,5 cm inilerek ön ve arkadaki bel oyuntusu düşürülmüştür. Yanlarda ise 0,6 cm belde yükseltme yapılarak Bel Kavisi oluşturulmuştur. (Şekil 14)

f) Kalça Düşüklüğü 38 Beden için 20 cm olarak alınmıştır.

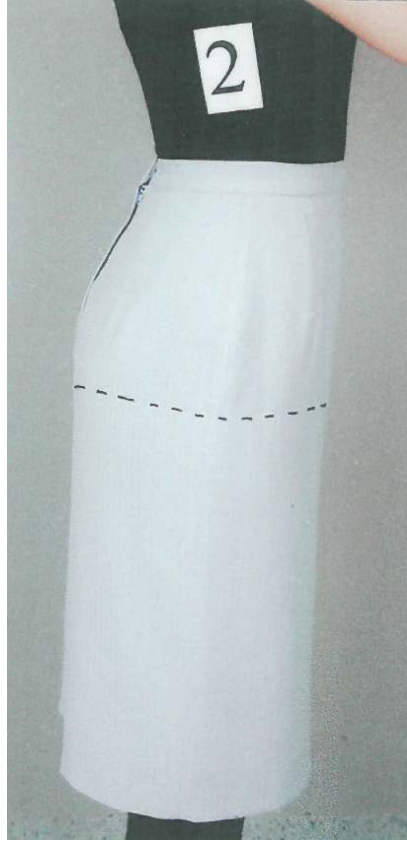
g) Yan Dikişlerde etek ucunda günün formunu verebilmek için 1 cm daraltma yapılmıştır.

Şekil 33a

Şekil 33b

Şekil 33c

3 - İngiliz Sistemi Temel Etekte Tespit Edilen Problemler

1-İngiliz Sisteminde hazırlanan 38 Beden deneklere ürün etek giydirildiğinde, 66 cm olan bele + 2 cm bolluk ilavesi verilmesine rağmen, bel ölçüsünün dar olduğu tespit edilmiştir. Şekil 33a, 33b, 33c

Etekte Kalça ölçüsüne yapılan + 2 cm bolluk ilavesinin normal ve uygun olduğu tespit edilmiştir.

2- Şekil 33a ve 33c incelendiğinde Ön Bel yerinde, ön ortasının yukarıda kaldığı saptanmıştır.

3- Şekil 33b ve 33c incelendiğinde arka ortasındaki bel yerinin uygun olduğu belirlenmiştir.

4- Şekil 33a, 33b ve 33c incelendiğinde Bel Kavisinin önde ve yanlarda az olduğu, bele uyumlu olmadığı gözlenmiştir.

5- Şekil 33b ve 33c incelendiğinde Kalça Düşüklüğü ölçüsünün fazla olmasından dolayı, kalça çizgisinin aşağıya düştüğü, bu nedenle de yan kalça kavisinde potluk olduğu gözlenmiştir.

6- Şekil 33c'de görüldüğü gibi Yan Dikişlerde Kalça çizgisinden itibaren arkaya doğru kayma olduğu gözlenmektedir.

7- Şekil 33a incelendiğinde ön pens yerlerinin, bel ölçüsünün 1/3'ü alınarak bulunmasına rağmen (6,5 cm) yanlara doğru kaydığı ve yerinin uygun olmadığı tespit edilmiştir. Şekil 33b incelendiğinde Arka pensin yerinde, (Bel genişliğinin 1/2'si alınarak bulunur) olduğu belirlenmiştir. Ön ve Arka bedendeki pens boylarının orantılı ve uygun oldukları saptanmıştır.

8- Pens Dağılımlarında sorun olmadığı belirlenmiştir.

9- Ön ve Arka Ortasında problem olmadığı tespit edilmiştir.

4 - İngiliz Sistemi Temel Etekte Saptanan Problemlere İlişkin Çözüm Önerileri

1- Ölçü Tablosunda verilen 38 Beden bel ölçüsünün (33 cm) Türk Kadını beden özelliklerine uyumlu olmadığı, bu ölçünün 38 Beden için 70 cm alınması gerektiği önerilmektedir.

2- Bel hattında, Ön bel yüksek olduğu için ön ortasından inilen 0,5 cm yerine 1 cm inilmeli ya da, Ön ortasından aşağıya inilen 0,5 cm kalmalı, ama yanlarda yapılan yükseltme miktarının 1 cm'nin üzerinde uygulanması önerilmektedir. Arka bel yerinde arka ortada yapılan inme miktarı yeterli olduğu için 33b ve 33c'de görüldüğü gibi, yalnızca yanda yükseltme 0,6 cm'den daha fazla yapıldığında bel kavisinin belle uyumlu hale geleceği önerilmektedir.

3- Kalça Düşüklüğü ölçüsünün 38 Beden için (20 cm) fazla olduğu tespit edilmiştir. Bu ölçü 18 cm olarak uygulanırsa Kalça çizgisinin yerini bulacağı ve kalça kavisindeki potluğun yok olacağı düşünülmektedir.

4- Ön pens yerinin yanlara yakın olduğu tespit edilmiştir. Pens yeri için yandan, ön ortaya doğru 9 cm alınırsa, pens yerinin yan dikişe yakın olması engellenerek sorunun çözümleneceği düşünülmektedir.

5- Yan dikişte, kalça çizgisinden itibaren etek ucuna kadar devam eden arkaya doğru kayma tespit edilmiştir. Ön Beldeki yükseklik yukarıda yapılan öneriler doğrultusunda giderilirse ön bel yerini bulacağı için, yana doğru kaymanın da engelleneceği düşünülmektedir.

İngiliz Sistemi Temel Pantolon(Şekil 34a, 34b, 34c)

1- Kullanılan Ölçüler:

Bel Genişliği : 66 cm

Kalça Genişliği : 94 cm

Oturuş Yüksekliği : 27,5 cm

İç Paça Uzunluğu : 75 cm

Paça Genişliği : 44 cm

Kalça ölçüsünün $\frac{1}{4}$ 'ü alınarak ön pantolon kalça genişliği çalışılmıştır.

2-Çizimde Kullanılan Ana Noktalar ve Saptanan Problemler

a) Bolluk ilavelerinde Bel Ölçüsüne hiç ilave yapılmadan çalışılmıştır. Ancak, ön bel, arka belden + 2 cm daha fazla, arka belde ön bele göre – 2 cm daha az olarak alınmıştır.

Bel $\frac{1}{4} + 1 + 2$ cm ön pens payı, Bel $\frac{1}{4} - 1 + 3,5$ cm arka pens payı,

Toplam bel ölçüsünde(66 cm) değişiklik olmadan çalışılmıştır.

Kalça ölçüsüne, arka bedende $\frac{1}{4}$ Kalça + 2 cm alınarak çalışılmıştır. $\frac{1}{2}$ arka bedende 4 cm bolluk alınarak uygulanmıştır. Ön bedende kalçada bolluk ilavesi yoktur. Doğrudan $\frac{1}{4}$ Kalça genişliği alınmıştır.

Ayrıca, ön bedende diz hattında;

$\frac{1}{4}$ paça genişliği + 1 cm yanda, $\frac{1}{4}$ paça genişliği + 1 cm iç boyda,

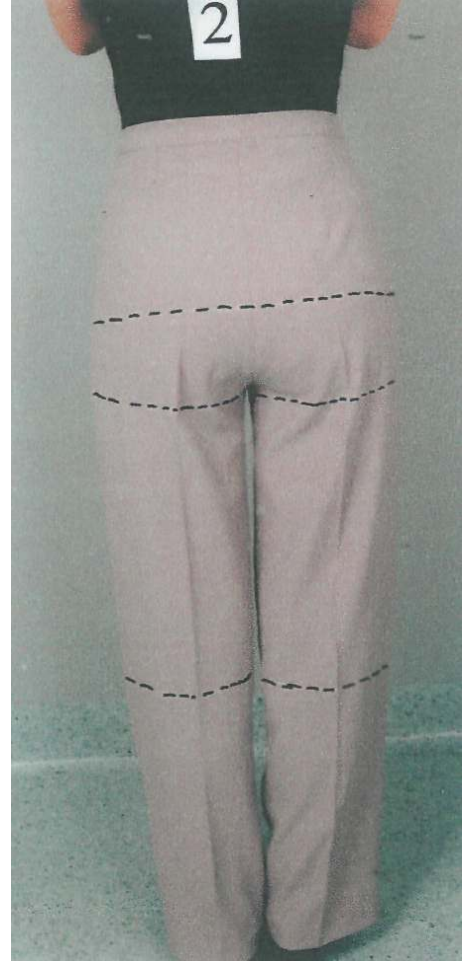
Paçada $\frac{1}{4}$ paça genişliği – 1 cm yanda, $\frac{1}{4}$ paça genişliği – 1 cm iç boyda alınarak uygulanmaktadır. (Şekil 15)

Bu uygulama Arka bedende ise Diz hattında $\frac{1}{4}$ paça genişliği + 3 cm yanda

$\frac{1}{4}$ paça genişliği + 3 cm iç boyda, Paçada $\frac{1}{4}$ paça genişliği + 1 cm yanda,
 $\frac{1}{4}$ paça genişliği + 1 cm iç boyda alınarak uygulanmaktadır. (Şekil 16)

Şekil 34a

Şekil 34b

Belde bolluk ilavesi olmadığı için sistemde verilen bel ölçüsünün (66 cm) dar olduğu Türk Kadını 38 Bedeniyle uyum sağlamadığı Şekil 34a, 34b ve 34c' de tespit edilmiştir. Kalçada bolluk ilavesi olarak alınan 4 cm'ninde Şekil 34c'de görüldüğü gibi Belde yan dikişin normal yerinde başladığı ama aşağıya indikçe yan dikişin öne doğru kaydığı gözlenmektedir. Şekil 34c incelendiğinde Arka bedende, diz hattında ve paçada verilen önden fazla olan bollukların, diz hattı ve paçada yan dikişte öne doğru kayma olduğunu göstermektedir.

Şekil 34c

b) Ön bel yeri tespitinin doğru ve yerinde olduğu Şekil 34a ve 34c’de gözlenmektedir. (Şekil 15) görüldüğü gibi ön belde, ön ortasında ve yanda inme ya da yükseltme yapılmadığı gözlenmektedir. $\frac{1}{4}$ Bel + 1 + 3 cm (pens payı) verilerek bulunmuştur.

c) Arka bel yeri tespitinde, arka orta da ön belden farklı olarak 4,5 cm yükseltme yapılmıştır. Şekil 16’da dik açı uygulanan miktarın fazla geldiği tespit edilmiştir. Şekil 34b ve 34c incelendiğinde arka bel yerinin çok yüksek olduğu belirlenmiştir. $\frac{1}{4}$ Bel – 1 + 3,5 cm pens payı verilerek arka bel genişliği bulunmuştur.

d) Bel kavisinin ön belde iyi, ama arka bedende Şekil 34b’de görüldüğü gibi düzgün olmadığı tespit edilmiştir.

e) Pens Hesaplaması, pens dağılımı, pens yeri ve pens boyu

Pens miktarları olarak deneyimler sonucunda alınan en uygun ölçü kullanılmıştır. Önde 3 cm, Arkada 3,5 cm olarak alınmıştır.

$$\begin{aligned}\text{Ön ağ miktarı} &= (1/2\text{Kalça}) / 6 - 2 \\ &= 47/6 = 7,8 \text{ cm} - 2 = 5,8 \text{ cm}\end{aligned}$$

$$\text{Pens yeri ön bedende, } (1/4 \text{ Kalça} + \text{Ön Ağ}) / 2 = (23,5 + 5,8) / 2 = 14,6 \text{ cm}$$

(Şekil 15) görüldüğü gibi 1 noktasından (oturuş yüksekliği çizgisi) sola doğru işaretlenir. Bulunan bu nokta bele ve paçaya kadar dik olarak uzatılır. Uzatılan bu çizgi hem ön ütü hattı çizgisi hem de beli kesen nokta, pens orta noktasıdır. Pens miktarı sağına ve soluna eşit olarak dağıtılır. Pens boyu olarak 10 cm alınmıştır.

Şekil 34a incelendiğinde ön pens yerlerinin ön ortasına çok yakın olduğu ve doğru olmadığı gözlenmiştir.

Arka pens yerinde Arka bel genişliği ölçüsünü $\frac{1}{2}$ 'si pens orta noktası olarak tespit edilir. Pens miktarı sağına ve soluna eşit olacak şekilde dağıtılır. Pens boyu 12 cm olacak şekilde uzatılır.(Şekil 16)

Şekil 34b incelendiğinde arka bedende penslerin boyunun ve yerinin doğru ve yerinde olduğu tespit edilmiştir.

f) Diz hattında İç Paça uzunluğu ölçüsü için, $\frac{1}{2} - 2,5 \text{ cm}$ 'si 8 noktasından (Oturuş yüksekliği çizgisinden aşağı) işaretlenerek Diz hattı oluşturulur.(Şekil 48) Şekil 34a, 34b ve 34c de Diz Hattı incelendiğinde, dizden aşağıda olduğu gözlenmiştir.

g) İç boy ve Yan boyda sorun olmadığı belirlenmiştir.

h) Ön Ağ Oyuntusu, Oturuş yüksekliğinin 27,5 cm alınmasından dolayı düşük olduğu Şekil 34a da gözlenmektedir. Kalça çizgisinin tespit edilebilmesi için, ön bedende $(\frac{1}{2} \text{ Kalça} / 6) = 7,8 \text{ cm}$ ön ağ yüksekliği O noktasından yukarı alınarak kalça çizgisi bulunmuştur.

$$\text{Ön Ağ oyuntusu} = (\frac{1}{2} \text{ Kalça} / 6) - 2 \text{ cm} = 5,8 \text{ cm olarak belirlenmiştir.}$$

Arka Ağ oyuntusunda oturuş yüksekliğinde aşağıya düşme gözlenmiştir. Şekil 34b

Arka Ağ oyuntusu ($\frac{1}{2}$ Kalça/ 6) = 7,8 cm olarak alınmıştır.(Şekil 16)

3- İngiliz Sistemi Temel Pantolonda Saptanan Problemlere İlişkin Çözüm Önerileri

1- Bolluk ilavelerinde, Belde hiç bolluk verilmediği tespit edilmiştir. Bel ölçüsünün, Türk Kadınına (38 Beden) uyum sağlaması için 70 cm olarak çalışılmasının daha iyi olacağı önerilmektedir. Kalça ölçüsünün $\frac{1}{4}$ 'üne yalnızca arka bedende + 2 cm verilmesi yan dikişin öne kaymasına neden olmaktadır. Bu ölçünün $\frac{1}{4}$ Kalça + 1 cm olarak hem ön hemde arka için uygulanırsa, yan dikişin daha iyi sonuç vereceği düşünülmektedir.

Ön beden için diz hattında, $\frac{1}{4}$ paça genişliği ölçüsü ve Paça hattında $\frac{1}{4}$ paça genişliği – 1 cm olarak alınmasının,

Arka bedende ise diz hattında $\frac{1}{4}$ paça genişliği + 2 cm olarak, yanda ve iç boyda uygulanmasının, arka diz genişliğinin, ön diz genişliğinden 2 cm daha fazla olmasını sağlayacaktır. Paça hattında da $\frac{1}{4}$ paça genişliği + 1 cm alındığında yan dikişin yerine geleceği düşünülmektedir.

2- Arka ortada Bel yerinin Şekil 34c de görüldüğü gibi çok yüksek olduğu belirlenmiştir. Arka ortadan bel 2–2,5 cm düşürülürse arka bel yerinin bel hattına geleceği düşünülmektedir.

3- Ön bedende penslerin ön ortasına çok yakın olduğu tespit edilmiştir. Pensin yana doğru kaydırılarak yeniden ütü hattının tespit edilmesi önerilir.

4- Diz hattının aşağıda olduğu tespit edilmiştir. Diz hattının bulunmasında iç paça hattının $\frac{1}{2}$ - 5 cm'si oturuş yüksekliğinden aşağıya alınırse sonucun daha iyi olacağı önerilmektedir.

5- Ön ağ ve Arka ağ oyuntusunun düşük olduğu tespit edilmiştir. Ön ağ oyuntusunun düşme ölçüsü 7,8 cm olarak alınmıştır. Oturuş yüksekliği 38 Beden için 25 cm - 26,5 cm alınsaydı, arka ağ ve ön ağ oyuntusunun miktarı da, oturuş yüksekliğinin $\frac{1}{3}$ 'ü kadar 5,5 cm - 6 cm'ye alınarak ağ da düşmeyi engelleyeceği düşünülmektedir.

İngiliz Sistemi Temel Beden Kalıbı (Şekil 35a, 35b, 35c)

1. Kullanılan Ölçüler:

- 1-Üst Beden Genişliği: 83 cm
- 2-Beden Genişliği : 88 cm
- 3-Bel Genişliği : 66 cm
- 4-Kalça Genişliği : 94 cm
- 5-Arka Uzunluk : 41 cm
- 6-Arka Genişlik : 34,4 cm
- 7-Omuz Genişliği : 21,25 cm
- 8-Kalça Genişliği : 20 cm
- 9-Gömlek Boyu : 70 cm
- 10-Kol Boyu : 57 cm
- 11-Kol Ağzı Genişliği: 20 + 4 cm olarak uygulanmıştır.

2. Çizimde Kullanılan Ana Noktalar ve Saptanan Problemler

a) Diğer sistemlerden farklı olarak çizime soldan, arka ile başlanır. Ölçek kullanılarak çalışılır. Üst bedende beden ölçüsüne (38 Beden) $88 \text{ cm} + 77 \text{ cm(sabit)} / 4 = 41,25$ olarak bulunmuştur. Bu ölçü ölçek olarak kullanılır. Bedende arka genişlik ölçüsüne bolluk ilavesi verilmemiştir.

Ancak Şekil 12'te görüldüğü gibi, 2-9 arasını $\text{Beden } \frac{1}{2} + 4 \text{ cm}$ alınarak ön ortası bulunmuştur. Bolluk ilavesi ön genişlik ve koltuk genişliği ölçüleri arasında dağıtılmıştır.

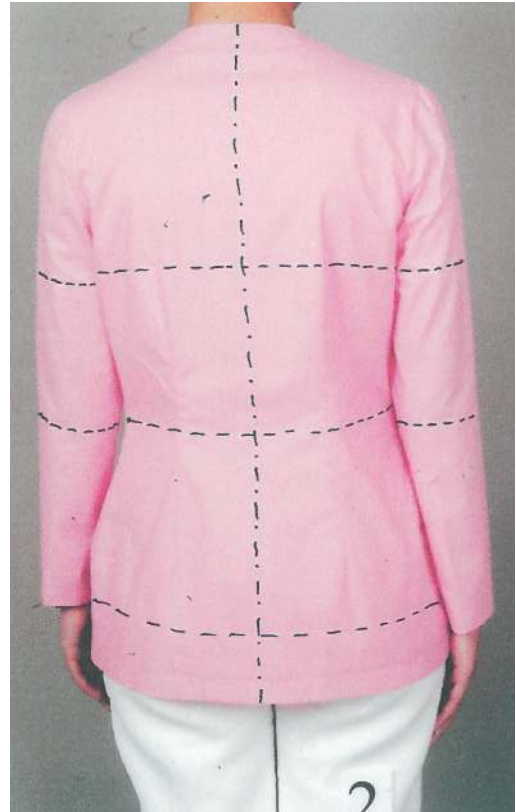
Bolluk ilavesi $\frac{1}{2}$ Bedende + 4 cm olarak alınmıştır.

- b) Arka orta kumaş katı olarak (Düz Boy iplik) çalışılmıştır. Şekil 35b ve 35c incelendiğinde Arka ortada belden içeri girme yapılmadığı için bedene oturmadığı ve arka ortasında bolluk oluştuğu gözlenmektedir.
- c) Arka kol oyuntusunda pens çalışılmamıştır.
- d) Şekil 35b, 35c incelendiğinde arka beden, bel ve kalça çizgilerinin yukarıda kaldığı gözlenmektedir.

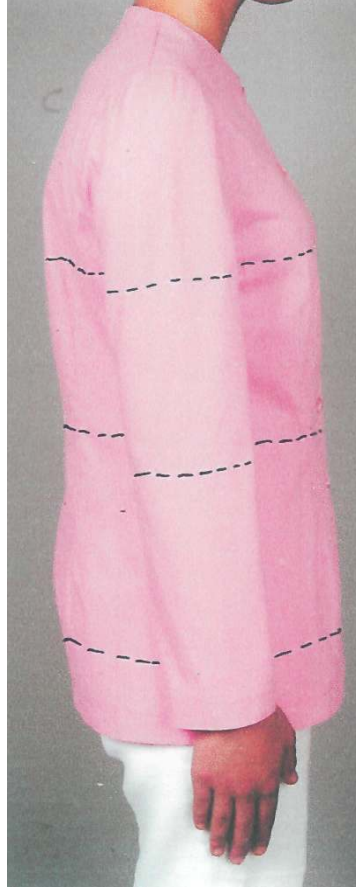
- e) Şekil 35b incelendiğinde arka penslerin yerinin iyi ama pens miktarlarının az olduğu ve pens boylarının kalçaya doğru kısa kaldığı tespit edilmiştir.
 - f) Ön bedende Şekil 35a ve 35c incelendiğinde Omuz pensi omuzu ortalayarak alınmıştır.(Şekil 12)
- Şekil 35a incelendiğinde Omuzdaki göğüs pensinde göğüs düşüklüğü ölçüsünün beden çizgisinin altında kaldığı ve göğsü ortalamadığı gözlenmiştir. Ön bedende beldeki pensin yerinin iyi olduğu ancak boyunun kısa olduğu için potluğa neden olduğu tespit edilmiştir.
- g) Şekil 35a ve Şekil 35c incelendiğinde önde beden ve kalça çizgisinin aşağıda kaldığı, bel çizgisinin yerinde olduğu saptanmıştır.
 - h) Şekil 35c incelendiğinde Omuzda ön omuzun arka omuza doğru 1,5-2 cm arasında kaydığı tespit edilmiştir. Ayrıca omuz genişliğinin az geldiği gözlenmiştir.

Şekil 35a

Şekil 35b

Şekil 35c

- ı) Şekil 35c incelendiğinde Dirsek hattı çizgisinin yerinde olduğu belirlenmiştir.
- i) Şekil 35a, 35b ve 35c incelendiğinde kol genişliğinin iyi olduğu saptanmıştır.
- j) Kolda ön kol oyuntusunun ön bedende iyi fakat arka bedende 8 ile 8a noktaları arasında bir fazlalık olduğu Şekil 35b incelendiğinde tespit edilmiştir.

3 - İngiliz Sistemi Temel Beden Kalıbında Saptanan Problemlere İlişkin Çözüm Önerileri

1. Arka ortada belde oturtma yapılmadığı için, arkada bolluk olduğu tespit edilmiştir. Arka ortada belde 2-3 cm içeri girme yapılarak yeniden uygulanırsa bolluğun giderileceği düşünülmektedir. Ancak, arka beldeki penslerde bu uygulamadan sonra yeniden pens miktarları arttırılarak belirlenmesi önerilmektedir.

2. Arka beden kol oyuntusunda bolluk olduğu tespit edilmiştir. Arka beden kol oyuntusunda Müllerdeki gibi bir pens uygulanarak omuza kaydırılsaydı bolluğun giderileceği düşünülmektedir.

3. Arka beden, arka ortada beden, bel ve kalça çizgilerinin yukarıda kaldığı tespit edilmiştir. Arka ortada beden, bel ve kalça çizgilerinin 2-3 cm aşağıya düşürülerek uygulandığında yerlerini bulacağı düşünülmektedir.

4. Omuz pensinin, omuz ortasından başladığı ancak göğsün orta noktasından geçmediği ve göğüs düşüklüğünün beden hattından aşağıda kaldığı tespit edilmiştir.

Ön bedende beden çizgisinin de 1,5-2 cm aşağıda kaldığı Şekil 35c de tespit edilmiştir.

Temel Beden çiziminde (Şekil 12) beden hattının tespitinde $\frac{1}{2}$ ölçek + 2,5 cm olarak belirlenmiştir. + 2,5 cm ilave alınmadan uygulanırsa, beden hattının yerini bulacağı önerilmektedir.

Göğüs düşüklüğü ölçüsünün 3-4 cm daha az alınmasının düşüklüğü ortadan kaldıracağı önerilmektedir.

Ön bedende kalça çizgisinin de aşağıda kaldığı 2-3 cm yukarı çıkılarak uygulanırsa sonucun daha iyi olacağı düşünülmektedir.

Göğüs düşüklüğü noktası(21) Beden çiziminde tespit edilirken $\frac{1}{10}$ Beden + 1 cm ön ortasından sola doğru alınarak bulunur. Yalnızca $\frac{1}{10}$ Beden alınsaydı göğüs düşüklüğü noktasının göğsün orta noktasından geçeceği düşünülmektedir.

5. Arka ve ön bedende belde uygulanan penslerin uygulamada kalçaya doğru kısa kaldığı, bu nedenle pens uçlarında potluğa neden olduğu tespit edilmiştir. Pens boylarının 2-3 cm daha uzatılırsa potluğun giderileceği önerilmektedir.

6. Omuzda, ön omuzun arka bedene doğru kaydığı tespit edilmiştir. Ayrıca Omuz genişliğinde az olduğu belirlenmiştir. Omuzda ön bedende 1 -1,5 cm düşme yapılarak, arka bedende ise 1-1,5 cm yükseltme uygulanırsa omuzdaki kaymanın düzeleceği düşünülmektedir. Ön ve arka bedende omuz başlarından 1-1,5 cm genişletilirse omuzun düzeleceği düşünülmektedir.

7. Arka bedende kol oyuntusunda oluşan bolluğun Müller sisteminde olduğu gibi, (Şekil 12) beden kol oyuntusunda olan pens, uygulanarak omuza kaydırılırsa kol oyuntusunda oluşan bolluğun düzeleceği düşünülmektedir.

Nişantaşı Rüştü Uzel Anadolu Hazır Giyim Meslek Lisesi Türk-Alman Teknik İşbirliği Projesi Kapsamında Hazırlanan Kalıp Sistemi

Bu sisteme ait, ölçü tablosundan 38 Beden ölçülerinde Temel Kalıplar (Temel Etek, Temel Pantolon ve Temel Beden ve Kol Kalıbı) uygulanarak karşılaşılan problemler ve çözüm önerileri aşağıda sırasıyla açıklanmıştır.

Temel Etek (Şekil 36a-36b-36c)

1-Kullanılan Ölçüler:

Bel	: 70 cm
Kalça	: 94 cm
Kalça Düş	: 20 cm
Etek Boyu	: 60 cm olarak alınmıştır.

2-Çizimde Kullanılan Ana Hatlar:

a) Bolluk İlaveleri: Kalça ölçüsüne + 2 cm bolluk ilavesi alınmıştır. Bolluk İlaveli Kalça ölçüsünün $\frac{1}{2}$ 'si alınarak, (48 cm) ön ve arka eşit olarak çalışılmıştır. Bel ölçüsüne de + 2 cm bolluk ilavesi verilmiştir.

b) Pens hesaplanması ve pens dağılımı:

Penslerin hesaplanması;

$$\frac{1}{2} \text{ Kalça genişliği} - \frac{1}{2} \text{ Bel genişliği} = \text{pens payı}$$

1- Ön pens payı $\frac{1}{5} - 2,5 \text{ cm}$

2- Arka pens, kalan pens payı $\frac{1}{3} - 3,5 \text{ cm}$

3- Kalan pens payı, yan pensler.

Yukarıdaki uygulama tüm bedenler için yapılır.

Uygulamada $47 \text{ cm} - 35 \text{ cm} = 12 \text{ cm}$

Ön pens: 2,4 cm Arka pens: 3,2 cm yanlar: 6,4 cm olarak alınmıştır.

Belde ön ortasından sağa $\frac{1}{4}$ bel genişliği + 2,4 cm (ön pens)

Belde arka ortasından sola $\frac{1}{4}$ Bel genişliği + 3,2 cm (arka pens) toplamı alınarak geri kalan miktarlar yan penslere verilmiştir. (Şekil 21)

c) Pens yerleri ön bedende ön bel miktarının $\frac{1}{3}$ 'ü, arka bedende ise arka bel miktarının $\frac{1}{2}$ 'si olarak alınmıştır. Pensler bel kavisi oluşturulduktan sonra çizilmektedir.

d) Pens Boyu: Ön bedende 8 cm, arka bedende 14 cm olarak alınmıştır.

e) Ön bel yerinde (Şekil 21) görüldüğü gibi ön ortasından 1,5 cm

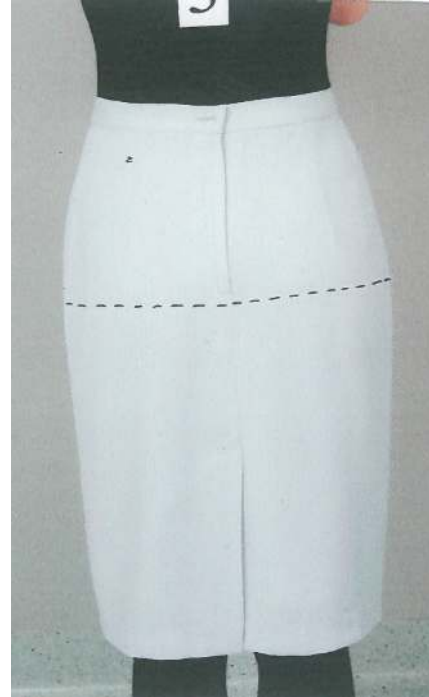
Arka bel yerinde (Şekil 21) görüldüğü gibi arka ortasından 1,5 cm inilerek, yanlarda yükseltme yapmadan ön ve arka bel kavislerini oluşturmaktadır.

f) Kalça Düşüklüğü 38 Beden için 20 cm olarak alınmıştır.

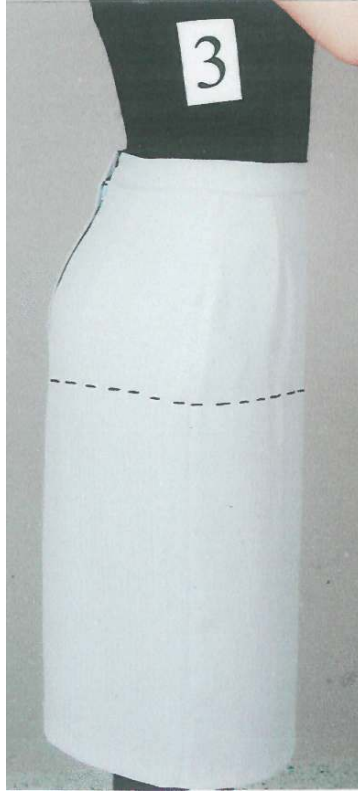
g) Yan dikişlerde günün moda formunu verebilmek için ön ve arka etek ucunda 1 cm daraltma yapılmıştır.

Şekil 36a

Şekil 36b

Şekil 36c

3 - Rüştü Uzel Temel Etekte Tespit Edilen Problemler

1-Şekil 36a, 36b ve 36c incelendiğinde sisteme göre verilen bolluk ilavelerinde Kalça ölçüsünde problem olmadığı gözlenmiştir. Ancak, belde alınan bolluk ilavesinin fazla olduğu, belde ön ortada ve arka ortada inilen 1,5 cm'nin bel ölçüsünü aşağıya düşürdüğü gözlenmektedir.

2- Ön ve arka bel yeri tespitinde Bel Kavisi için yalnızca Ön ve Arka ortada inilen 1,5 cm'nin bel çizgisinin düşmesine neden olduğu tespit edilmiştir. Şekil 36a ve 36c de ön, Şekil 36b ve 36c ' de arkada inilen miktarın fazla olduğu, yanlarda ise hiç yükseltme yapılmamasının sorun oluşturduğu belirlenmiştir.

3- Şekil 36a, 36b ve 36c de Bel Kavisi incelendiğinde kavisin görüntü olarak iyi olduğu, fakat bel yerinden aşağıda olduğu saptanmıştır.

4- Sisteme göre 38 Beden için alınan Kalça Düşüklüğü ölçüsünün 38 Beden deneklere uygulanarak giydirildiğinde kalça çizgisinin aşağıya düştüğü tespit edilmiştir. Şekil 36c

Bu nedenle yanlarda uygulanan kalça kavisinin, kalça çizgisi aşağıya düştüğü için, belle kalça çizgisi arasında potluğa ve bolluğa neden olduğu Şekil 36b ve 36c’de gözlenmektedir.

5- Şekil 36c ‘de görüldüğü gibi Yan dikişlerde Kalça çizgisinden aşağıda arkaya doğru kayma olduğu tespit edilmiştir.

6- Şekil 36a ve 36b incelendiğinde ön penslerin yanlara çok yakın olduğu gözlenmiştir. Ön pens boyunun normal olduğu tespit edilmiştir. Arka pens yerinin doğru ve yerinde olduğu tespit edilmiştir. Ancak arka pens boyunun öne oranla çok uzun olduğu gözlenmiştir.

7-8- Pens dağılımında ve Ön ve Arka ortalarında sorun olmadığı tespit edilmiştir.

4 - Rüştü Uzel Temel Etekte Saptanan Problemlere İlişkin Çözüm Önerileri

1- Ölçü Tablosunda verilen 38 Beden kalça düşüklüğü ölçüsünün Türk Kadını Beden özellikleriyle uyumlu olmadığı tespit edilmiştir.

2- Ön ve Arka Bel yerinde, yalnızca ön ve arka ortalarından bel Kavisi için inilen 1,5 cm’nin fazla olması nedeni ile bel çizgisinde aşağı düşmesi tespit edilmiştir. Bu problemin giderilebilmesi için ön ve arka ortalarından inilen miktarın daha az olması, belde yanlarda da bir miktar çıkılmasının daha doğru olacağı ve yan dikişteki kaymanın da düzeleceği düşünülmektedir.

3- Sistemde verilen Kalça Düşüklüğü ölçüsünün (20 cm) 38 Beden için fazla olduğu tespit edilmiştir. Bu ölçü 18 cm olarak uygulanırsa, Kalça Çizgisi yerini bulacağı için yan kaviste oluşan bolluğun giderileceği düşünülmektedir.

4- Ön pens yerinin yanlara çok yakın olduğu tespit edilmiştir. Pens yeri için yandan ön ortaya doğru 9 cm alınırsa sorunun çözümleneceği önerilmektedir.

Arka pens boyunun da 14 cm’den daha az, ön pens miktarıyla orantılı bir şekilde alınırsa (10-12 cm) arka penste görüntünün daha düzgün olacağı önerilmektedir.

Rüştü Uzel Temel Pantolon (Şekil 37a, 37b, 37c)

1- Kullanılan Ölçüler:

Bel Genişliği	: 70 cm
Kalça Genişliği	: 94 cm
Paça Genişliği	: 42 cm
Diz Boyu	: 58 cm
Yan Boyu	: 106 cm
Oturuş Yüksekliği	: 26 cm

Kalça Genişliği ölçüsünün $\frac{1}{4}$ - 1 cm'si alınarak ön pantolon kalça hattı çalışılmaktadır.

2- Çizimde Kullanılan Ana Hatlar ve Karşılaşılan Problemler

a) Bolluk ilavelerinde; Belde ve Kalçada bolluk ilavesi verilmemiştir. Ön bedende de Kalça $\frac{1}{4}$ - 1 cm alınmıştır. Arka bedende ise yanda kalça, diz hattı ve paçada 2 cm'lik genişletme yapılmıştır. Toplama bakıldığında kalça ölçüsünün miktarında değişme olmamaktadır. Bu durumda Arka beden ön bedene oranla 2 cm daha büyük çalışılmıştır.

Normalde pantolon çalışılırken bolluk ilavesi günün trendine göre oluşturularak belirlenmiştir.

Not: 2-4 noktalarında; (Bolluk derecesi 1 için)

- $\frac{1}{4}$ Kalça genişliği – 1 cm dar form
- $\frac{1}{4}$ Kalça genişliği – 0,5 cm hafif bol
- $\frac{1}{4}$ Kalça genişliği normal form
- $\frac{1}{4}$ Kalça genişliği + 0,5 cm bol form

b) Ön bel yeri tespitinde Belde ön ortadan aşağıya 1,5 cm inilerek, sola doğru 0,5 cm ön ortadan içeri girme yapılmıştır.(Şekil 23)

$\frac{1}{2}$ Bel genişliği + 2,5 cm (Ön pens payı) = Ön Bel genişliği alınmıştır. Şekil 37a ve 37c incelendiğinde ön bel yerinde ön ortada inilen miktarın çok olduğu, belde ön ortasında düşme olduğu gözlenmiştir.

c) Arka bel yeri tespitinde; Arka ortada ön belden farklı olarak 2,5 cm yükseltme yapılmıştır. (Şekil 24)

$\frac{1}{2}$ Bel gen. + 3,5 (Arka pens payı) = Arka Bel Genişliği alınmıştır.

Şekil 37b ve 37c incelendiğinde arka bel yerinin ve arka bel kavisinin normal ve yerinde olduğu gözlenmektedir.

d) Ön bel kavisinin düşük olduğu Şekil 37a'da tespit edilmiştir.

e) Pens hesaplaması, Pens Dağılımı;

$\frac{1}{2}$ Kalça – $\frac{1}{2}$ Bel gen. , $47 - 35 = 12$ cm

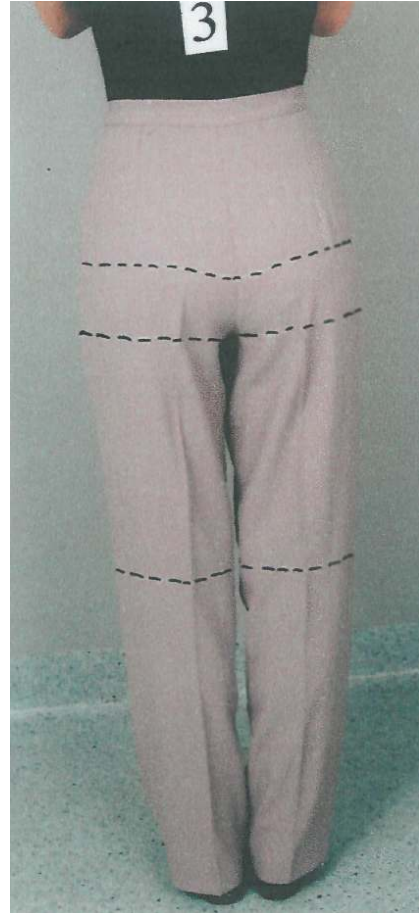
Ön pens: $\frac{1}{5}$ pens payı = $2,4 \rightarrow 2,5$ cm

Arka pens: $\frac{1}{3}$ pens payı = $3,2 \rightarrow 3,5$ cm olarak alınmıştır. Pens dağılımlarında ve hesaplanmasında sorunla karşılaşılmamıştır.

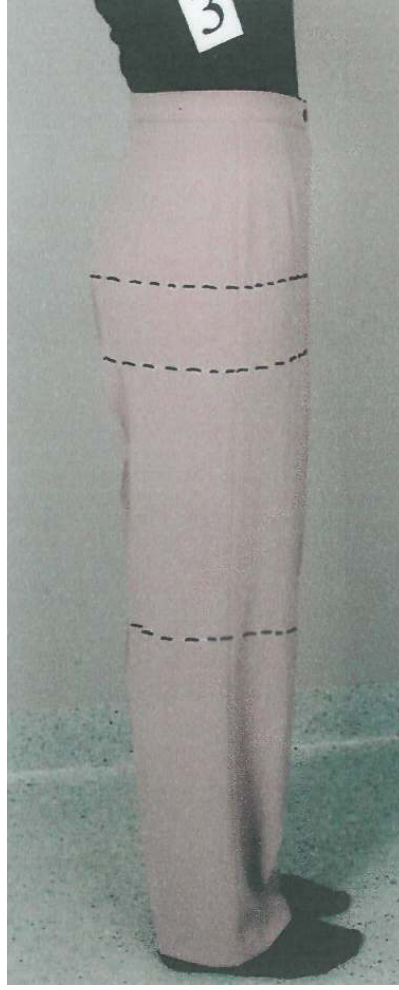
f) Pens Yeri ve Pens Boyu;

Şekil 37a

Şekil 37b

Şekil 37c

Ön bedende belde $\frac{1}{2}$ bel + 2,5 (Ön pens genişliği) = Ön bel genişliğinin $\frac{1}{3}$ 'ü pens orta noktasının belirlenmesini sağlar. Pens miktarı bu noktaya eşit olarak dağıtılır. Pens boyu önde 8 cm olarak alınmıştır.

Ön pensin yana çok yakın olduğu Şekil 37a da tespit edilmiştir.

Arka bedende belde $\frac{1}{2}$ bel + 3,5 (Arka pens) = Arka bel genişliğinin $\frac{1}{2}$ 'si alınarak pens orta noktası belirlenmiştir. Bu noktanın sağına ve soluna pens miktarı eşit olarak dağıtılır. Pens boyu arkada 14 cm olarak alınmıştır. Arka bedende Şekil 37b de pens yerlerinin yerinde olduğu ancak ön pens boyuna oranla arka pens boyunun çok uzun olduğu tespit edilmiştir.

g) Şekil 37c incelendiğinde yan dikişlerde öne doğru kayma olduğu belirlenmiştir.

h) Diz hattında, Belden itibaren ütü hattı üzerinde diz boyu 58 cm işaretlenerek Diz hattı çizgisi bulunmaktadır. Şekil 37a, 37b ve 37c incelendiğinde diz yerinin doğru ve orantılı olduğu tespit edilmiştir.

ı) İç boyda ve yan boyda sorun olmadığı belirlenmiştir.

i) Şekil 37a, 37b incelendiğinde Ön Ağ ve Arka Ağ Oyuntusunda sorun olmadığı, Oturuş Yüksekliğinin 26 cm alınmasının 38 Beden için doğru bir ölçü olduğu belirlenmiştir.

3 - Rüştü Uzel Temel Pantolonda Saptanan Problemlere İlişkin Çözüm Önerileri

1- Ön belde ön ortasında düşüklük tespit edilmiştir. Ön ortada inilen miktarın (1,5 cm) daha az olması halinde belin yerini bulacağı düşünülmektedir. Ön bel yerinin düzeltme sonucunda bel kavisinde oluşan bozukluğun giderileceği düşünülmektedir.

2- Ön penslerin yan dikişe yakın olduğu belirlenmiştir. Pens orta noktasının belirlenmesinde Ön Bel Genişliğinin 1/3'ünün alınması yerine, yan dikişten ön ortaya doğru 9 cm alınması önerilmektedir.

Pantolonda önde pens boyu 8 -10 cm olarak alınması önerilmektedir. Arkada pens boyunun çok uzun olduğu tespit edilmiştir. Arka pens boyu 10 - 12 cm alınırsa sonucun daha iyi olacağı önerilmektedir.

Rüştü Uzel Temel Beden Kalıbı (Şekil 38a, 38b, 38c)

1- Kullanılan Ölçüler, Bu sistemde bazı ölçülerin ½'si kullanılır.

Beden	:	$44 + 2,64 = 46,64$ cm
Bel	:	$35 + 1,4 = 36,4$ cm
Kalça	:	$47 + 1,8 = 48,8$ cm
Arka yaka	:	6,4 cm
Boyun çevresi	:	19,5 cm

Arka genişlik	:	$16,2 + 0,9 = 17,1$ cm
Koltuk genişliği	:	$10,1 + 0,6 = 10,7$ cm
Ön genişlik	:	$17,7 + 1 = 18,7$ cm
Pens genişliği	:	7,7 cm
Omuz genişliği	:	$12,2 + 0,2 = 12,4$ cm
Arka uzunluk	:	$43 + 1 = 44$ cm
Ön uzunluk	:	$46 - 1 = 45$ cm
Göğüs düşüklüğü	:	27 cm
Koltuk yüksekliği	:	16,6 cm
Yan yükseklik	:	20,9 cm
Kalça düşüklüğü	:	20 cm

Gömlek boyu olarak kalça çizgisi esas alınmıştır.

2- Çizimde Kullanılan Ana noktalar ve Saptanan Problemler

a) Bu sistemde bedende toplam bolluk 5,28 cm alınmıştır.

Belde toplam 2,8 cm bolluk ilave edilmiştir.

Kalçada toplam 3,6 cm bolluk ilavesi verilmiştir. Bu verilen ilavelerin dışında da Arka genişlik ölçüsüne + 0,9 cm, Ön genişlik ölçüsüne 1 cm, Koltuk genişliği ölçüsüne 0,6 cm verilmiştir. Toplam 2,5 cm daha bedene bolluk ilavesi alınmıştır. Şekil 38a ve 38b incelendiğinde bolluk ilavelerinin normal olduğu gözlenmektedir.

b) Şekil 38a ve 38c incelendiğinde, ön bedende Beden ve Bel çizgisinin yukarıda kaldığı tespit edilmiştir.

c) Şekil 38a incelendiğinde, ön yaka oyuntusunun normal olduğu gözlenmektedir.

d) Şekil 38a incelendiğinde, omuz pensinin omuzda yakadan itibaren başladığını, bu noktadan itibaren göğüs düşüklüğü ölçüsünün alındığı tespit edilmiştir. Pensin yakadan itibaren başlamasının uygun olmadığı belirlenmiştir.

e) Belde alınan pens yerlerinin, boylarının ve pens miktarlarının normal ve yerinde olduğu saptanmıştır. Şekil 38a

f) Bedende ön kol oyuntusunun uygun ve normal olduğu tespit edilmiştir. Şekil 38a

g) Arka bedende Şekil 38b ve 38c incelendiğinde, Beden ve bel çizgilerinin yukarıda kaldığı tespit edilmiştir.

h) Şekil 38b ve 38c incelendiğinde, Arka ortada belde oturtma yapıldığı için arka beden görünümünün iyi olduğu tespit edilmiştir.

ı) Şekil 38b incelendiğinde arka bedende belde uygulanan pens yerinin, pens miktarlarının ve boylarının normal olduğu gözlenmektedir. Arka bedende omuzdaki küçük pens boyunda yapılan uygulamanın, hatalı olduğu tekrar bir işlemin yapılmasının gerekli olduğu belirlenmiştir.(Şekil 17)

i) Şekil 38b incelendiğinde, arka yaka oyuntusunun iyi olduğu gözlenmektedir.

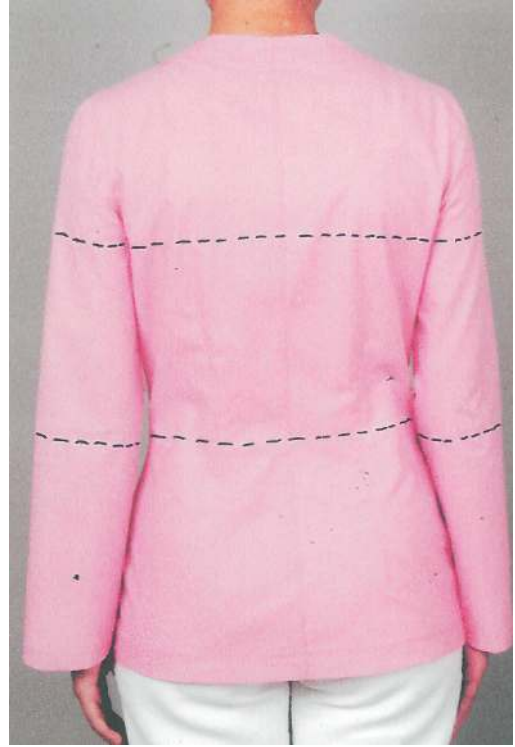
j) Şekil 38c incelendiğinde omuzun yerinde ve doğru olduğu saptanmıştır.

k) Şekil 38b incelendiğinde, arka kol oyuntusunda problem yaşanmadığı belirlenmiştir.

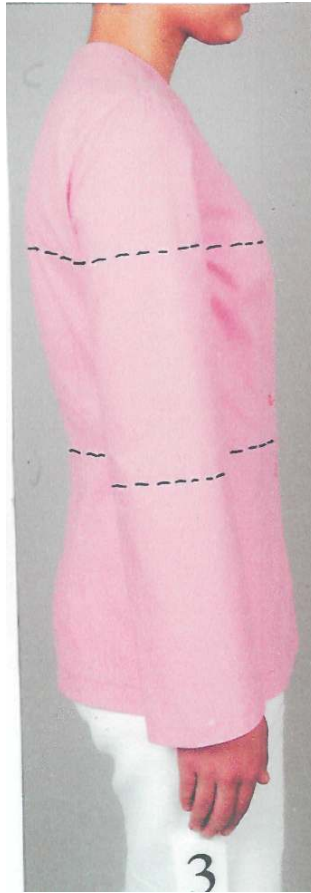
l) Şekil 38c incelendiğinde, kolda dirsek hattının ve pazu genişliğinin yerinde ve normal olduğu gözlenmektedir. Kol oyuntusunda problem yaşanmamaktadır. Kol ağzının geniş olduğu belirlenmiştir.

Şekil 38a

Şekil 38b

Şekil 38c

3- Rüştü Uzel Temel Beden ve Kol Kalıbında Belirlenen Problemlere İlişkin Çözüm Önerileri

1- Ön ve arka bedende, beden ve bel çizgilerinin yukarıda kaldığı tespit edilmiştir. Beden ve bel çizgilerinin 2 cm daha aşağıya düşürülerek çalışılması halinde Beden ve bel hattının yerini bulacağı düşünülmektedir.

2- Ön bedende omuz pensinin yakadan itibaren başladığı ve arka bedendeki omuz pensi ile birbirini takip etmediği tespit edilmiştir. Ön omuzdaki göğüs pensinin, arka omuzda bulunan küçük pensin olduğu noktaya kaydırılırsa ön göğüs pensinin yerini bulacağı düşünülmektedir.

Göğüs düşüklüğü ölçüsünde, 1-2 cm daha az alınırsa göğüs orta noktasına geleceği ve sonucun daha iyi olacağı düşünülmektedir.

3-Arka bedende omuzdaki küçük pensin uygulanmasında hata olduğu tespit edilmiştir. Bu hatadan dolayı arka bedende yeniden kopya alınarak pens boyun da düzeltme yapılması gerekmektedir. Bu ikinci işlemi engellemek amacıyla, arka bedende pens çalışılırken, omuz hattı belirlendikten sonra pens boyları eşitlenirse sorunun ortadan kalkacağı düşünülmektedir.

Sektör Kalıpları

Bu sisteme ait, ölçü tablosundan 38 Beden ölçülerinde Temel Kalıplar (Temel Etek, Temel Pantolon ve Temel Beden ve Kol Kalıbı) uygulanarak karşılaşılan problemler ve çözüm önerileri aşağıda sırasıyla açıklanmıştır.

Temel Etek (Şekil 39a, 39b, 39c)

1-Kullanılan Ölçüler:

Bel	: 72 cm
Kalça	: 94 cm
Kalça Düş	: 18 cm
Etek Boyu	: 60 cm olarak alınmıştır.

2-Çizimde Kullanılan Ana Hatlar;

a) Bolluk İlaveleri: Kalça ölçüsüne + 2 cm, Bel Ölçüsüne + 2 cm bolluk ilavesi verilmiştir. Bolluk İlaveli Kalça ölçüsünün $\frac{1}{2}$ 'si alınarak ön ve arka etek eşit olarak çalışılmıştır.

b) Pens hesaplanması ve pens dağılımı:

Bolluk ilaveli $\frac{1}{4}$ Bel genişliği: $18,5 \text{ cm} + 3 \text{ cm}$ (Arka pens payı) = $21,5 \text{ cm}$ arka bel ölçüsü, Bolluk ilaveli $\frac{1}{4}$ Bel genişliği: $18,5 \text{ cm} + 2 \text{ cm}$ (Ön pens payı) = $20,5 \text{ cm}$ ön bel ölçüsü, olarak alınmıştır.

c) Pens yerlerinin bulunmasında ön ortasından sola doğru, ön bel genişliği ölçüsü alınarak yan dikiş noktası belirlenmiştir. Yan dikişten ön ortasına doğru bel kavisini oluşturulmaktadır. Ön ortasına doğru bel kavisinde sabit 9 cm işaretlenerek pens orta noktası bulunmaktadır. 46 Bedenden sonra sabit miktar 9-12 cm arasında belirlenir.(Şekil 26) Önde pens boyu 8-10 cm olarak alınmıştır.

Arka pens yerinin bulunmasında, arka ortasından sağa doğru, arka bel genişliği ölçüsü alınarak, yan dikiş noktası belirlenmiştir. Arka bel genişliği ölçüsünün $\frac{1}{2}$ 'si alınarak pens orta noktası bulunmaktadır. Belirlenen pens orta noktalarının sağına ve soluna pens miktarı eşit olarak dağıtılır. Arka pens boyu 10–12 cm olarak alınmıştır.

d) Ön bel yeri ve arka bel yeri tespiti; Bel yerinde ön ve arka ortalarında düşme ya da yükseltme yapılmamıştır. Belde yanlarda 1,5 cm'lik yükseltme yapılarak Bel Kavisini verilmiştir. (Şekil 26)

e) Yan Dikişlerde günün moda formunu verebilmek için ön ve arka etek ucunda daraltma yapılmıştır.

3 - Sektör Kalıpları Temel Etekte Tespit Edilen Problemler

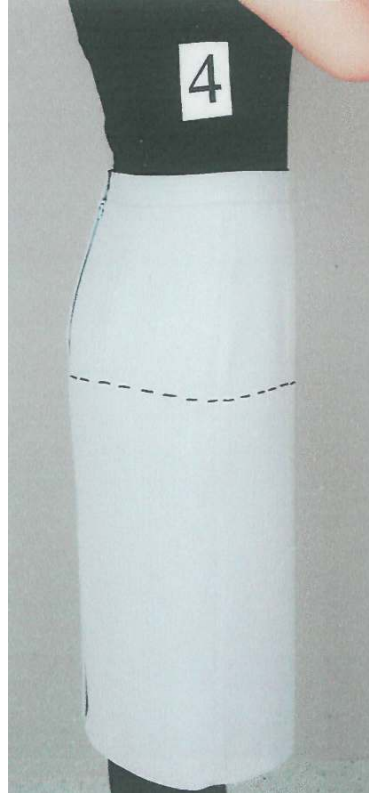
1- Şekil 39a ve 39b incelendiğinde bel ölçüsünün 39 cm alınması + 2 cm'de bolluk ilavesinin verilmesiyle 38 Bedenler için bu ölçünün fazla olduğu tespit edilmiştir. Şekil 39a ve 39b'de görüldüğü gibi bel çizgisi bel hattından aşağıya düşmektedir. Kalçadaki + 2cm'lik bolluk ilavesinde problem yaşanmaktadır.

Şekil 39a

Şekil 39b

Şekil 39c

2- Şekil 39a ve 39b incelendiğinde ön ortada bolluktan dolayı belin aşağı düşmesine rağmen ön bel yerinin yüksek olduğu gözlenmektedir.

3- Arka bel yerinde, arka ortada da yukarıda tespit edilen nedenden dolayı yüksek olduğu belirlenmiştir.

4- Bel kavisinde, yanda 1,5 cm yükseltilmesine rağmen problem olmadığı gözlenmiştir.(Şekil 39a-39b-39c de görüldüğü gibi)

5- Sisteme göre 38 Beden için verilen Kalça Düşüklüğü ölçüsünün (18 cm) kalça çizgisiyle uyumlu ve yerinde olduğu (Şekil 39b' de görüldüğü gibi) tespit edilmiştir.

6- Şekil 39c' de görüldüğü gibi Yan dikişlerde problem olmadığı yerinde ve doğru olduğu gözlenmektedir.

7- Şekil 39a ve 39b incelendiğinde ön ve arka penslerin yerlerinde ve boylarında problem yaşanmadığı tespit edilmiştir.

8- Pens dağılımlarında problem olmadığı gözlenmiştir.

4 - Sektör Kalıpları Temel Etekte Belirlenen Problemlere İlişkin Çözüm Önerileri

1- Kalıplarda Bel ölçüsünün 72 + 2 cm bolluk ilavesiyle birlikte fazla alınması yerine Türk Kadını beden özelliklerine göre yapılan araştırmalar doğrultusunda tespit edilen 38 Beden için, Bel ölçüsünün 70 cm alınmasının beldeki problemi ortadan kaldıracağı önerilmektedir.

2- Belde yanlarda yapılan 1,5 cm yükseltme yerine, miktarın 1 cm olarak uygulanmasının, ön ve arka ortada da 0,5 cm inilerek bel kavisini verilmesinin sonucu daha iyiye götüreceği önerilmektedir.

Sektör kalıplarında diğer sistemlerde karşılaşılan sorunlar kadar problemlerle karşılaşmadığı ve uygulanan ürün etekte de, sonucun daha iyi olduğu Şekil 39a-39b- 39c'de de görülmektedir. Bu durumun nedeninin de, sektörde sürekli üretim yapıldığı için doğru sonuca ulaşıncaya kadar denemelerin yapılarak üretime gidilmesine bağlanmaktadır.

Sektör Kalıpları Temel Pantolon (Şekil 40a, 40b, 40c)

1- Kullanılan Ölçüler:

Bel : 68 cm

Kalça : 96 cm

Oturuş Yük. : 25 cm

Pantolon Boyu : 102 cm

Kalça Genişliği ölçüsünün 1/4 alınarak ön pantolon Kalça hattı çalışılmaktadır.

2- Çizimde Kullanılan Ana Hatlar ve Saptanan Problemler

a) Bolluk İlavelerinde; Belde ve Kalçada bolluk ilavesi verilmemiştir. Ön ve arka bedende kalça 1 /4 olarak alınmıştır.

b) Ön bel yeri tespitinde, ön ortadan aşağıya beli düşürmek için inme yapılmamıştır.(Şekil 29) Yalnızca ön ortadan içeriye önce 1,5 cm daha sonra fermuar takılış yeri için 1 cm daha alınmıştır.

1 /4 Bel genişliği + 2 cm (pens payı) = Ön bel genişliği olarak alınmıştır. Şekil 40a ve 40c incelendiğinde ön bel yerinin çok iyi ve uygun olduğu tespit edilmiştir.

c) Arka Bel Yeri tespitinde; Arka ortada ön belden farklı olarak 3 cm yükseklik uygulanmıştır. Bu nedenle Şekil 40b incelendiğinde bu bel yükseltme miktarının fazla geldiği için arka ortada bel yerinde sorun olduğu tespit edilmiştir.

d) Pens Yeri, Pens Boyu, Pens Hesaplanması ve Dağılımı,

Ön bedende Şekil 40a incelendiğinde ön penslerin ön ortaya çok yakın olduğu ve pens boyunun fazla olduğu gözlenmiştir.

Arka bedende Şekil 40b incelendiğinde, arka bedendeki pens boyunun doğru ve yerinde olduğu ancak pens boyunun fazla geldiği görülmektedir.

Pens hesaplanması uygulamalar sonucu en uygun miktarlar tespit edilerek bulunmuştur. Ön pens 2 cm, Arka pens 2 cm olarak alınmıştır.

Ön pens yeri; $1/4 \text{ Bel} + 2 \text{ cm}$ (pens payı) = Ön bel genişliği (Şekil 29) görüldüğü gibi, belde fermuar takılış yerinden sağa doğru ön bel genişliği işaretlenerek bel yeri tespit edilir. Belde yukarı doğru 1 cm yükseltme yapılarak bel yeri kavisi de oluşturulur. Kalça hattında (Şekil 29) 7 noktasından sağa doğru 10 cm işaretlenir. Dik olarak bele ve paçaya kadar uzatılarak ütü hattı bulunur. Belde kesiştiği nokta ön bedende pens orta noktasını oluşturur. Sağına ve soluna pens miktarı eşit dağıtılarak pens boyu (11 cm) alınır ve pens oluşturulur.

Arka pens yeri; $1/4 \text{ Bel} + 2 \text{ cm}$ (pens payı) = Arka bel genişliği (Şekil 29) görüldüğü gibi, arka bel genişliği ölçüsü 29 noktasından sola doğru işaretlenerek bulunur. Arka bel genişliği ölçüsünün $1/2$ 'si alınarak arka pens ortası tespit edilmiş olur. Sağına ve soluna pens miktarı eşit dağıtılarak, pens boyu (13 cm) alınır ve pens oluşturulur.

e) Yan dikişlerde Şekil 40c incelendiğinde sorun olmadığı saptanmıştır.

f) Diz hattında Boyda Oturuş yüksekliği çizgisiyle pantolon boyu arası ölçülerek $1/2 \text{ 'sine} + 5 \text{ cm}$ ilave edilir. Bu ölçü Paçadan yukarıya işaretlenerek Diz hattı bulunur. Diz hattının Şekil 40a ve 40b incelendiğinde yerinde olduğu gözlenmiştir.

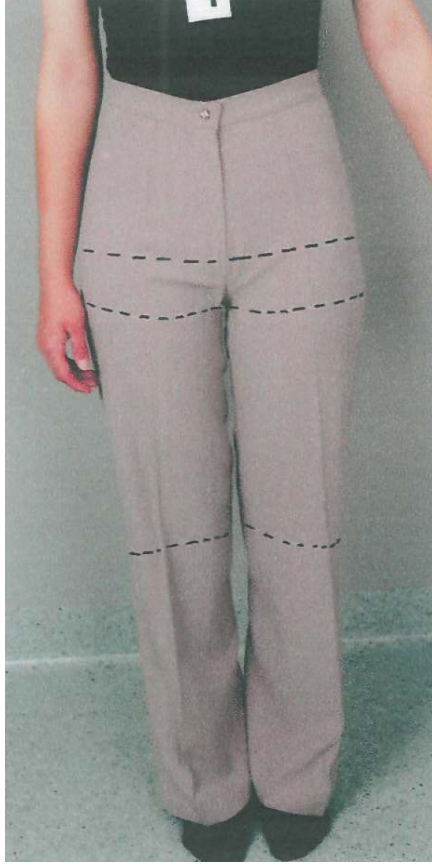
g) İç boyda ve Yan boyda sorun olmadığı tespit edilmiştir.

h) Ön Ağ ve Arka Ağ Oyuntusu (Şekil 62) bakıldığında 8 ile 14 arasındaki ön ağ oyuntu miktarı olarak 4,5 cm alındığı (Toplam olması gereken Ağ Oyuntusu olarak en fazla 12 cm, en az 10,5 cm denemeler sonucunda tespit edilen miktardır.)

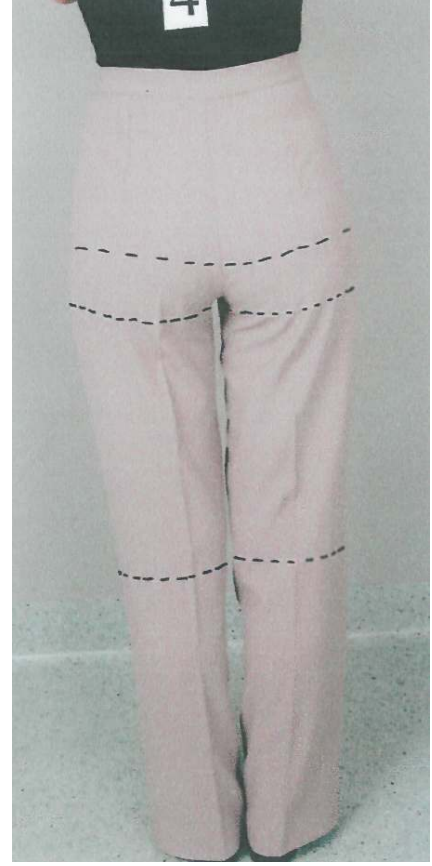
Bu pantolonda verilen miktar ön + arka ağ oyuntusu = 12 cm olarak alınmıştır.

Ön Ağda 4,5 cm alındığına göre $12 \text{ cm} - 4,5 = 7,5 \text{ cm}$, Arka ağ oyuntusu olarak uygulanmıştır.

Diğer sistemlerde uygulandığı gibi arka ağ oyuntusunda ön ağ oyuntusuna oranla aşağıya düşme yapılmaktadır. Bu sisteme göre çalışılan pantolon kalıbında ön ve arka ağ oyuntusu düşme miktarı oturuş yüksekliği çizgisiyle aynı hizada çalışılmıştır. Şekil 40a ve 40b incelendiğinde ön ve arka ağ oyuntusunda ve ağ düşüşünde sorun olmadığı gözlenmektedir.

Şekil 40a

Şekil 40b

Şekil 40c

Oturuş yüksekliği ölçüsü olarak alınan 25 cm'nin yerinde ve doğru olduğu 40a ve 40b'ye bakıldığında görülmektedir.

3- Sektör Temel Pantolon Kalıbında Saptanan Problemlere İlişkin Çözüm Önerileri

1- Arka bel yerinde arka ortada sorun olduğu tespit edilmiştir. Arka ortada yapılan bel yükseltme miktarı azaltılırsa sonucun daha iyi olacağı düşünülmektedir.

2- Ön ve Arka pens boylarının uzun olduğu gözlenmiştir.

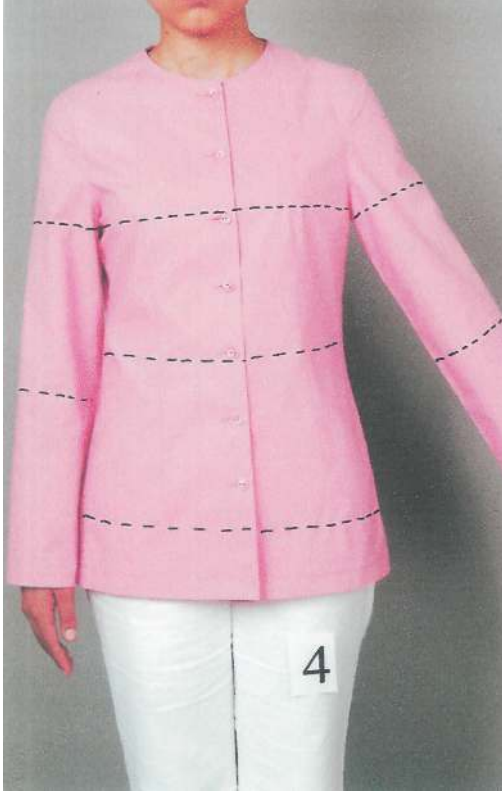
Ön pens boyu olarak 8 – 10 cm, Arka pens boyu olarak 10 -12 cm alınırsa sonucun daha iyi olacağı önerilmektedir.

3- Ön pens yerinin yandan ön ortasına doğru 9 cm olarak alınması ile pensin gerçek yerini bulacağı düşünülmektedir.

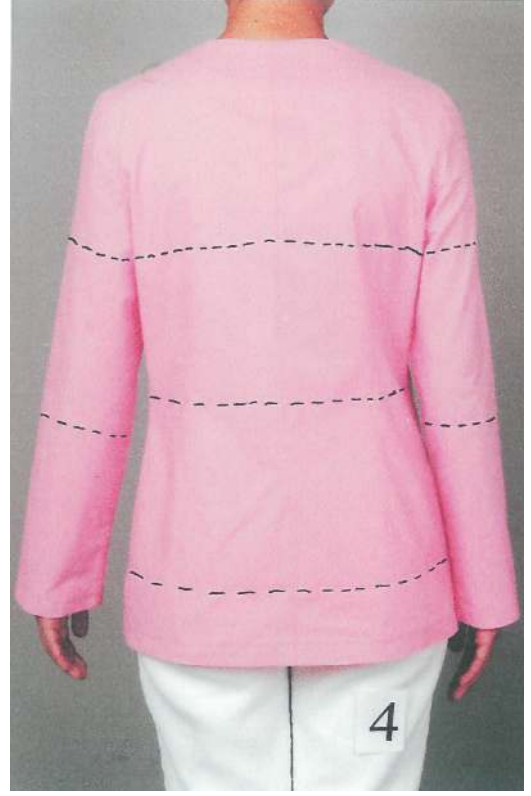
Sektör Temel Beden ve Kol Kalıbı (Şekil 41a, 41b,41c)

1-Kullanılan Ölçüler:

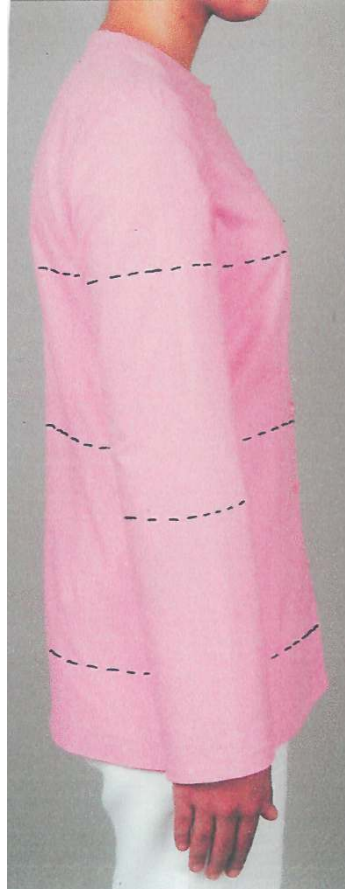
- 1.Arka uzunluk: 41 cm
- 2.Göğüs ölçüsü: $44 + 4 = 48$ cm
- 3.Gömlek boyu: 70 cm
- 4.Basen ölçüsü: 48 cm
- 5.Arka yaka : 8,1 cm
- 6.Sırt genişliği: 18 cm
- 7.Koltuk gen. : 12 cm
- 8.Göğüs düşük.: 28 cm
- 9.Kalça düşükl.: 20,5 cm
- 10.Koltuk derin.: 24 cm

Şekil 41a

Şekil 41b

Şekil 41c

2- Çizimde Kullanılan Ana noktalar ve Tespit Edilen Problemler

a) Sektör kalıplarında da Rüştü Uzel’de olduğu gibi ölçülerin $\frac{1}{2}$ ’si alındıktan sonra beden tespit edilerek uygulanmaya başlanır. Bolluk ilavesi olarak $\frac{1}{2}$ Beden + 4 cm (Gömlek için) bolluk verilmiştir. Toplam bedende 8 cm olur. Bolluk ilavesinin normal olduğu gözlenmektedir.

b) Şekil 41a incelendiğinde omuz pensinin yakadan başlayarak göğsü ortalamadığı göğüs düşüklüğü ölçüsünün aşağıda kaldığı tespit edilmiştir.

c) Şekil 41a, 41b ve 41c incelendiğinde ön ve arka bedenlerde Beden, bel ve kalça çizgilerinin yukarıda kaldığı tespit edilmiştir.

d) Şekil 41b ve 41c incelendiğinde arka ortada belde yapılan oturtma ölçüsünün az geldiği, bu nedenle arkada sırttan aşağıda bolluğa neden olduğu gözlenmektedir.

e) (Şekil 26) da görüldüğü gibi Arka ortada 2 noktasından içeriye 0,5 cm girilerek sırt kavisi verildiği, sırtla boyun arasında arka ortaya uyum sağladığı Şekil 59c de gözlenmektedir.

f) Bedende ve kolda kol oyuntusunda ve kol genişliğinde problem olmadığı Şekil 41a ve 41b incelendiğinde tespit edilmiştir.

g) Arka bedende belde uygulanan penslerin yanlara yakın olduğu tespit edilmiştir.

h) Kol kalıbı Rüştü Uzel ve İngiliz sisteminde olduğu gibi, beden kol oyunu çevresi üzerine getirilerek çalışılır.

3- Sektör Kalıpları Temel Beden ve Kol Kalıbında Karşılaşılan Problemlere İlişkin Çözüm Önerileri

1- Ön bedende omuz pensinin yakadan itibaren başladığı, göğüs düşüklüğü ölçüsünün yerinde olmadığı ve düşük olduğu tespit edilmiştir. Müller sisteminde olduğu gibi omuz pensinin yakadan omuza doğru 4-5 cm kaydırılarak çalışıldığında omuz pensinin yerini bulacağı düşünülmektedir. Göğüs düşüklüğü ölçüsünün 2 cm daha az alınması ile beden hattına gelerek göğsü ortalayacağı düşünülmektedir.

2- Ön ve arka bedenlerde beden, bel ve kalça çizgilerinin yukarıda kaldığı tespit edilmiştir. Bu doğrultuda beden, bel ve kalça çizgileri 2-3 cm aşağıya alınması ile bel hattını bulacağı düşünülmektedir.

3- Arka ortada belde verilen oturtma ölçüsünün az olmasından dolayı bolluk oluştuğu, bu ölçü artırılırsa arka ortaya daha iyi oturacağı önerilmektedir. Arka ortada yakada 0,5 cm'lik içeri girme ile sırtta yapılan oturtma işleminin, ceketlerde uygulanmasında daha doğru sonuçlar alınacağı, gömlekte böyle bir uygulamaya gerek olmadığı düşünülmektedir.

4- Arka bedende belde uygulanan penslerin yanlara yakın olduğu tespit edilmiştir. Arka bedende belde oturtma yapılan ölçü miktarı arttırıldığında, penslerinde yeniden düzeltilerek yerini bulacağı düşünülmektedir.

* Betimsel tarama yöntemi ile (Anket uygulanarak) Müller sisteminden elde edilen temel kalıplarda karşılaşılan sorunlara ilişkin sonuçlar ve Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumlarında uygulanan Müller Sisteminin 1/1 ölçülerde (38 Beden) temel kalıplarının uygulanarak ürün haline dönüştürülmesi sonucundan elde edilen problemler, karşılaştırmalı olarak aşağıda açıklanmaktadır. Anketten ve ürün haline (1/1 ölçülerde) dönüştürülen temel kalıplardan elde edilen problemlerin örtüştüğü gözlenmektedir.

MÜLLER SİSTEMİNDE TEMEL KALIPLARIN UYGULANMASINDA SAPTANAN PROBLEMLERİN KARŞILAŞTIRILMASI

Öğretmenlerin Görüşlerine İlişkin Verilerden Elde Edilen Sonuçlar	Temel Kalıpların 1/1 Ölçülerde ürün haline dönüştürülerek, denekler üzerinde gözlemlenmesinden Elde Edilen Sonuçlar
Temel Etek kalıbı ölçülerinde; - Kalça çevresi ve Bel çevresi ölçülerinin kalıp uygulanma aşamasında, - Kalça düşüklüğü ölçüsünün, kişi üzerinden alınmasında ve kalıp uygulanması aşamasında sorunlarla karşılaşıldığı belirlenmiştir. Temel Etek kalıbında; - Bolluk ilavelerinin ve kalça düşüklüğü ölçüsünün çok, Bel kavisinin yüksek olduğu için problemle karşılaşıldığı belirtilmiştir.	Temel Etek Uygulama; - Bel ölçüsünün 38 Beden Türk Kadını ile uyumlu olmadığı için ölçünün az geldiği, - Ön bel yerinin yüksek, arka bel yerinin dar geldiği, - Bel kavisinin bele uyumlu olmadığı, - Kalça düşüklüğü ölçüsünün fazla geldiği için kalça çizgisinin aşağıya düştüğü, - Yanlarda kalça kavisinde bolluk olduğu, - Ön penslerin yanlara doğru çok yakın olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.
Temel Pantolon kalıbı ölçülerinde; - Bel çevresi ve kalça çevresi ölçülerinin kalıp uygulanması aşamasında problem oluşturduğu, - Baldır genişliği ölçüsünün, kalıp uygulanma ve kişi üzerinden alınması aşamasında sorun olduğu, - Oturuş Yüksekliği ölçüsünün, kalıp uygulanması ve kişi üzerinden alınması aşamalarında sorunla karşılaşıldığı tespit edilmiştir. Temel Pantolon kalıbında; - Bel kavisinin çok ve yüksek olduğu, - Ön ve arka ağ oyuntusunun düşük ve dar, - İç boy ve yan boyda yapılan uygulamanın yanlış, - Ön bel yeri tespitini düşük, - Arka bel yeri tespitini yüksek olduğunu buldukları için problem yaşadıkları sonuçlarına ulaşılmıştır.	Temel Pantolon Uygulama; - Ön penslerin yanlara doğru çok yakın olduğu, - Diz hattı ölçüsünün 38 Beden Türk kadını ile uyumlu olmadığı için diz çizgisinin aşağıda kaldığı, - Verilen Oturuş Yüksekliği ölçüsünün fazla olduğu için ön ve arka ağın aşağıya düştüğü sonuçlarına ulaşılmıştır.

Temel Beden Kalıbı ölçülerinde; - Göğüs çevresi ve Boyun çevresi ölçülerinin, kişi üzerinden alınma aşamasında, - Koltuk Derinliği, Arka Uzunluk, Göğüs Düşüklüğü, Ön Uzunluk ve Arka Genişlik ölçülerinin formül uygulanarak bulunması aşamalarında sorun olduğu belirlenmiştir. - Bel çevresi ölçüsünde ise kalıp uygulanma aşamasında, - Kalça düşüklüğü ölçüsünün kişi üzerinden alınması ve kalıp uygulanması aşamalarında, - Yaka Genişliği, Koltuk Genişliği ve Koltuk Oyuntu Yüksekliği ölçülerinin, formül uygulanarak bulunması ve kalıp uygulanma aşamalarında, - Omuz genişliği ölçüsünde ise kalıp uygulanma aşamasında sorunlar olduğu belirlenmiştir. Temel Beden Kalıbında; - Bolluk ilavelerini çok, - Kalça düşüklüğünü düşük, - Ön yaka ve arka yaka genişliklerini dar ve az, - Beden kol oyuntusunu dar, - Kol oyuntu yüksekliğini az, - Koltuk genişliği ve koltuk derinliği ölçülerini az buldukları ve yapılan uygulamaların yanlış olduğu, - Omuz Düşme açısını Düşük ve yanlış buldukları sonuçlarına ulaşmıştır. Temel Kol Kalıbı ölçülerinde; - Koltuk Genişliği, Koltuk Oyuntu Yüksekliği ve Pazu Genişliği ölçülerinde formül uygulanarak bulunmasında ve kalıp uygulanması aşamalarında, - Kol Genişliği ölçüsünün kişi üzerinden alınmasında ve kalıp uygulanması aşamalarında, - Total kol çevresi ölçüsünde ise kalıp uygulanması aşamalarında sorunlarla karşılaşıldığı saptanmıştır. Temel Kol kalıbında; - Kol oyuntu çevresini geniş ve fazla, - Kol oyuntu yüksekliği ve Kol tepe yüksekliği az, - Pazu genişliği dar, - Koltuk genişliği ile yapılan uygulamanın yanlış, - Koltuk derinliği ölçüsünü hatalı, - Ön kol genişliğini, Arka kol genişliğine göre dar buldukları sonuçlarına ulaşmıştır.	Temel Beden Kalıbı Uygulama; - Arka bedendeki penslerin belde arkaya çok yakın oldukları, - Ön yaka oyuntusunun dar veya az olduğu, - Arka yaka oyuntusunun dar ve arka ortasındaki oyuntunun yüksek olduğu, - Ön ve arka bedende kol oyuntusunun az olduğu - Ön ve arka koldaki oyuntunun ise bedene takıldığında fazla olduğu, - Bedende koltuk oyuntu yüksekliğin az , - Koltuk genişliği ölçüsünün dağılımında hata olduğu yan dikişin öne doğru kaydığı, ön kol ve ön beden kol oyuntusunun genişliğinin az olmasından dolayı dar geldiği, - Pazu genişliği ölçüsünün dar olduğu sonuçlarına ulaşmıştır.
---	--

BÖLÜM IV

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde; araştırma sonucunda elde edilen sonuçlar ve bu sonuçlara paralel olarak yapılan önerilere yer verilmiştir.

4.1.Sonuç

Bu araştırma ile mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarında, Temel Kalıpların uygulanmasında karşılaşılan problemler belirlenmiştir. Çalışmada iki yöntemle araştırma yapılmıştır. Betimsel tarama yöntemi ile; alan öğretmenlerinin görüşleri alınarak, problemler belirlenmeye çalışılmış, diğer yöntemle de mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarında en çok kullanılan, dört kalıp sistemi belirlenerek sistemlerin temel kalıpları, 1/1 ölçülerde uygulanarak gözlem yoluyla problemler saptanmıştır. Sonuca ulaşmak için uygulanan iki yöntemde de tespit edilen problemlerin örtüşükleri gözlenmiştir.

Temel kalıpların uygulanmasında karşılaşılan problemlerin belirlenmesine ilişkin, öğretmen görüşlerinden elde edilen veriler doğrultusunda, ulaşılan sonuçlar açıklanmıştır.

Araştırmaya katılan Alan öğretmenlerinin üniversite eğitimleri sırasında Müller Kalıp Sistemini öğrendikleri, öğretmenlik yaptıkları süreç içinde ise çoğunluğun, Müller Sisteminin yanı sıra Rüştü Uzel ve Sektör Kalıplarını uyguladıkları gözlenmiştir.

Alan Öğretmenlerinin uygulamada sıkıntı yaşamadan ve tercih ederek kullandıkları sistemin genellikle Sektör Kalıpları olduğu belirlenmiştir. Anket uygulanan Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumlarının İhkib(İstanbul Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği) destekli okullar olması nedeni ile Kız Teknik Orta Öğretim Genel Müdürlüğü ile İhkib arasında protokol yapılmıştır. Protokol kapsamında öğretmenlerin ve öğrencilerin sektörle iç içe bağlantılı olarak, eğitim almaları ve eğitim vermeleri sağlanmaktadır. Bu nedenle İtkib(İstanbul

Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri) okullarında görev yapan alan öğretmenlerinin, her türlü teknik ve teknolojik konularda gelişmeleri izleme, sektörden eğitim ve deneyim edinme, kendilerini geliştirme ve yenilikleri takip etme olanaklarının diğer kurumlardaki alan öğretmenlerine göre oldukça fazla olduğu gözlenmektedir.

Öğretmenlerin Tekstil Konfeksiyon ile ilgili sektör deneyiminin gerekliliğine kesinlikle inandıkları ve çoğunluğunun sektörde alanları ile ilgili birimlerde eğitim alarak ve deneyim edinerek uzmanlaştıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin alanlarında uzmanlaştıkları dallarla ilgili alan derslerine girdikleri belirlenmiştir.

İtkib Eğitim Birimi, Eğitim Seminerleri düzenleyerek sektör ve İtkib okullarındaki Bölüm öğretmenlerinin alan eğitimi alarak, kendilerini geliştirme ve eğitim verdikleri öğrencileri sektörden kopuk olmayan kalifiye eleman yetiştirmelerine de katkıda bulunmaktadır. Öğretmenlerin kendilerini geliştirmek için İtkib'in düzenlediği Eğitim Seminerlerinin dışında, Bakanlığın düzenlediği hizmetiçi eğitim seminerlerine de katıldıkları belirlenmiştir.

Alan öğretmenlerinin ölçü standardı olarak Müller Sisteminin ölçü tablosunu ve vücut üzerinden alınan ölçüleri hesaplayarak kalıp hazırladıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Temel kalıpların elde edilmesinde Kalıp Sistemi olarak çoğunun Müller Sistemini kullandıkları, elde etme yöntemi olarak ise çizim yolu ile ya da Bilgisayar Destekli kalıp elde etme yöntemlerini uyguladıkları tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin kullandıkları sisteme göre Temel Kalıpların uygulanmasında, sorun oluşturan ölçülerle ilgili sonuçlar aşağıda açıklanmaktadır.

Temel Etek kalıbında;

- Kalça çevresi ve Bel çevresi ölçülerinin kalıp uygulanma aşamasında,
- Kalça düşüklüğü ölçüsünün, kişi üzerinden alınmasında ve kalıp uygulanması aşamasında sorunlarla karşılaşıldığı belirlenmiştir.

Temel Pantolon kalıbında;

- Bel çevresi ve kalça çevresi ölçülerinin kalıp uygulanması aşamasında problem oluşturduğu,
- Baldır genişliği ölçüsünün, kalıp uygulanma ve kişi üzerinden alınması aşamasında sorun olduğu,
- Oturuş Yüksekliği ölçüsünün, kalıp uygulanması ve kişi üzerinden alınması aşamalarında sorunla karşılaşıldığı tespit edilmiştir.

Temel Beden Kalıbında;

- Göğüs çevresi ve Boyun çevresi ölçülerinin, kişi üzerinden alınma aşamasında,
- Koltuk Derinliği, Arka Uzunluk, Göğüs Düşüklüğü, Ön Uzunluk ve Arka Genişlik ölçülerinin formül uygulanarak bulunması aşamalarında sorun olduğu belirlenmiştir.
- Bel çevresi ölçüsünde ise kalıp uygulanma aşamasında,
- Kalça düşüklüğü ölçüsünün kişi üzerinden alınması ve kalıp uygulanması aşamalarında,
- Yaka Genişliği, Koltuk Genişliği ve Koltuk Oyuntu Yüksekliği ölçülerinin, formül uygulanarak bulunması ve kalıp uygulanma aşamalarında,
- Omuz genişliği ölçüsünde ise kalıp uygulanma aşamasında sorunlar olduğu belirlenmiştir.

Temel Kol Kalıbında;

- Koltuk Genişliği, Koltuk Oyuntu Yüksekliği ve Pazu Genişliği ölçülerinde formül uygulanarak bulunmasında ve kalıp uygulanması aşamalarında,
- Kol Genişliği ölçüsünün kişi üzerinden alınmasında ve kalıp uygulanması aşamalarında,
- Total kol çevresi ölçüsünde ise kalıp uygulanması aşamalarında sorunlarla karşılaşıldığı saptanmıştır.

Öğretmenlerin Alan derslerinde kullandıkları Kalıp sisteminin Temel Beden ve Kol Kalıplarını müfredat Programları doğrultusunda vermenin dışında çoğunluğunun hiç kullanmadıkları,

Bir bölümünün ise ara sıra kullandıkları belirlenmiştir. Bu doğrultuda “ara sıra kullanmaları” ve “hiç kullanmama ” nedenleri olarak çoğunluğunu, kendilerine uygun her model uygulamanın özelliğine göre oluşturdukları Temel Kalıpları kullandıkları için, Bir bölümünde, sektörün kullandığı daha önce denenmiş ve düzeltilmiş olan Temel Kalıplara Doğrudan model uyguladıkları için kullanmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Bu görüşlerden yola çıkılarak alan öğretmenlerinin sıkıntı yaşamadan tercih ettikleri kalıp sisteminin Sektör kalıpları olduğu, Temel kalıpların hazırlanmasında müfredatta yer aldığı için Müller Sistemini kullandıkları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Ancak model uygulamalarda Müller Sistemine göre hazırladıkları temel kalıpları kullanmadıkları, sektör kalıplarını ya da her model uygulamanın özelliğine göre temel kalıp uyguladıkları sonuçlarına da ulaşılmıştır.

Alan Öğretmenleri, temel kalıpların çalışılmasında Müller Kalıp Sistemini kullandıklarını belirttikleri için tespit edilen sorunlar bu sisteme göre saptanmıştır.

Öğretmenlerin kullandıkları sisteme göre tamamlanmış temel kalıplarda karşılaştıkları sorunlara ait elde edilen sonuçlar aşağıda açıklanmaktadır.

Temel Etekte;

- Bolluk ilavelerinin ve kalça düşüklüğü ölçüsünün çok, Bel kavisinin yüksek olduğu için problemle karşılaşıldığı belirtilmiştir.

Temel Pantolonda;

- Bel kavisinin çok ve yüksek olduğu,
- Ön ve arka ağ oyuntusunun düşük ve dar,
- İç boy ve yan boyda yapılan uygulamanın yanlış,
- Ön bel yeri tespitini düşük,
- Arka bel yeri tespitini yüksek olduğunu buldukları için problem yaşadıkları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Temel Beden Kalıbında;

- Bolluk ilavelerini çok,
- Kalça düşüklüğünü düşük,
- Ön yaka ve arka yaka genişliklerini dar ve az,
- Beden kol oyuntusunu dar,
- Kol oyuntu yüksekliğini az,
- Koltuk genişliği ve koltuk derinliği ölçülerini az buldukları ve yapılan uygulamaların yanlış olduğu,
- Omuz Düşme açısını düşük ve yanlış buldukları sonuçlarına ulaşmıştır.

Temel Kol kalıbında;

- Kol oyuntu çevresini geniş ve fazla,
- Kol oyuntu yüksekliği ve Kol tepe yüksekliği az,
- Pazu genişliği dar,
- Koltuk genişliği ile yapılan uygulamanın yanlış,
- Koltuk derinliği ölçüsünü hatalı,
- Ön kol genişliğini, Arka kol genişliğine göre dar buldukları sonuçlarına ulaşmıştır.

Betimsel tarama yöntemi ile öğretmenlerin görüşlerine ilişkin elde edilen Müller Kalıp Sisteminin temel kalıplarında karşılaşılan problemlere dayalı sonuçlar açıklanmıştır.

Ülkemizde yaygın bir şekilde kullanılan "Müller Biçki Sistemi"nin Türk kadın vücuduna uygunluğu konusunda yapılan araştırmalarda ve uzun yıllardan beri yapılan gözlemlerde yardımcı ölçülerden arka uzunluğu ölçüsünün formülle hesaplanması halinde arka bedene kısa geldiği görülmektedir.

Bireysel kalıp hazırlamada, yardımcı ölçülerden arka uzunluğu, ön uzunluk I ve göğüs düşüklüğü I ölçüleri vücut üzerinden alındığı, sadece ön uzunluğu ile arka uzunluğu arasındaki farkın formülle karşılaştırılarak vücutta bir özelliğin (iri göğüs veya yuvarlak sırt) olup olmadığı belirlenerek, arka uzunluğu formülü

kullanılmadığından bu durum sorun olmamaktadır. Fakat toplu üretimler için standart kalıp hazırlamada arka uzunluğu formülü kullanılacağından formül üzerinde değişiklik ihtiyacı doğmuştur.

Bu nedenle 1/4 Bütün boy % 1 cm şeklindeki formül, 1/4 bütün boy olarak değiştirilmiş ve arka uzunluk ölçüsü 1 cm uzatılmıştır (Sezer, 2003).

Yardımcı ölçülerden; arka uzunluğu, ön uzunluğu I ve göğüs düşüklüğü I ölçülerinde ise, vücut üzerinden alınan ölçüler kullanılmalıdır. Çünkü aynı boya sahip figürlerin, aynı beden ya da aynı bacak boyuna sahip olmaları genellikle mümkün değildir.

Hesaplama yöntemiyle bulunan bu üç ölçü çoğu kez yanılmalara neden olmaktadır. Bu nedenle arka uzunluğu, ön uzunluğu I ve göğüs düşüklüğü I ölçüleri, mutlaka ve kesinlikle çok hassas bir şekilde birey üzerinden ölçülmelidir (Sezer, 2003).

Ön uzunluğu I ve göğüs düşüklüğü I ölçülerinden, formül yardımıyla hesaplanarak bulunan arka yaka genişliği ölçüsü çıkarılarak kalıp hazırlamada kullanılan ön uzunluğu II ve göğüs düşüklüğü II ölçüleri bulunur. Bu aşamada önemli bir kontrol yapılmalıdır.

Bulunan ön uzunluğu II ölçüsü, mutlaka arka uzunluğu ölçüsü ile karşılaştırılmalıdır. Aradaki fark (ölçü hesaplama bölümünde verilmiştir) olması gerekenden az veya çoksa vücutta özel bir durum var demektir. Böyle durumlarda arka uzunluğu ve ön uzunluğu I ölçülerinin bir kez daha vücut üzerinde kontrol edilmesinde yarar vardır (Sezer, 2003).

Bu bölümde ikinci araştırma yöntemi olarak Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumlarında, Tekstil ve Konfeksiyon Alanının Kalıpla ilgili derslerinde çoğunlukla kullanılan dört kalıp sisteminin, Temel Kalıpları 1/1 ölçülerde uygulanarak, 38 Beden deneklere giydirilmiş, problemle karşılaşılan bölgeler tespit edilmiştir.

Elde edilen verilerden alınan sonuçlar kalıp sistemlerine göre sırasıyla açıklanmaktadır.

Dört sisteme göre uygulanan temel kalıplar sistemlerin ölçü tablolarından alınan 38 Beden ölçülerine göre çalışılmıştır.

1-Müller Sistemi

Temel Etek Uygulama;

- Bel ölçüsünün 38 Beden Türk Kadını ile uyumlu olmadığı için ölçünün az geldiği,
- Ön bel yerinin yüksek, arka bel yerinin dar geldiği,
- Bel kavisinin bele uyumlu olmadığı,
- Kalça düşüklüğü ölçüsünün fazla geldiği için kalça çizgisinin aşağıya düştüğü,
- Yanlarda kalça kavisinde bolluk olduğu,
- Ön penslerin yanlara doğru çok yakın olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Temel Pantolon Uygulama;

- Ön penslerin yanlara doğru çok yakın olduğu,
- Diz hattı ölçüsünün 38 Beden Türk kadını ile uyumlu olmadığı için diz çizgisinin aşağıda kaldığı,
- Verilen Oturuş Yüksekliği ölçüsünün fazla olduğu için ön ve arka ağın aşağıya düştüğü sonuçlarına ulaşılmıştır.

Temel Beden Kalıbı Uygulama;

- Arka bedendeki penslerin belde arkaya çok yakın oldukları,
- Ön yaka oyuntusunun dar veya az olduğu,
- Arka yaka oyuntusunun dar ve arka ortasındaki oyuntunun yüksek olduğu,
- Ön ve arka bedende kol oyuntusunun az olduğu
- Ön ve arka koldaki oyuntunun ise bedene takıldığında fazla olduğu,
- Bedende koltuk oyuntu yüksekliğin az,
- Koltuk genişliği ölçüsünün dağılımında hata olduğu yan dikişin öne doğru kaydığı, ön kol ve ön beden kol oyuntusunun genişliğinin az olmasından dolayı dar geldiği,

- Pazu genişliği ölçüsünün dar olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

2. İngiliz Sistemi

Temel Etek;

- Bel ölçüsünün 38 beden Türk kadını ile uyumlu olmadığı için ölçünün az geldiği,
- Ön bel yerinin yüksek,
- Bel kavisinin bel ile uyumlu olmadığı,
- Kalça düşüklüğü ölçüsünün fazla geldiği,
- Yan dikişlerde kalça çizgisinden itibaren arkaya doğru kayma olduğu,
- Ön penslerin yanlara doğru çok yakın olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Temel Pantolon Kalıbı;

- Bel ölçüsünün 38 beden Türk kadını ile uyumlu olmadığı için ölçünün dar geldiği,
- Bel ve kalça ölçüsüne hiç bolluk verilmediği için dar olduğu,
- Arka bel yerinin çok yüksek,
- Bel kavisinin arkada bel ile uyumlu olmadığı,
- Yan dikişlerin öne doğru kaydığı,
- Ön penslerin yanlara çok yakın olduğu,
- Diz hattının dizden aşağıda kaldığı,
- Özellikle arka ağ oyuntusunda oturuş yüksekliği fazla alındığı için düşme olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Temel Beden Uygulama;

- Arka bedende belde oturtma yapılmadığından dolayı arka ortada bolluk olduğu,
- Arka kol oyuntusunda bolluk olduğu,
- Arka beden arka ortasında beden, bel ve kalça çizgilerinin yukarıda kaldığı,

- Ön Omuz pensinde, göğüs düşüklüğü ölçüsünün beden çizgisinin altında kaldığı ve göğsü ortalamadığı,
- Ön bedende beldeki penslerin boylarının kısa olduğu,
- Omuzda Ön omuzun 1,5-2 cm arasında arka omuza doğru kaydığı, omuz genişliğinin de az geldiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

3. Nişantaşı Rüştü Uzel Anadolu Hazır Giyim Meslek Lisesi Türk – Alman Teknik İşbirliği Projesi Kapsamında Hazırlanan Kalıp Sistemi

Temel Etek Uygulama;

- Belde alınan bolluk ilavesinin fazla olduğu,
- Ön ve arka Bel hattının aşağıya düştüğü,
- Kalça düşüklüğü ölçüsünün 38 beden Türk kadınına uyumlu olmadığı için kalça çizgisinin aşağıya düştüğü,
- Yanlarda kalça kavisinde bolluk ve potluk oluştuğu,
- Yan dikişlerde, kalça çizgisinden aşağıya arka bedene doğru kayma olduğu,
- Ön penslerin yanlara doğru çok yakın olduğu,
- Arka pens boyunun ise çok uzun olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Temel Pantolon Uygulama;

- Ön bedende Belde ön ortada düşme olduğu,
- Ön penslerin yanlara doğru çok yakın olduğu,
- Arka bedende Arka pens boyunun çok uzun olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Temel Beden Uygulama;

- Ön ve arka bedende beden ve bel çizgilerinin yukarıda kaldığı,
- Ön bedende göğüs pensinin yaka ucundan başlamasının uygun olmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

4. Sektör Kalıpları

Temel Etek Uygulama;

- Bel ölçüsünün, 38 beden Türk kadınına uyum sağlamadığı için ölçünün fazla olduğu + bolluk ilavesi verilmesiyle de belde aşağıya düşme olduğu,
- Ön ve arka bedende bel ortalarının yüksek olduğu, sonuçlarına ulaşılmıştır.

Temel Pantolon Uygulama;

- Arka bedende Arka ortada bel kavisinin yüksek olduğu,
- Ön ve arka bedende Ön pens ve arka pens boylarının uzun olduğu,
- Ön bedende, Ön penslerin ön ortasına doğru çok yakın olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Temel Beden Uygulama;

- Ön bedende, omuzdaki göğüs pensinin, yaka ucundan başlamasının uygun olmadığı,
- Ön ve arka bedenlerde beden, bel ve kalça çizgilerinin yukarıda kaldığı,
- Arka bedende penslerin yanlara doğru yakın olduğu,
- Arka ortada, belde oturtma miktarının az gelmesinden dolayı bolluk olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Dört sisteme göre elde edilen sonuçlarda en az sorun yaşanan sistemin, temel etek ve temel pantolon kalıplarında sektör kalıpları olduğu belirlenmiştir.

Sistem uygulamalarında, temel kalıplarla ilgili sorunlar tespit edildikten sonra, saptanan problemlere ilişkin çözüm önerileri getirilerek ilgili bölümde sunulmuştur.

İtkib'in düzenlediği eğitim seminerlerinde, eğitim veren Hillers'e göre "kolun bir felsefe olduğu" genellikle beden kol oyuntusu ve kol oyuntusunda sorunlarla karşılaşıldığını, bu nedenle kol oyuntusunda yapılan bolluğun kol evi toplamının % 7-8'i kadar olması gerektiğini,

Kol tepe yüksekliğinin kısaltılırsa, pazu genişliğinin artacağını, yüksekliğin artması halinde ise pazu genişliğinin daralacağı gibi önerilerde bulunmuştur.

Yapılan araştırmalar ve çalışmalar sonucunda belirlenen problemlerden kalıpla ilgili yapılan literatür araştırmalarında ve deneyimlerden yola çıkılarak sorunsuz ve kolaylıkla uygulanabilir, (38 beden) Temel Etek, Temel Pantolon ve Temel Beden Kalıbı çizim yöntemi geliştirilmesi mümkün olmuştur.(Ek-1 de sunulmuştur.)

1/1 ölçülerde geliştirilen sorunsuz temel kalıplar ürün haline dönüştürülmüş, 38 beden deneklere giydirilerek olumlu ve doğru sonuçlara ulaşıldığı gözlemlenmiştir. Sağlıklı temel kalıpların elde edilmesi ve problemsiz giysi kalıplarının oluşturulmasına katkıda bulunması açısından oldukça önemli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4.2. Öneriler

Araştırmada elde edilen bulguların değerlendirilmesine dayalı olarak geliştirilen öneriler aşağıda sunulmuştur.

- Mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarında uygulanan alan programlarında yer alan kalıpla ilgili modüllerin, sektörün beklenti ve ihtiyaçlarını karşılamak üzere yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Aynı zamanda sektördeki gelişmelere paralel olarak yenilenmelidir.
- İtkib destekli okullarda olduğu gibi diğer mesleki ve teknik öğretim kurumlarında da alanla ilgili eğitim verilen kalıp laboratuvarı ve atölye donanımları teknik ve teknolojik açıdan sektörle uyumlu hale getirilmelidir.
- Mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarında görev yapan Tekstil ve Konfeksiyon öğretmenlerinin sektör eğitimi alarak ve sektör deneyimi edinerek kendilerini geliştirme olanakları sağlanmalıdır. Bu nedenle sektörle işbirliği olanakları geliştirilmelidir.

- Öğretmenlerin aynı zamanda yenilikleri takip edebilmeleri amacıyla hizmet içi eğitim kursları düzenlemeli ve daha fazla sayıda öğretmene ulaşılması sağlanmalıdır.
- Türk kadınının vücut tipini ve vücut oranlarını yansıtan, antropometrik yapısına uygun ölçü standartları geliştirilmelidir.
- Alanla ilgili eğitim veren yükseköğretim kurumlarında, Kalıp ile ilgili AR-GE bölümleri kurularak araştırmalar ve çalışmalar yapılmalı, yapılan çalışmalar internet, eğitim seminerleri ya da yayınlarla alan öğretmenlerine yansıtılarak gelişmelerden yararlanmaları sağlanmalıdır.
- Bu araştırmada temel kalıplarda karşılaşılan problemler tespit edilerek çözüm önerileri getirilmiş, yalnızca 38 beden baz alınarak sorunsuz temel kalıplar oluşturulmuştur. Yapılan araştırmanın bundan sonraki bilimsel çalışmalara ve araştırmalara ışık tutarak diğer bedenler üzerinde de çalışmalar yapılması sonucunda Türk kadınına uygun Kalıp Sisteminin oluşturulabileceği düşünülmektedir.
- Ayrıca bu araştırma doğrultusunda elde edilen (38 beden için) sorunsuz beden kalıplarının, diğer bedenlerde serilendirme yapılarak geliştirilmesi önerilmektedir.
- Kalıp sistemlerinde karşılaşılan problemlerin tespit edilmesi doğrultusunda, önerilen çözümlerin uygulanması ile sistem temel kalıplarındaki sorunların çözümleneceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- ALDRICH, W. (1995). **Metrik Sistemle Kalıp Hazırlama ve Kadın Giyimi**. Ankara: Özgün Matbaacılık A.Ş.
- AYDIN,S. (1989). **18 ve Daha Yukarı Yaşlardaki Türk Kadınlarının Giyim Üretiminde Kullanılabilecek Beden Ölçüleri Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Mesleki Eğitim Fakültesi, Ankara.**
- BAYSAL, M. (1995). **Hazır Giyim Sanayinde Kalıp ve Ürün Ölçülerinin Karşılaştırılması**. Yüksek Lisans Tezi, G.Ü., Sosyal Bilimler Enstitüsü, Giyim End. ve Giyim Eğitimi Bölümü.
- BOZKURT, B.(1995). **Vücut Hareketlerinin Giysi Özelliklerine Etkileri**. Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Tekstil Mühendisliği Anabilim Dalı.
- ÇİHANGİR, E. (2002). **Hazır Giyimde Ölçüler**, İstanbul: İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri Eğitim Şubesi.
- ÇELEBİ, A., Şentürkler, N., Ünlüer,Y.(2005). **Kalıp Hazırlama Etek-Pantolon**. İstanbul: Özkaracan Matbaacılık Ltd.Şti.
- ÇELİK, M. (2006). **Temel Beden, Temel Etek, Temel Pantolon Kalıpları üzerine seminer**.Ders Notları, Ankara.
- ÇETİN, B. (2001). **Meslek Dersi Öğretmenlerinin Hizmetiçi Eğitim Yoluyla Alanlarına Yönelik Yenilikleri Kazanma Dereceleri ve Bu Yenilikleri Eğitime Yansıtma Durumları**. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

DPT (Devlet Planlama Teşkilatı). **Tekstil ve Giyim Sanayi Özel İhtisas Komisyon Raporu.**

ERCAN, E. (1994). **Türk Bayan Vücut Ölçülerine Dayalı Yeni Bir Giysi Kalıp Çiziminin Geliştirilmesi.** Doktora Tezi, Ege Üniversitesi.

GÜRŞAHBAZ, N. (2001). **Hazır Giyim Sektöründe Üretilen Kadın Etek ve Ceketinin Vücut Hareketleri ile Uyumunun Ergonomik Açıdan İncelenmesi.** Yüksek Lisans Tezi, G.Ü.Sosyal Bilimler Enstitüsü Giyim Endüstrisi Eğitim Anabilim Dalı.

HILERS, E. (2005). **Erkek Ceketinde Ana Kalıp Çıkarma, Serileme ve Model Üzerinde Problemleri Çözme.**İtkib'in Düzenlediği Eğitim Seminerleri Notları, 22-25 Kasım, Ankara.

İNCEOĞLU, Y. (2000). **Giyside Temel Kalıp Çizimleri, Uygulama ve Serileme.** İstanbul: Güven Kitap Yayın Dağıtım Ltd.Şti.

KOÇER, H.A. (1991). **Türkiye’de Modern Eğitimin Doğuşu ve Gelişimi.** İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

MEB (Milli Eğitim Bakanlığı). (1990). **Çıraklık ve Mesleki Eğitim.** Ankara.

MEB (Milli Eğitim Bakanlığı). (2001). **4702 Sayılı Kanun.** Ankara.

MEB (Milli Eğitim Bakanlığı). (2005). **Mesleki ve Teknik Eğitimin Tarihçesi.** Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.

MEB (Milli Eğitim Bakanlığı). (2006). **Geçmişten Günümüze Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü.** Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı yayını.

MEB, Rüştü Uzel Anadolu Hazır Giyim Deri Hazır Giyim Meslek Lisesi/Hatice Yakupoğlu.(1994). **Temel Kalıp Bilgisi**. İstanbul: Rüştü Uzel Anadolu Hazır Giyim- Deri Hazır Giyim Meslek Lisesi, Türk-Alman İşbirliği Projesi.

MEB, Rüştü Uzel Anadolu Hazır Giyim-Deri Hazır Giyim Meslek Lisesi. (1993). **Hazır Giyimde İş Bilimi, İşletme Organizasyonu I-II**. İstanbul: Arıtan Yayınevi.

MEGEP, (2006). **Düz Dar Etek Kalıbı**.<<http://www.meb.gov.tr/megep>> (2006, Şubat 14)

MEGEP, (2006). **Giyim Üretim Teknolojisi Alanı Çerçeve Öğretim Programı**. <<http://www.meb.gov.tr/megep>> (2006, Temmuz 16)

MEGEP, (2006). **Giyimde Ölçülendirme**.<<http://www.meb.gov.tr/megep>> (2006, Şubat 14)

MEGEP, (2006). **Temel Pantolon Kalıbı**.<<http://www.meb.gov.tr/megep>> (2006, Şubat 14)

METARGEM (Mesleki ve Teknik Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Merkezi). (1999). **Hazır Giyim Endüstrisinde Çalışan İşgücünün Mesleki Yeterliliklerinin Belirlenmesi ve Yeterliliklere Dayalı Bir Program Modeli**. Ankara: Meb Yayınları, Yayın No: 24

MURATOĞLU, Y., Şener ,Demir, F.(2002). **Kadın Giysi Tasarımı,Etek**. İstanbul: Turan Ofset.

Önder, U., Eryaşar F., Aşar, T., Şan, Z., Şen, İ. (2001). **Tekstil ve Hazır Giyim Sektör Araştırması**. Ankara: T.C. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Sanayi Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü.

- ÖNDOĞAN, Z. (1999). **Giyside Kalıpcılık Esasları**. İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları.
- ÖNEN, S. (2002). **Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumlarının Tekstil Konfeksiyon Bölümü Mezunlarının Mesleki Yeterlilikleri ile İlgili Meslek Dersi Öğretmenlerinin Düşünceleri**. Yüksek Lisans Tezi, G.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Giyim End.ve Giyim Sanatları Eğitimi Bölümü.
- ÖZALP, R. (1956). **Türkiye’de Mesleki ve Teknik Öğretim**. Ankara: Maarif Basımevi.
- ÖZER, F. (1989). **Kız Meslek Lisesi I: Sınıf “Kalıp Hazırlama Teknikleri” Dersi Programında Yer Alan Müller Biçki Sisteminin Değerlendirilmesi**.Yüksek Lisans Tezi, G.Ü., Sosyal Bilimler Enstitüsü, Giyim End. Ve Giyim Eğt.Bölümü.
- ÖZGÖL, S. (2003). **Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Giyim Endüstrisi ve Giyim Sanatları Eğitimi Bölümünden Mezun Olan Öğretmenlerin Mesleki Yeterlilikleri ile İlgili Görüşleri**. Yüksek Lisans Tezi, G.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Giyim Endüstrisi ve Giyim Sanatları Eğitimi Anabilim Dalı.
- PAMUK, B. (2002). **Uygulama Teknikleri Temel Kalıp ve Dikim Uygulama Teknikleri**. İstanbul: Ya-Pa Yayınları A.Ş..
- SERDAR, G.(1998). **Bayan Ceketinde Kumaş Yapılarının Model ve Kalıp Tasarımına Etkileri**. Yüksek Lisans Tezi. G.Ü., Sosyal Bilimler Enstitüsü, Giyim Anasanat Dalı.
- SEZER, H. (2003). **Kalıp Hazırlama Teknikleri Ders Notları; Elbise Bluz**. Gazi Üniversitesi, Mesleki Eğitim Fakültesi, Giyim End. Ve Giyim Sanatları Eğt. Bölümü.

- SEZGİN, İ. (1999). **21.yy. Eşiğinde Türk Mesleki ve Eğitim Sistemi Gelişmeler,Sorunlar ve Çözümler.** Eğitimde Yansımalar Ulusal Sempozyumu 5, Ankara.
- SHOBEN, M.,M., Word,J.,P.(1995). **Kalıp Hazırlama ve Uygulama.** Ankara: Gaye Filmcilik Matbaacılık A.Ş.
- ŞENER, F.H.(1995). **Türk Kadınlarında Standart Kalıp Hazırlama Yöntemleri.** Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Giyim End. Ve Giyim Eğitimi Bölümü.
- Tansoy, Y., Güner, T. (1991). **Kadın Giyiminde Temel Çizimler.** Türk Standart Kadın Beden Ölçü Dizilerini Tespit Projesi. T.C. MEB. Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Ankara.
- TAYLOR, P.,J., Shoben, M.,M.(1995). **Giyim Sanayi İçin Serileştirme.** Ankara: Gaye Filmcilik Matbaacılık A.Ş.
- TEOMAN, A.S. (2005). **Klasik Modelistlik Metotları.** İstanbul: Ya-Pa Yayınları A.Ş.
- TOPALOĞLU, E. (1989). **Ankara'nın Altındağ, Çankaya,Keçiören,Mamak ve Yenimahalle İlçe Merkezlerinde Oturan Yetişkin Kadınların Beden Ölçüleri Üzerine Bir Araştırma.** Yüksek Lisans Tezi, G.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Giyim Endüstrisi ve Giyim Eğitim Bölümü
- TURAN, K. (1992). **Mesleki ve Teknik Eğitimin Gelişmesi ve Mehmet Rüştü Uzel.** İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Türk Mesleki ve Teknik Eğitim Ulusal Gözlemevi Raporu.** (2002). Ankara
- TÜSİAD (Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği). (1999). **Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Yeniden Yapılandırılması.** İstanbul.

YILDIZ,A. (2000). **Müller Sistemiyle Hazırlanmış Temel Beden Kalıplarının Türk Kadınına Uyumunun İncelenmesi**. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Giyim End.ve Giyim Sanatları Eğt. Anasanat Dalı.

Yüceer Arslan, H. (2003). **Hazır Giyim Sektöründe Kullanılan Serileştirme Sistemleri, Ders Notları**. G.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Giyim End. Ve Moda Tasarımı Eğitimi Anabilim Dalı.

ZIK SARIOĞLU, H. (2002). **Giysi Tasarımı Pantolon**. İstanbul: Ya-Pa Yayınları A.Ş.

EKLER

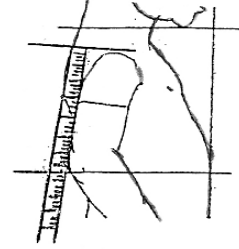
SORUNSUZ OLARAK GELİŞTİRİLEN TEMEL KALIPLAR

Dört kalıp sisteminin ölçü tablolarından, 38 Beden temel kalıpları baz alınmış, dikilerek ürün haline getirilmiştir. Temel kalıplardan oluşan giysiler 38 beden deneklere giydirilerek, gözlem yolu ile saptanan problemlere çözüm önerileri sunulmuştur. Sorunsuz olarak geliştirilen temel kalıplarda vücut üzerinden ölçü alma işlemi aşağıda şekiller üzerinde açıklanmaktadır.

Temel ve Yardımcı Ölçüleri Vücut Üzerinden Alma İşlemleri

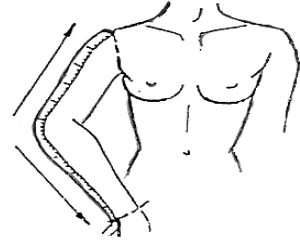
Şekil 42. Dirsek uzunluğu

(Omuz ucundan dirseğe kadar alınan ölçüdür.)

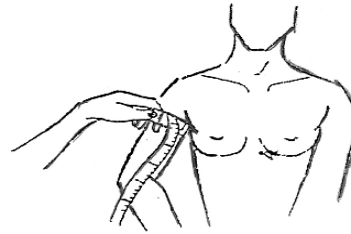
Şekil 43. Kol boyu

(Omuz ucundan bileğe kadar alınan uzunluk ölçüsüdür.)

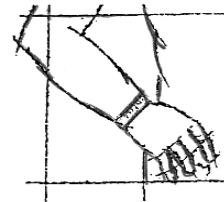
Şekil 44. Pazu çevresi

(Kolun en geniş bölümünün ölçüsüdür.)

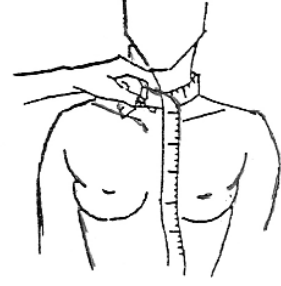
Şekil 45. Bilek çevresi

(Kolun elle birleştiği bölümün çevre ölçüsüdür.)

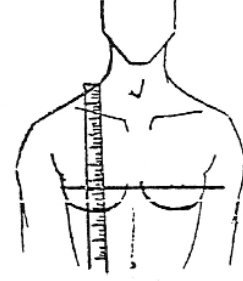
Şekil 46. Boyun çevresi

(Boyun çevresinden alınan ölçüdür.)

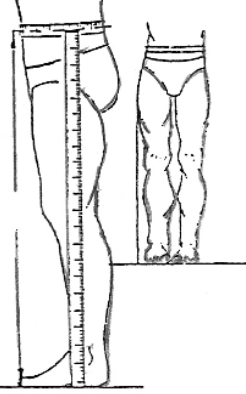
Şekil 47. Göğüs düşüklüğü

(Omuzdan göğüs ucuna kadar alınan uzunluk ölçüsüdür.)

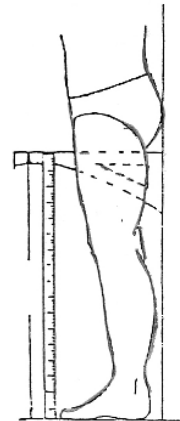
Şekil 48. Yan boy

(Belden ayak tabanına kadar alınan uzunluk ölçüsüdür.)

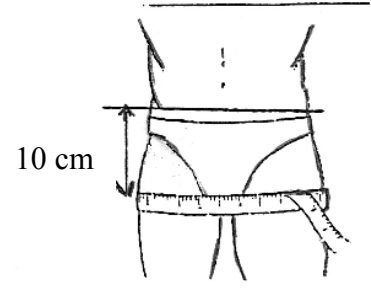
Şekil 49. İç boy

(Ayak tabanından ağız kadar ölçülen iç bacak boyudur.)

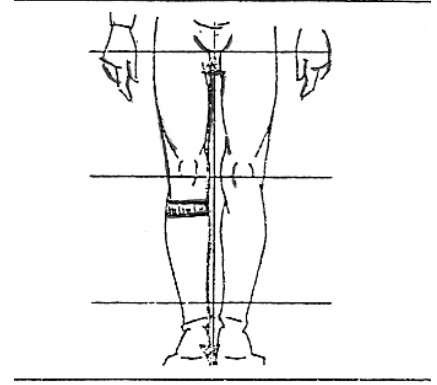
Şekil 50. Üst basen çevresi

(Belin yaklaşık 10 cm aşağısından alınan genişlik ölçüsüdür.)

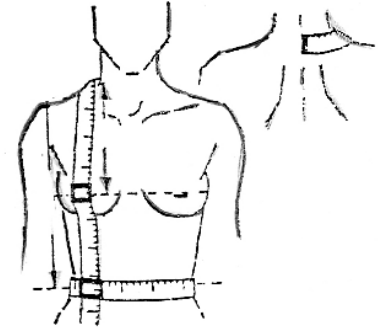
Şekil 51. Diz altı çevresi

(Diz altının çevre ölçüsüdür.)

Şekil 52.a. Arka yakadan göğüs ucu mesafesi

(Omurga kemiğinden göğüs ucuna kadar olan mesafe –arka yaka ortasından göğüs ucuna kadar ölçülen uzunluk-)

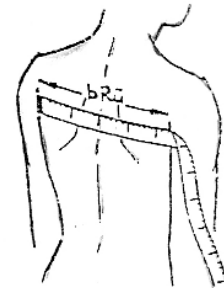

Şekil 52.b. Arka yakadan ön uzunluk

(Omurga kemiğinden göğüs ucundan devam edip bele kadar olan mesafe –arka yaka ortasından başlayıp ön bele kadar ölçülen uzunluk)

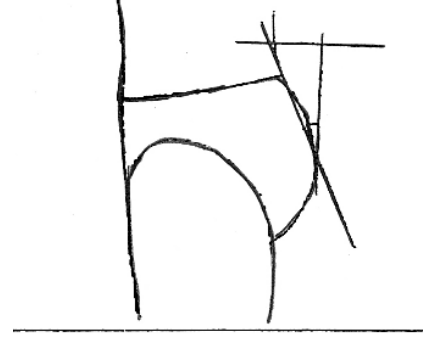
Şekil 53. Arka genişlik

(Arka bedende kol altlarından itibaren yere paralel alınan ölçüdür.)

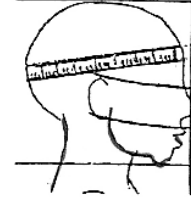

Şekil 54. Basen açısı

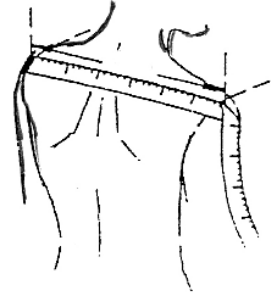
(Basenin belden dışarı çıkıklığının açı cinsinden ölçülendirilmesidir.)

Şekil 55. Kafa çevresi

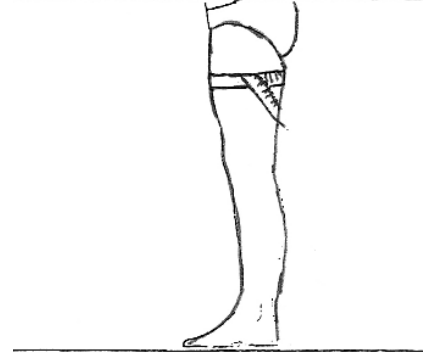
(Kafanın en geniş bölümünün çevre ölçüsüdür.)

Şekil 56. Omuz genişliği ölçüsü

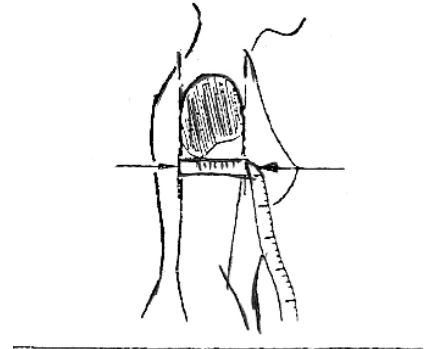
(İki omuz mesafesinin toplam ölçüsüdür.)

Şekil 57. Baldır genişliği ölçüsü

(Baldırın en geniş yerinin yere paralel olarak alınan çevre ölçüsüdür.)

Şekil 58. Koltuk genişliği

(Bedende ön ve arka kol birleşim noktalarının ara mesafesidir.)

Şekil 59. Oturuş yüksekliği

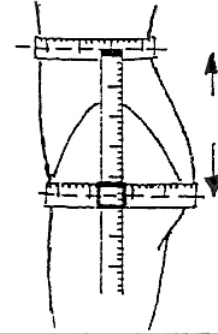
(Belden basene kadar –oturarak- alınan ölçüsüdür.)

Şekil 60. Diz uzunluğu

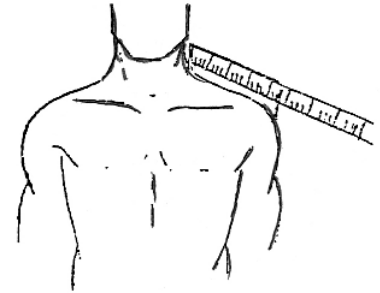
(Belden dize kadar alınan uzunluk ölçüsüdür.)

Şekil 61. Kalça düşüklüğü

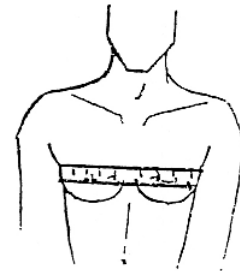
(Belden basenin en geniş bölümüne kadar alınan uzunluk ölçüsüdür.)

Şekil 62. Omuz genişliği

(Omuz ucundan yakaya kadar alınan ölçüdür.)

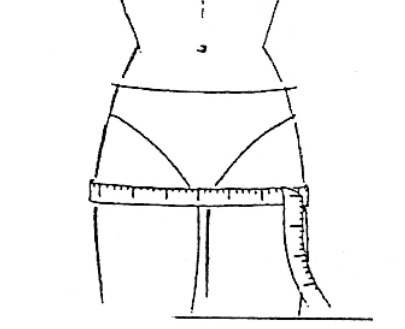
Şekil 63. Göğüs çevresi

(Göğsün en geniş bölümünün çevre ölçüsüdür.)

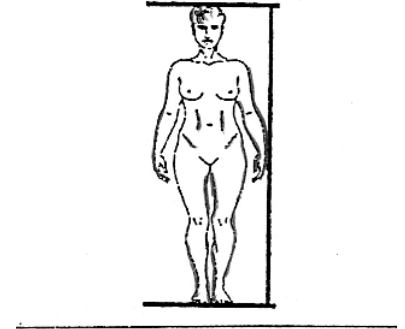

Şekil 64. Basen çevresi

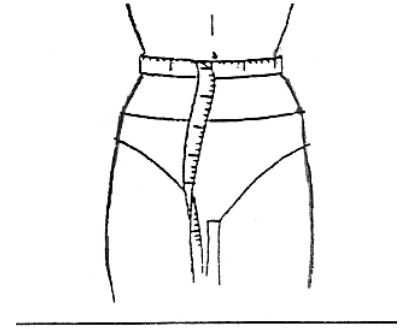
(Basenin en geniş bölümünden yere paralel alınan çevre ölçüsüdür.)

Şekil 65. Tam boy

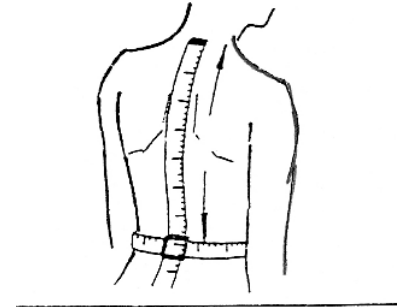
(Kişinin baş dahil tabana kadar alınan uzunluk ölçüsüdür.)

Şekil 66. Bel çevresi

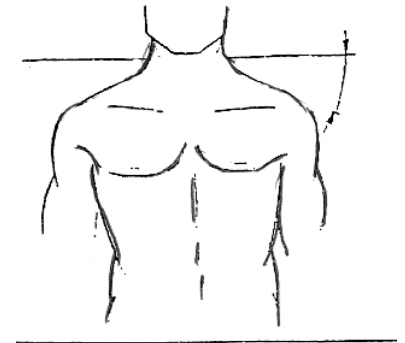
(Belin yere paralel olarak alınan çevre ölçüsüdür.)

Şekil 67. Arka uzunluk

(Arka yaka ortasından –omurga kemiği- bele kadar alınan uzunluk ölçüsüdür.)

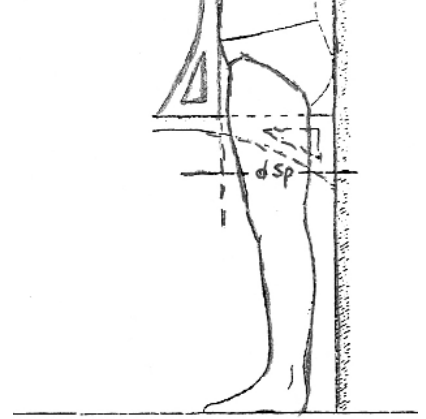
Şekil 68. Omuz açısı

(Omuz eğiminin açı cinsinden ölçülendirilmesidir.)

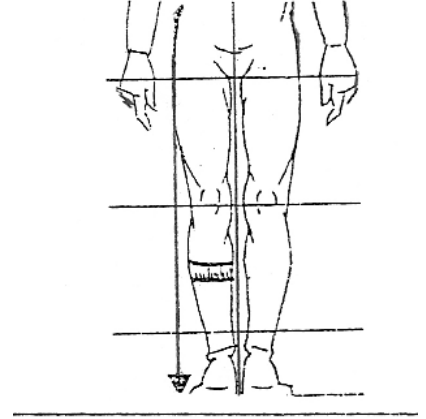
Şekil 69. Vücut derinliği

(Göbek ile kalçanın ara mesafesidir.)

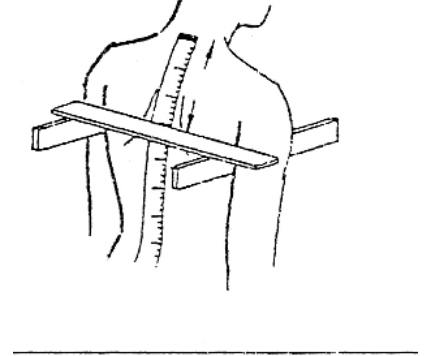
Şekil 70. Diz altı baldır çevresi

(Diz altı baldırın en geniş yerinin çevre ölçüsüdür.)

Şekil 71. Koltuk derinliği

(Arka yaka ortasından –omurga- kolun bedenle birleştiği noktaya kadar alınan uzunluk ölçüsüdür.)

(Hillers, 2006)

Bu güne kadar kalıpla ilgili olan araştırmalar, deneyimler, uygulanan anketlerden elde edilen problemler ve temel kalıpların ürün olarak denenmesinden sonra tespit edilen problemlerde göz önünde bulundurularak sorunsuz Temel Etek, Temel Pantolon, Temel Beden ve Kol Kalıpları oluşturma yoluna gidilmiştir.

Uygulamaya ilişkin açıklamalar aşağıda yapılmıştır.

Temel Etek Kalıbı

1- Kullanılan Ölçüler;

Bel : 70 cm + 2 = 72 cm

Kalça : 94 cm + 2 = 96 cm

Kalça Düş. : 18 cm

Etek Boyu : 60 cm olarak alınmıştır.

Bel ve Kalça ölçüsüne + 2cm Bolluk ilavesi verilmiştir.

2- Düz Dar Etekte Pens Hesaplanması:

I.Yöntem

$\frac{1}{2}$ Kalça Genişliği-- $\frac{1}{2}$ Bel genişliği = Pens Payı

48 cm - 36 cm = 12 cm

Ön pens payı: 2,5 cm Arka pens payı: 3 cm

Yanlar = kalan pens payı $\frac{1}{2}$

Ön Yan

Arka Yan

3,25 - 0,5 cm

3,25 + 0,5 cm

= 2,75 cm

= 3,75 cm olarak alınır.

Uygulanan sistemlerde, yarlarda pens boyuna kadar olan bölgelerde öne doğru kayma olduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle, yarlarda yapılacak pens miktarının 0,5 cm. daha fazlası Arka yan pens payına ilave edilirken ön yandaki pens miktarı azaltılarak uygulanmıştır.

II. Yöntem

Bunun yanı sıra sektörde ve İngiliz kalıbında uygulandığı gibi daha kolay olan pens hesaplanması da yapılabilir.

Bolluk ilaveli $\frac{1}{4}$ Bel genişliği + Ön pens payı = Ön Bel Genişliği

$18 + 2,5 = 20,5$ cm Ön Bel Genişliği

Bolluk İlaveli $\frac{1}{4}$ Bel genişliği + Arka pens payı = Arka Bel Genişliği

$18 + 3 = 21$ cm Arka Bel Genişliği olarak alınmıştır.

Pens boyu ön penste 10 cm, arka penste 12 cm olarak alınmıştır.

Temel Etek Kalıbı İşlem Basamakları

1. Sağ kenarda bir dik çizersiniz.1
2. 1 noktasından aşağıya Kalça Düşüklüğü ölçüsünü işaretleyiniz.2
3. 1 noktasından aşağıya Etek Boyunu işaretleyiniz.3
4. 1-2-3 noktalarını sola doğru dik çizersiniz.
5. 1 noktasında sola doğru Kalça genişliğinin $\frac{1}{2}$ 'sini işaretleyiniz. 4
6. 4 Noktasından aşağıya dik çizersiniz. Kalça Düşüklüğü çizgisini kesen nokta 5, Etek ucunu kesen nokta 6,
7. 2-5 arasının $\frac{1}{2}$ 'sini alınız.7
- 7 noktasını yukarıya ve aşağıya doğru dik uzatınız.8, 9
8. 8 noktasından yukarıya 1 cm dik çıkınız.10
- 10 noktasını, 1 yatay çizgisine paralel bir miktar sağa ve sola doğru yatay olarak çizersiniz.
9. 1 ve 4 noktalarından aşağıya 0,5 cm inerek işaretleyiniz. 11, 12

10. $\frac{1}{4}$ Bel genişliği+2,5 cm (Ön Pens Genişliği) işaretleyiniz.**13**

11. Şekil 55'deki gibi bel kavisi vererek çiziniz.

12. $\frac{1}{4}$ Bel genişliği+ 3 cm (Arka Pens Genişliği) işaretleyiniz. **14**

Şekil 54'de ki gibi bel kavisi vererek çiziniz.

13. 13-14 Noktalarını kalça formu vererek (Şekil 55) 7 noktası ile birleştiriniz.

14. 13' den 1'e doğru 9 cm işaretleyiniz.**15**

15. 15 noktasından aşağıya 10 cm (Ön Pens Boyu) dik çiziniz.**16**

16. 15 noktasının sağına soluna toplam Ön Pens payını işaretleyiniz.**17, 18.** Pens boyunu eşitleyerek çiziniz.

17. 4-14 noktaları arasının $\frac{1}{2}$ 'sini işaretleyiniz.**19**

18. 19 noktasından aşağıya 12 cm (Arka pens boyu) dik çiziniz.**20**

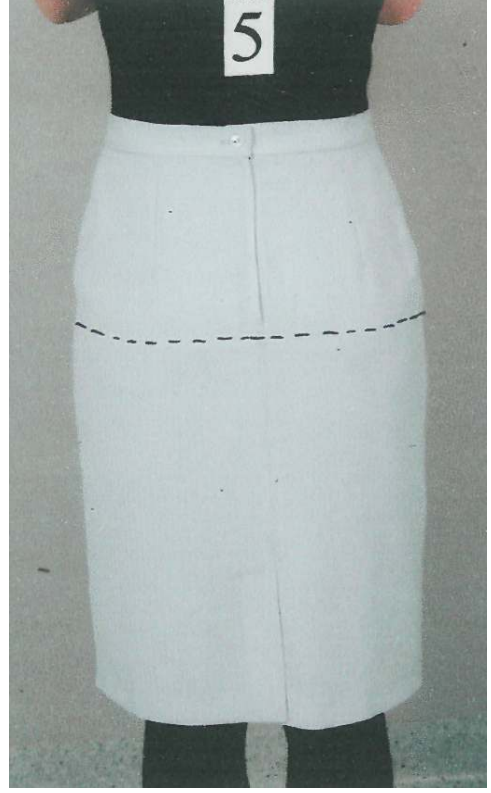
19. 20 noktasının sağına ve soluna toplam arka pens payını işaretleyiniz.**21, 22.** Pens boyunu eşitleyerek çiziniz.

Kemer çizimini yapınız (Bel + 2 cm)

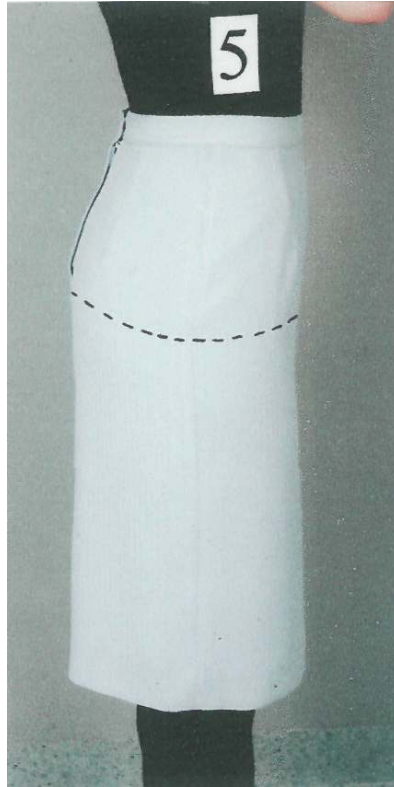
*** Temel Etek Kalıbının uygulanarak elde edilmesinden sonra, kalıplar dikilerek Ürün haline dönüştürülmüştür. Şekil 73a, 73b, 73c**

Şekil 73a

Şekil 73b

Şekil 73c

Sorunsuz Temel Pantolon Kalıbı (38 Beden)

Uygulamaya ilişkin açıklamalar aşağıda yapılmıştır.

1- Kullanılan Ölçüler:

Bel : 70 + 2 cm

Kalça : 94 + 2 cm

Oturuş Yüksek . : 26 cm

Pantolon Boyu : 103 cm

Bel ve kalça ölçüsüne + 2 cm Bolluk ilavesi verilmiştir.

2- Temel Pantolonda Pens Hesaplaması; Pensler yapılan uygulamalar doğrultusunda doğrudan 2 cm Ön pens, 3 cm Arka pens olarak alınmıştır.

Bolluk ilaveli $1/4$ Bel genişliği + 2 cm (pens payı) = Ön Bel genişliği

Bolluk ilaveli $1/4$ Bel genişliği + 3 cm (pens payı) = Arka Bel genişliği olarak belirlenir. Pens boyu olarak ön bedende 10 cm, arka bedende 12 cm olarak alınmıştır.

Temel Pantolon İşlem Basamakları

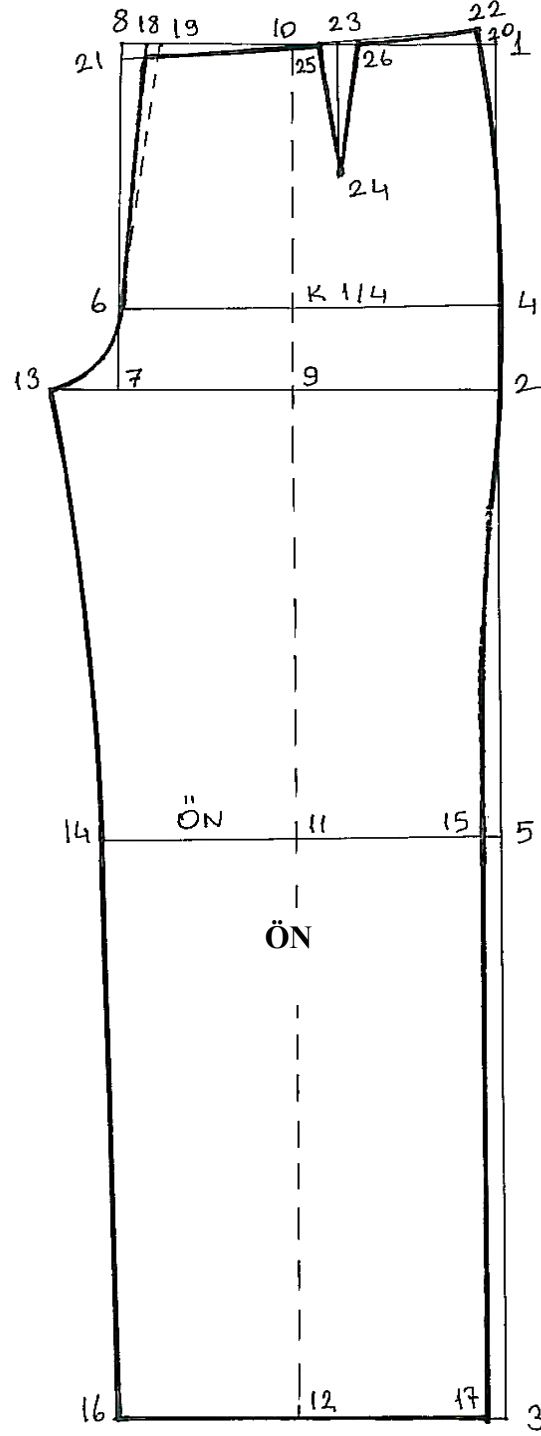
Ön

- 1- 1 Sağa bir dik çiziniz.
- 2- 2-3, 1 noktasından aşağı sırasıyla oturmuş yüksekliği 25 cm(2 noktası), Pantolon boyu 103 cm(3 noktası) işaretleyiniz. Bu noktaları sola dik olacak şekilde uzatınız.
- 3- 4 2 noktasından yukarı (sabit 38 Beden için belirlenen) 6 cm çıkınız(4 noktası). Bu noktayı Kalça hattı olarak sola dik uzatınız.
- 4- 5 2-3 arası $1/2 + 5$ 'i 3 noktasından yukarı işaretleyiniz.(5 noktası = Diz hattı). 5 noktasını sola dik uzatınız.

- 5- **6-7-8** 4 noktasından sola kalça genişliği $1/2$ işaretleyiniz.(6 noktası) Bu nokta 1, 2, 3 ve 5 yatay çizgilerini dik olarak kesecek şekilde uzatınız. Oturuş yüksekliğinin kesiştiği nokta 7. Bel ile kesiştiği nokta 8.
- 6- **9-10-11-12** 6 noktasından sağa doğru Kalça $1/8 - 1 \text{ cm} = 11 \text{ cm}$ işaretleyiniz(9 noktası). Bu noktayı 1,2,3 ve 5 yatay çizgilerini dik olarak kesecek şekilde uzatarak ütü hattını (Düz Boy iplik) çiziniz. Belde kesişen nokta 10, Dizde kesişen nokta 11, Paçada kesişen nokta 12.
- 7- **13** 7 noktasından sola doğru ön ağ oyuntusu $4,5 \text{ cm}$ 'yi işaretleyiniz(13 noktası). Bu mesafe lycralı kumaşta 3 cm 'ye kadar çekilebilir.
- 13 – 6 noktası arasına ön ağ oyuntu kavisi vererek çiziniz.
- 8- **14 -15** 11 noktasının sağına ve soluna $12,5 \text{ cm}$ (ön diz genişliği)yi işaretleyiniz.(14 ve 15 noktaları)
- 9- **16-17** 12 noktasının sağına ve soluna 12 cm (Ön paça genişliği)yi işaretleyiniz(16 ve 17 noktaları).
- 10- **18** 8 noktasında belde, sağa doğru $1,5 \text{ cm}$ işaretleyiniz(18 noktası). 18 noktasını 6 noktasıyla birleştiriniz.
- 11- **19** 18 noktasından belde, sağa doğru 1 cm işaretleyiniz(19 noktası) 19 noktasını 6 noktasıyla birleştiriniz(Fermuar takılış yeri).
- 12- **20** Belde 19 noktasından sağa doğru bel $1/4 + 2 \text{ cm}$ (pens payı) ön bel genişliği işaretleyiniz.(20 noktası)
- 13- **21** Belde 18 noktasından aşağı doğru 1 cm işaretleyiniz(21 noktası). 21 noktası ile 20 noktası arasını düz olarak ve yardımcı hat olarak birleştiriniz.

TEMEL PANTOLON KALIBI ÇİZİMİ

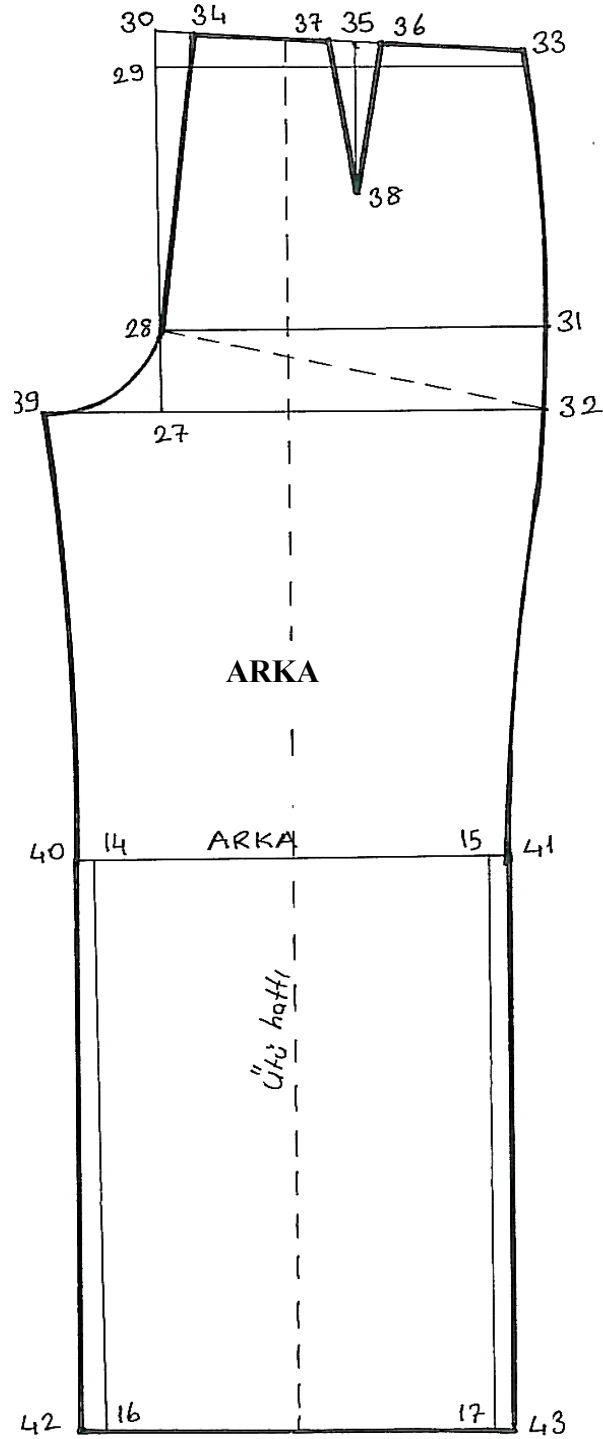
Ölçek: 1/5

Şekil 74

TEMEL PANTOLON KALIBI ÇİZİMİ

Ölçek: 1/5

Şekil 75

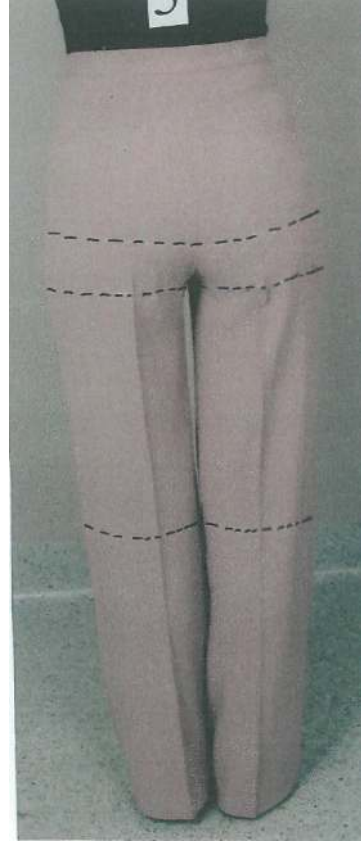
- 14- 22** 20 noktasından yukarı 1 cm dik çıkınız(22 noktası). 20 noktasıyla 18 noktası arasını(Şekil 28) de görüldüğü gibi bel kavisi vererek çiziniz.
- 15- 23** 22 noktasından sola doğru bel kavisi üzerinde 9 cm işaretleyiniz (23 noktası). Pens orta noktası bulunur.
- 16- 24** 23 noktasından aşağıya ön pens (10 cm) boyunu işaretleyiniz(24 noktası).
- 17- 25-26** 23 noktasının sağına ve soluna pens payını vererek işaretleyiniz(25-26 noktaları). 25 ile 24 noktaları arasını, 26 ile 24 noktaları arasını birleştirerek ön pensi oluşturunuz.
- 18-** 21, 4 ve 2 noktalar arası kalça kavisi oluşturarak çiziniz.
- 19-** 2, 15 ve 18 noktaları arası yan dikiş olarak birleştiriniz.
- 20-** 13, 14 ve 16 noktaları arasını iç paça kavisi vererek çiziniz.

Arka

- 21-** Ön pantolondaki 1, 4, 2, 5 ve 3 noktalarını sola doğru uzatınız.
- 22-** Ön ütü hattını, bu uzantı çizgilerinin üzerine kopyalayınız.
- 23- 27** Önde 7 noktasından sağa doğru 2,7 cm (Kalça $1/8 - 1$ 'in $1/4$) işaretleyiniz (27 noktası). Bu nokta arkaya taşınır.
- 24- 28, 29, 30** 27 noktasını bele kadar ve beli 2,5 cm geçecek şekilde dik uzatınız (28, 29, 30 noktaları). (Arka bel 2,5 cm yükseltilmiş olarak çizilir.)
- 25- 31, 32** 28 noktasında kalça çizgisi üzerinde Kalça $1/4$ işaretleyiniz (31 noktası). Ön yan kopyasını alınız. 31 noktası, ön bedende 5 noktasıyla üst üste getirilerek ön kalça kavisini, arka yan kalça kavisi oluşturmak için kullanınız.(Bel kendiliğinden yükselmiş olur **33** noktası)
- 26-** 30 ile **33** noktaları arasını yardımcı çizgi olarak birleştiriniz.

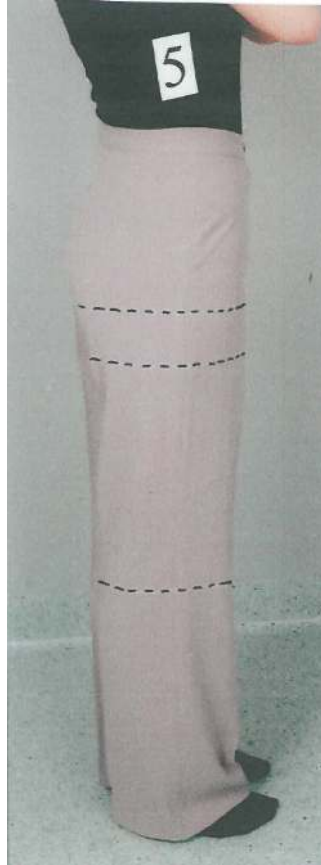
- 27- 28-32 arasını kesik hat olarak birleştirerek ölçünüz. (Bedenin doğru olarak çalışıldığının anlaşılması için, sağlaması yapıldığında ölçülen miktarın Kalça $\frac{1}{4}$ + 0,5 cm gelmesi gerekir.)
- 28- 34 33 noktasından sola doğru Bel $\frac{1}{4}$ + 3 cm (pens payı) işaretleyiniz(34 noktası). 34 ile 33 noktaları arasını düz hat olarak çiziniz.
- 29- 35, 33 ile 34 arası $\frac{1}{2}$ sini işaretleyiniz(35 noktası).(pens orta noktası)
- 30- 36, 37 35 noktasının sağına ve soluna pens payını (3 cm) eşit olarak işaretleyiniz(36, 37 noktaları).
- 31- 38 35 noktasından aşağıya 12 cm pens boyunu işaretleyiniz.(38 noktası). 36 ile 38 arasını, 37 ile 38 arasını arka pens olarak çiziniz.
- 32- 39 Ön + arka ağ oyuntusu = 12 cm olarak alınmıştır.
Arka ağ oyuntusu = 12 cm – 4,5 cm(Ön ağ oyuntusu)
= 7,5 cm olarak alınır.
28 noktasından sola doğru arka ağ oyuntusu (7,5 cm) işaretleyiniz.(39 noktası)
- 33- 39- 28 arası arka ağ oyuntu kavisini vererek çiziniz. Ön ve arka ağ oyuntuları karşılıklı getirilerek ağ oyuntu kavisini kontrol edilir.
- 34- 40, 41 Diz hattında 14 -15 noktalarından dışarı 1 cm işaretleyiniz (40, 41 noktaları). 39 ve 40 noktaları arasını iç paça formunu vererek, 32 ve 41 noktaları arasını yan kalça kavisini formunu vererek çiziniz.
- 35- 42, 43 16-17 noktalarından dışarı 1 cm işaretleyiniz (42, 43 noktaları). 40 - 42 noktaları arasını ve 41 - 43 noktaları arasını birleştiriniz.
- 36- Pantolon paça çizgisini çiziniz.
Not: Ön ve Arka ütü hatlarından katlanarak ağ genişlik kontrolü yapılmalıdır. (Ağ genişliğinin 29 – 30 cm arasında çıkması gerekir.)

* **Temel Pantolon Kalıbının uygulanarak elde edilmesinden sonra, dikilerek Ürün haline dönüştürülmüştür. Şekil 76a, 76b, 76c**

Şekil 76a

Şekil 76b

Şekil 76c

Temel Beden Kalıbı

Temel Beden Kalıbı Ölçü Hesaplaması

Ölçüler

Temel Ölçüler:

Bütün Boy	:	168 cm
Beden	:	88 cm
Bel	:	70 cm
Kalça	:	94 cm
Kol Boyu	:	58 cm

Yardımcı Ölçüler:

Bolluk İlaveleri

Koltuk Derinliği	:	Arka Uzunluk / 4 + Göğüs Çev. / 10 + <u>1</u> 42 / 4 + 88 / 10 + 1 = 20,3
Arka Uzunluk	:	Bütün Boy / 4 168 / 4 = 42
Kalça Düşüklüğü	:	1/8 Bütün Boy 168 / 8 = 21
Gömlek Boyu	:	İsteğe göre değişir.
Boyun Çevresi	:	36 cm (Beden üzerinden alınır)
Yaka Açıklığı	:	Boyun Çev.+ 2 / 5 36 + 2 / 5 = 7,6
Göğüs Düşüklüğü I	:	Göğüs çevresi 1 / 4 + 3-4 88 / 4 + 3-4 = 26
Ön Uzunluk I	:	Arka Uzunluk + 4 42 + 4 = 46
Arka Genişliği	:	1 / 8 Göğüs Çevresi + 5,5 + <u>0,5</u> 88 / 8 + 5,5 + 0,5 = 17
Koltuk Genişliği	:	1 / 8 Göğüs Çevresi – 1,5 + <u>2</u> 88 / 8 – 1,5 + 2 = 11,5 cm

Ön Genişlik	: 1 / 4 Göğüs Çevresi – 4 + <u>1</u> 88 / 4 – 4 + 1 = 19 cm
Omuzdan-omuza	
sırt genişliği	: 1 / 8 + 8 cm 88 / 8 + 8 = 19 cm
Kontrol	: 1 / 2 Beden + <u>Bolluk İlavesi Toplamı</u> (3,5 cm) 88 / 2 + <u>3,5</u> = 47,5 cm

Temel Beden Kalıbı Ölçüleri

Temel Ölçüler

1. Bütün Boy	: 168 cm
2. Beden	: 88 cm
3. Bel	: 70 cm
4. Kalça	: 94 cm
5. Kol Boyu	: 60 cm

Yardımcı Ölçüler

6. Koltuk Derinliği	: 20,3 cm
7. Arka Uzunluk	: 42 cm
8. Kalça Düşüklüğü	: 21 cm
9. Gömlek Boyu	: 70 cm
10. Yaka Açıklığı	: 7,8 cm
11. Göğüs Düşüklüğü	: 26 cm
12. Ön Uzunluk	: 46 cm
13. Arka Genişlik	: 17 cm
14. Omuzdan-Omuza	
Sırt genişliği	: 19 cm
15. Koltuk Genişliği	: 11,5 cm
16. Ön Genişlik	: 19 cm

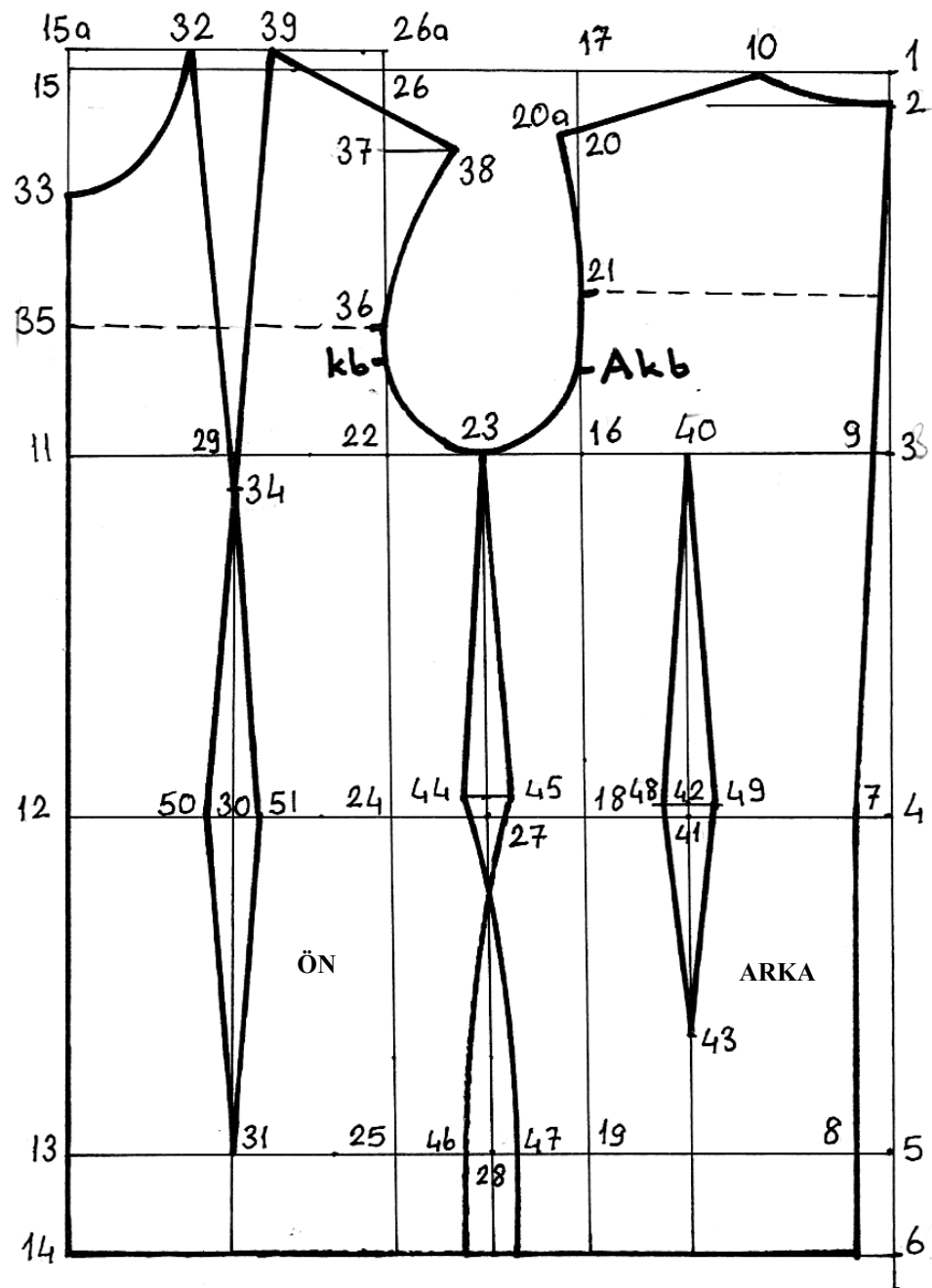
Kontrol	: 1 / 2 Beden 44 cm + 3,5 cm = 47,5 cm
----------------	--

Temel Beden Kalıbı İşlem Basamakları

1. Sağa bir dik çiziniz.
2. 1 noktasından aşağıya 2 cm ininiz. **2**
3. 2 noktasından aşağı koltuk derinliği ölçüsünü ininiz. **3**
4. 2 noktasından arka uzunluk ölçüsünü ininiz. **4**
5. 4 noktasından aşağıya 20 cm kalça düşüklüğü ölçüsünü ininiz. **5**
6. 1 noktasından aşağıya Bluz boyu ölçüsü ininiz. **6**
7. 1 – 3 – 4 – 5 - 6 noktalarını sola doğru uzatınız.
2 noktasını sola doğru bir miktar uzatınız.
8. 4 ve 5 noktalarından sola doğru 2 cm işaretleyiniz. **7-8**
7 ve 8 noktaları arasını düz olarak birleştiriniz. 7 ile 2 noktaları arasını da cetvelle birleştiriniz.
3 yatay çizgisiyle kesişen nokta **9 noktası**
9. 1 noktasından sola Yaka Açıklığı + 0,5 işaretleyiniz. **10**
10. 10 ile 2 noktaları arasına arka yaka formu vererek çiziniz.
11. 9 noktasından sola (47,5 cm) kontrol beden ölçüsünü işaretleyiniz. **11**
Bu noktayı yukarıya ve aşağıya dik olarak uzatınız.

TEMEL BEDEN KALIBI ÇİZİMİ

Ölçek: 1/5

Şekil 77

- 4 yatay çizgisiyle kesişen nokta, **12**
- 5 yatay çizgisiyle kesişen nokta, **13**
- 6 yatay çizgisiyle kesişen nokta, **14**
- 1 yatay çizgisiyle kesişen nokta, **15**
- 12.** 9 noktasından sola arka genişlik ölçüsünü işaretleyiniz. **16**
- 16 noktasını yukarıya ve aşağıya doğru dik olarak uzatınız.
- 1 yatay çizgisiyle kesişen nokta, **17**
- 2 yatay çizgisiyle kesişen nokta, **18**
- 5 yatay çizgisiyle kesişen nokta, **19**
- 13.** 17 noktasından aşağıya omuz düşüklüğü için 3,5 cm işaretleyiniz. **20**
- 14.** 10-20 arası arka omuz (12,5) olarak çiziniz. **20a**
- 15.** 9-2 arasının 1 /2'si alınarak sola doğru yardımcı çizgi olarak taşıyınız. **21**
- 16.** 16-21 arası 1 /2 Akb olarak işaretleyiniz.
- 17.** 16 noktasından sola doğru kol oyuntu genişliğini işaretleyiniz. **22**
- 16 -22 arası 1 /2 işaretleyiniz. **23**
- 22 noktasını aşağıya ve yukarıya dik olarak uzatınız.
- 4 yatay çizgisiyle kesişen nokta. **24**
- 5 yatay çizgisiyle kesişen nokta **25**
- 1 yatay çizgisiyle kesişen nokta **26**
- 18.** 23 noktasını aşağıya doğru dik olarak uzatınız.
- 4 yatay çizgisiyle kesişen nokta, **27**
- 5 yatay çizgisiyle kesişen nokta, **28**
- 19.** 11 noktasından sağa (11-22) 1 /2 + 0,5 cm işaretleyiniz. **29**
- 29 noktasını aşağıya dik olarak uzatınız.
- 4 yatay çizgisiyle kesişen nokta, **30**

5 yatay çizgisiyle kesişen nokta, **31**

26 ve 15 noktalarından yukarı doğru 1 cm çıkınız.

1 yatay çizgisine paralel yardımcı bir hat çiziniz. **26a - 15a**

20. 15a noktasından sağa doğru Yaka Açıklığı – 0,5 cm işaretleyiniz. **32**

21. 15a noktasından aşağıya Yaka Açıklığı + 1 işaretleyiniz. **33**

22. 32-33 noktaları arasını ön yaka formu vererek çiziniz.

23. 32 noktasından aşağıya göğüs düşüklüğü II (26 cm) 29 dikey çizgisi üzerinde işaretleyerek pens uzunluğunu çiziniz. **34**

24. 33-11 arası 1 /2 işaretleyiniz. **35**

35 noktasını sağa doğru yardımcı çizgi olarak taşıyınız. **36**

25. 36 noktasından aşağıya 2 cm inerek kb noktasını işaretleyiniz.

26. 26a noktasından aşağıya sabit 6 cm ininiz. **37**

37 noktasından sağa doğru bir miktar dik çiziniz.

27. Çizilen bu yatay çizgi üzerinde Beden 1/10'unun 1 /2'si kadar (4,4 cm) işaretleyiniz. **38**

28. 38 noktasından 15a yatay çizgisi üzerinde arka omuz ölçüsünü (12,5 cm) işaretleyiniz. **39**

39-38 arasını ön omuz olarak birleştiriniz.

29. 39-34 arası ön göğüs pensisi olarak birleştiriniz.

30. 20a -21- Akb-23 noktaları arası arka kol oyuntusu olarak çiziniz.

31. 38-kb-23 noktaları arası ön kol oyuntusu olarak birleştiriniz.

32. 16 noktasından sağa doğru 6 cm işaretleyiniz. **40**

Bu noktayı 5 yatay çizgisine kadar dik olarak uzatınız.

4 yatay çizgisiyle kesişen nokta, **41**

5 yatay çizgisiyle kesişen nokta, **42**

42 noktasından yukarıya 7 cm çıkarak işaretleyiniz. **43**

- 33.** 27 noktasından yukarı 1 cm işaretleyerek sağa ve sola bir miktar yatay çizgi çiziniz. Yatay çizginin sağına ve soluna toplam 3 cm'yi eşit olarak işaretleyiniz. **44, 45**

23 - 44, 23 - 45 arasını birleştiriniz.

- 34.** 28 noktasının sağına ve soluna toplam 3 cm yi eşit olarak dağıtınız. **46,47**
44 - 47 , 45 - 46 noktaları arasını kalça kavisi vererek etek ucuna kadar birleştiriniz.

- 35.** 41 noktasından yukarıya 0,5 cm işaretleyiniz. 42 ± noktasının sağına ve soluna toplam 3 cm'yi eşit olarak dağıtınız. **48-49**

40 - 48, 40 - 49 noktaları arasını, 48 - 43 , 43 - 49 noktaları arasını arka pens olarak birleştiriniz.

- 36.** 30 noktasının sağına ve soluna toplam 3 cm'yi eşit olarak dağıtınız.

34 - 50, 51 - 34 noktaları arası

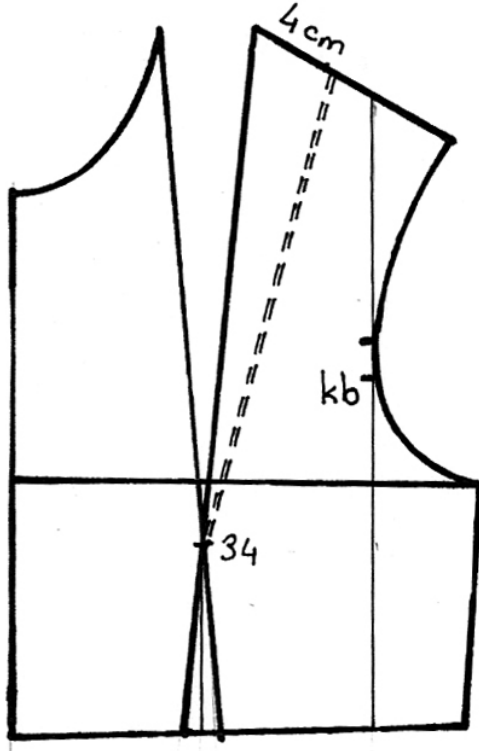
50 - 31, 31- 51 noktaları arası ön pens olarak birleştiriniz.

Ön Bedende Göğüs pensı kaydırma işlemi

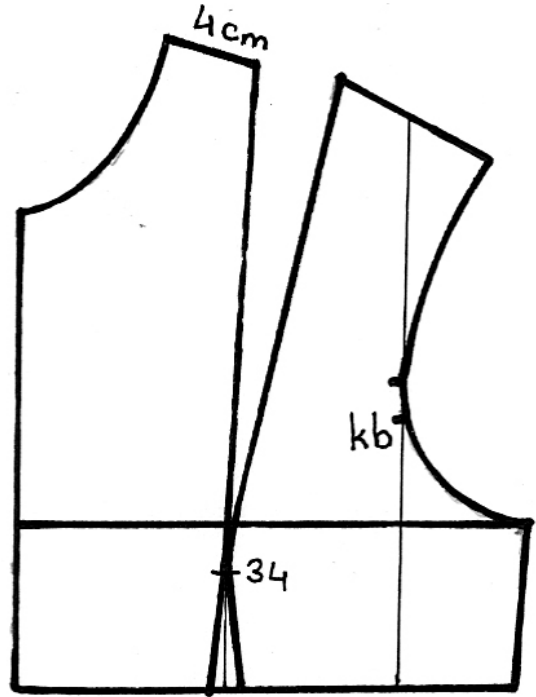
İşlem basamakları

1. Ön beden kopyasını alınız
2. Göğüs pensini yaka ucundan sağa doğru (ön omuz üzerinde) 4 cm işaretleyerek pens ucuyla birleştiriniz. Şekil
3. Göğüs pensini kapatarak pens omuza kaydırınız

Ön Bedende Göğüs Pensi Kaydırma İşlemi

Şekil 78a

Şekil 78b

TEMEL KOL KALIBI ÇİZİMİ

Ölçüler

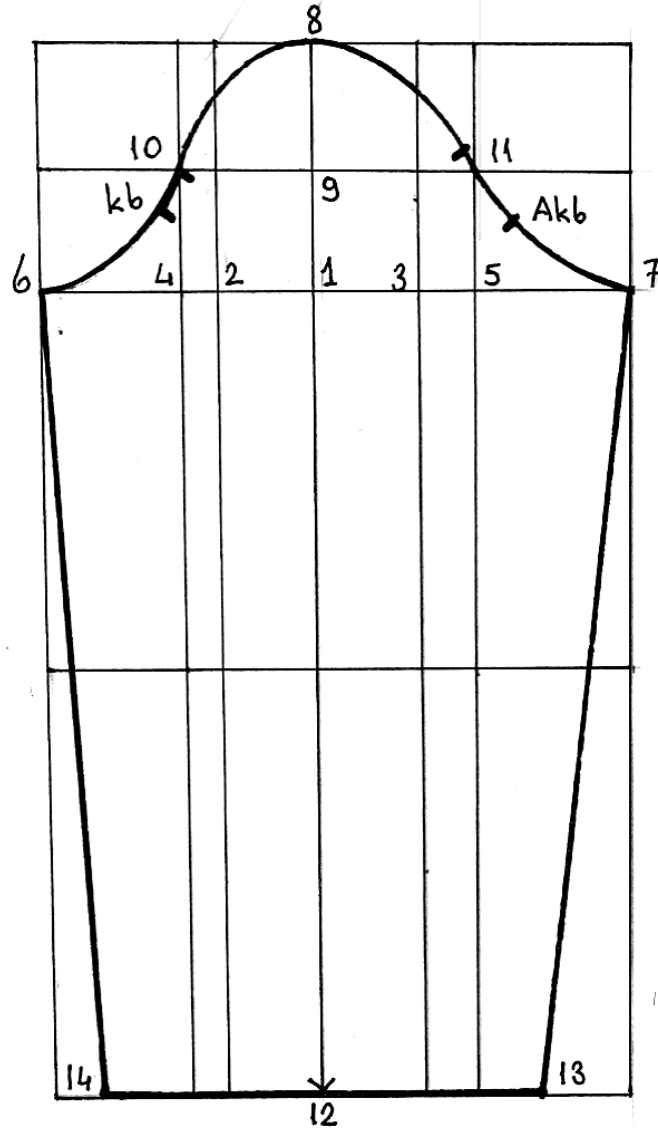
Ölçek 1/5

Koltuk Genişliği : 11,5 cm

Koltuk Oyuntu Çev. : 43,4 cm

Kol Boyu : 60 cm

Bilek Genişliği : 25 cm

Şekil 79

- * Temel beden kalıbı üzerinden kol oyuntu çevresini ölçünüz
- * Beden 1 /2 ölçüsü ile aynı ya da $1 \pm$ olması gerekir.

Temel Kol Kalıbı İşlem Basamakları

1. Temel beden kalıbının üzerinden göğüs hattı ve beden yan dikiş çizgisi çizilerek bir **T** oluşturulur. **(1 noktası)**
2. Bedende bel hattından 5 cm inilerek dirsek hattı çizgisi çizilir.
3. Temel bedende 16 – 22 noktaları arasındaki dik çizgiler kola taşınır. **(2-3 noktaları)**
4. 2 noktasından sola 2 cm işaretlenir. **(4 noktası)**
3 noktasından sağa 3 cm işaretlenerek 5 noktası bulunur.
5. 4 noktasından sola (ön kol için) 8 cm işaretleyiniz. **(6 noktası)**
6. 5 noktasından sağa (arka kol için) 9 cm işaretleyiniz. **(7 noktası)**
7. 4-5-6-7 noktaları yukarıya ve aşağıya dik olarak uzatınız.
1 noktasından yukarıya bedendeki koltuk oyuntu çevresinin 1/3'ünü işaretleyiniz. **(8 noktası)**
8. 1 – 8 arası $\frac{1}{2}$ 'sini işaretleyerek yatay olarak çiziniz. **(9-10-11 noktaları)**
6 -18 – 8 – 11 - 7 noktaları arası kol formu vererek çiziniz.
9. Beden üzerindeki Akb ve kb noktalarını kol üzerine taşıyınız.
10. kb noktasından 2 cm yukarı çıkılarak 2 nci kontrol noktası bulunur.
11. 11 noktasından 1 cm yukarı çıkılarak 4 ncü kontrol noktası bulunur.
Bu kontrol noktaları kolun bedene takıldığı noktalardır.
1 nci kontrol noktası kb noktasıdır.
2 nci kontrol noktası kb noktasının 2 cm üzeridir.
3 ncü kontrol noktası kol ortasıdır. **(8 noktası)**
4 ncü kontrol noktası 11 noktasının 1 cm üzeridir.

12. 8 noktasından aşağıya kol boyu (60 cm) işaretlenir.(12 noktası)

13. 12 noktasının sağına bilek genişliğinin $\frac{1}{2}$ 'sini işaretleyiniz.(13 noktası)

12 noktasının soluna bilek genişliğinin $\frac{1}{2}$ 'sini işaretleyiniz.(14 noktası)

14 – 6 arasını, 13 – 7 arasını cetvelle birleştiriniz.

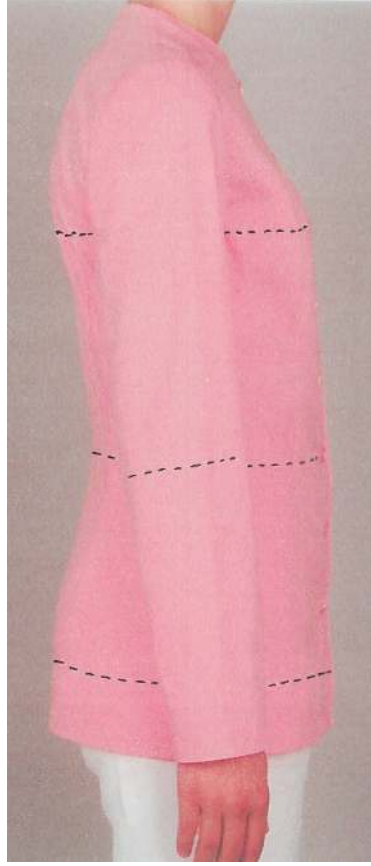
*** Temel Beden ve Kol Kalıbının uygulanarak elde edilmesinden sonra, kalıplar dikilerek Ürün haline dönüştürülmüştür. Şekil 80a, 80b, 80c**

Şekil 80a

Şekil 80b

Şekil 80c

ÖĞRETMEN ANKET FORMU

Sayın Meslektaşlarım;

Bu anket “Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumlarında Kalıp Hazırlama Teknikleri Dersinde karşılaşılan problemler üzerine bir araştırma” yapılarak problemlerin belirlenmesi amacıyla hazırlanmıştır. Burada sizler uygulayıcı olduğunuz için araştırmanın değerlendirilmesinde sizlerin görüşleri çok önem taşımaktadır. Vereceğiniz doğru ve objektif cevaplar tezimin güvenilirliğini sağlayacaktır. Anketi doldururken isim belirtmenize gerek yoktur. sizce en uygun olan seçenekleri belirleyerek işaretleyiniz. Sorularınızı cevaplarken göstermiş olduğunuz içtenlik ve yardımlarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Rahime AVŞAR

KİŞİSEL BİLGİLER

1. Eğitim Durumunuz

- a) Yüksekokul
- b) Lisans
- c) Lisans Üstü

2. Mezun olduğunuz okul

.....

3. Görev yaptığınız okul

.....

4. Meslekteki kıdeminiz.

- () 5-10 yıl
- () 11-15 yıl
- () 16-20 yıl
- () 21 yıl ve daha fazla

5. Mezun olduğunuz okulda öğrendiğiniz kalıp sistemi hangisidir?

- () Müller kalıp sistemi
- () İngiliz kalıp sistemi
- () İtalyan kalıp sistemi
- Diğer belirtiniz.....

6. Öğretmenlik yaptığınız süre içerisinde kullandığınız kalıp sistemleri nelerdir?

- () Müller kalıp sistemi
- () İngiliz kalıp sistemi
- () İtalyan kalıp sistemi
- Diğer belirtiniz.....

7. Tercih ettiğiniz ve uygulamada sıkıntı yaşamadan kullandığınız kalıp sistemi hangisidir?

- () Müller kalıp sistemi
- () İngiliz kalıp sistemi
- () Mercan metodu
- () Sektör kalıpları
- Diğer varsa belirtiniz.....

8. Alanınızda sektör deneyiminiz var mı?

- () Evet
- () Hayır

9. 8. soruya yanıtınız evet ise sektör deneyiminizi tekstil konfeksiyonunun hangi alanında yaptınız?

.....

10. Alanınızda sektör deneyiminin gerekli olduğuna inanıyor musunuz?

() Evet () Hayır

11. Kalıpla hazırlama ile ilgili yeni teknik ve teknolojik gelişmeleri takip ederek kendinizi yenilemek için neler yapıyorsunuz ?Önem sırasına göre yazınız.

- () Bakanlığın düzenlediği Hizmetiçi eğitim seminerlerine katılıyorum.
 () İtkib'in düzenlediği eğitim seminerlerine katılıyorum.
 () Sektörle iç içe çalışıyorum(Sektör deneyim)
 () İnternette ya da süreli yayınlardan ya da kaynak kitapları takip ediyorum.
 () Diğer belirtiniz.....

12. Alanınızla ilgili kendinizi geliştirmek için okulunuzdan destek görüyor musunuz.?

()Evet ()Hayır

13. 12. soruyla ilgili olarak ne gibi eğitim faaliyetleri düzenleyerek destek veriyor.?

()İtkib destekli okul olmamız nedeni ile gelişmeleri izlemek adına sektör eğitimi

- ()Alanla ilgili yurt dışı eğitim seminerleri
 ()İtkibin düzenlediği eğitim seminerleri
 ()Diğer belirtiniz.....

14. Okulunuzda kalıp laboratuvarı ya da modelhane(stüdyo) olarak hazırlanmış bir bölüm var mı?

()Evet () Hayır

15. Bölümünüzde kalıp lâboratuvarı ya da modelhane(stüdyo)de kalıp çizimlerinizde kullandığınız ve kolaylık sağlayan varsa (aşağıdaki araç ve gereçler dışında) araç ve gereçleri belirtiniz?

- ()Mezur, eşel
 ()Cetvel, etek rigası
 ()Kol oyunu Rigaları
 ()Kalıp telası, karton
 ()Başka varsa belirtiniz.....

16. Kalıp hazırlarken kumaşların dokuma ve desen özelliklerini dikkate alıyor musunuz?

()Evet ()Hayır

17. Kalıp ve ölçüde standart uyguluyor musunuz?

()Evet ()Hayır

18. Kalıp hazırlamada ölçülendirme ne şekilde yapılıyor?

- ()Müller sisteminin ölçü tablosuyla
 ()Vücut üzerinden alınan ölçüyü hesaplama yoluyla
 ()İtkib'in hazırladığı ölçü standartlarıyla
 ()Başka varsa belirtiniz.....

19. Temel kalıpları elde etmede uyguladığınız kalıp sisteminiz nedir?

- ()Müller sistemi
 ()İngiliz sistemi

- () Vücut üzerinden alınan ölçünün doğrudan kumaşa uygulanma sistemi
 () Başka varsa belirtiniz

20. Temel kalıpları elde etme yöntemlerinden hangilerini uyguluyorsunuz önem sırasına

göre belirtiniz?

- () Çizim yoluyla kalıp hazırlama
 () Şablon kalıplar kullanarak kalıp hazırlama
 () Mülaj ile kalıp hazırlama
 () Bilgisayar destekli kalıp hazırlama
 () Diğer belirtiniz.....

21. Kalıbını hazırladığınız her ürün için prototip (örnek dikim) yapıyor musunuz?

- () Evet () Hayır

22. Uyguladığınız kalıp sistemine göre kalıplarda hata olduğunda nasıl bir yöntemle

düzeltiliyorsunuz?

- () Ölçü kontrolü yaparak
 () Örnek(Prototip) dikim yaparak
 () Deneyimlerine dayanarak
 () Diğer belirtiniz

23. Kullandığınız sisteme göre temel kalıpların çalışılmasında sorun oluşturan ölçüleri işaretleyiniz.

	DİKKAT:Ölçüleri temel kalıplara göre işaretlerken sorunun oluşmasında etkili olabilecek aşağıdaki aşamalar hangileri ise yanındaki rakamı da işaretleyerek belirtiniz (1)-Ölçülerin kişi üzerinden alınmasında (2)-formül uygulanarak bulunmasında (3)-Kalıp uygulamasında	Temel Etek	Temel Pantolon	Temel Beden Kalıbı	Temel Kol Kalıbı
1	Göğüs Çevresi				
2	Basen Çevresi				
3	Boy				
4	Üst göğüs çevresi				
5	Bel Çevresi				
6	Kalça çevresi				
7	Kalça düşüklüğü				
8	Boyun çevresi				
9	Yaka genişliği(ön+arka yaka)				
10	Koltuk derinliği				
11	Arka uzunluk				
12	Göğüs düşüklüğü				

13	Ön uzunluk				
14	Arka genişlik				
15	Sırt genişliği				
16	Ön genişlik				
17	Omuz genişliği				
18	Koltuk genişliği				
19	Koltuk oyuntu yüksekliği				
20	Kol genişliği				
21	Pazu genişliği				
22	Bilek genişliği				
23	İç kol boyu				
24	Dış kol boyu				
25	Total kol çevresi				
26	Pantolon boyu				
27	Baldır genişliği				
28	Diz genişliği				
30	Yan boy				
31	İç boy				
32	Oturuş yüksekliği				

24. 23.soru doğrultusunda kullandığınız sisteme göre eksik olan veya ilave etmek istediğiniz sorun oluşturan ölçüler varsa lütfen belirtiniz.

- _Temel etek için :.....
- _Temel pantolon için :.....
- _Temel beden kalıbı için :.....
- _Temel kol kalıbı için :.....

25. Alan derslerinizde kullandığınız kalıp sisteminin temel kalıplarını program doğrultusunda vermenin dışında uyguladığınız model uygulamalarda ne sıklıkla kullanmayı tercih ediyorsunuz.?

()Genellikle kullanıyorum ()Bazen kullanıyorum ()Hiç kullanmıyorum

26. 25. sorunun yanıtını (b) veya (c) seçeneğini tercih ediyorsanız nedeni nedir belirtiniz.

()Başka sistemlerin yada kullandığım sistemin doğrudan ceket, bluz yada manto ve kol kalıplarının temellerini kullanarak model uyguluyorum.

()Sektörün kullandığı daha önce denenmiş temel kalıpları şablon halinde elimde bulundurduğum için doğrudan model uyguluyorum.

()Uyguladığım sistemin bütün temellerini şablon haline dönüştürdüm üzerine doğrudan model uyguluyorum.

()Bütün kalıp sistemlerinde genel sorunlar olduğu için, kendime göre oluşturduğum her model uygulamanın özelliğine göre temel çalışıyorum.

27. Kullandığınız sisteme göre tamamlanmış temel kalıplarda karşılaştığınız sorunlar nelerdir.?

	Karşılaştığınız sorun olan bölgeleri tespit ederken sorununda ne olduğunu belirtmek için aşağıda verilen seçeneklerin yanlarındaki rakamları da kullanarak işaretleyiniz. 1-normal 2-geniş 3-dar 4-bol 5-düşük 6-yüksek 7-az 8-çok 9-doğru 10yanlış	Temel Etek	Temel Pantolon	Temel Beden Kalıbı	Temel Kol Kalıbı
1	Bolluk ilavelerinde				
2	Ön bel yeri tespitinde				
3	Arka bel yeri tespitinde				
4	Bel kavisinde				
5	Kalça düşüklüğünde				
6	Yan dikişlerde				
7	Pens hesaplamasında				
8	Pens dağılımında				
9	Pens yerlerinde				
10	Arka ortada				
11	Ön ortada				
12	İç boyda yan boyda				
13	Diz hattında				
14	Ön Yakada				
15	Arka yakada				
16	Sırt genişliğinde				
17	Arka kol oyuntusunda				
18	Ön kol oyuntusunda				
19	Beden kol oyuntusunda				
20	Kol oyuntu çevresinde				
21	Kol oyuntu yüksekliğinde				
22	Kol tepe yüksekliğinde				
23	Pazu genişliğinde				
24	Dirsek hattında				
25	Koltuk genişliğinde				
26	Koltuk derinliği ölçüsünde				
27	Arka omuz genişliğinde				
28	Ön omuz genişliğinde				
29	Omuz düşme açısında				
30	Ön kolda				
31	Arka kolda				
32	Kol ortası tespitinde				
33	Ön arka ağ oyuntusunda				